

Solide steun voor de jacht

Breng de jacht meer onder de aandacht van de Nederlanders om de steun te behouden en te vergroten

Bekender maakt beminder!

Onderzoek naar de opinies en percepties van de Nederlandse bevolking met betrekking tot de benutting van wild, in de vorm van jacht, beheer en schadebestrijding

In opdracht van: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, juni 2023

Inhoudsopgave

	Pagina
Onderzoeksopzet	3
Bekendheid met de taken en verantwoordelijkheden van de jager	9
Voor- of tegenstander van de taken en verantwoordelijkheden van de jager	21
Bekendheid versus voor- of tegenstander van de taken en verantwoordelijkheden van de jager	32
De plichten van de jager (wist u dat?)	35
Wanneer is het schieten van wilde dieren toegestaan	46
Jagen en duurzaam voedsel	60
Jagen en veiligheid	74
Jagen, landbouw en natuurbeheer	80
Predatie	91
De Wolf	99
Natuurgebieden	116
Socio-demografische gegevens van de respondenten	120
Conclusies	126

Onderzoeksopzet

Aanleiding

De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging voert sinds 2005 periodiek onderzoek uit naar het maatschappelijk draagvlak voor de benutting van wild, in de vorm van jacht, beheer en schadebestrijding. Het hebben van een beeld van het maatschappelijk draagvlak voor de benutting van wild is belangrijk voor de positie-, beleids- en de strategiebepaling van de Jagersvereniging. Om deze reden heeft de Jagersvereniging besloten wederom een uitgebreid en representatief onderzoek uit te laten voeren onder de Nederlandse bevolking om te toetsen wat de opinies en percepties van de Nederlandse bevolking zijn.

In 2014, 2015, 2017, 2019 en 2021 heeft de Jagersvereniging ook grootschalig onderzoek uitgevoerd onder de Nederlandse bevolking. Het onderzoek van mei / juni 2023 is hier een vervolg op.

Kortom: de Jagersvereniging wil weten hoe er gedacht wordt over de jacht in Nederland.

Doelstellingen

Het uitvoeren van een representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking met als doel het inzichtelijk maken:

- Van de mate waarin de Nederlandse bevolking bekend is met de plichten, taken en verantwoordelijkheden van jagers
- Van de mate waarin de Nederlandse bevolking voor- of tegenstander is ten aanzien van de plichten, taken en verantwoordelijkheden van jagers
- De mate waarin de Nederlandse bevolking voor- of tegenstander is van allerlei jacht gerelateerde thema's
- Hoe de Nederlandse bevolking de benutting van wild, in de vorm van jacht, beheer en schadebestrijding percipieert
- Hoe de Nederlandse bevolking onder andere over vraagstukken in relatie tot natuur, voeding, milieu en predatie denkt

Doelgroepen, benaderingswijze en representativiteit

Doelgroepen

Voor de opinieonderzoeken van de Jagersvereniging maken we gebruik van het panel van Panelclicks. Voor dit kwantitatieve online onderzoek is een doorsnee van de Nederlandse bevolking benaderd met een juiste balans ten aanzien van leeftijd, opleiding en geslacht. Er is een minimale leeftijd gehanteerd van 18 jaar.

Uitnodigingen zijn representatief verzonden. De doelgroep is benaderd met een algemeen onderzoek over de jacht in Nederland. In de teksten en vragen is op geen enkele manier melding gemaakt van het feit, dat het om een onderzoek van de Jagersvereniging ging. Ook het logo en huisstijlelementen van de Jagersvereniging zijn niet toegepast.

Benaderingswijze

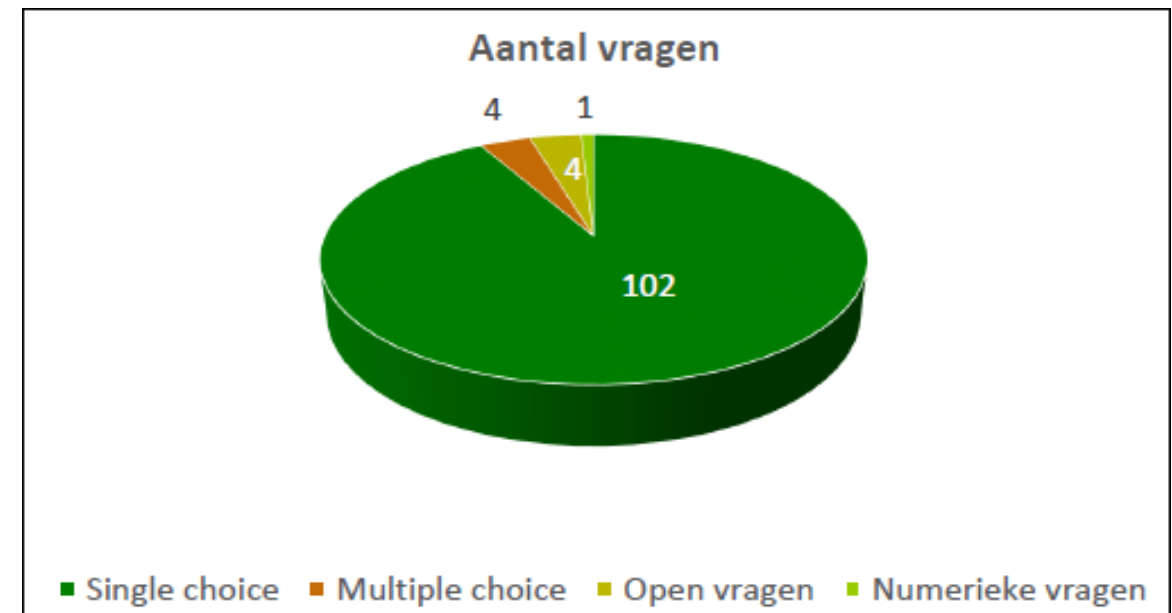
De meting vond kwantitatief plaats. Via een uitnodiging werd men geattendeerd op het onderzoek. In de uitnodiging was een link opgenomen naar een online vragenlijst. Er werden net zoveel uitnodigingen verstuurd tot dat er een respons van $\pm$ 2.500 volledig ingevulde vragenformulieren kon worden gerealiseerd. De ervaringen van de afgelopen jaren leert dat onderzoeken als deze bij een respons van 1.000 tot 3.000 volledig ingevulde vragenformulieren een representatief beeld opleveren.

Het monitoren van de respons

Gaandeweg de responsverzameling werd gemonitord of de respons representatief is. Tijdens het onderzoek zijn procedures gehanteerd om inconsistent invulgedrag van respondenten op te sporen. Hier kan worden gedacht aan respondenten die de vragenlijst zo snel invullen dat niet kan worden aangenomen dat de vragen ook gelezen zijn of respondenten die overal de eerste invulmogelijkheid bij een vraag invullen.

Opstellen vragenlijst

De vragenlijst is in samenwerking met betrokkenen binnen de Jagersvereniging opgesteld. De vragenlijst bevatte 111 vragen (102 single choice, 4 multiple choice, 4 open vragen, 1 numerieke vraag).

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd tussen 23 mei en 4 juni 2023. In eerste instantie zijn op 23 mei 200 uitnodigingen verstuurd als test.

Representativiteit

2.557 respondenten hebben in mei van dit jaar meegewerkt aan het invullen van een uitgebreide digitale vragenlijst van de Jagersvereniging. Dit is substantieel. Hierdoor ontstaat een behoorlijk beeld over de opinies en percepties van de bevolking in Nederland. Anders gezegd: het onderzoek geeft een goed beeld hoe de bevolking denkt over de benutting van wild, in de vorm van jacht, beheer en schadebestrijding.

Doelgroepen, benaderingswijze en representativiteit

Dit onderzoeksresultaat uit 2023 staat niet op zichzelf. De afgelopen jaren zijn er reeds vijf opinieonderzoeken uitgevoerd onder de Nederlandse bevolking door de Jagersvereniging. De volgende aantallen zijn hier op van toepassing.

- 2014 – 1.051 respondenten
- 2015 – 3.121 respondenten
- 2017 – 2.061 respondenten
- 2019 – 3.075 respondenten
- 2021 – 2.625 respondenten
- 2023 – 2.557 respondenten

Dit betekent dat vanaf het jaar 2014 totaal 14.490 respondenten de vragenlijsten inmiddels volledig hebben ingevuld in de zes verschillende onderzoeken van de Jagersvereniging.

Opinieonderzoeken uitgevoerd door andere organisaties

Deze zes onderzoeken van de Jagersvereniging laten sterk overeenkomende onderzoeksresultaten zien. Daarnaast vertonen de onderzoeksresultaten van de Jagersvereniging sterke overeenkomsten met het:

- Onderzoeksresultaat van de Hubertus Vereniging (2018) in Vlaanderen
- Onderzoeksresultaat van Natuurmonumenten, uitgevoerd door Wageningen Environmental Research / Alterra (2013). De titel van dit onderzoek is 'Publieke visies op het beheer van wilde dieren'

Daarnaast liggen de onderzoeksresultaten in lijn met een onderzoek uitgevoerd door de Duitse dierenrechtenorganisatie PETA. PETA is de grootste dierenrechtenorganisatie ter wereld. In juli 2018 heeft PETA onderzoek gedaan naar het maatschappelijk draagvlak voor jacht in Duitsland.

Representatief beeld

In het onderzoek van de Jagersvereniging van mei / juni 2023 laten de variabelen geslacht, leeftijd en hoogste opleidingsniveau een representatief beeld zien (niet statistisch significant, dus geen verschil, dus representatief).

Vooraf is geslacht belangrijk. Uit andere onderzoeken, waaronder het onderzoek van Wageningen Environmental Research / Alterra, blijkt dat vrouwen een iets negatiever beeld hebben dan mannen over de jacht. Dit beeld komt ook naar voren in de onderzoeken uitgevoerd door de Jagersvereniging in Nederland en de Hubertus Vereniging in Vlaanderen.

Om verschillen tussen de samenstelling van de steekproef en de samenstelling van de Nederlandse bevolking te corrigeren, is gebruik gemaakt van een weging op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleiding. Uitgegaan wordt van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Bij dit betrouwbaarheidsniveau bedraagt de foutmarge ongeveer 2%.

De door Panelclix verzamelde steekproeven komen doorgaans zeer dicht in de buurt van een representatieve afspiegeling van de Nederlandse samenleving, waardoor wegingen geen substantiële correcties op het beeld veroorzaken. Dit zien we nadrukkelijk ook in de onderzoeken van de Jagersvereniging.

Verantwoording onderzoeken uit 2014, 2015, 2017, 2019, 2021 en 2023

	(#) 2014	(%) 2014	(#) 2015	(%) 2015	(#) 2017	(%) 2017	(#) 2019	(%) 2019	(#) 2021	(%) 2021	(#) 2023	(%) 2023
Totaal aantal respondenten	1.163	100%	3.440	100 %	2.244	100 %	3.300	100%	2.786	100%	2.858	100%
Respondenten, maar non-starts	64	6%	80	2 %	55	2 %	60	2%	24	1%	6	0,3%
Respondent die gestart zijn met het invullen van de vragenlijst	1.092	94%	3.360	98%	2.189	98%	3.240	98%	2.762	99%	2.852	99,7%
Respondenten die ergens zijn gestopt met het invullen van de vragenlijst of vragenlijsten die zijn verwijderd door de survey validator*	41	4%	239	7 %	129	6 %	165	5%	133	5%	295	10%
Respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld (completes)	1.051	90%	3.121	91 %	2.061	92 %	3.075	93%	2.625	94%	2.557	89%
Average completion time	6 minuten en 17 seconden		8 minuten en 58 seconden		8 minuten en 37 seconden		6 minuten en 2 seconden		13 minuten en 53 seconden		14 minuten en 44 seconden	

*Indien bij het invullen van de vragenlijst afwijkend invulgedrag wordt geconstateerd (bijvoorbeeld een respondent vult overal de eerste invoermogelijkheid in of de respondent vult de vragenlijst in bijvoorbeeld 1 minuut in), dan worden dergelijke respondenten verwijderd uit het onderzoeksbestand en derhalve niet gebruikt voor de analyses en rapportages.

In de editie van 2019 wordt in het onderzoek het woord 'beheerd' vervangen door het woord 'bejaagd'. Het woord 'beheerd' is ook toegepast in de editie van 2015. Deze vervanging kan van invloed zijn op de beantwoording van de vragen.

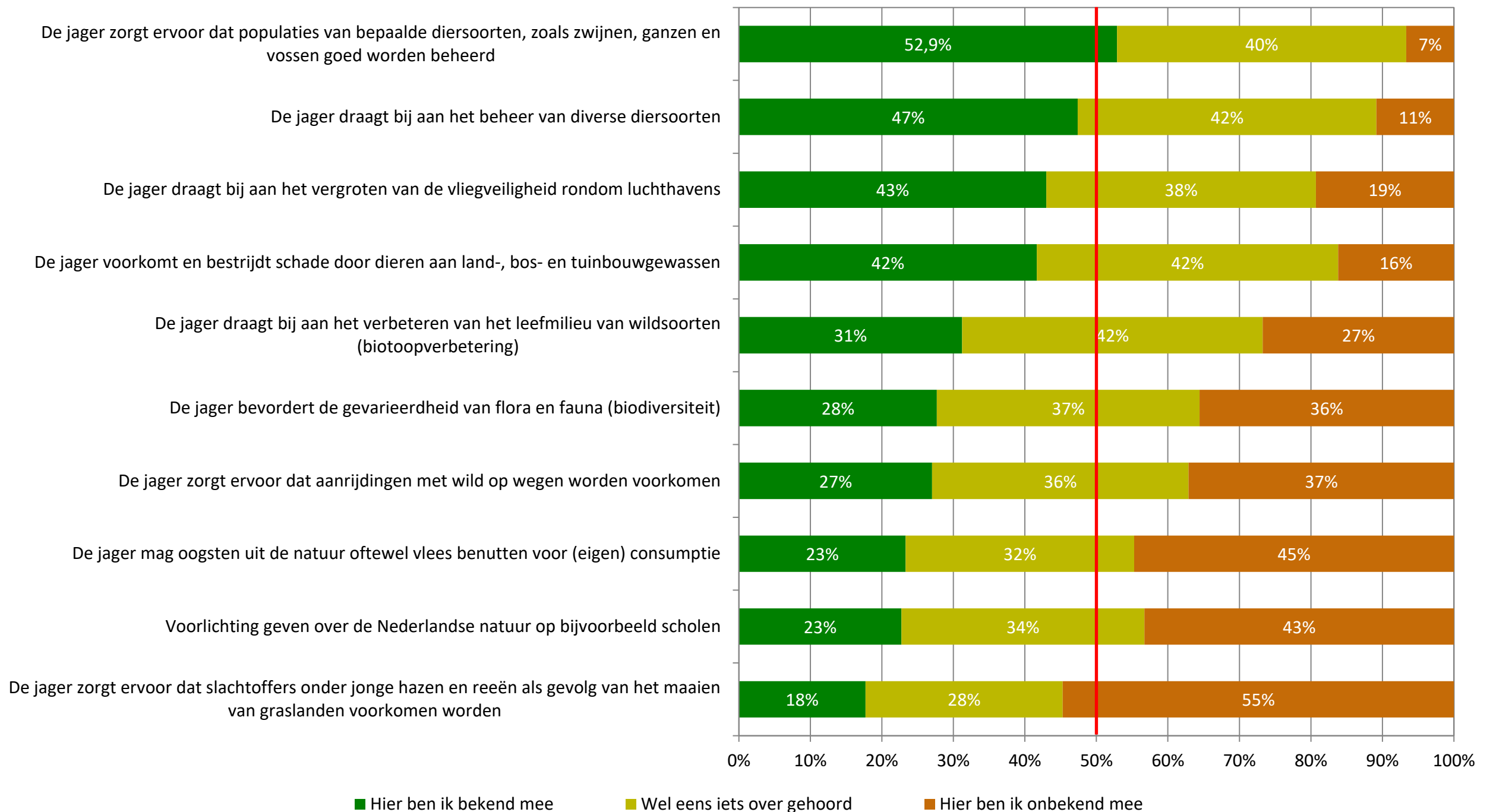

De bekendheid met de taken en verantwoordelijkheden van de jager

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2014)

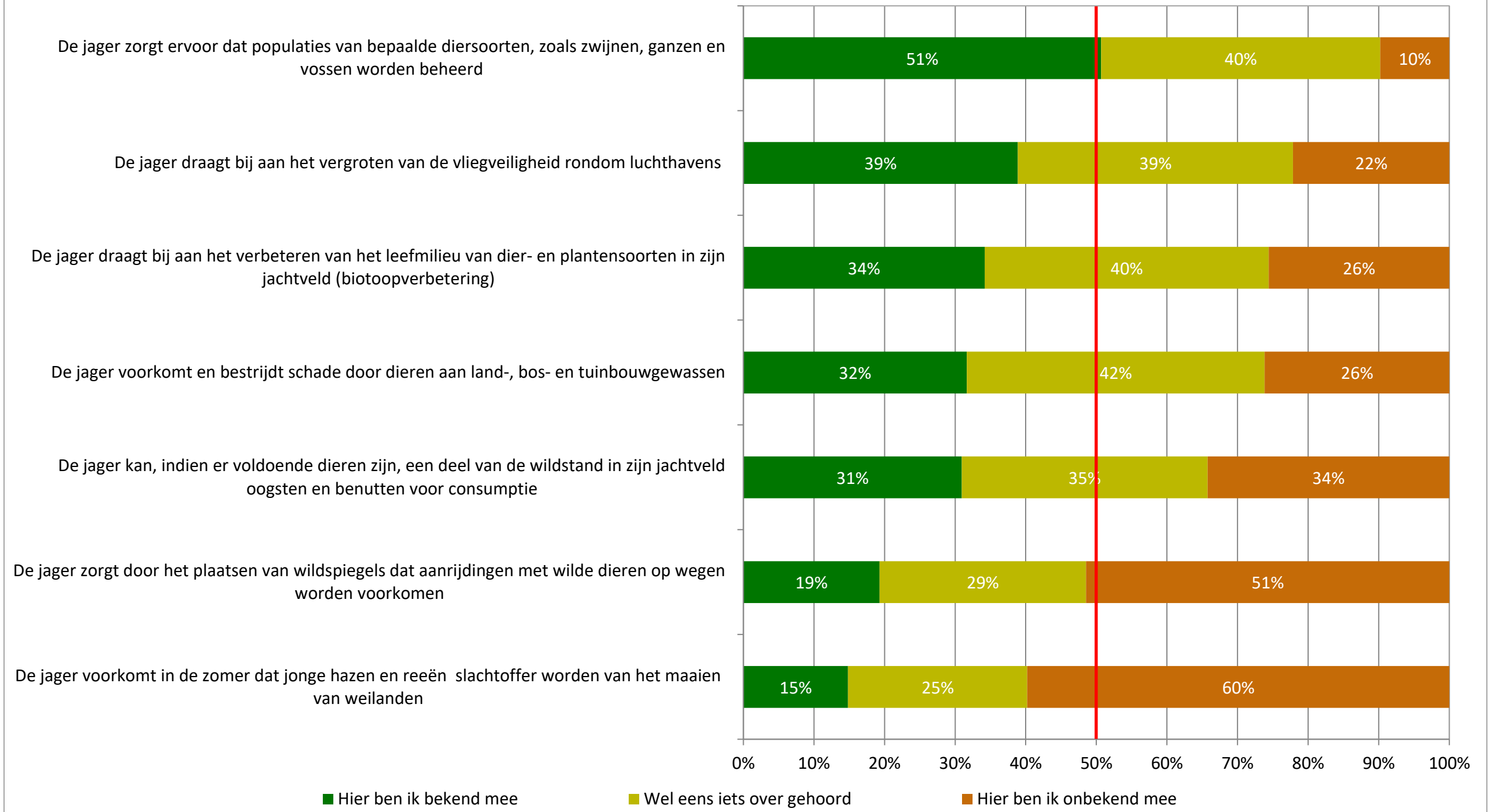
Met welke taken en activiteiten van jagers bent u bekend?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2015)

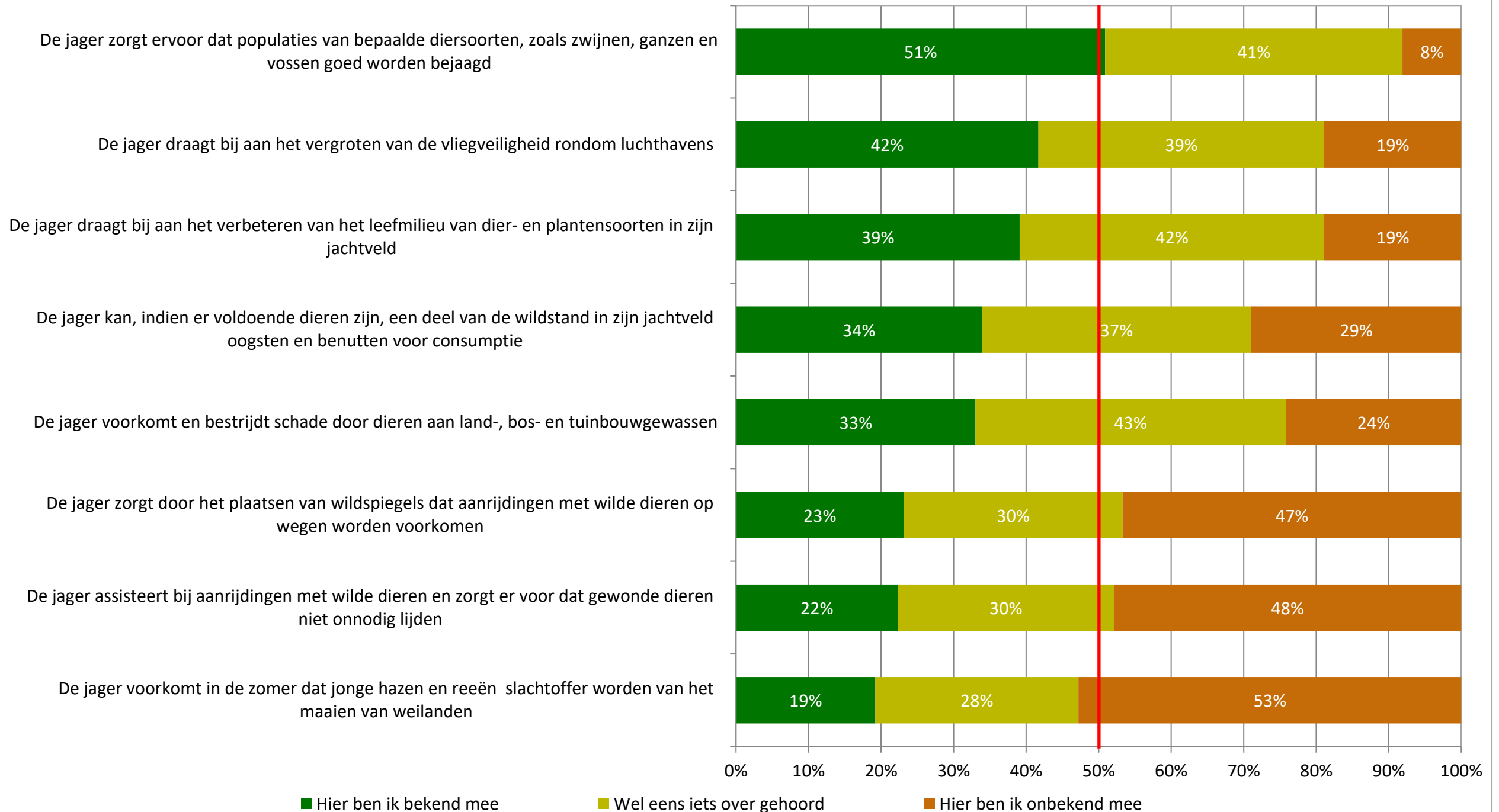
Met welke taken en activiteiten van de jager bent u bekend?

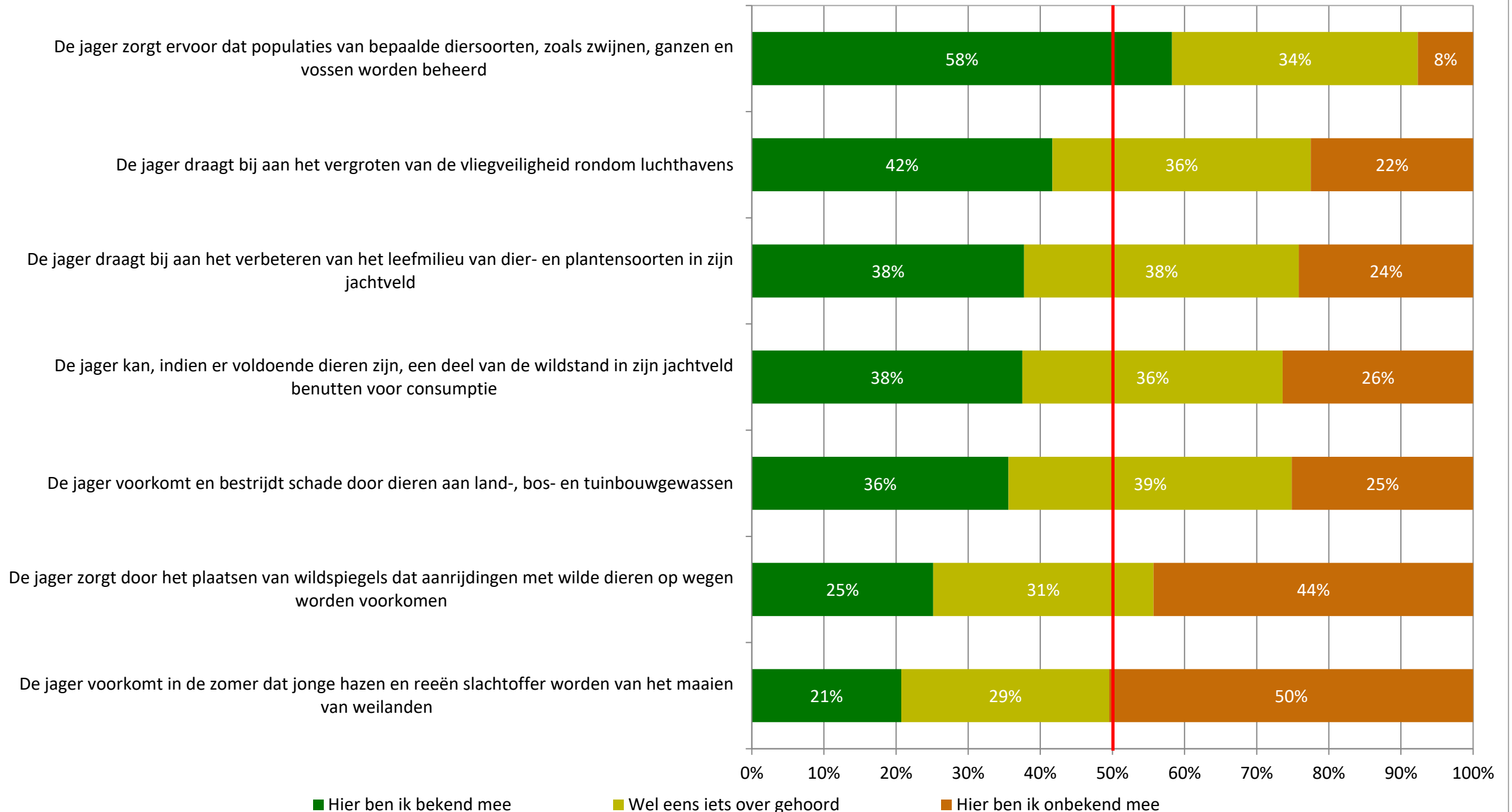
De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2017)

Met welke taken en activiteiten van de jager bent u bekend?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2019)

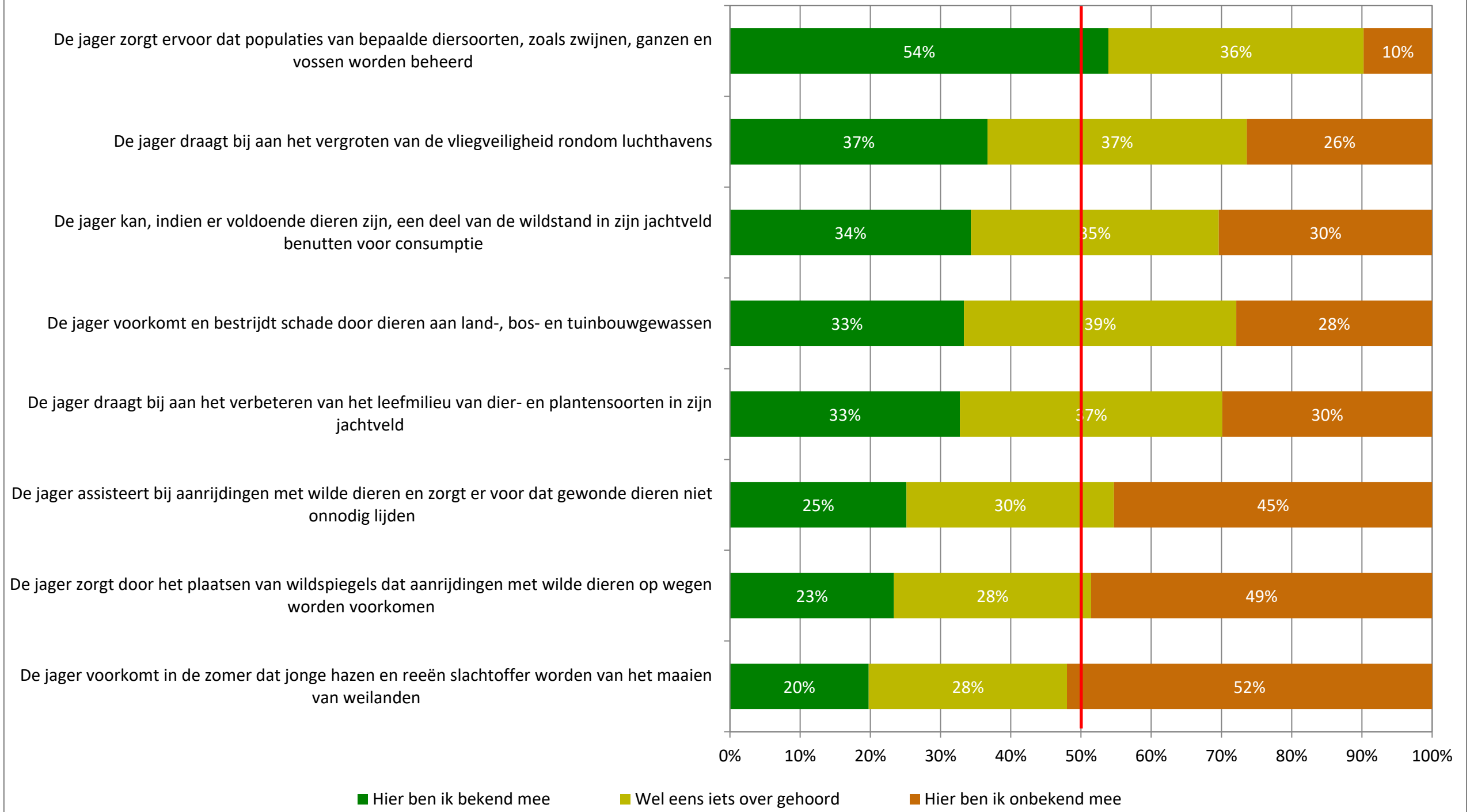
Met welke taken / activiteiten van de jager bent u bekend?

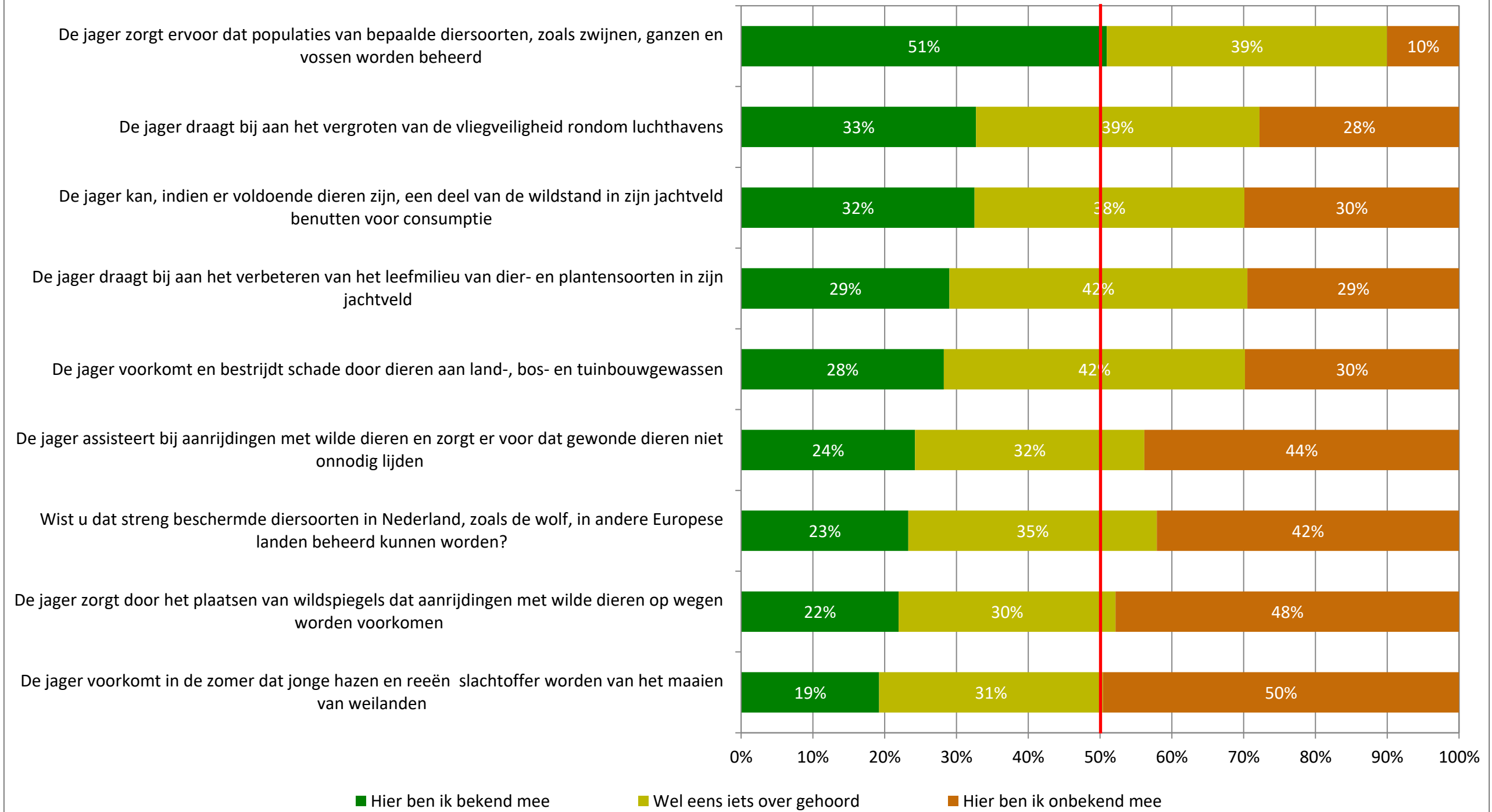
De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2021)

Met welke taken en activiteiten van jagers bent u bekend?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2023)

Met welke taken en activiteiten van jagers bent u bekend?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2023)

Met welke taken en activiteiten van de jager bent u bekend

Vragen	Hier ben ik bekend mee					Wel eens iets over gehoord					Hier ben ik onbekend mee				
	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023
De jager zorgt ervoor dat populaties van bepaalde diersoorten, zoals zwijnen, ganzen en vossen goed worden beheerd	51%	51%	58%	54%	51%	40%	41%	34%	36%	39%	10%	8%	8%	10%	10%
De jager draagt bij aan het vergroten van de vliegveiligheid rondom luchthavens	39%	42%	42%	37%	33%	39%	39%	36%	37%	39%	22%	19%	22%	26%	28%
De jager kan, indien er voldoende dieren zijn, een deel van de wildstand in zijn jachtveld oogsten en benutten voor consumptie	31%	34%	38%	34%	32%	35%	37%	36%	35%	38%	34%	29%	26%	30%	30%
De jager draagt bij aan het verbeteren van het leefmilieu van dier- en plantensoorten in zijn jachtveld	34%	39%	38%	33%	29%	40%	42%	38%	37%	42%	26%	19%	24%	30%	29%
De jager voorkomt in de zomer dat jonge hazen en reeën slachtoffer worden van het maaien van weilanden	15%	19%	21%	20%	19%	25%	28%	29%	28%	31%	60%	53%	50%	52%	50%
De jager voorkomt en bestrijdt schade door dieren aan land-, bos- en tuinbouwgewassen	32%	33%	36%	33%	28%	42%	43%	39%	39%	42%	26%	24%	25%	28%	30%
De jager zorgt door het plaatsen van wildspiegels dat aanrijdingen met wilde dieren op wegen worden voorkomen	19%	23%	25%	23%	22%	29%	30%	31%	28%	30%	51%	47%	44%	49%	48%
*De jager assisteert bij aanrijdingen met wilde dieren en zorgt er voor dat gewonde dieren niet onnodig lijden		22%		25%	24%		30%		30%	32%		48%		45%	44%
**Wist u dat streng beschermde diersoorten in Nederland, zoals de wolf, in andere Europese landen beheerd kunnen worden?					23%					35%					42%

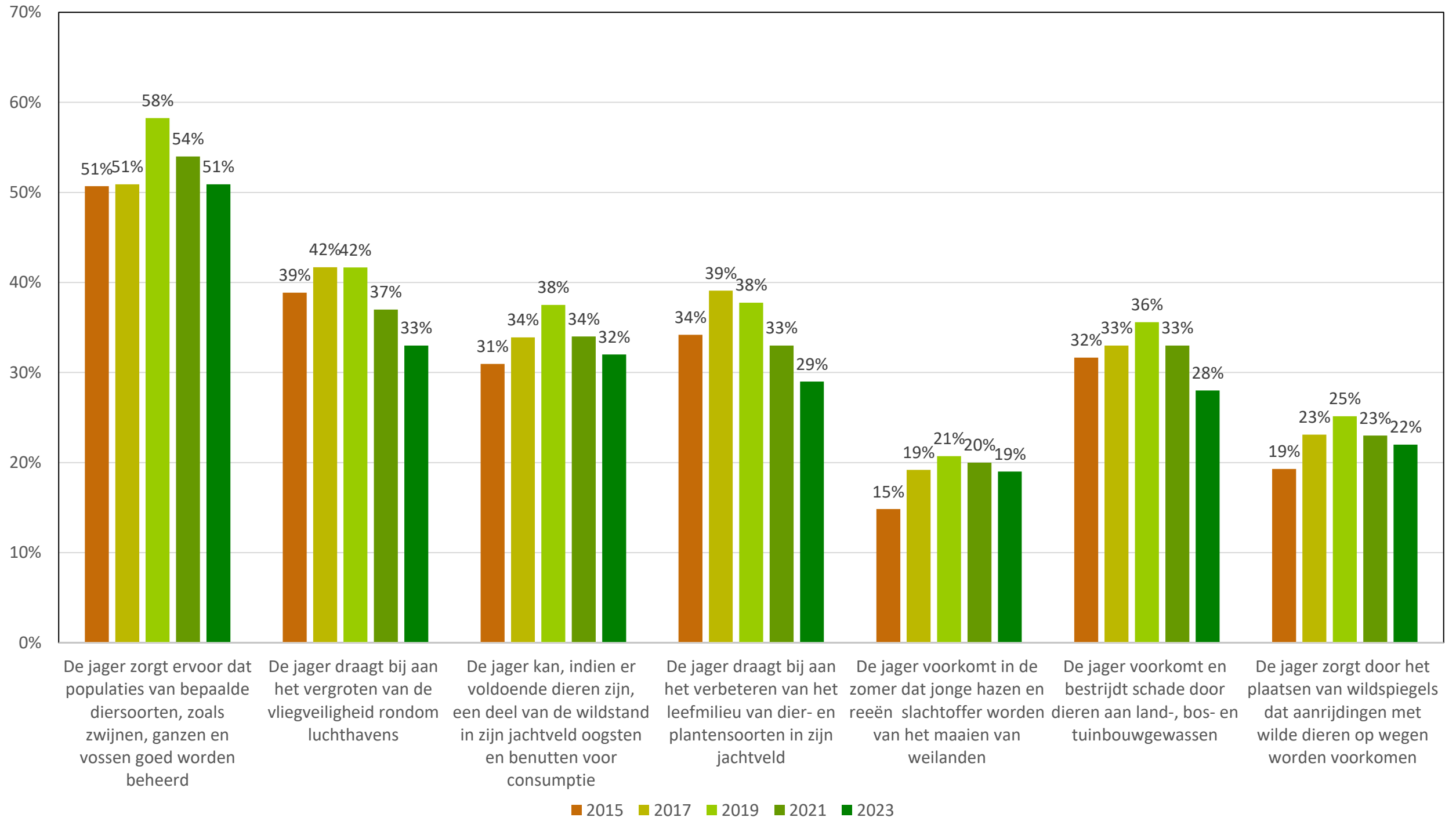
 Toename ten opzichte van het jaar daarvoor

 Gelijkblijvende ten opzichte van het jaar daarvoor

 Afname ten opzichte van het jaar daarvoor

* Deze vraag is in 2015 en 2019 niet gesteld. ** Deze vraag is alleen in 2023 gesteld

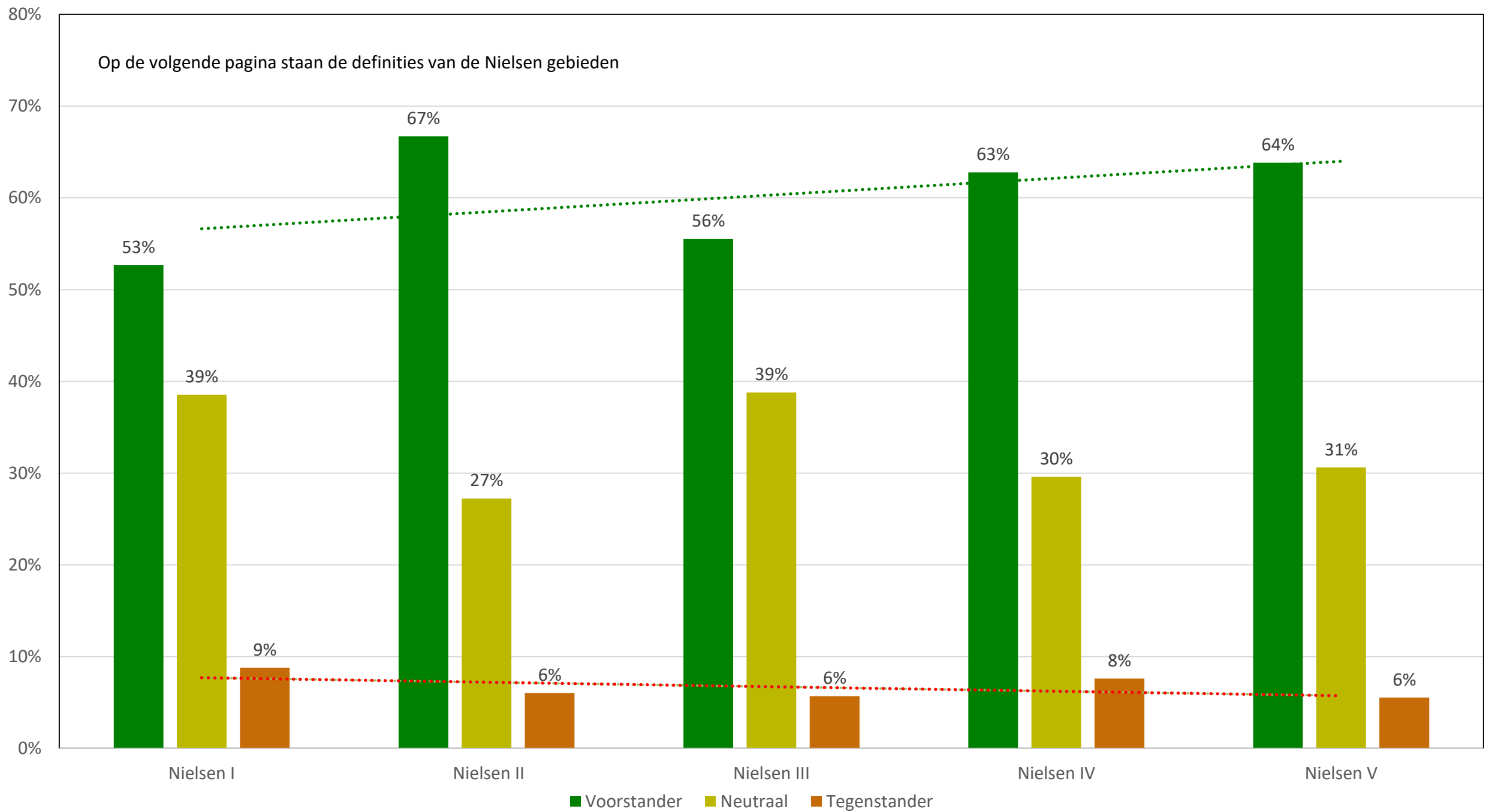
Aantal respondenten dat bekend is met de diverse taken en activiteiten van de jager

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2023)

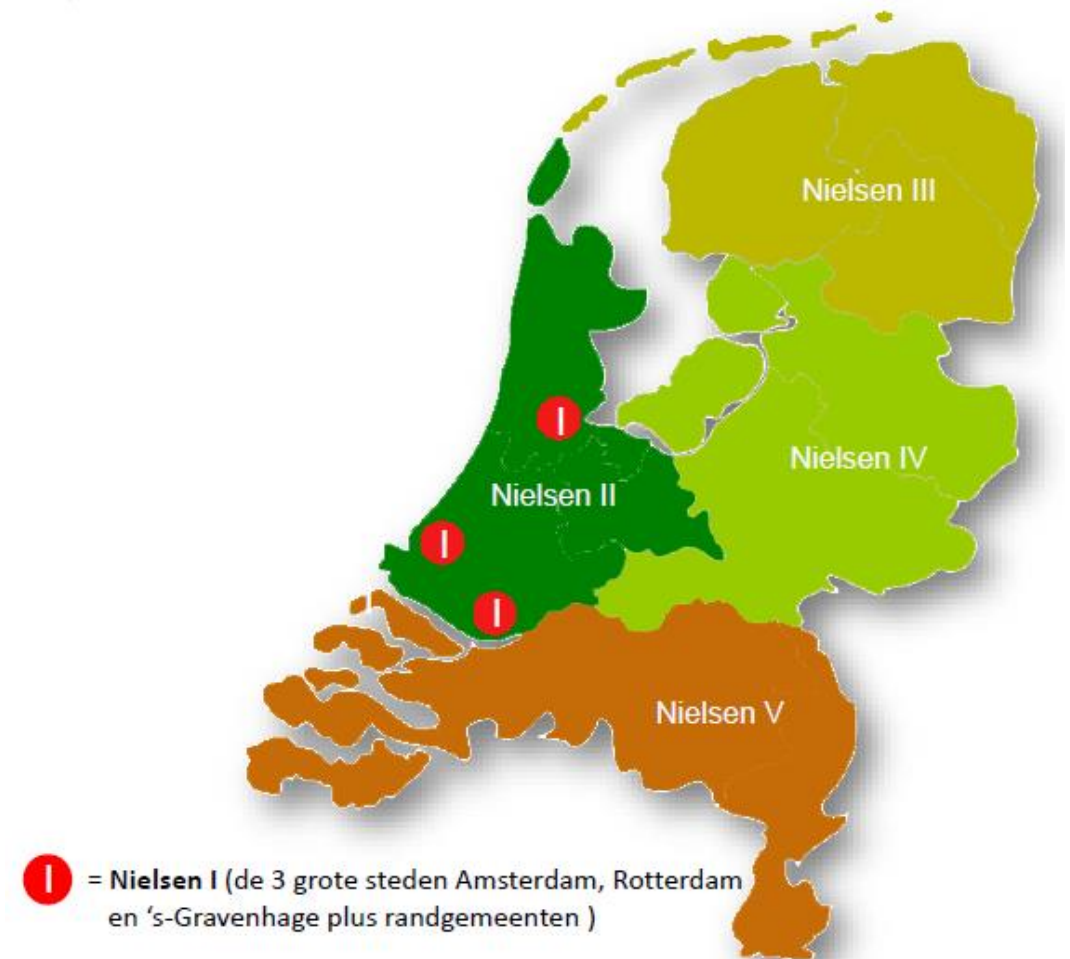
De jager zorgt ervoor dat populaties van bepaalde diersoorten, zoals zwijnen, ganzen en vossen worden beheerd versus in welke regio woont u?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager

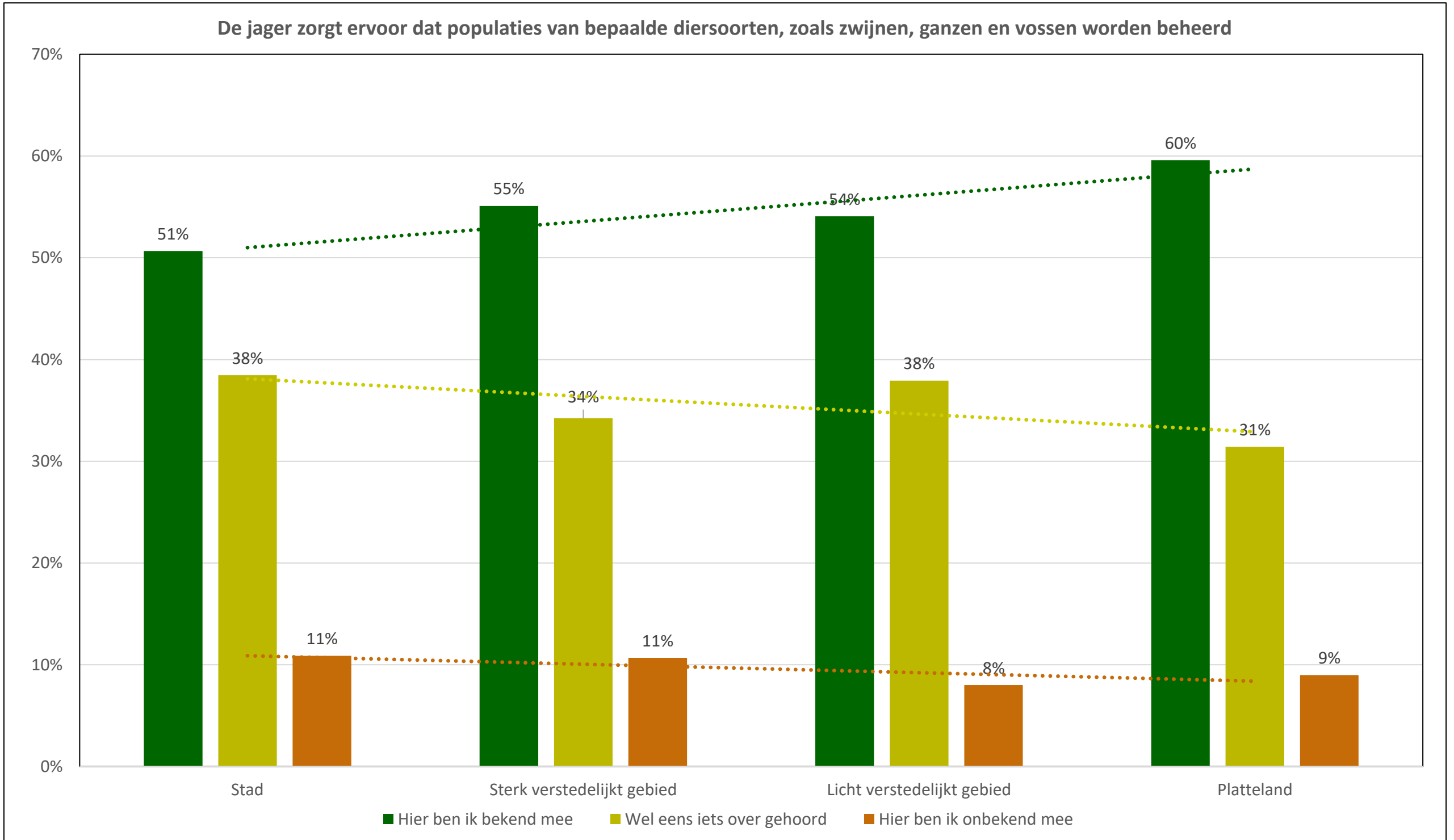
Beschrijving Nielsen districten:

- Nielsen I (2.606.070 inwoners) oftewel de 3 grote steden plus randgemeenten:
  - Amsterdam (plus Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Amstelveen)
  - Rotterdam (plus Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard)
  - 's-Gravenhage (plus Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, Wateringen)

- Nielsen II (4.927.459 inwoners):
  - Noord-Holland
  - Zuid-Holland
  - Utrecht (exclusief de Nielsen I gemeentes)

- Nielsen III (1.718.485 inwoners):
  - Groningen
  - Friesland
  - Drenthe

- Nielsen IV (3.553.582 inwoners):
  - Overijssel
  - Gelderland
  - Flevoland

- Nielsen V (3.973.979 inwoners):
  - Zeeland
  - Noord-Brabant
  - Limburg

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2023)

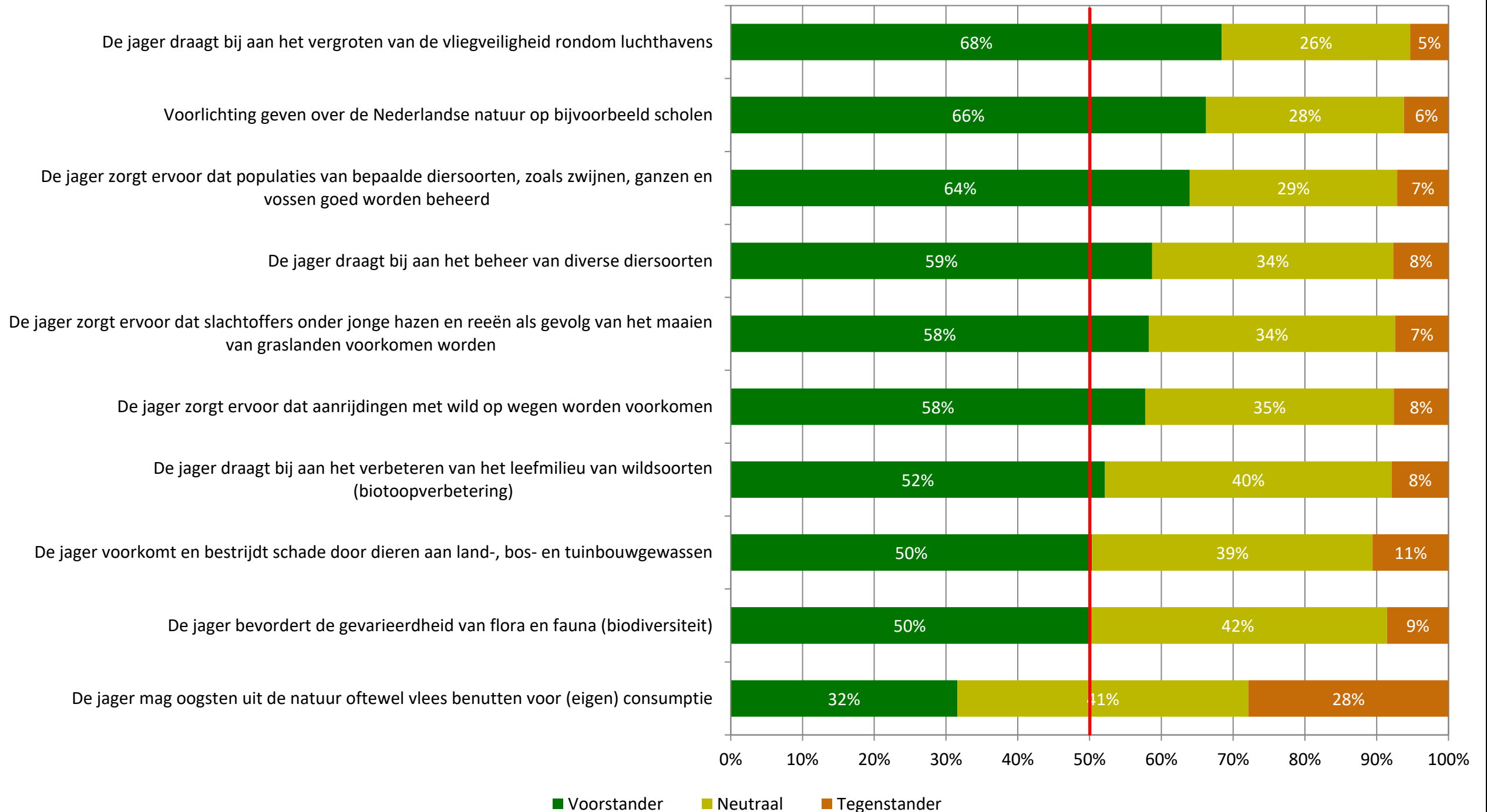

Voor- of tegenstander inzake de taken en verantwoordelijkheden van de jager

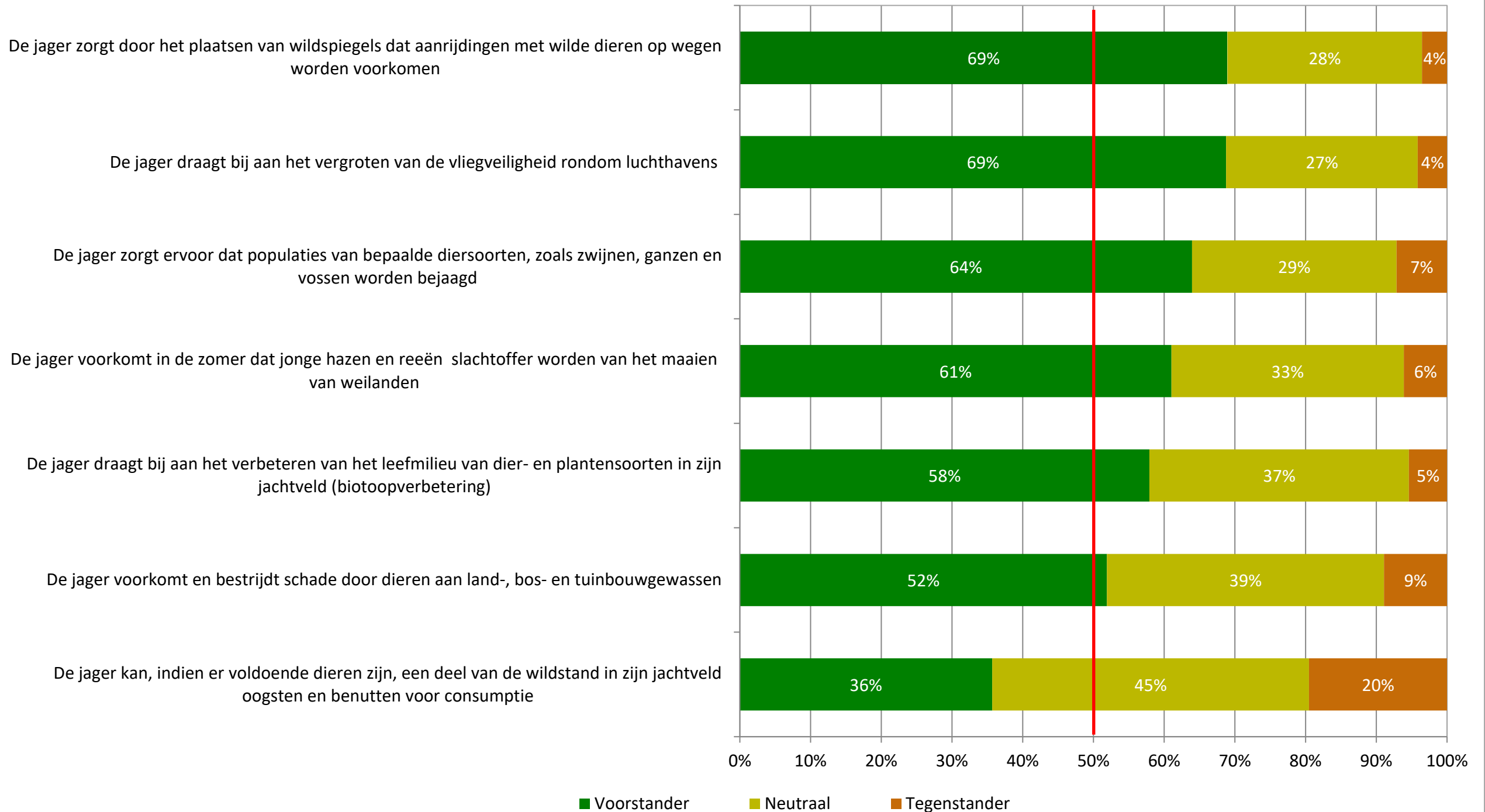
De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2014)

Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2015)

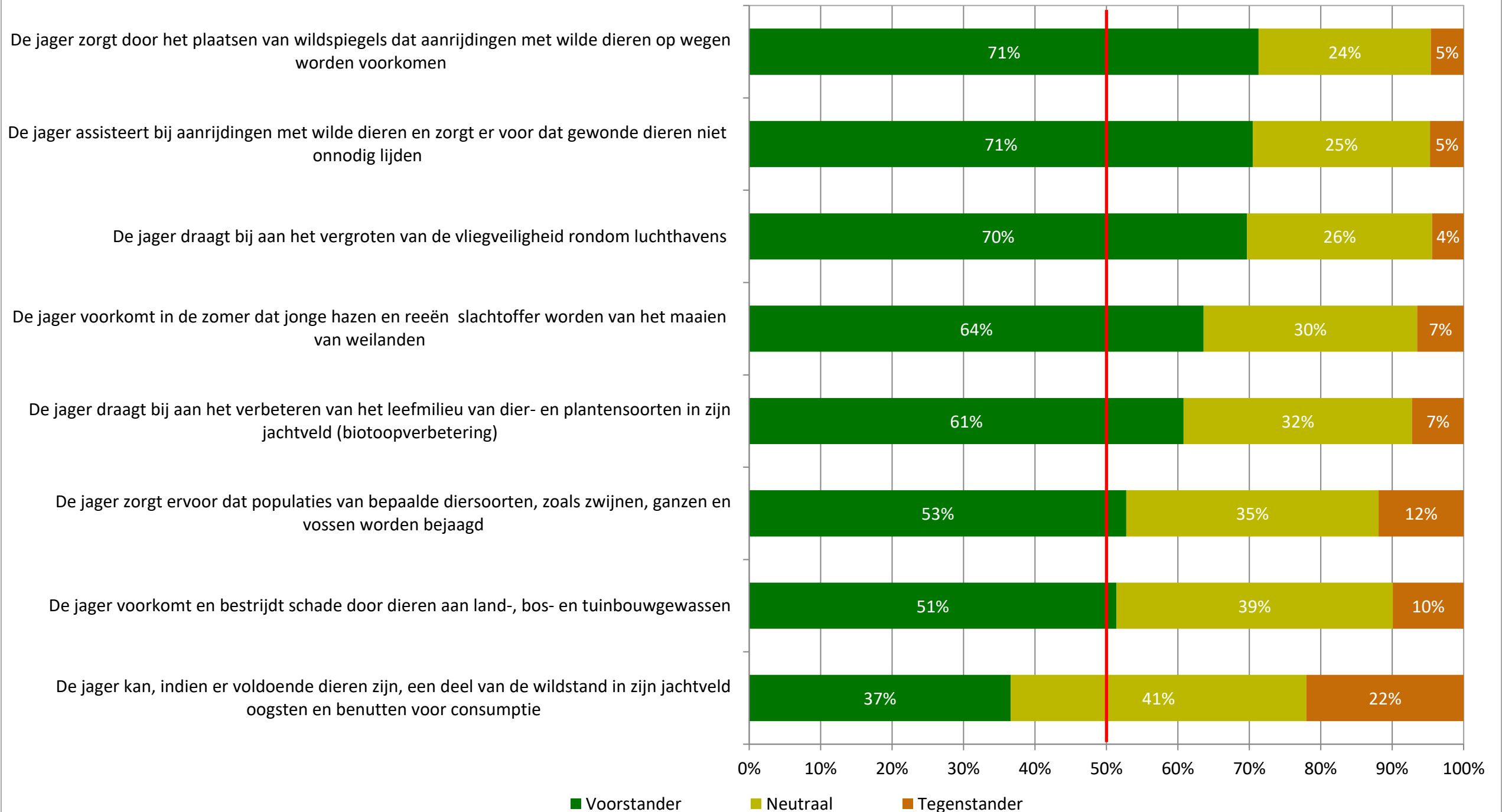
Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken?

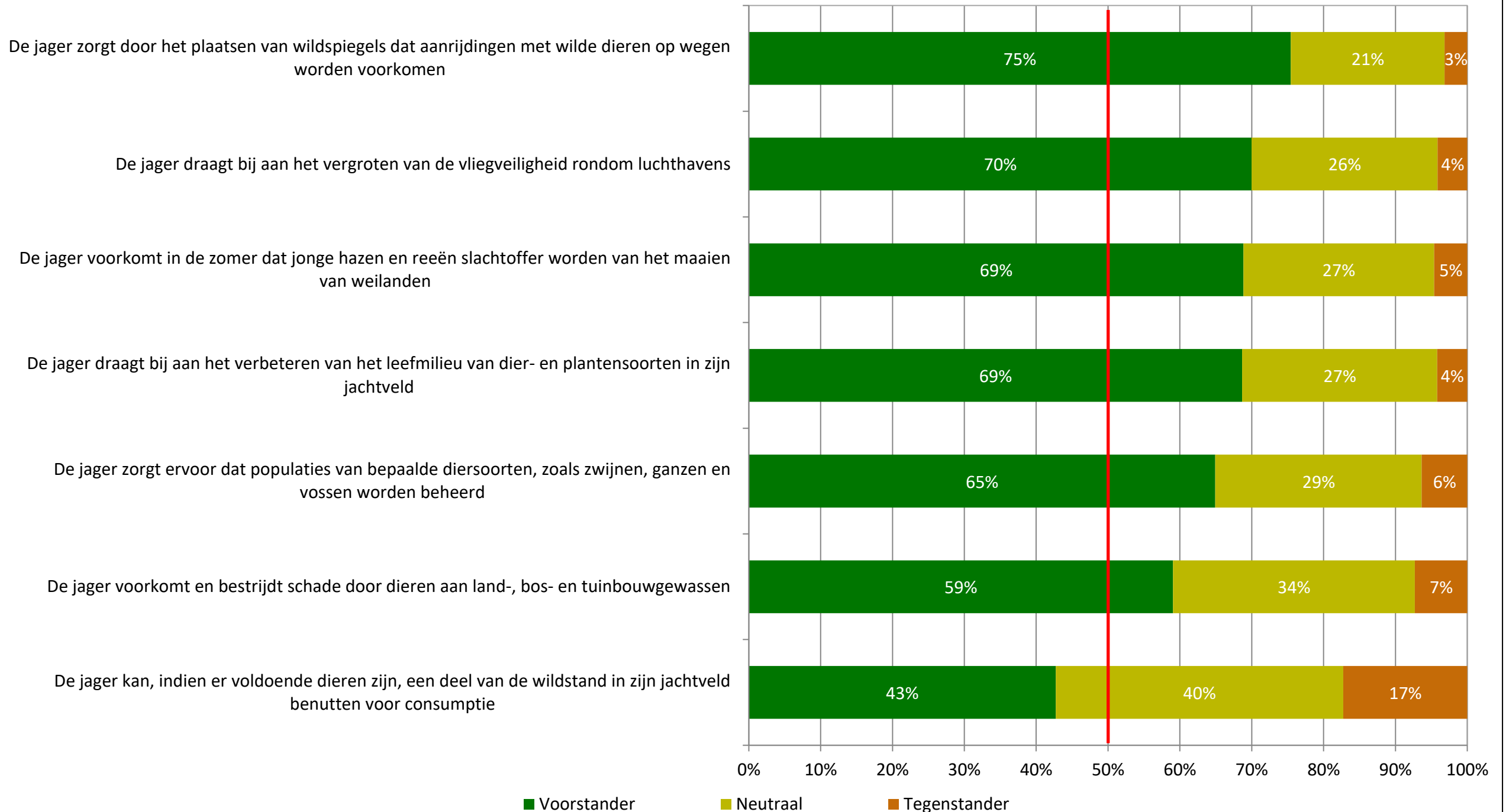
De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2017)

Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken?

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2019)

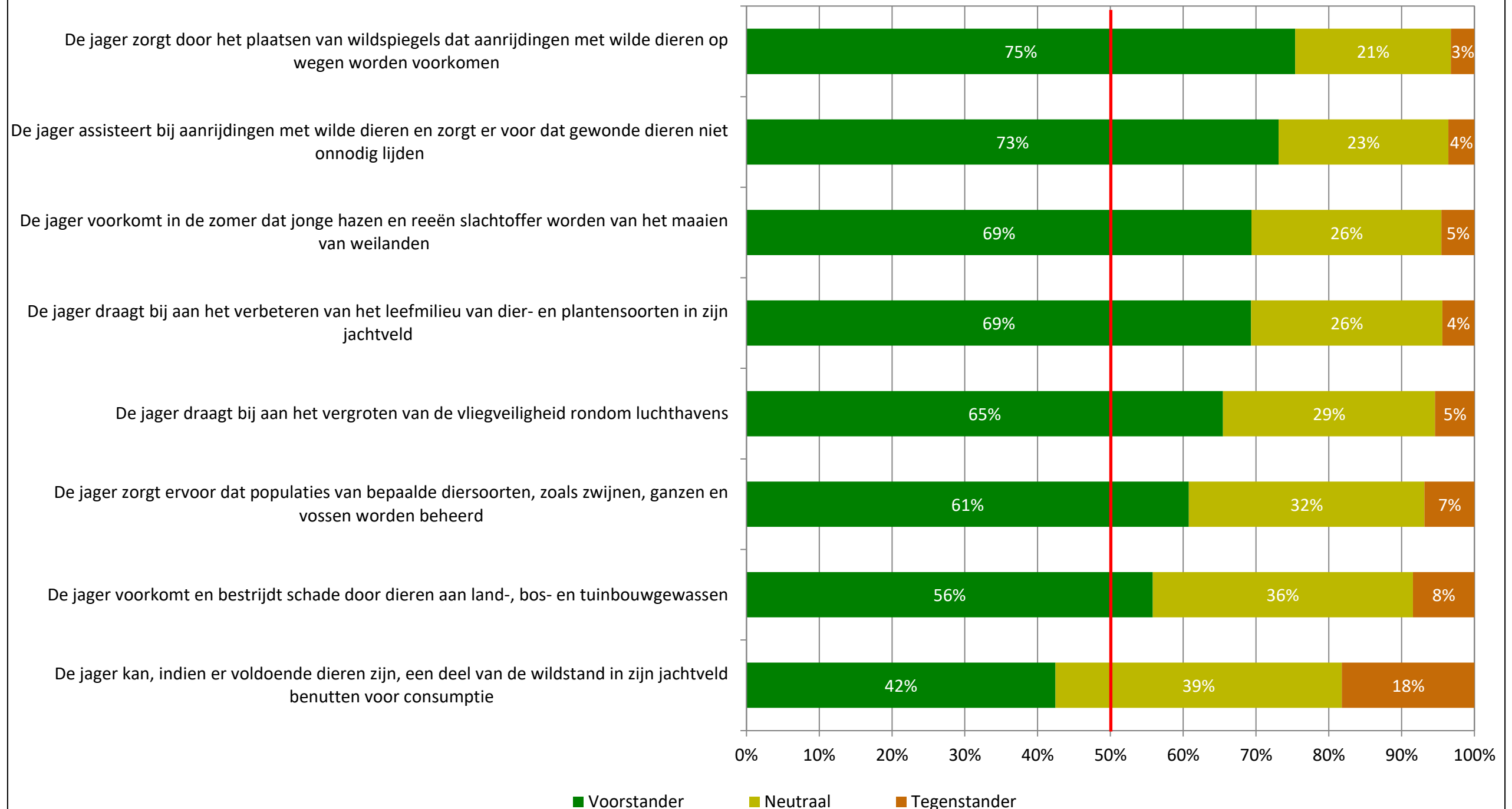
Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken?

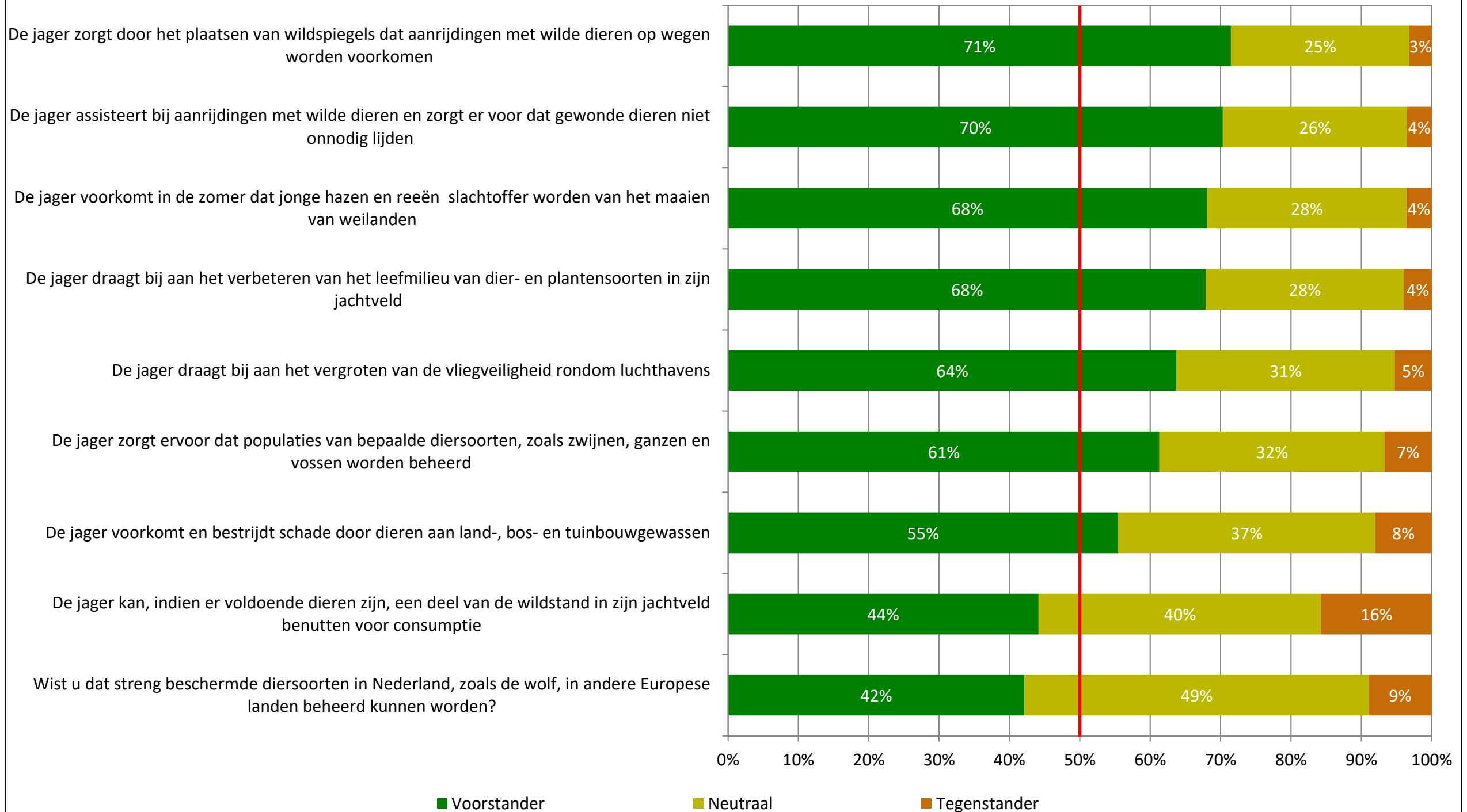
De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2021)

Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (2023)

Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken

De taken en verantwoordelijkheden van de jager

Geef aan of u voorstander, neutraal of tegenstander bent aangaande de volgende uitspraken

Vragen	Voorstander					Neutraal					Tegenstander				
	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023
De jager zorgt door het plaatsen van wildspiegels dat aanrijdingen met wilde dieren op wegen worden voorkomen	69%	71%	75%	75%	71%	28%	24%	21%	21%	25%	4%	5%	3%	3%	3%
De jager draagt bij aan het vergroten van de vliegveiligheid rondom luchthavens	69%	70%	70%	65%	64%	27%	26%	26%	29%	31%	4%	4%	4%	5%	5%
De jager voorkomt in de zomer dat jonge hazen en reeën slachtoffer worden van het maaien van weilanden	61%	64%	69%	69%	68%	33%	30%	27%	26%	28%	6%	7%	5%	5%	4%
De jager draagt bij aan het verbeteren van het leefmilieu van dier- en plantensoorten in zijn jachtveld	58%	61%	69%	69%	68%	37%	32%	27%	26%	28%	5%	7%	4%	4%	4%
De jager zorgt ervoor dat populaties van bepaalde diersoorten, zoals zwijnen, ganzen en vossen goed worden beheerd	64%	53%	65%	61%	61%	29%	35%	29%	32%	32%	7%	12%	6%	8%	7%
De jager voorkomt en bestrijdt schade door dieren aan land-, bos- en tuinbouwgewassen	52%	51%	59%	56%	55%	39%	39%	34%	36%	37%	9%	10%	7%	8%	8%
De jager kan, indien er voldoende dieren zijn, een deel van de wildstand in zijn jachtveld oogsten en benutten voor consumptie	36%	37%	43%	42%	44%	45%	41%	40%	39%	40%	20%	22%	17%	18%	16%
De jager assisteert bij aanrijdingen met wilde dieren en zorgt er voor dat gewonde dieren niet onnodig lijden *	-	71%	-	75%	70%	-	25%	-	21%	26%	-	5%	-	4%	4%
**Wist u dat streng beschermde diersoorten in Nederland, zoals de wolf, in andere Europese landen beheerd kunnen worden?	-	-	-	-	42%	-	-	-	-	49%	-	-	-	-	9%

 Toename ten opzichte van het jaar daarvoor

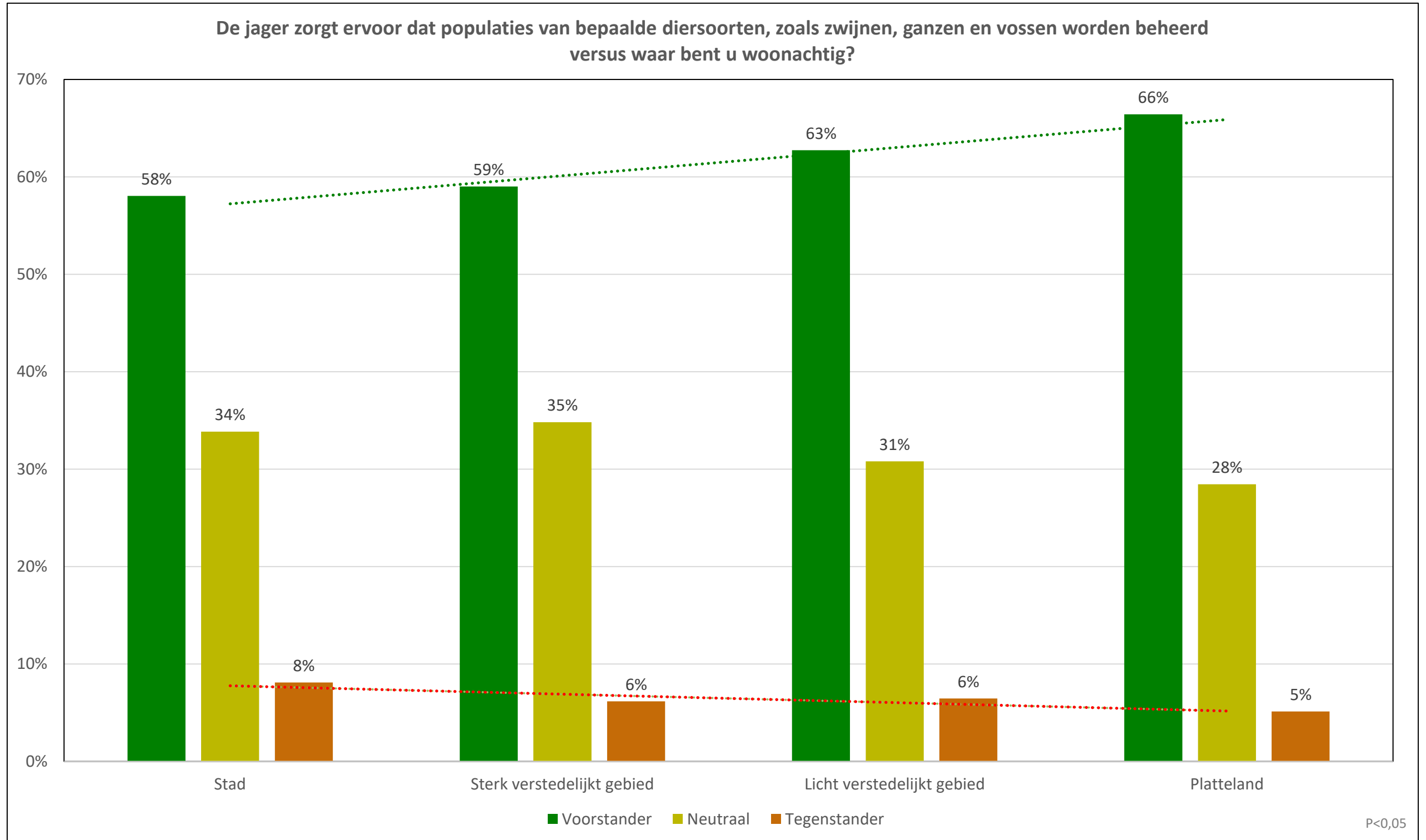
 Gelijkblijvende ten opzichte van het jaar daarvoor

 Afname ten opzichte van het jaar daarvoor

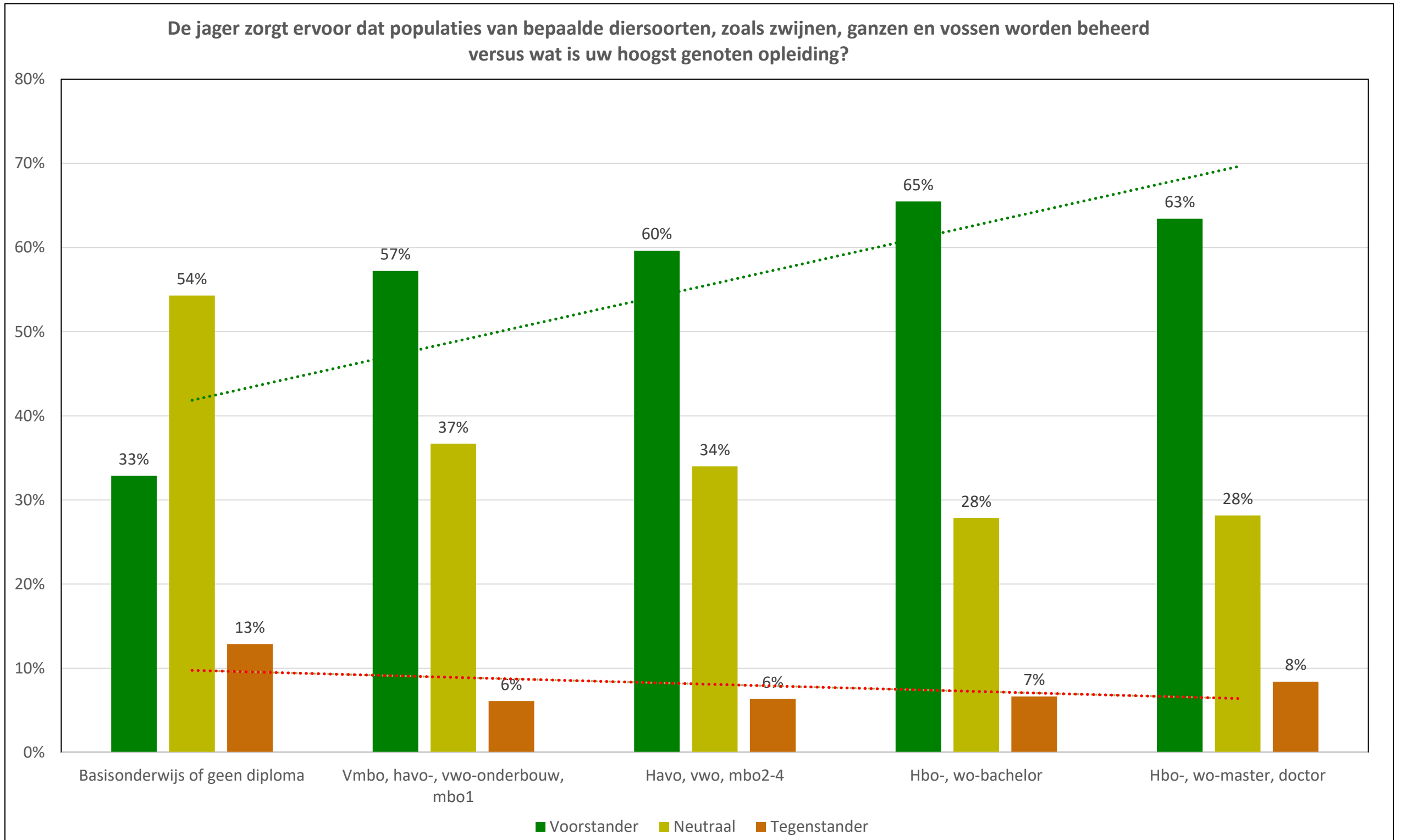
* Deze vraag is in 2015 en 2019 niet gesteld. Deze vraag is alleen in 2023 gesteld

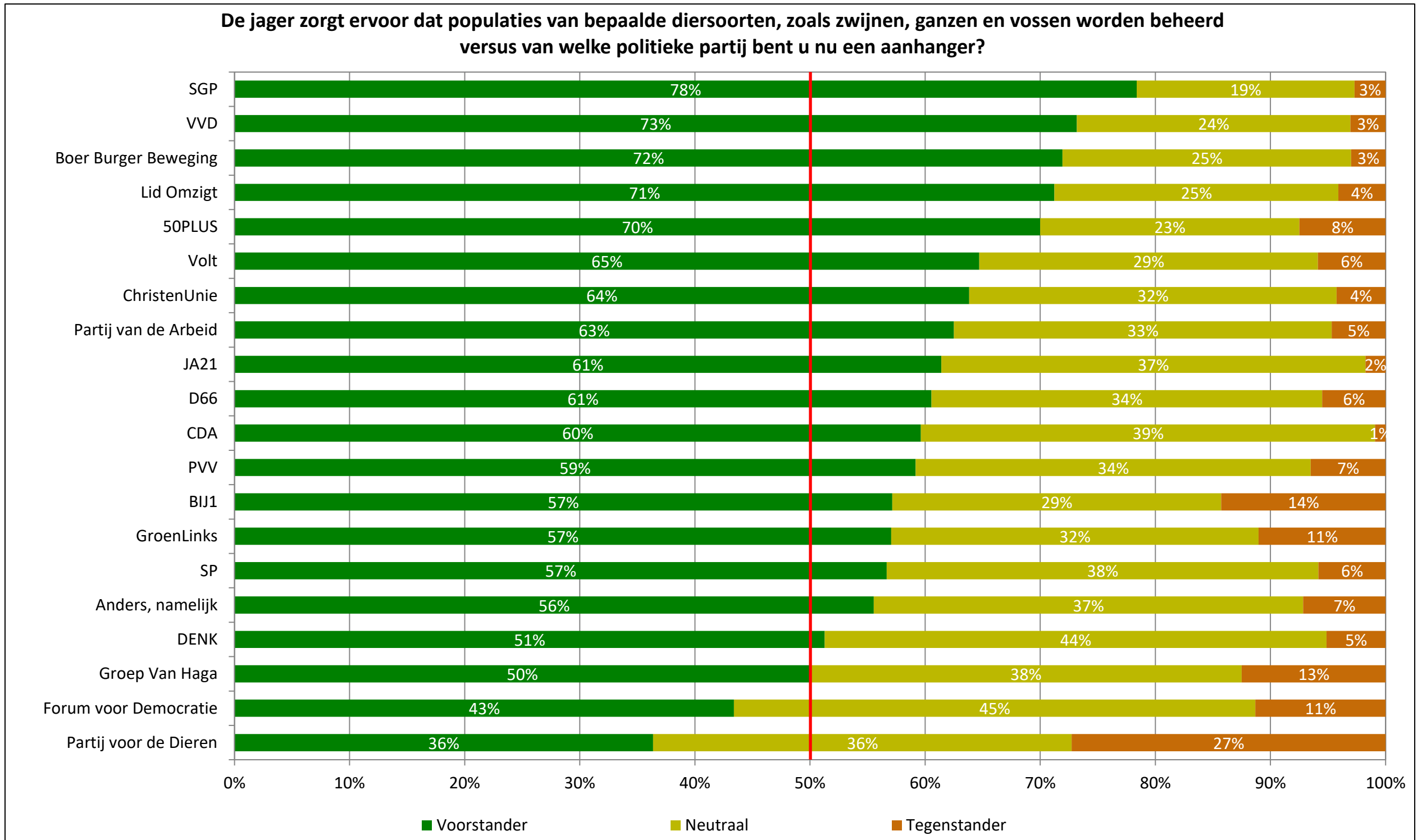
De taken en verantwoordelijkheden van de jager in 2023 (per gebied waar men woonachtig is)

De taken en verantwoordelijkheden van de jager in 2023 (per hoogst genoten opleidingsniveau)

De taken en verantwoordelijkheden van de jager in 2023 (per politieke partij)

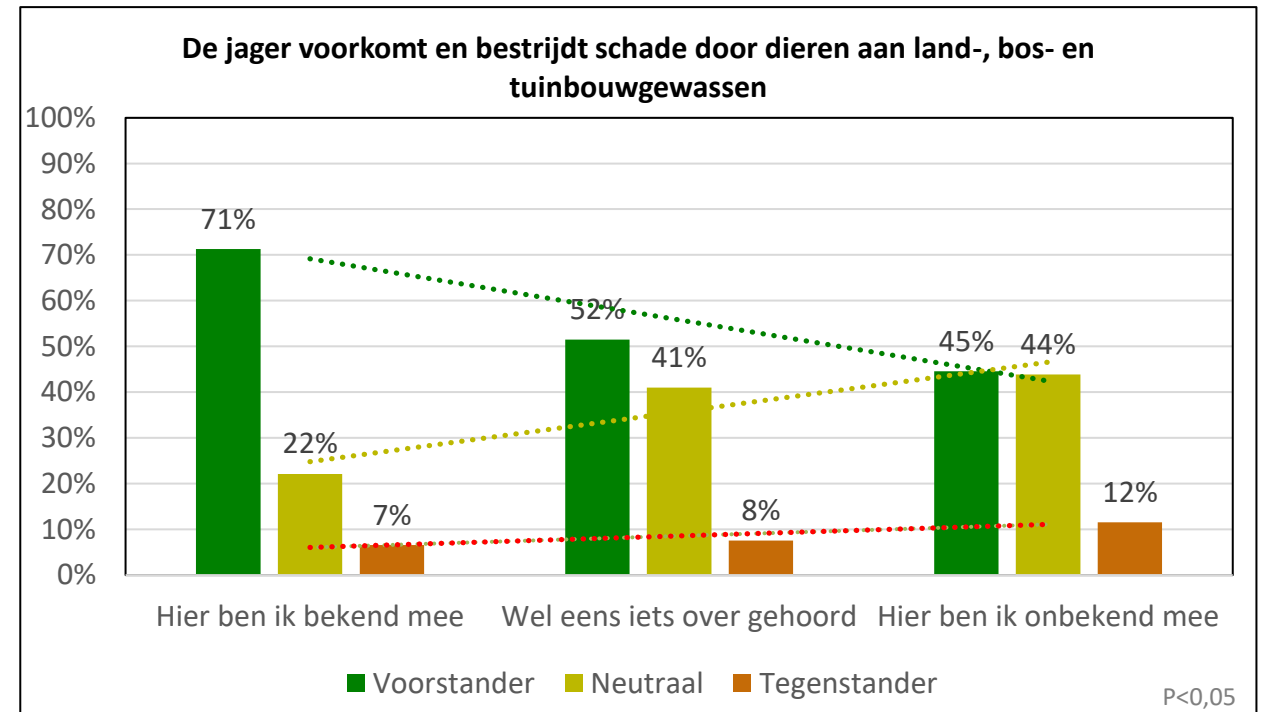
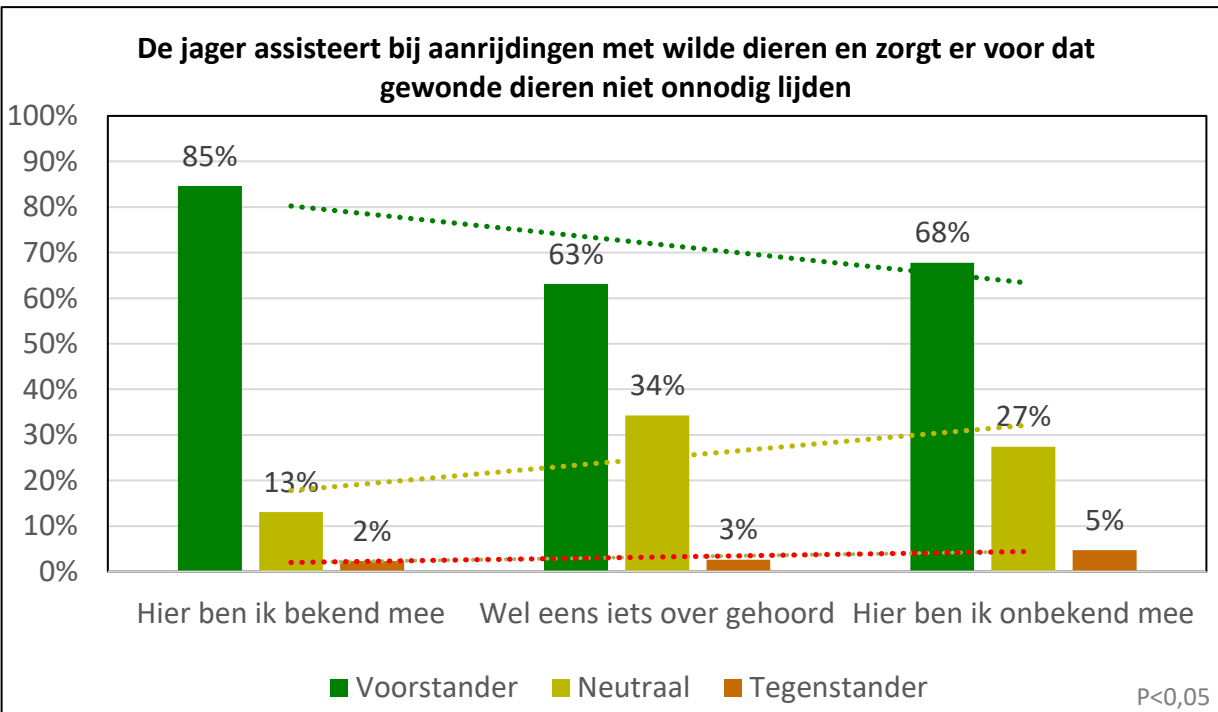
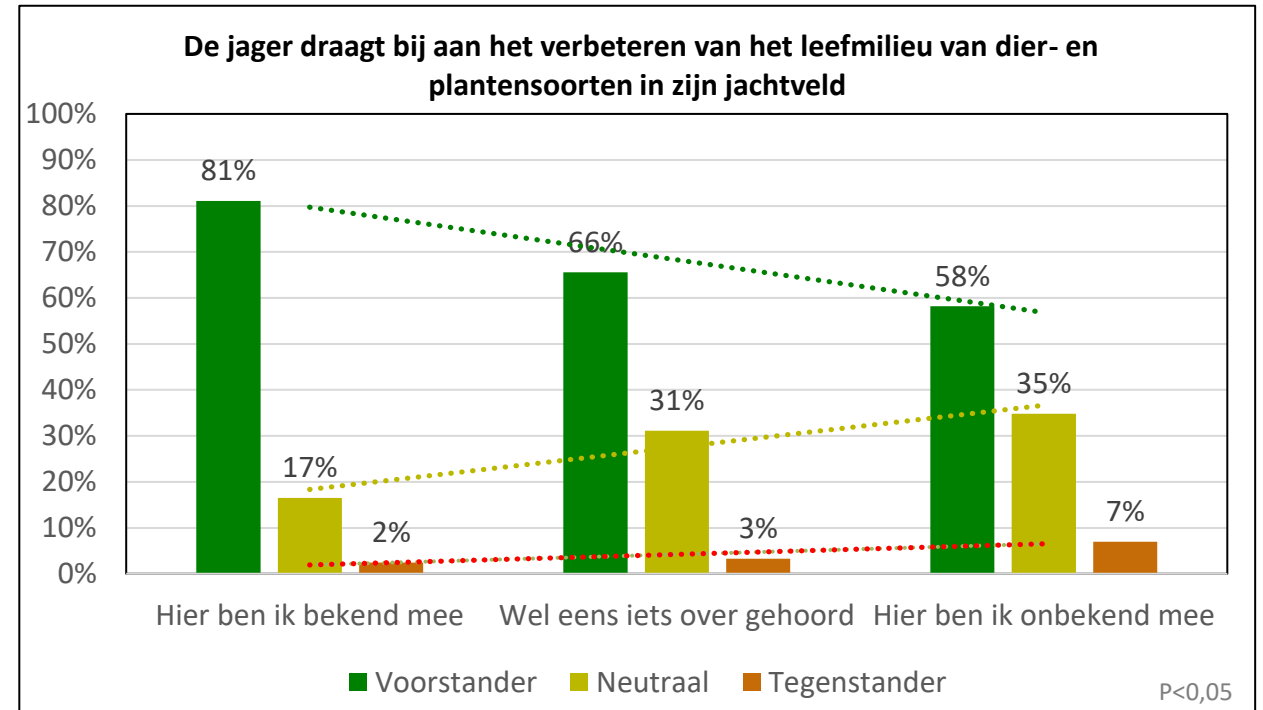
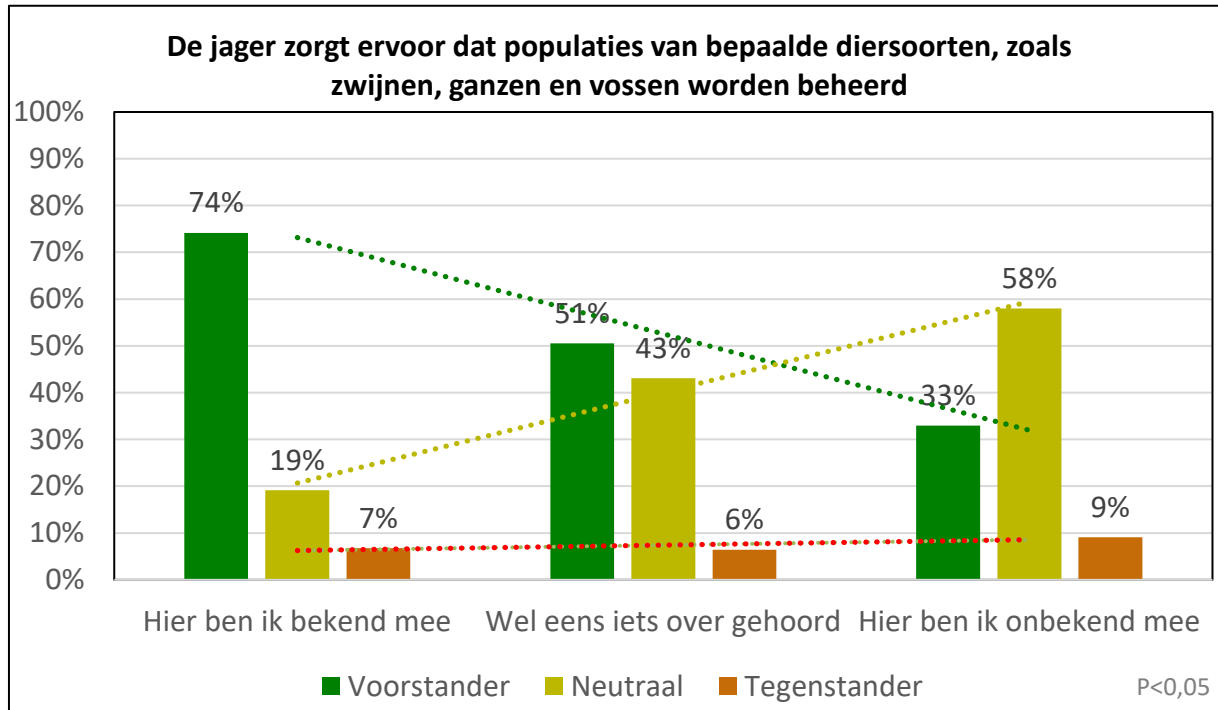

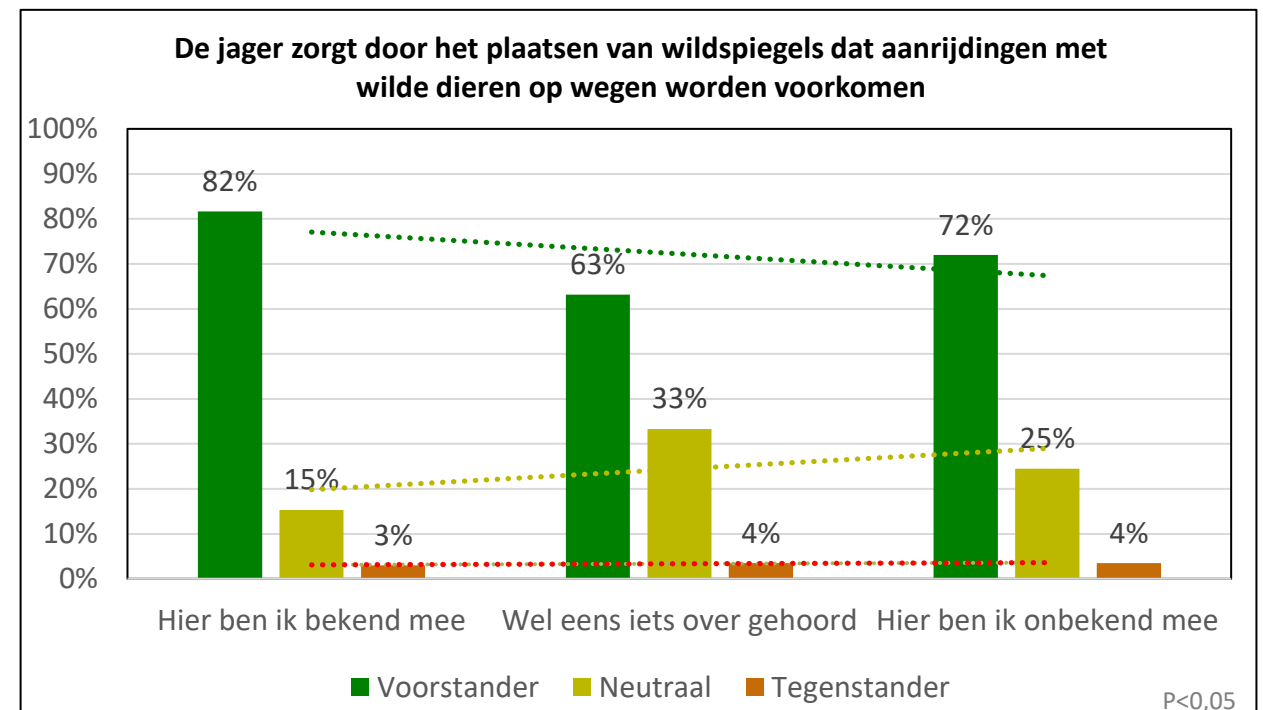
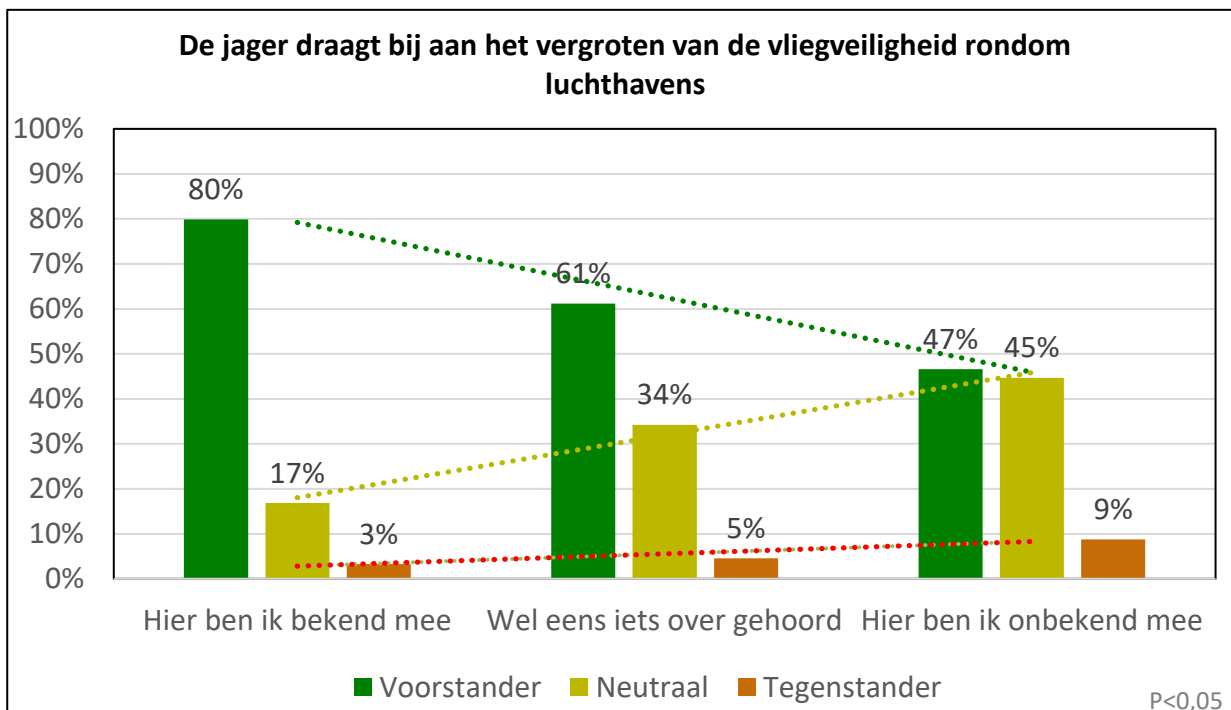
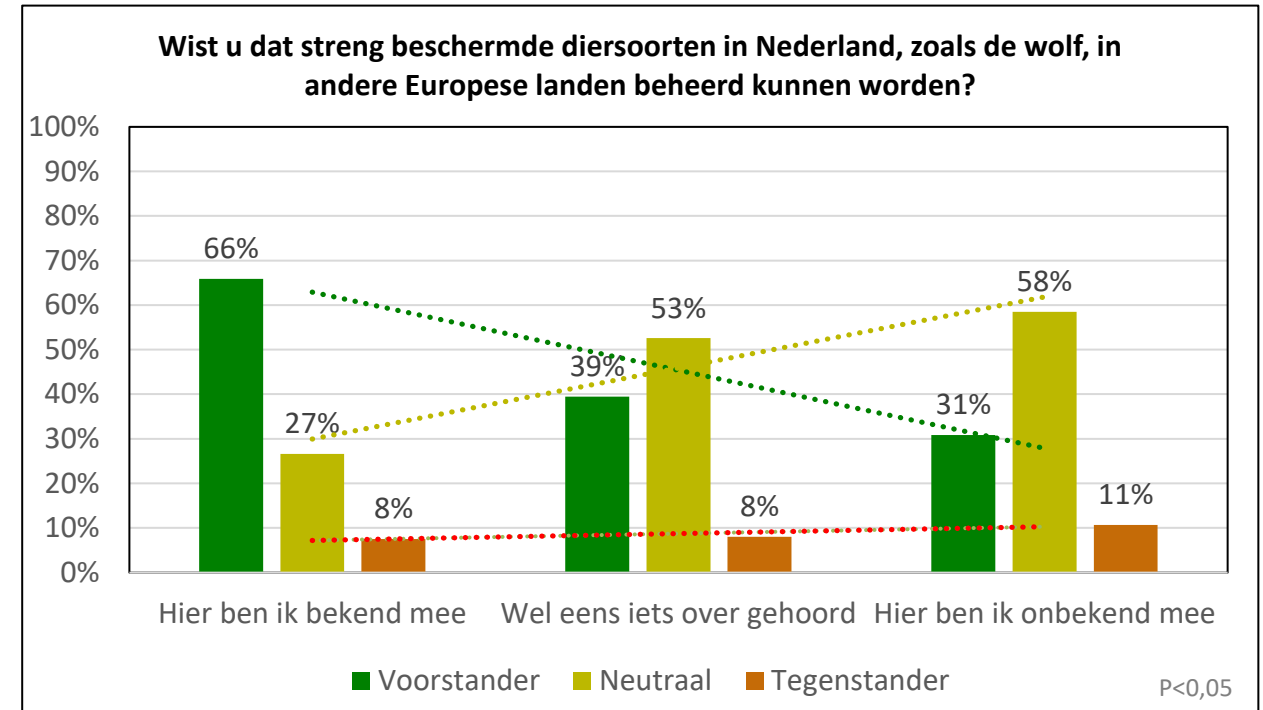
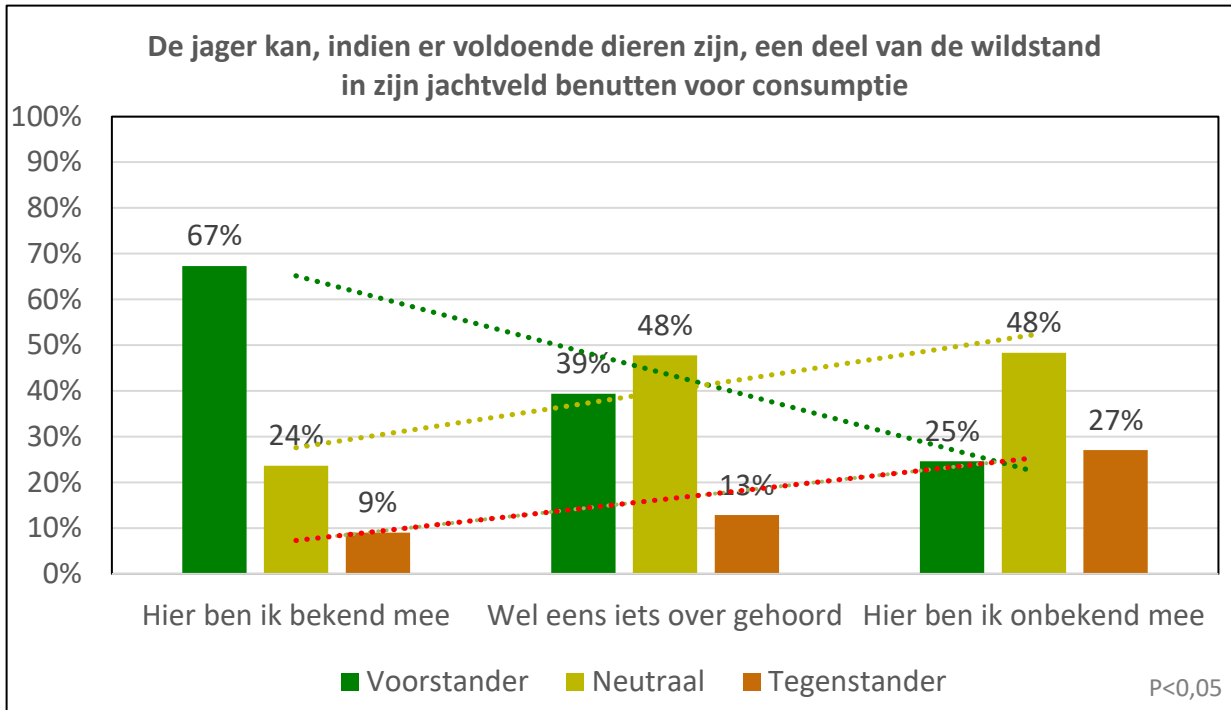
Bekendheid versus voor- of tegenstander

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (bekendheid versus voor- of tegenstander)

De taken en verantwoordelijkheden van de jager (bekendheid versus voor- of tegenstander)

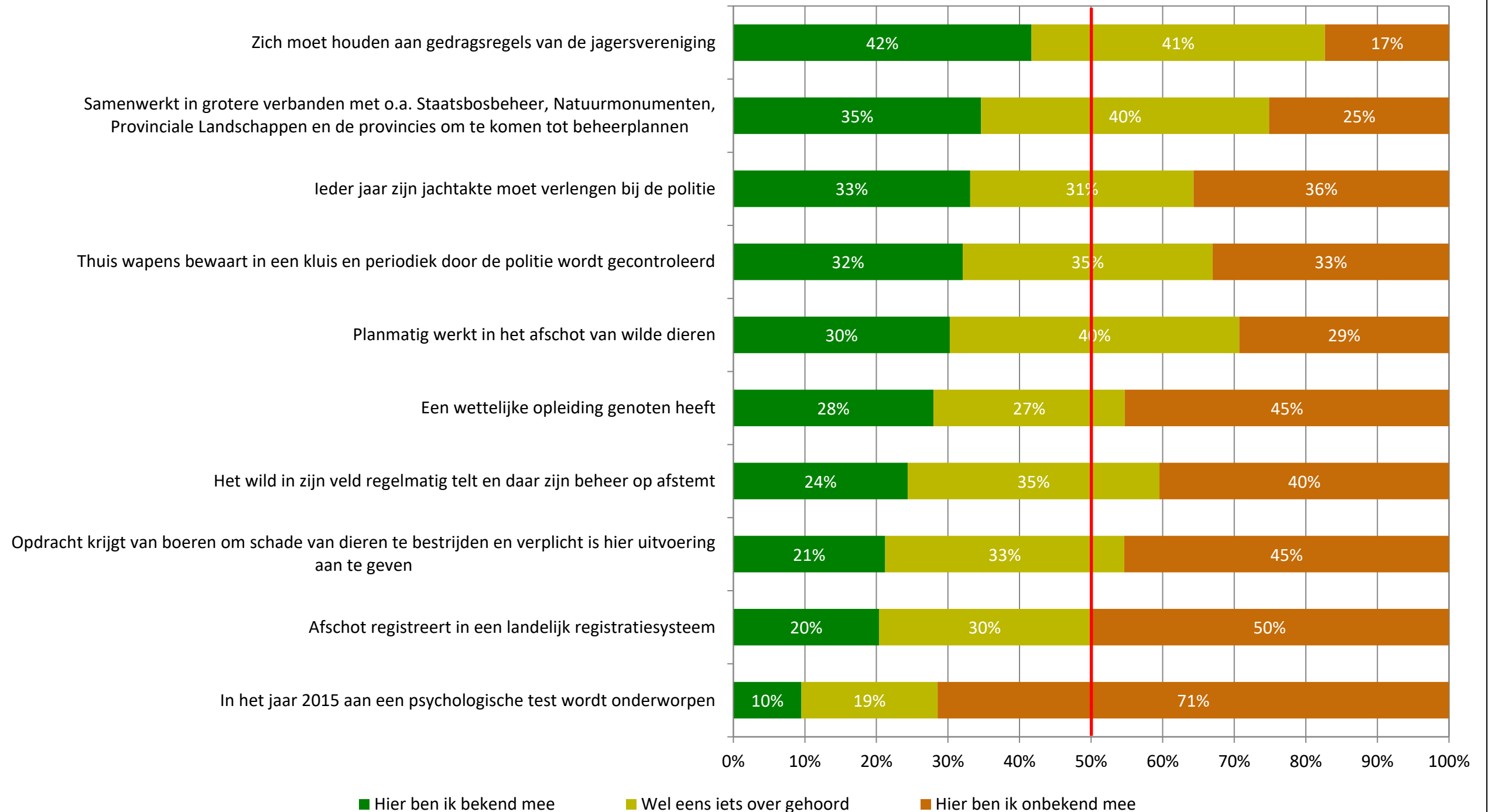
De plichten van de jager

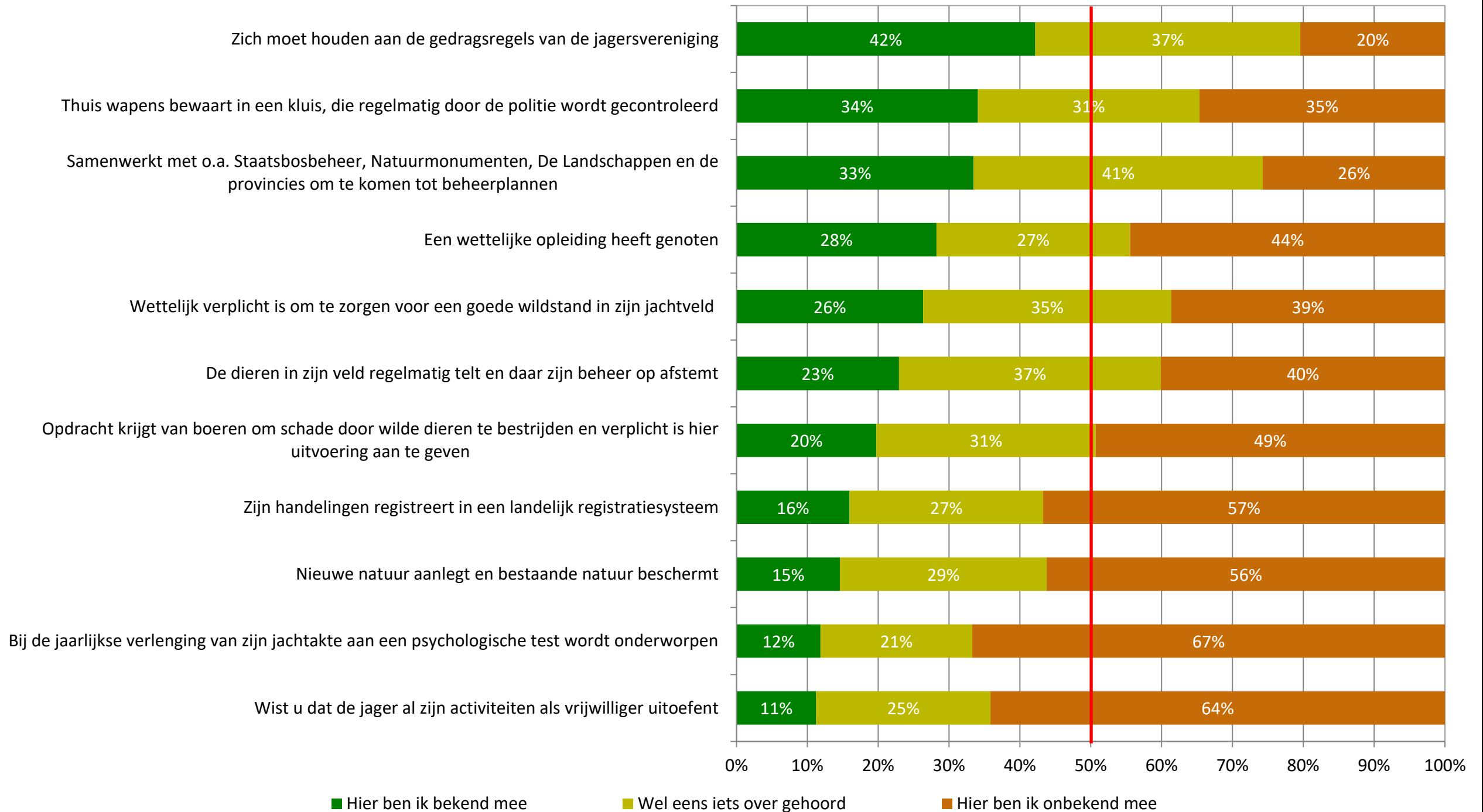
De plichten van de jager (2014)

Wist u dat de jager ...

De plichten van de jager (2015)

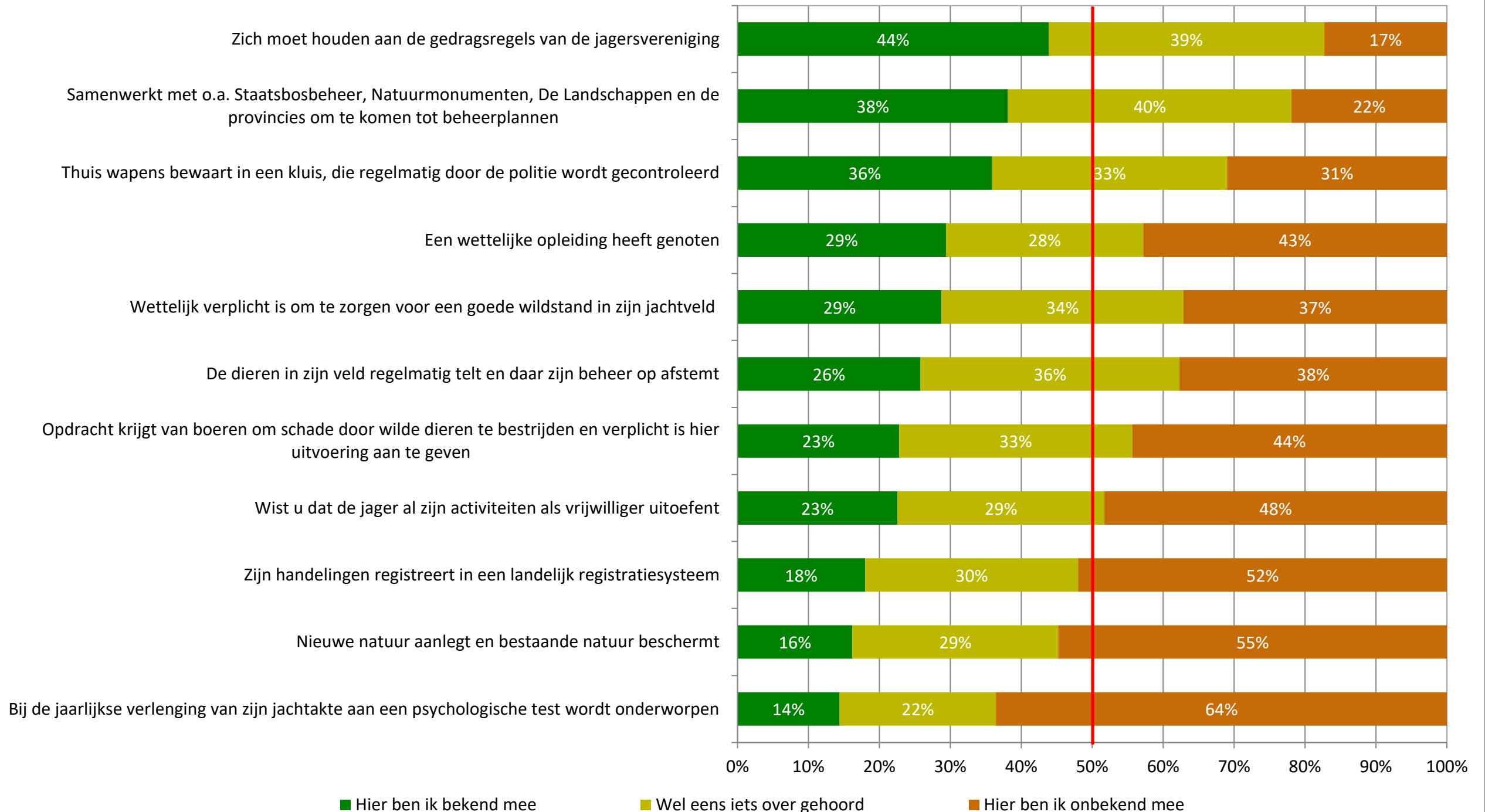
Wist u dat de jager ...

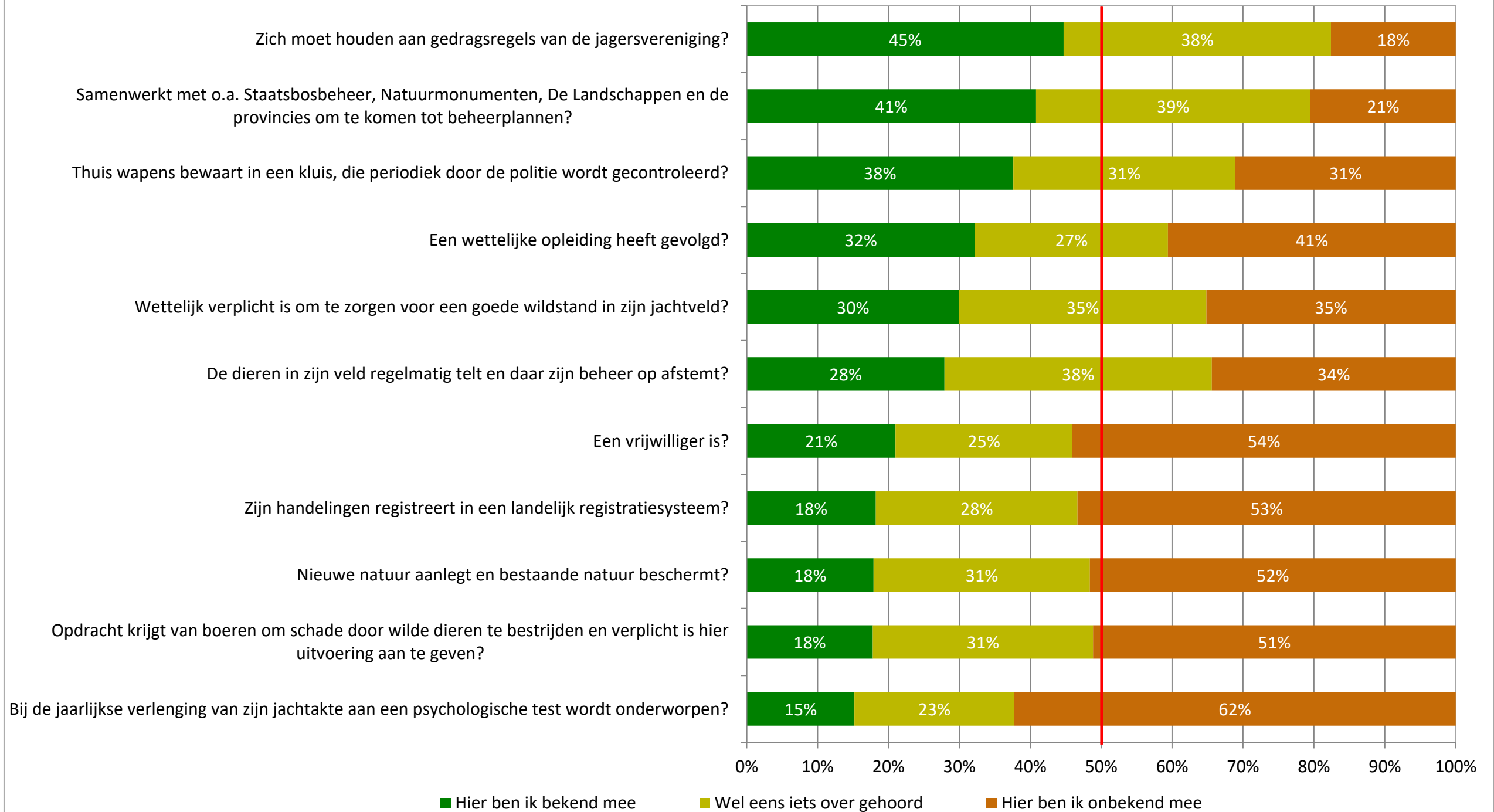
De plichten van de jager (2017)

Wist u dat de jager ...

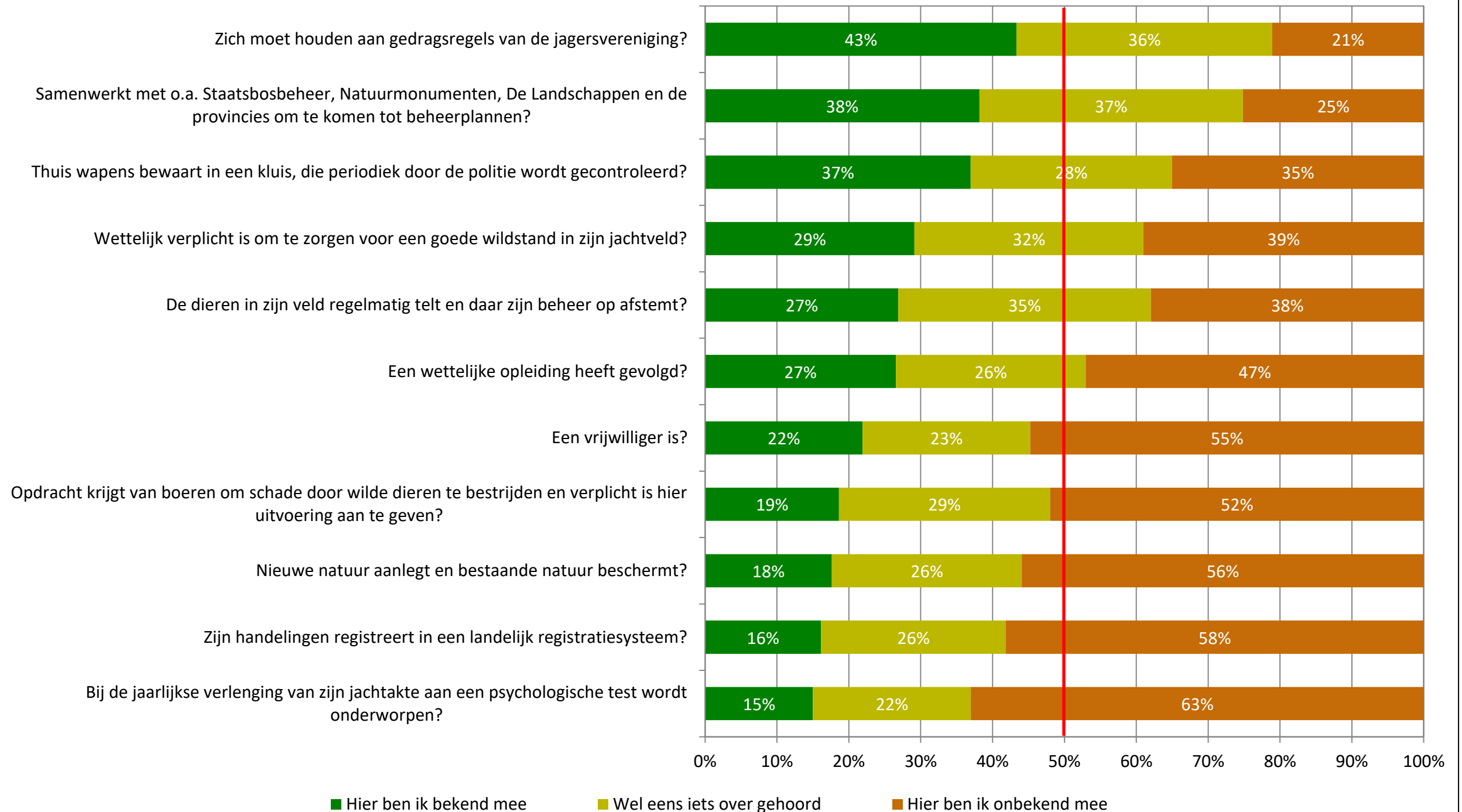
De plichten van de jager (2019)

Wist u dat de jager ...

De plichten van de jager (2021)

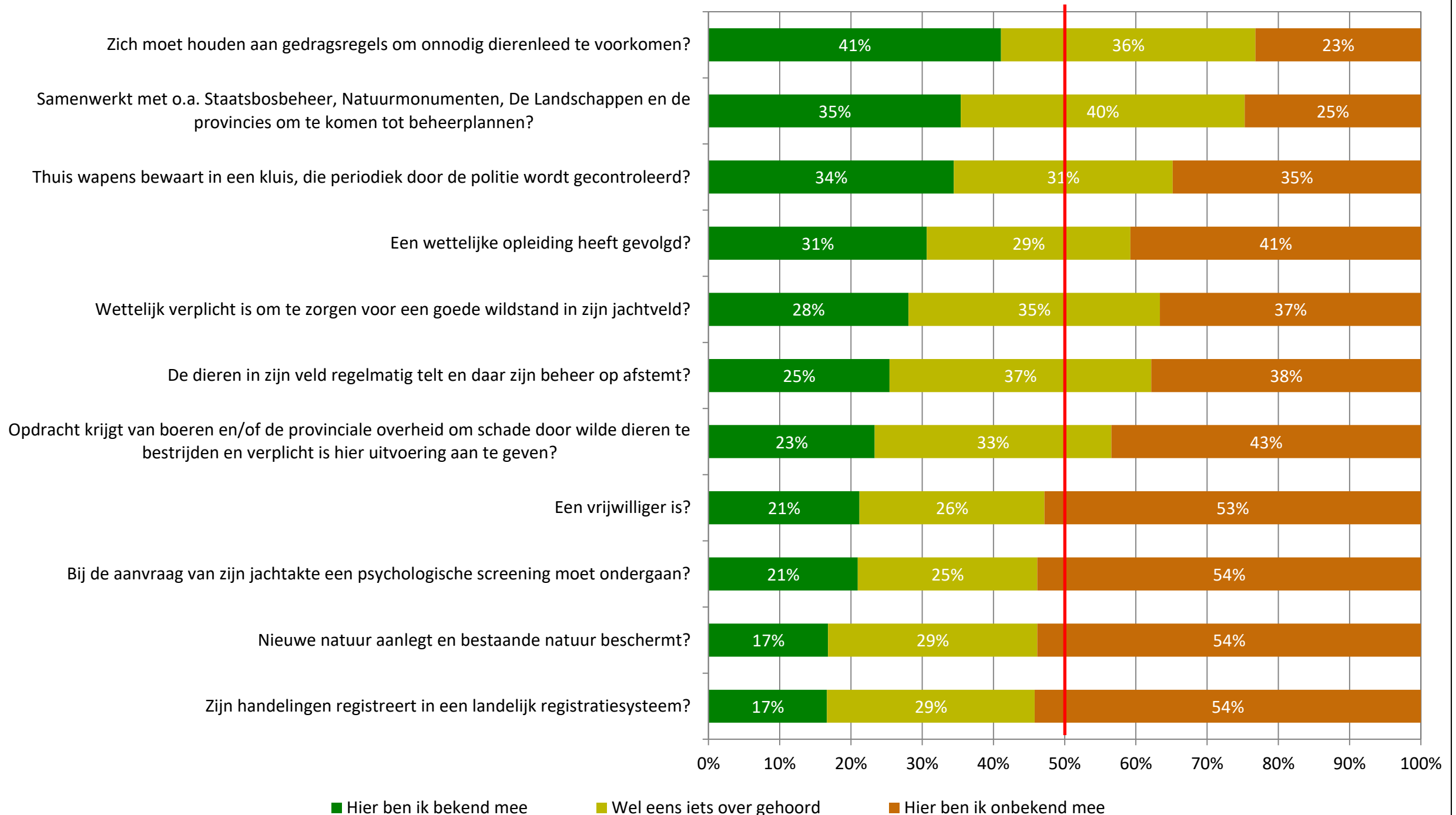
Wist u dat de jager ...

De plichten van de jager (2023)

Wist u dat de jager ...

De plichten van de jager

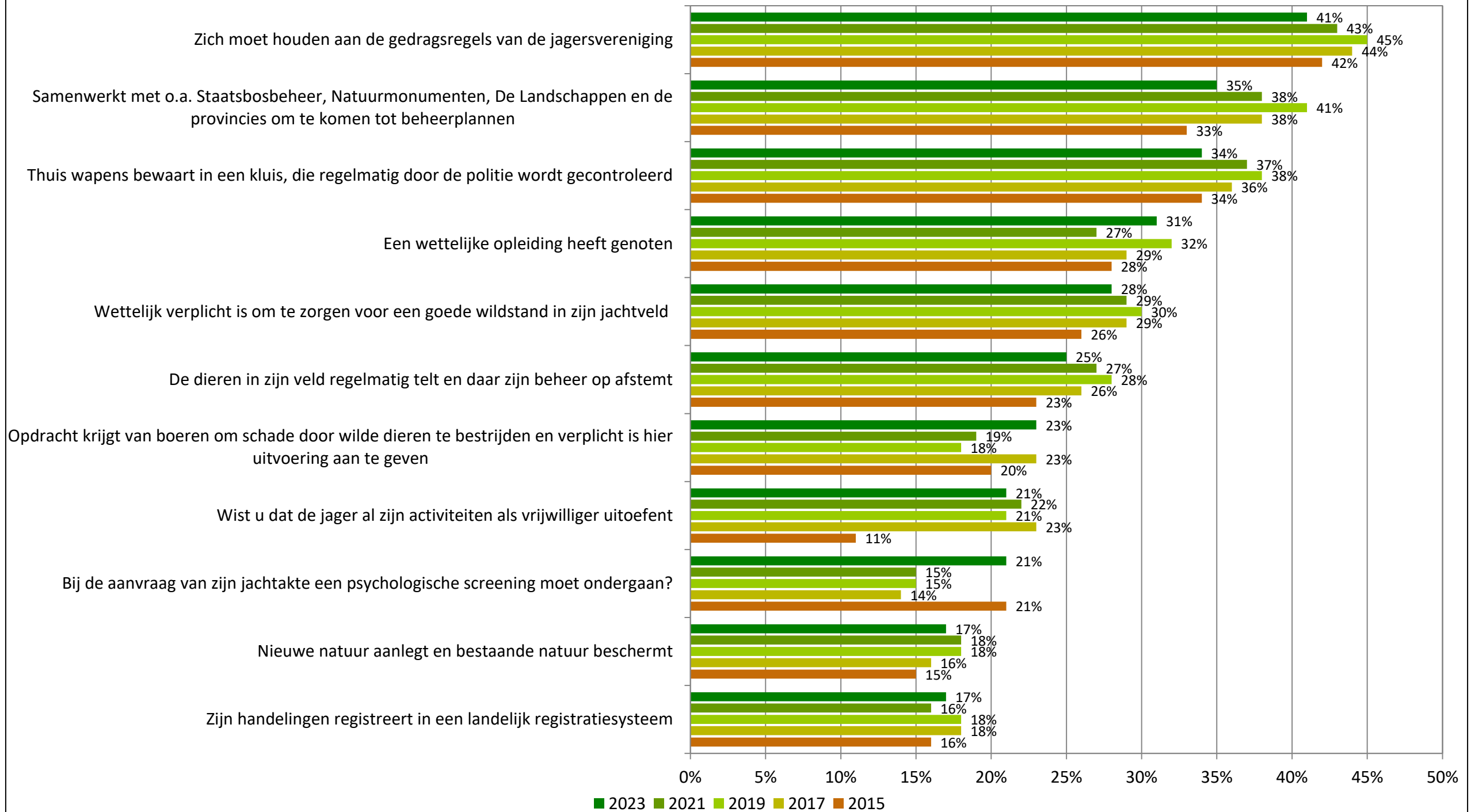
Met welke plichten van de jager bent u bekend?

Wist u dat de jager ...	Hier ben ik bekend mee					Wel eens iets over gehoord					Hier ben ik onbekend mee				
	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023
Zich moet houden aan de gedragsregels van de jagersvereniging	42%	44%	45%	43%	41%	37%	39%	38%	36%	36%	20%	17%	18%	21%	23%
Samenwerkt met o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en de provincies om te komen tot beheerplannen	33%	38%	41%	38%	35%	41%	40%	39%	37%	40%	26%	22%	21%	25%	25%
Thuis wapens bewaart in een kluis, die regelmatig door de politie wordt gecontroleerd	34%	36%	38%	37%	34%	31%	33%	31%	28%	31%	35%	31%	31%	35%	35%
Een wettelijke opleiding heeft genoten	28%	29%	32%	27%	31%	27%	28%	27%	26%	29%	44%	43%	41%	38%	40%
Wettelijk verplicht is om te zorgen voor een goede wildstand in zijn jachtveld	26%	29%	30%	29%	28%	35%	34%	35%	32%	35%	39%	37%	35%	39%	37%
De dieren in zijn veld regelmatig telt en daar zijn beheer op afstemt	23%	26%	28%	27%	25%	37%	36%	38%	35%	37%	40%	38%	34%	38%	38%
Zijn handelingen registreert in een landelijk registratiesysteem	16%	18%	18%	16%	17%	27%	30%	28%	26%	29%	57%	52%	53%	58%	54%
Nieuwe natuur aanlegt en bestaande natuur beschermt	15%	16%	18%	18%	17%	29%	29%	31%	26%	29%	56%	55%	52%	56%	54%
Opdracht krijgt van boeren om schade door wilde dieren te bestrijden en verplicht is hier uitvoering aan te geven	20%	23%	18%	19%	23%	31%	33%	31%	23%	34%	49%	44%	51%	52%	43%
Bij de aanvraag van zijn jachtakte een psychologische screening moet ondergaan?	21%	14%	15%	15%	21%	21%	22%	25%	22%	25%	67%	64%	62%	63%	54%
Wist u dat de jager al zijn activiteiten als vrijwilliger uitoefent	11%	23%	21%	22%	21%	25%	29%	25%	23%	26%	64%	48%	54%	55%	53%

- Toename ten opzichte van het jaar daarvoor
- Gelijkblijvende ten opzichte van het jaar daarvoor
- Afname ten opzichte van het jaar daarvoor

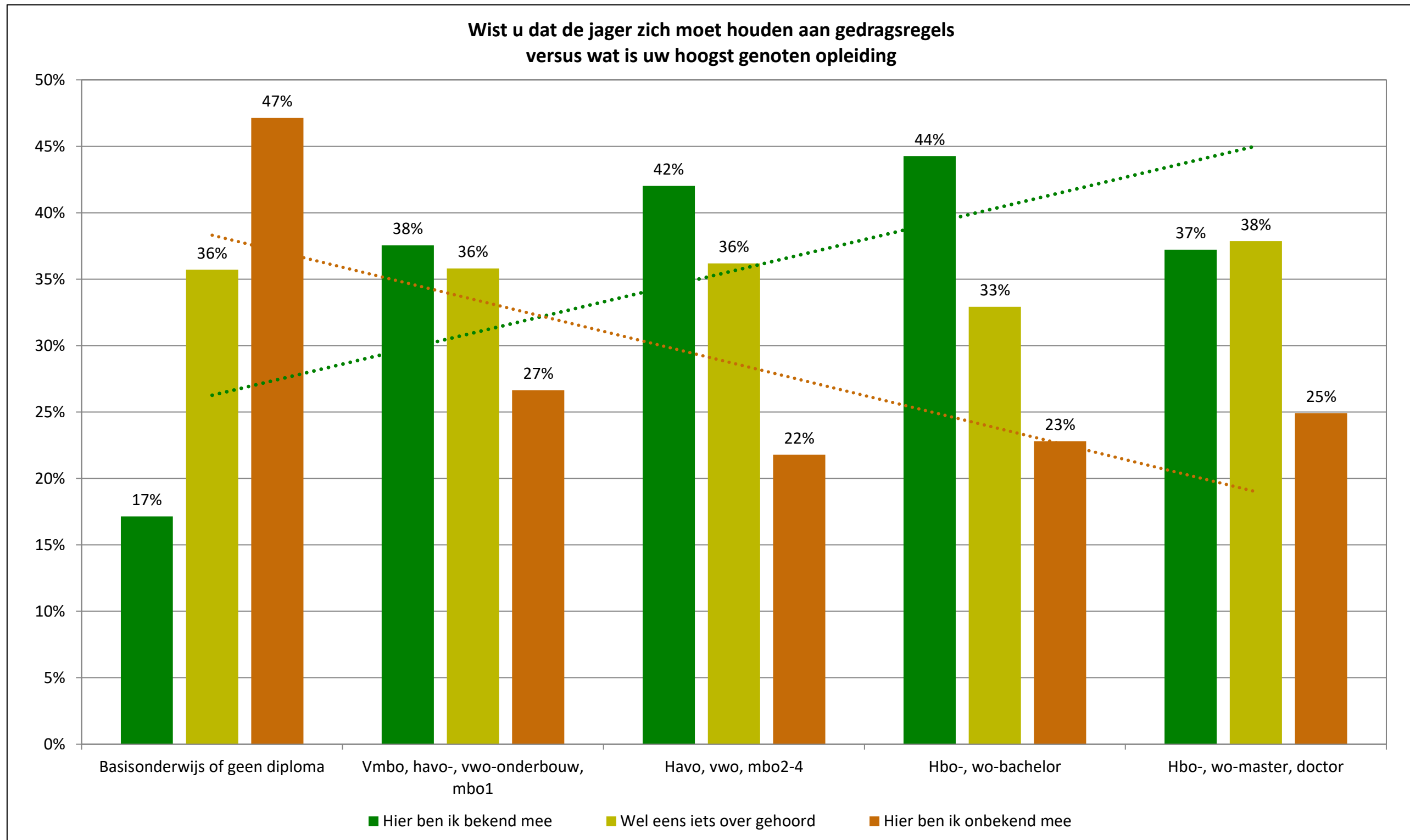
De plichten van de jager

Respondenten die bekend zijn met de plichten van de jager

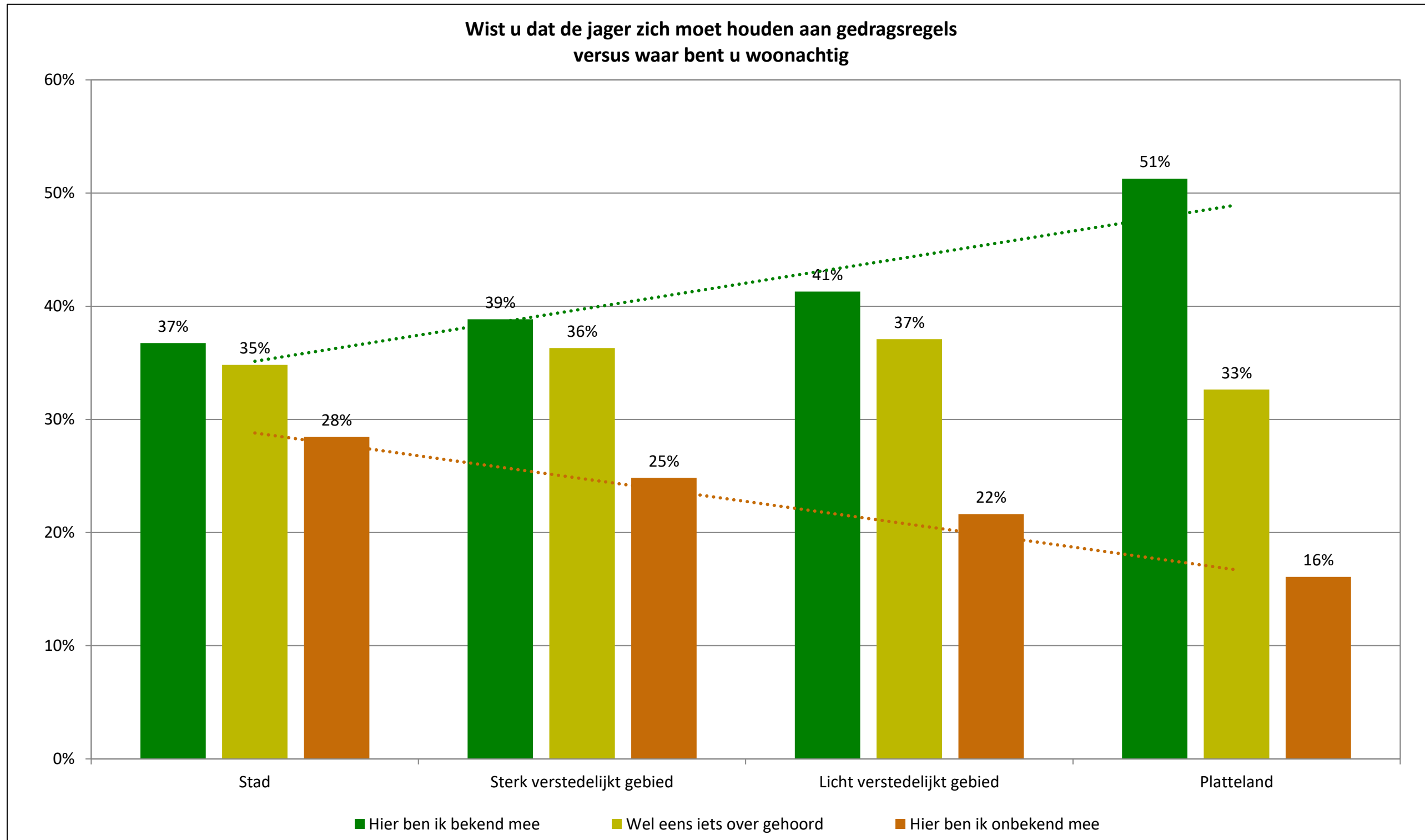

De plichten van de jager

De plichten van de jager

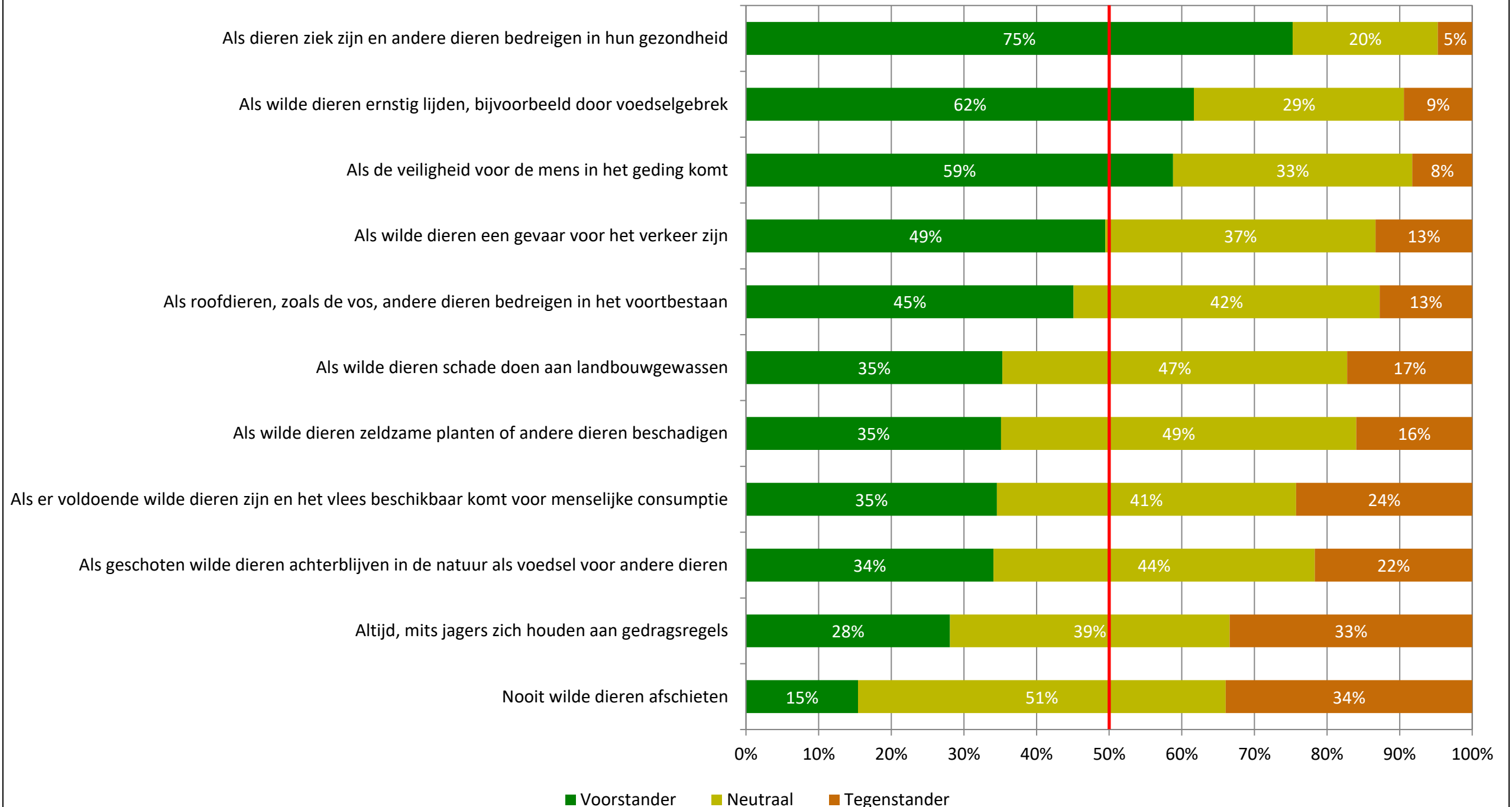

Het schieten van wilde dieren

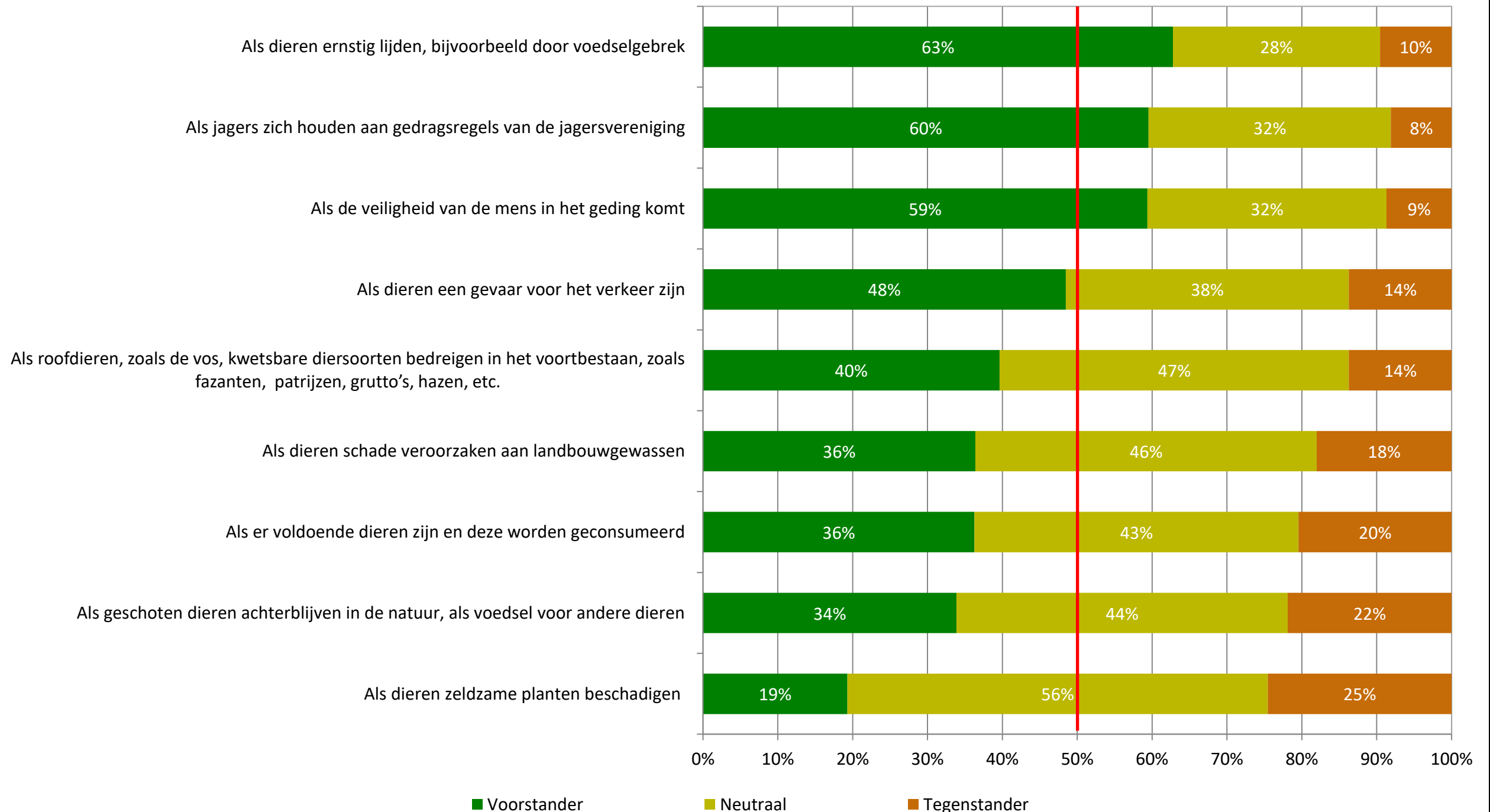
Het schieten van wilde dieren (2014)

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

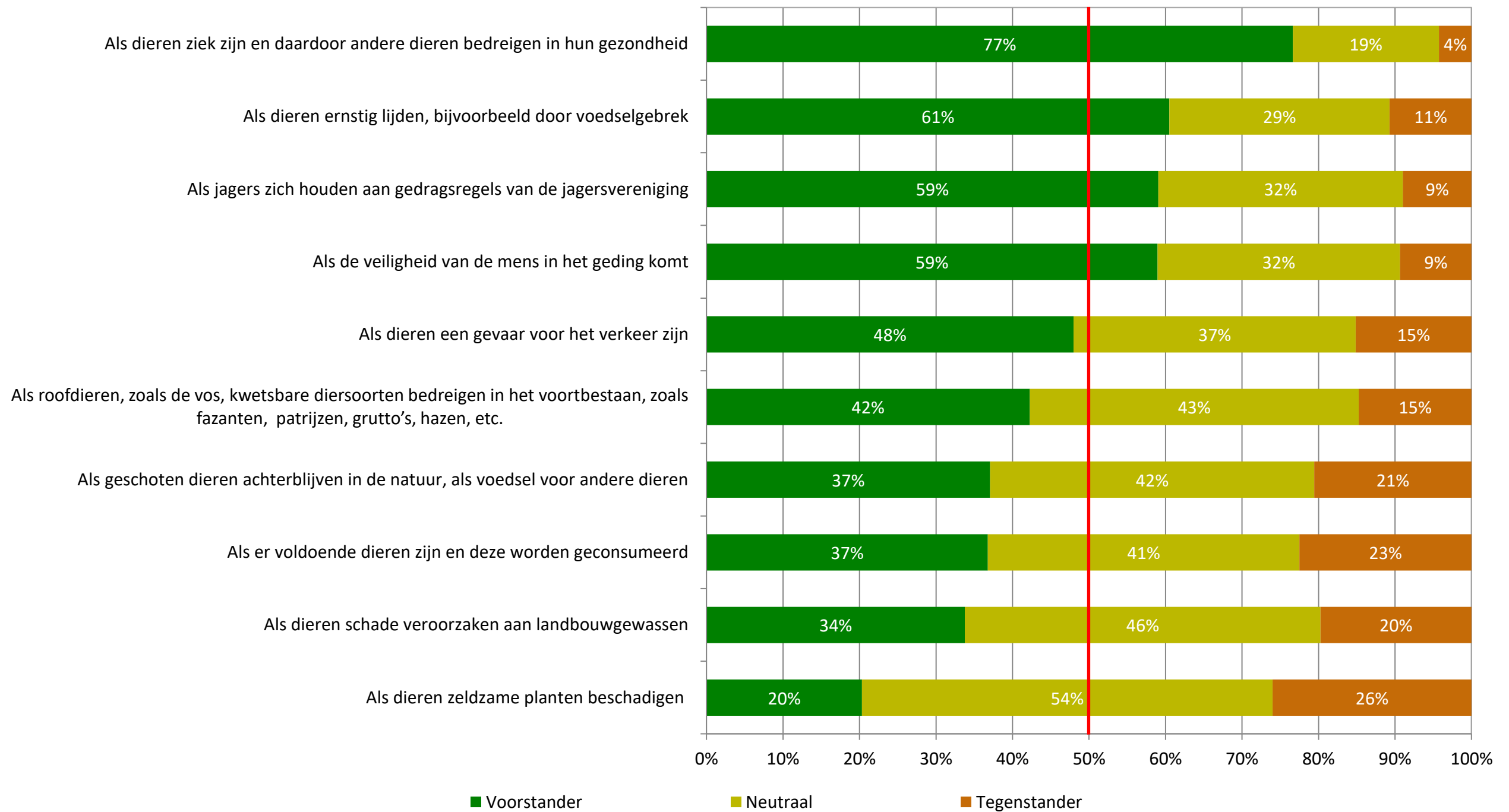
Het schieten van wilde dieren (2015)

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

Het schieten van wilde dieren (2017)

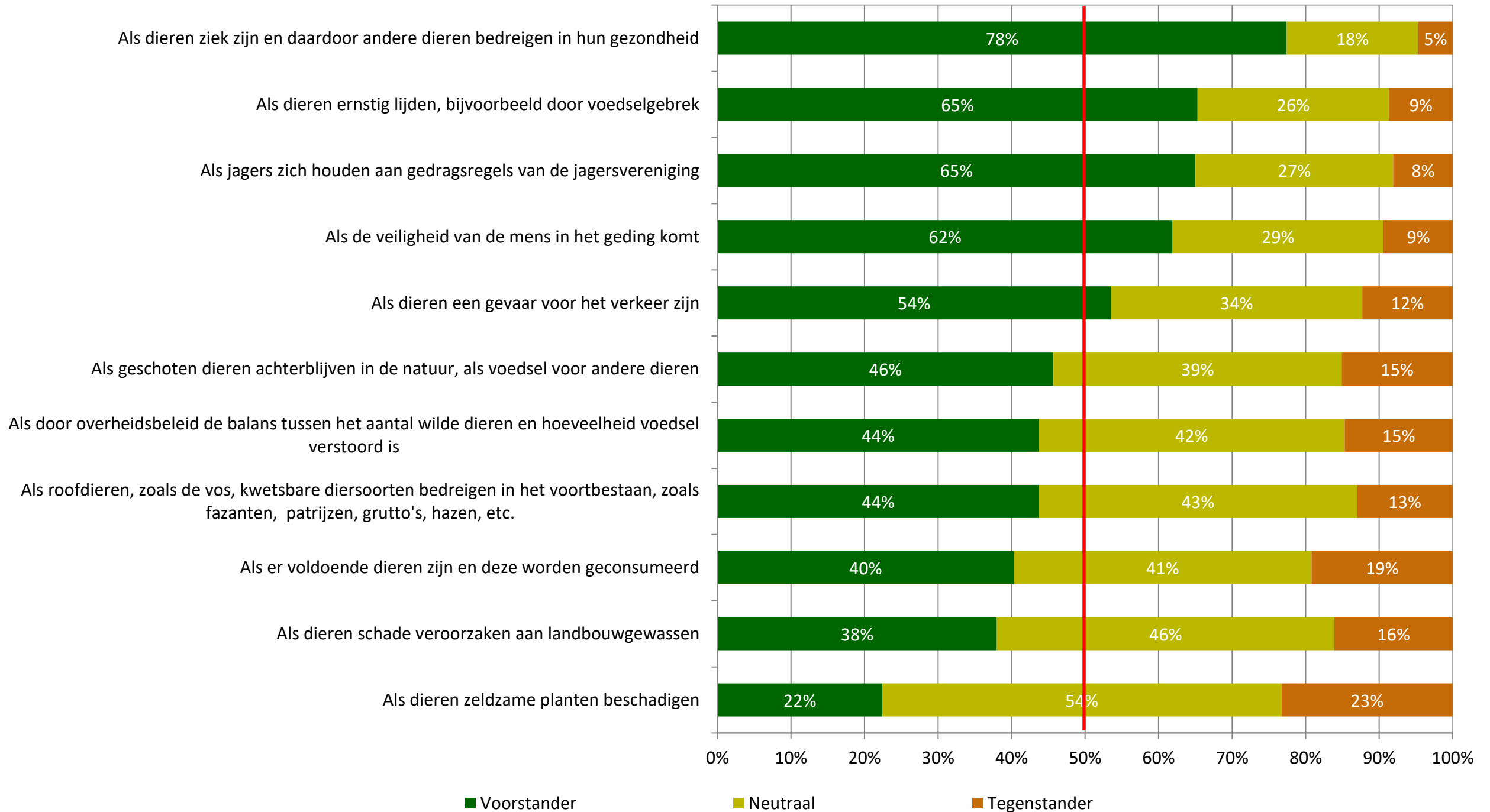
Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

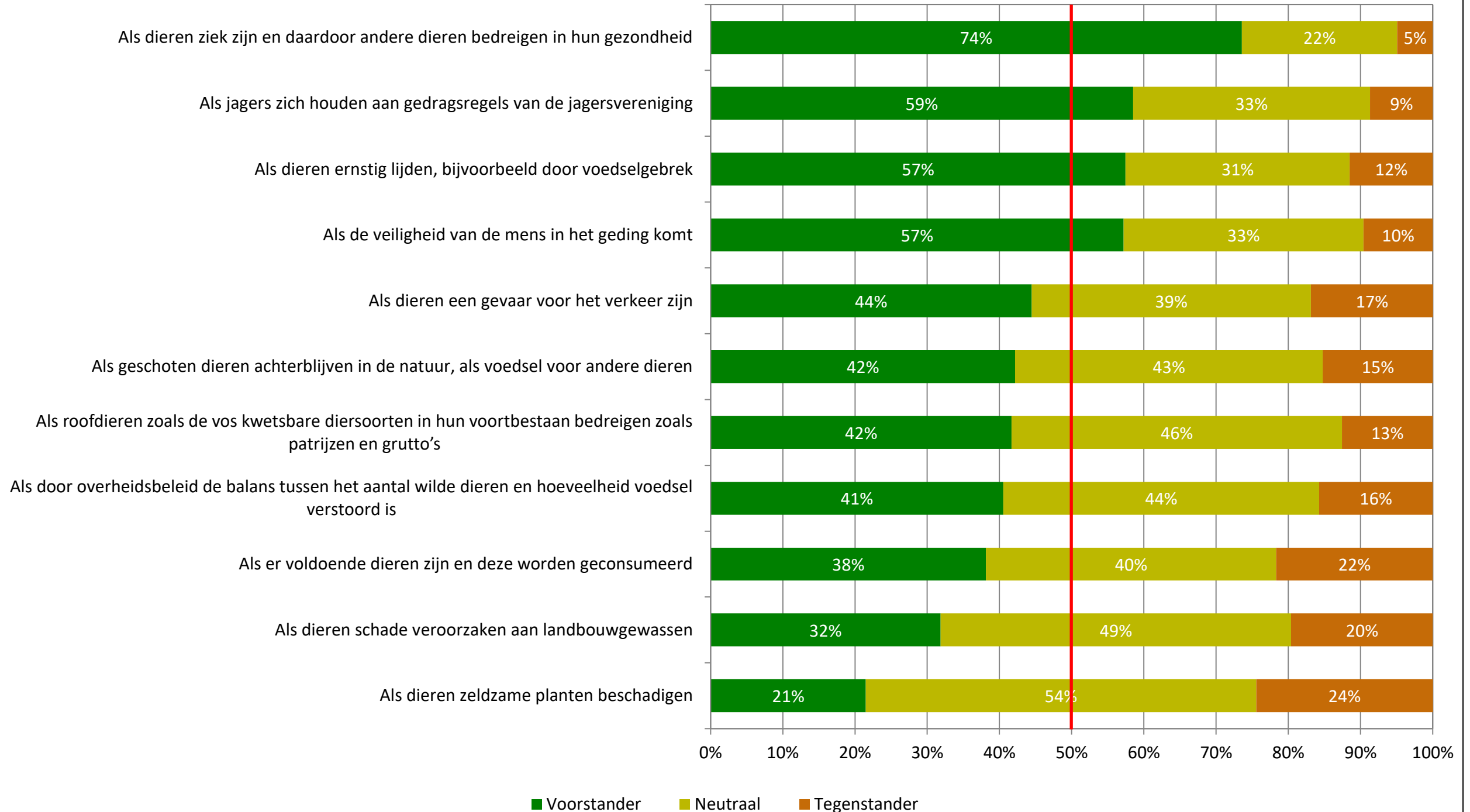
Het schieten van wilde dieren (2019)

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

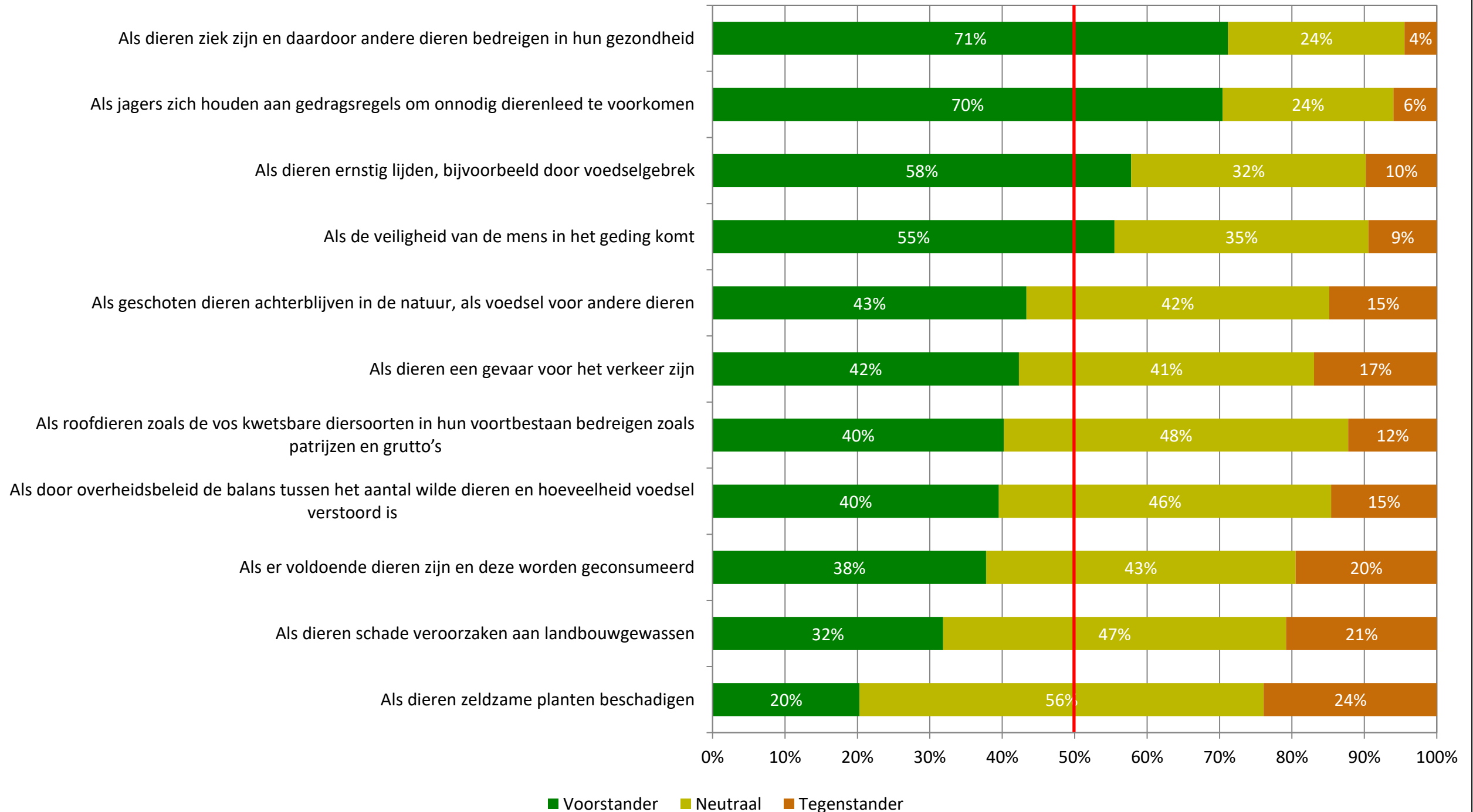
Het schieten van wilde dieren (2021)

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

Het schieten van wilde dieren (2023)

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

Het schieten van wilde dieren

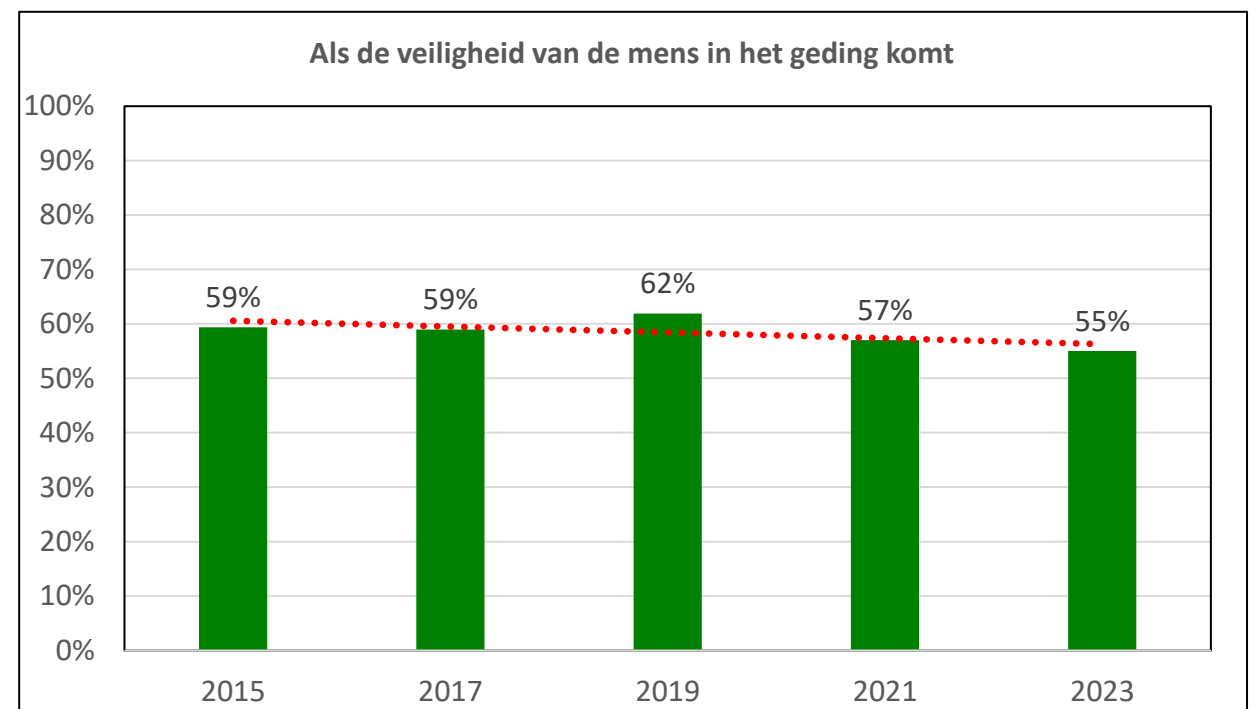
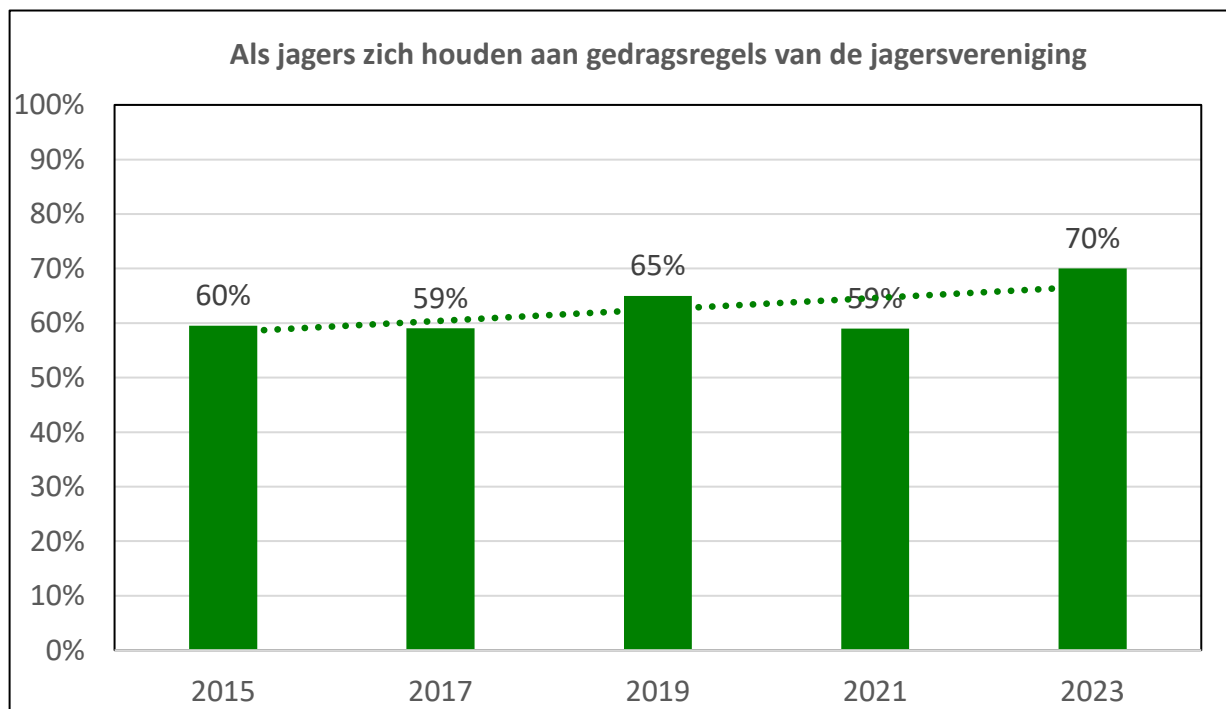
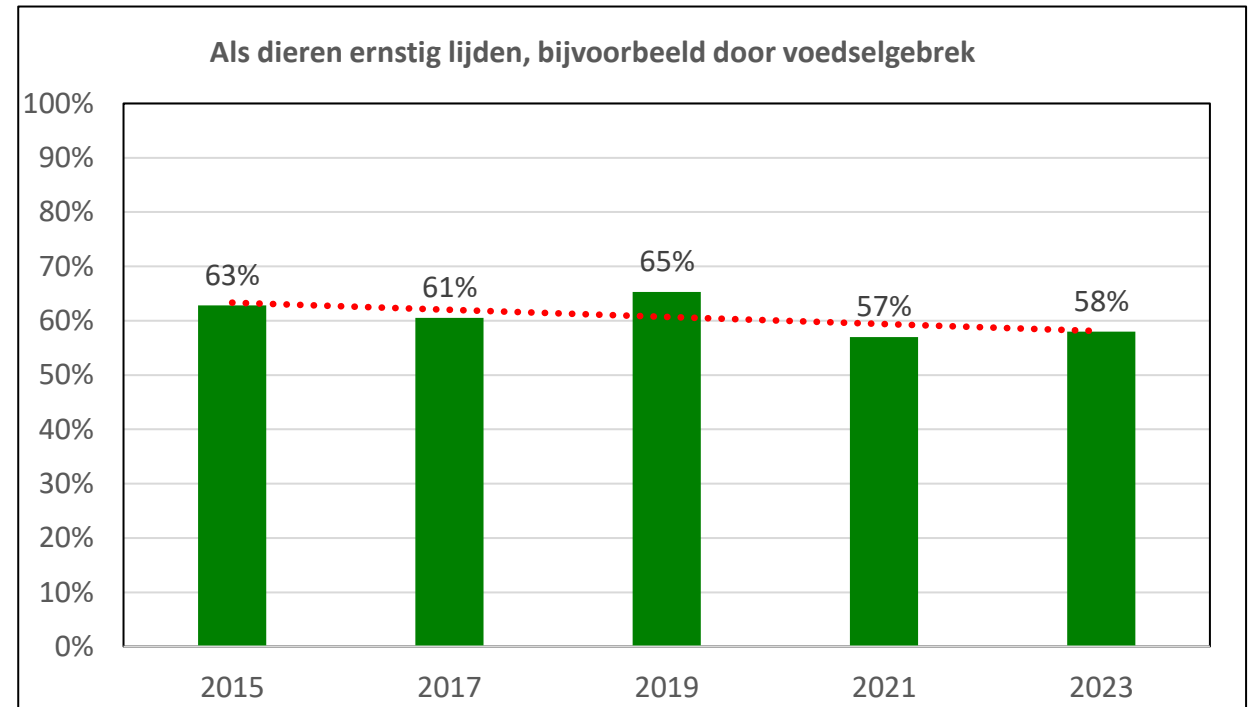
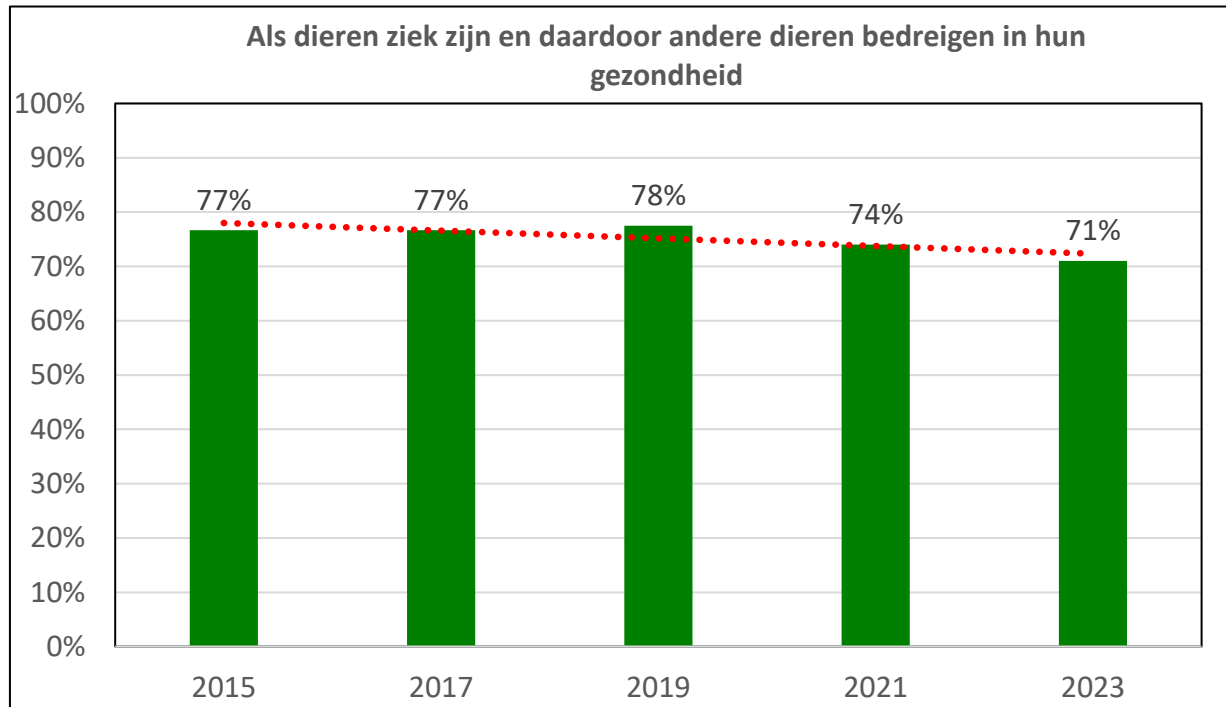
Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?

Wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan?	Voorstander					Neutraal					Tegenstander				
	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023	2015	2017	2019	2021	2023
Als dieren ziek zijn en daardoor andere dieren bedreigen in hun gezondheid	77%	77%	78%	74%	71%	19%	19%	18%	22%	24%	5%	4%	5%	5%	6%
Als dieren ernstig lijden, bijvoorbeeld door voedselgebrek	63%	61%	65%	57%	58%	28%	29%	26%	31%	32%	10%	11%	9%	12%	10%
Als jagers zich houden aan gedragsregels van de jagersvereniging om onnodig dierenleed te voorkomen	60%	59%	65%	59%	70%	32%	32%	27%	33%	24%	8%	9%	8%	9%	6%
Als de veiligheid van de mens in het geding komt	59%	59%	62%	57%	55%	32%	32%	29%	33%	35%	9%	9%	9%	10%	9%
Als dieren een gevaar voor het verkeer zijn	48%	48%	54%	44%	42%	38%	37%	34%	39%	41%	14%	15%	12%	17%	17%
Als geschoten dieren achterblijven in de natuur, als voedsel voor andere dieren	34%	37%	46%	42%	43%	44%	42%	39%	43%	42%	22%	21%	15%	15%	15%
Als roofdieren, zoals de vos, kwetsbare diersoorten bedreigen in het voortbestaan, zoals fazanten, patrijzen, grutto's, hazen, etc.	40%	42%	44%	42%	40%	47%	43%	43%	46%	48%	14%	15%	13%	13%	12%
Als door overheidsbeleid de balans tussen het aantal wilde dieren en hoeveelheid voedsel verstoord is			44%	41%	40%			42%	44%	46%			15%	16%	15%
Als er voldoende dieren zijn en deze worden geconsumeerd	36%	37%	40%	38%	38%	43%	41%	41%	40%	43%	20%	23%	19%	22%	20%
Als dieren schade veroorzaken aan landbouwgewassen	36%	34%	38%	32%	32%	46%	46%	46%	49%	47%	18%	20%	16%	20%	21%
Als dieren zeldzame planten beschadigen	19%	20%	22%	21%	20%	56%	54%	54%	54%	56%	25%	26%	23%	24%	24%

- Toename ten opzichte van het jaar daarvoor
- Gelijkblijvende ten opzichte van het jaar daarvoor
- Afname ten opzichte van het jaar daarvoor

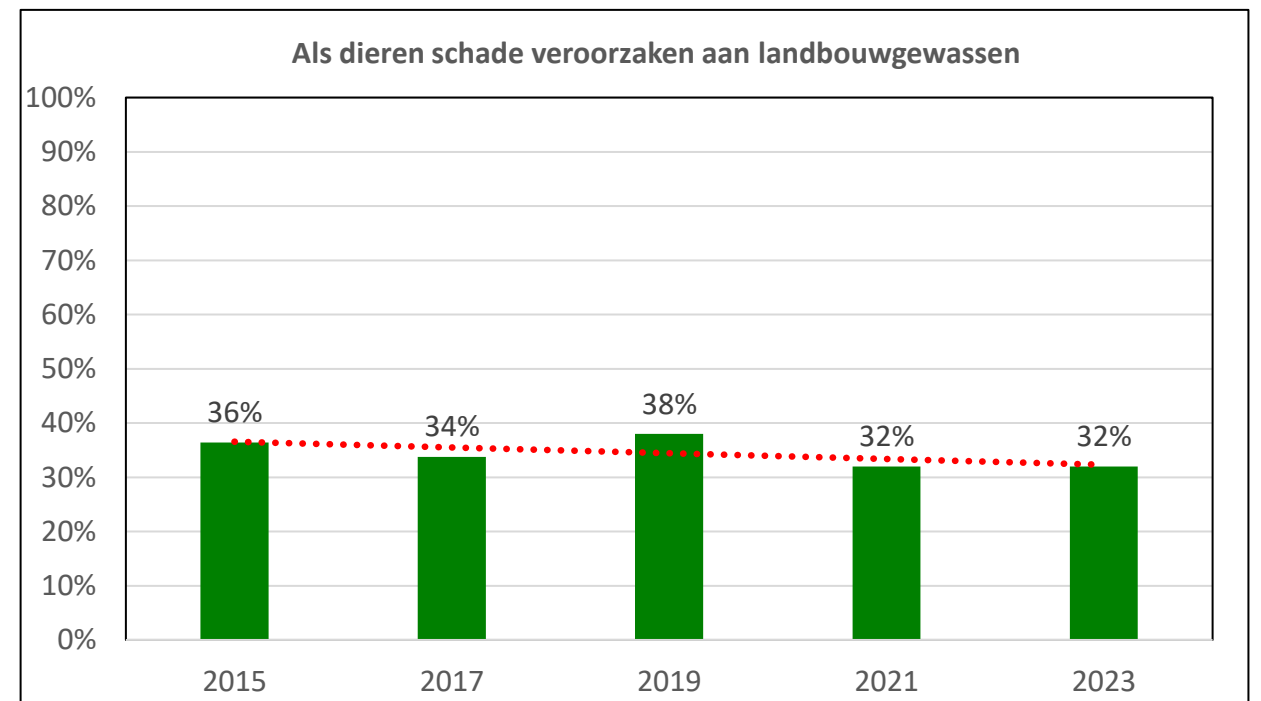
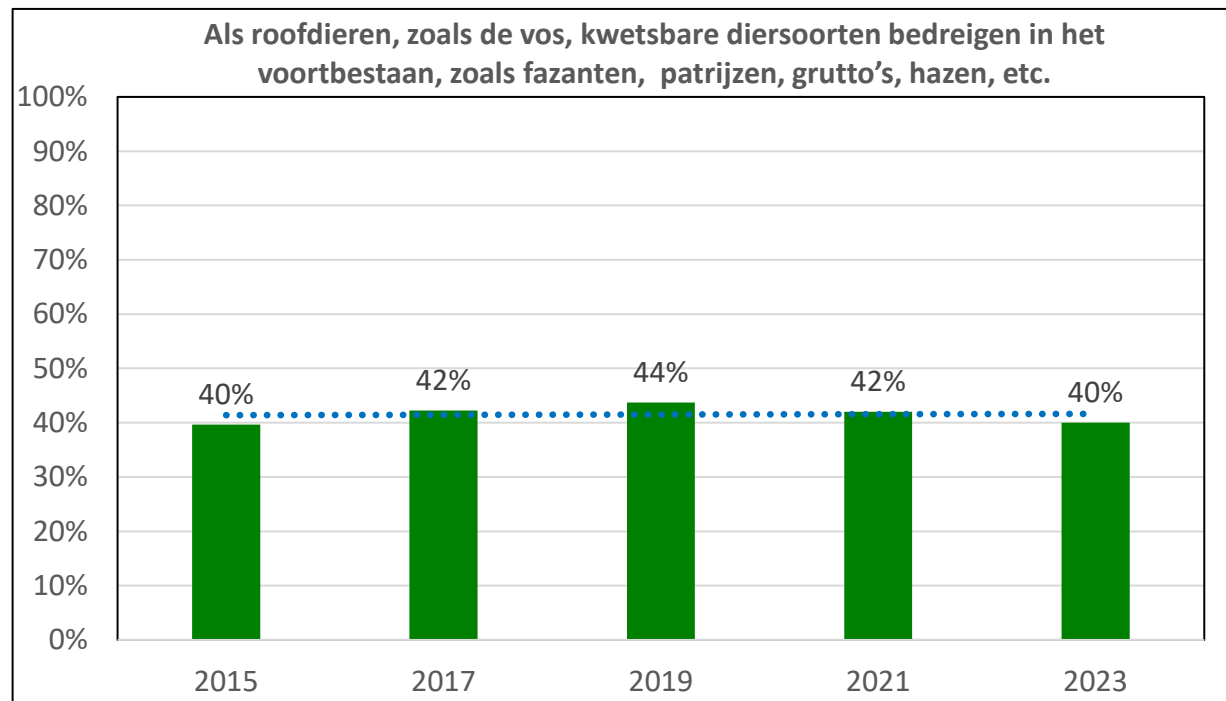
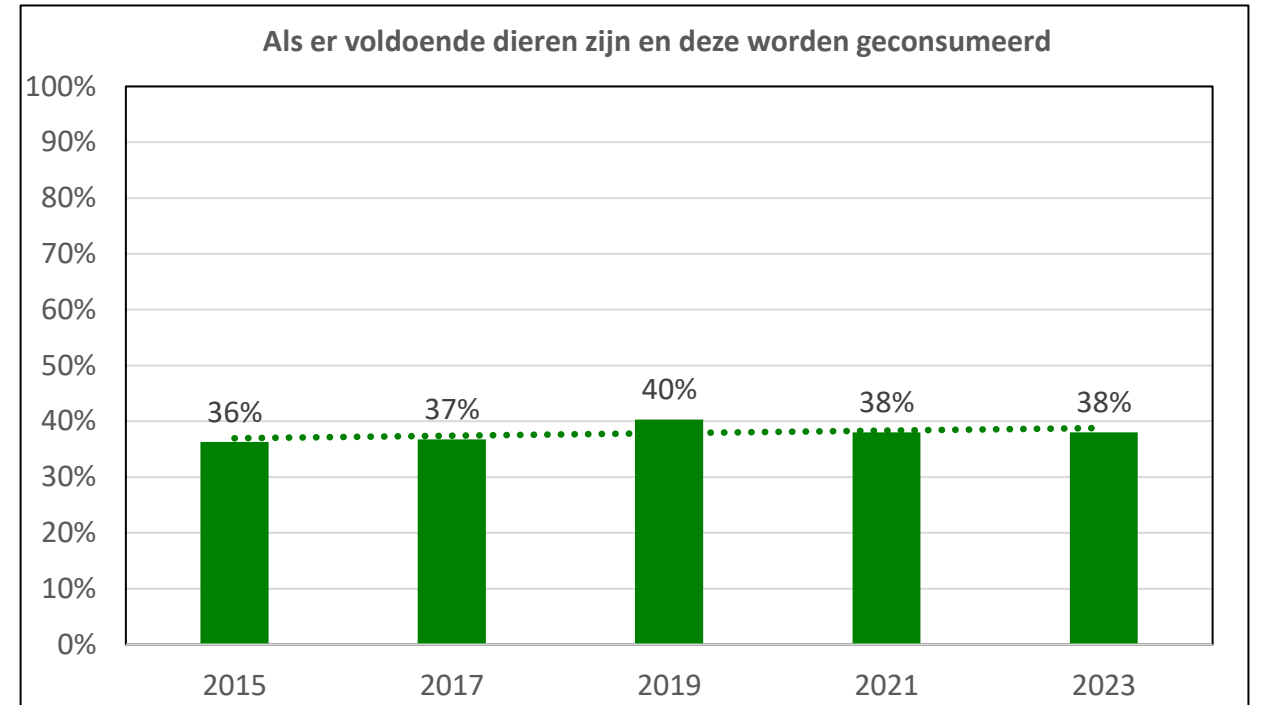
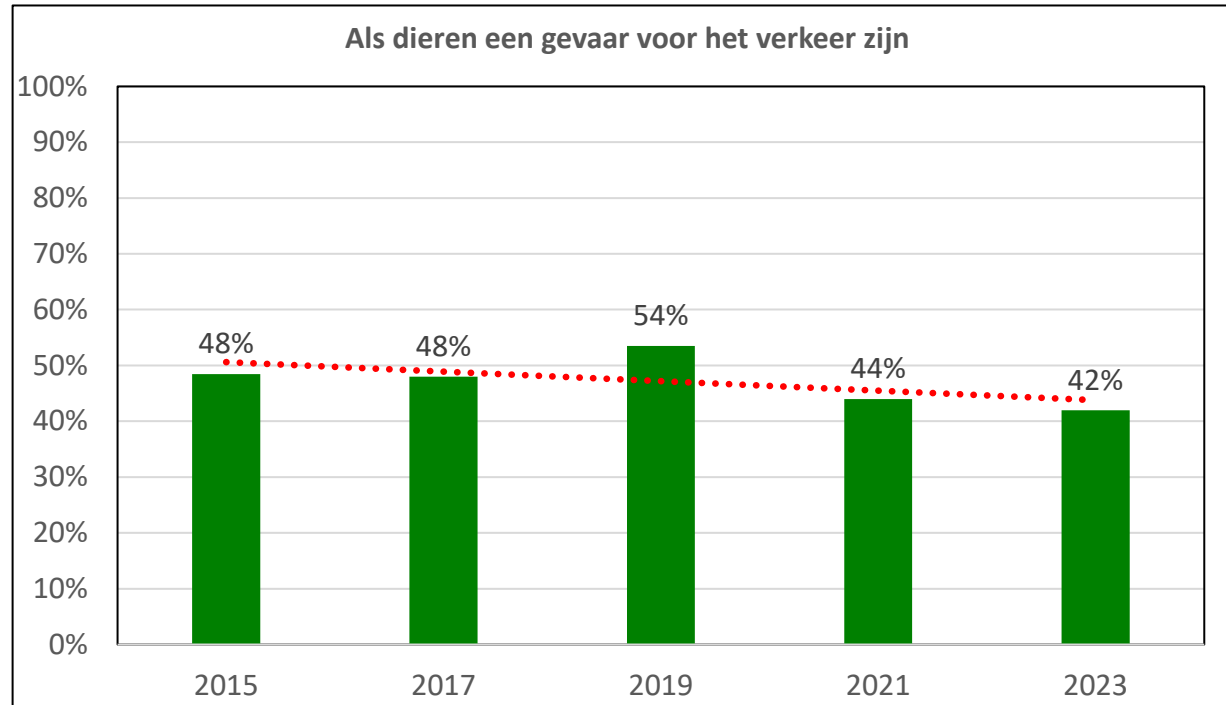
Het schieten van wilde dieren

Het aantal voorstander ten aanzien van afschot van wilde dieren in specifieke situaties van 2015 tot en met 2023

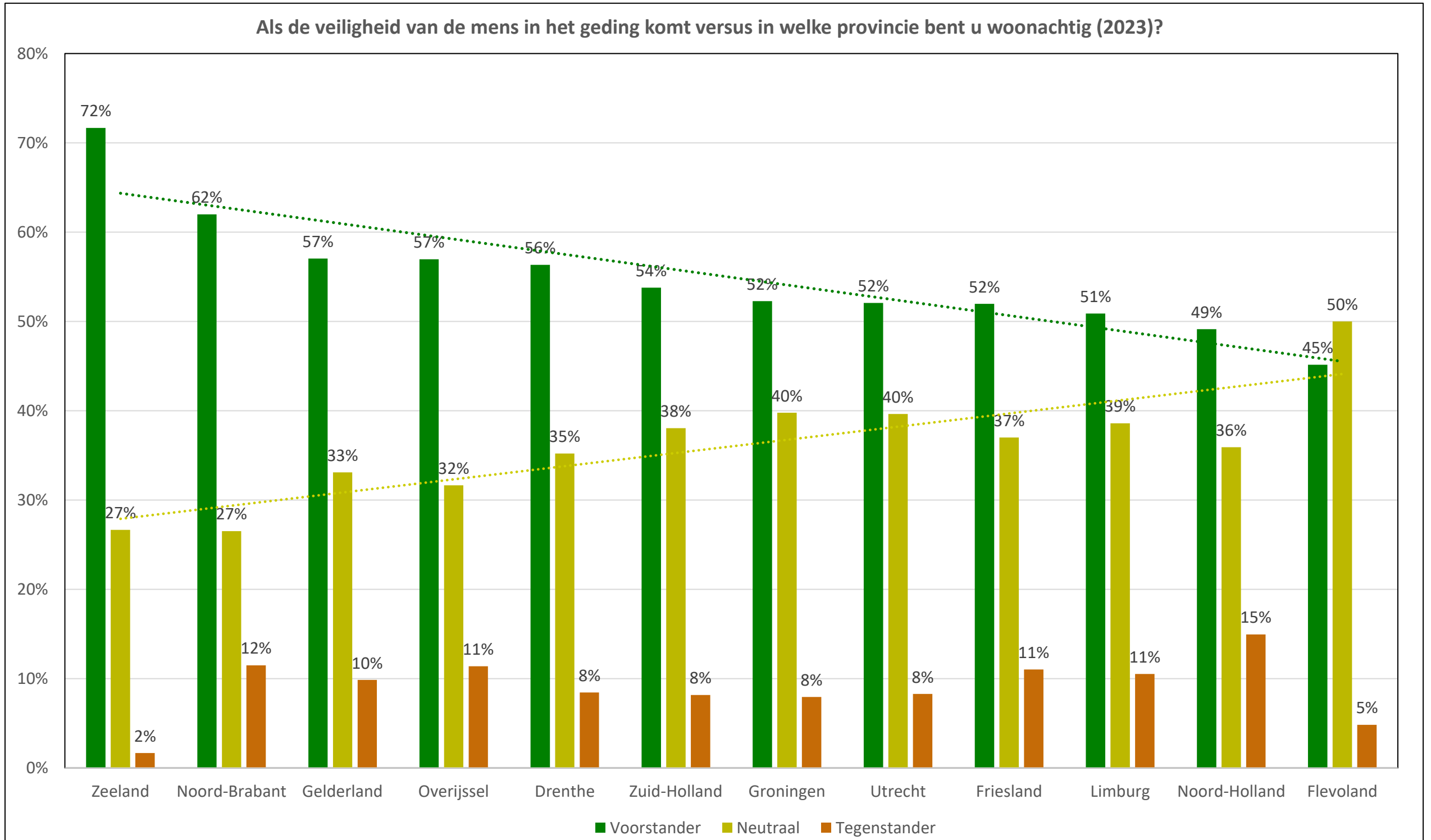
Het schieten van wilde dieren

Het aantal voorstander ten aanzien van afschot van wilde dieren in specifieke situaties van 2015 tot en met 2023

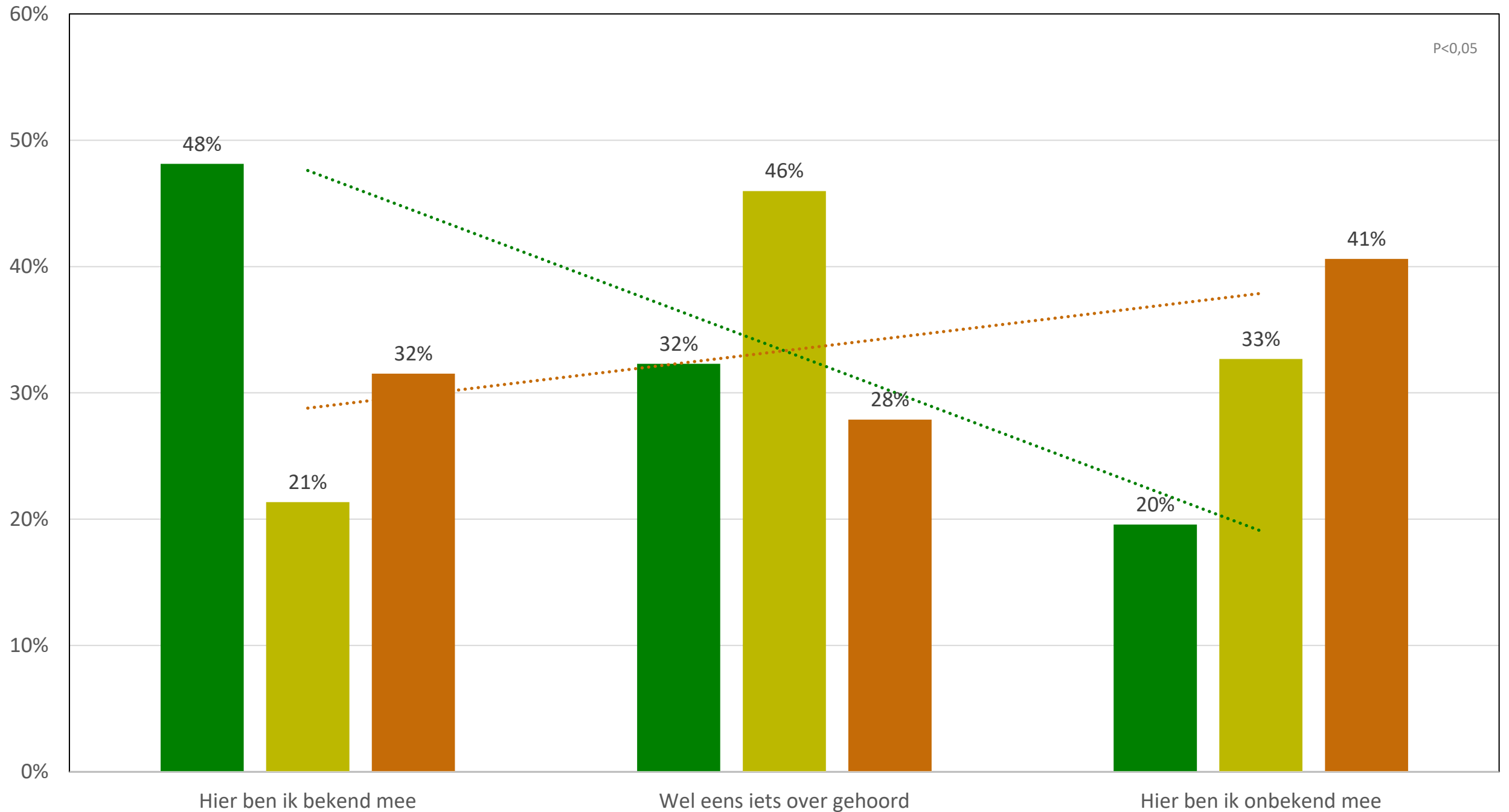

Het schieten van wilde dieren

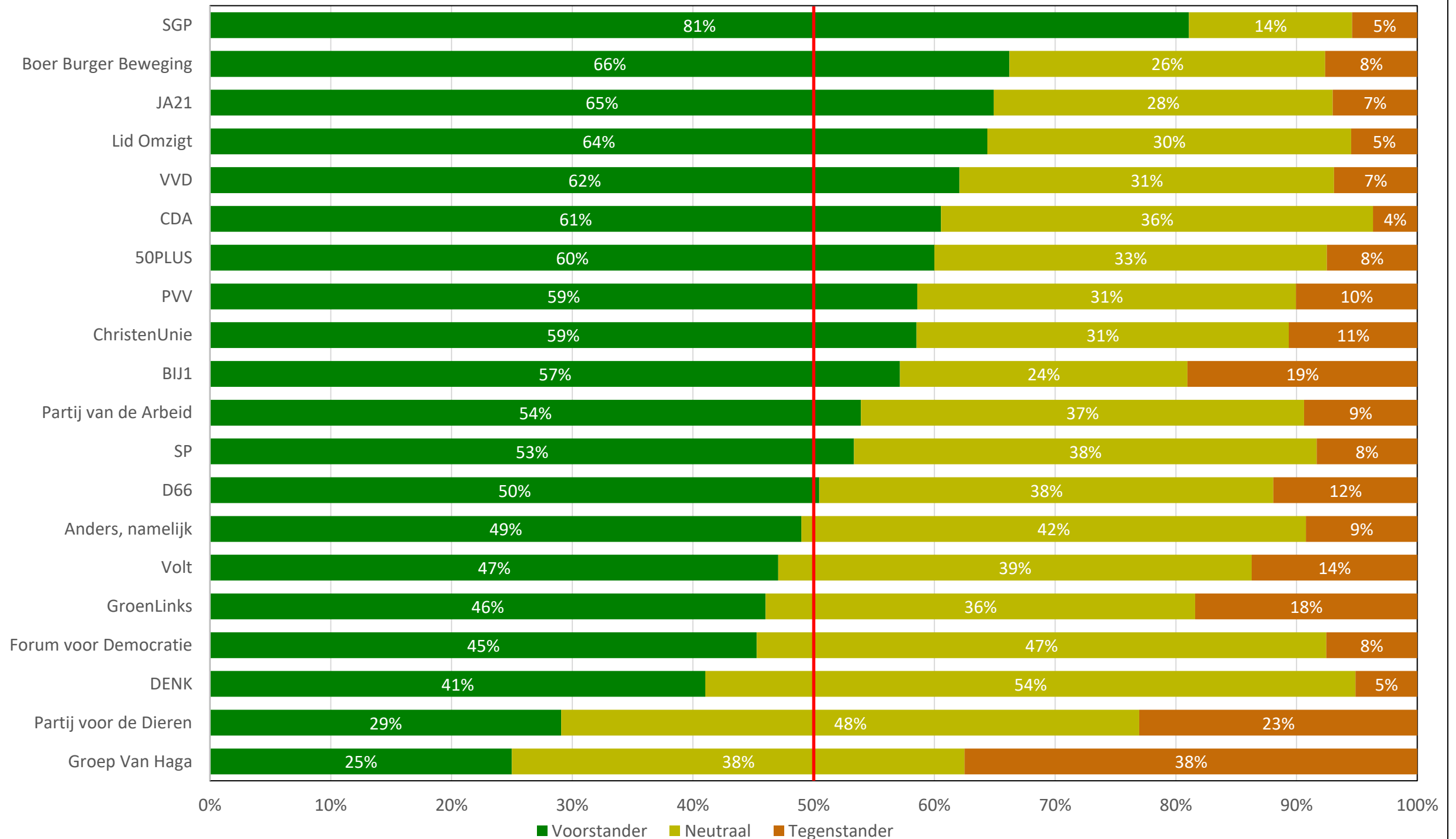

Wist u dat de jager zich moet houden aan gedragsregels om onnodig dierenleed te voorkomen versus wanneer is het schieten van wilde dieren toegestaan: als jagers zich houden aan gedragsregels om onnodig dierenleed te voorkomen

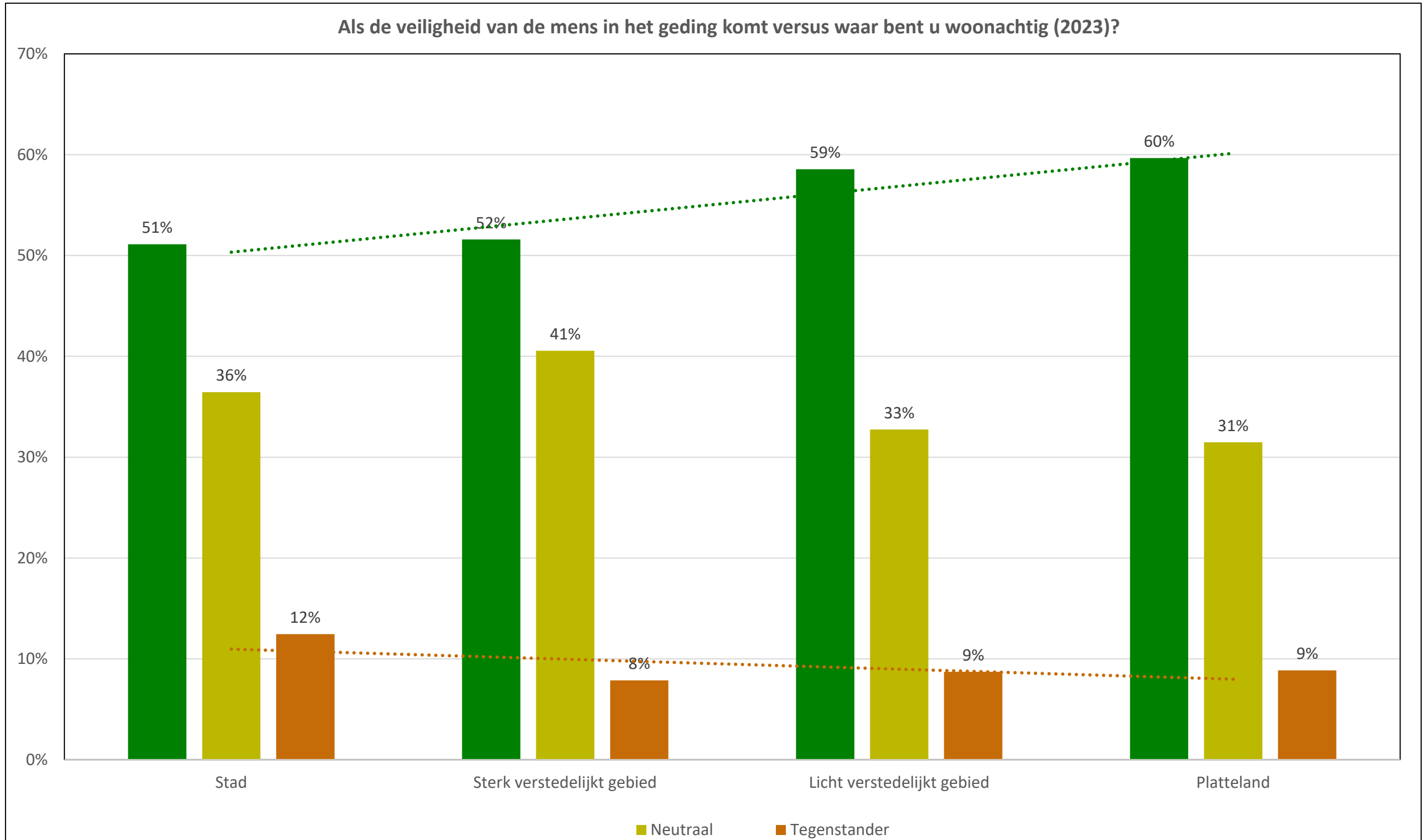

Het schieten van wilde dieren

Als de veiligheid van de mens in het geding komt versus van welke politieke partij bent u nu een aanhanger (2023)?

Het schieten van wilde dieren

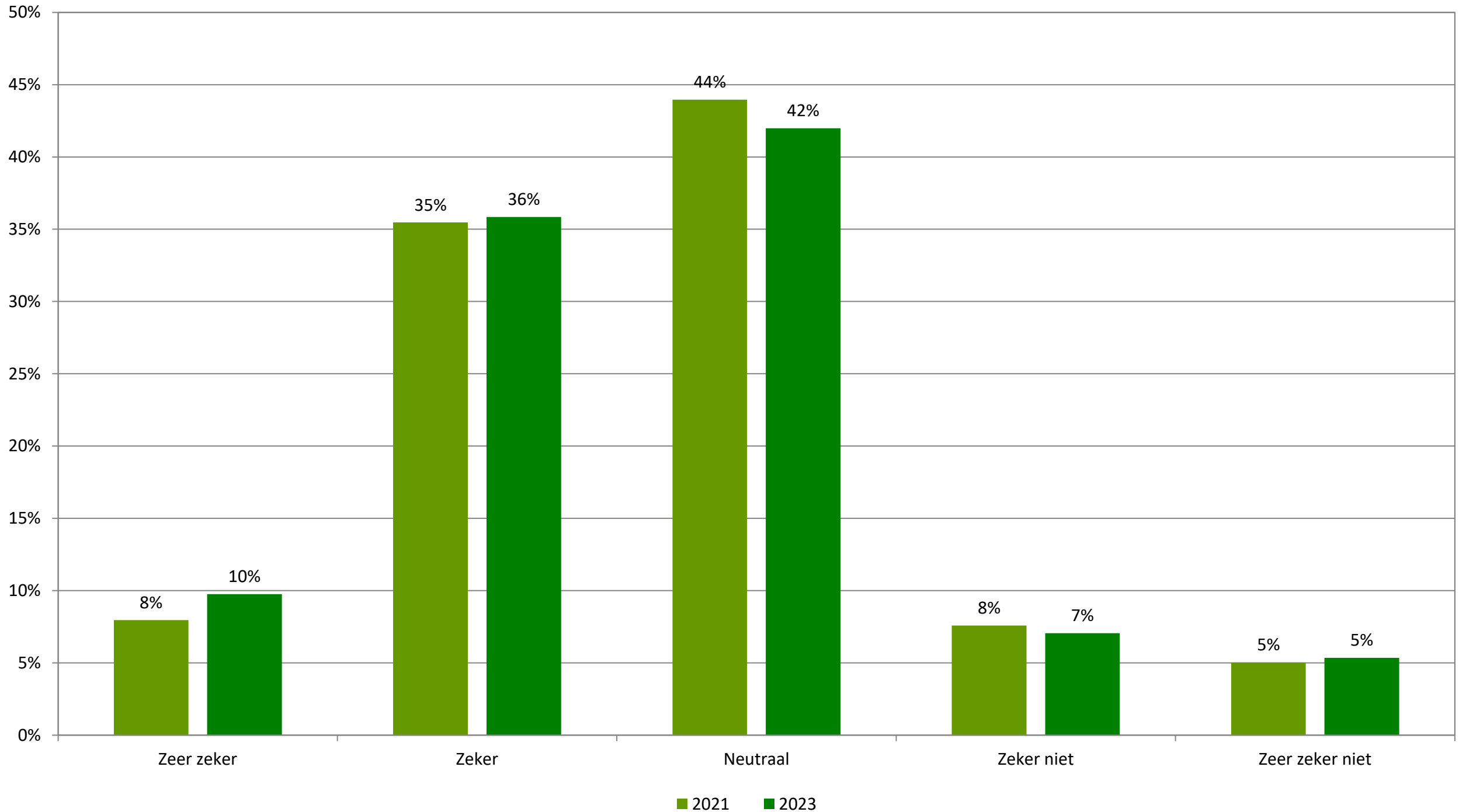

Jagen en duurzaam voedsel

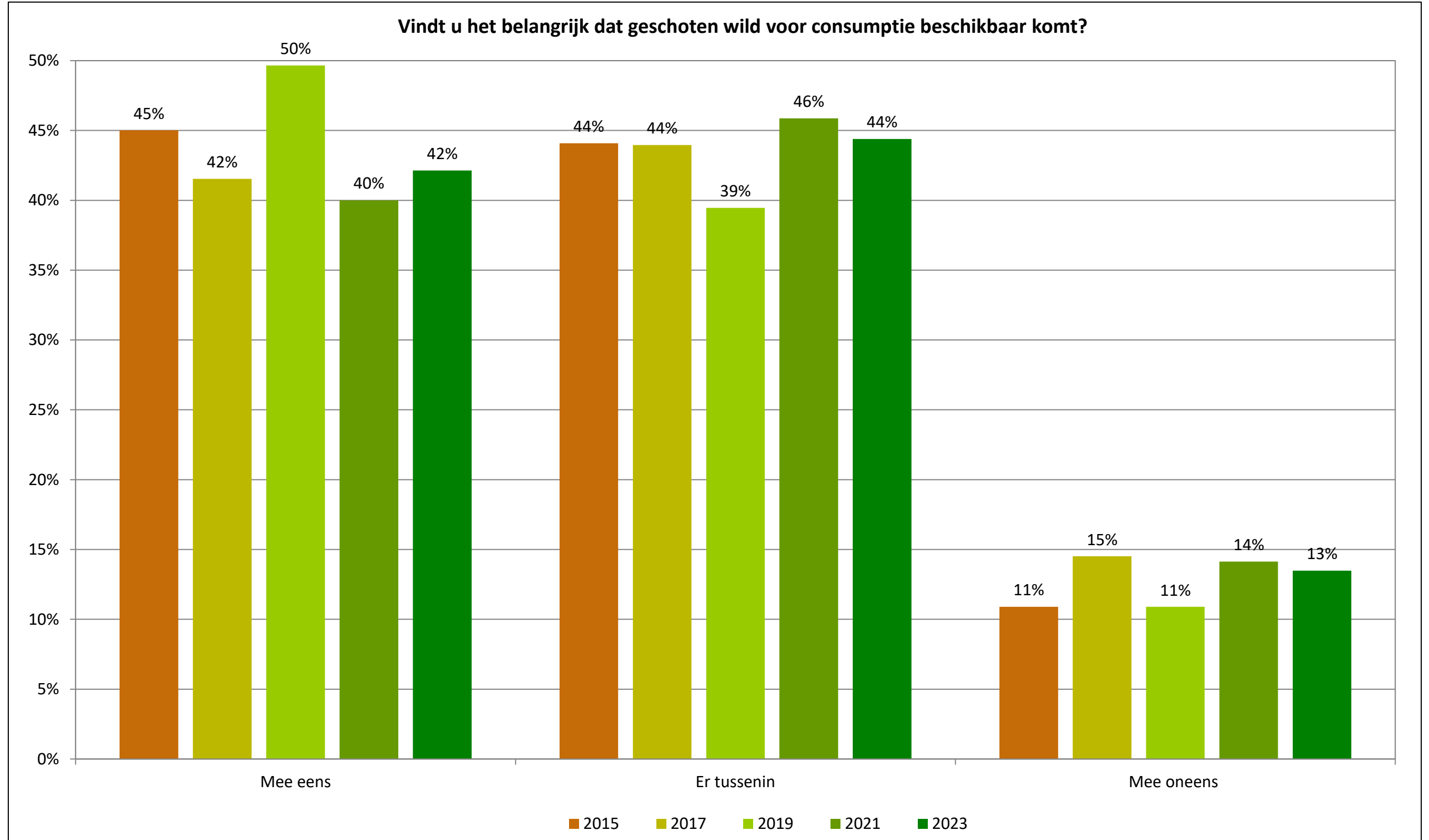

Jagen en duurzaam voedsel

Vindt u dat wild uit Nederland past in het aanbod van gezond en duurzaam voedsel?

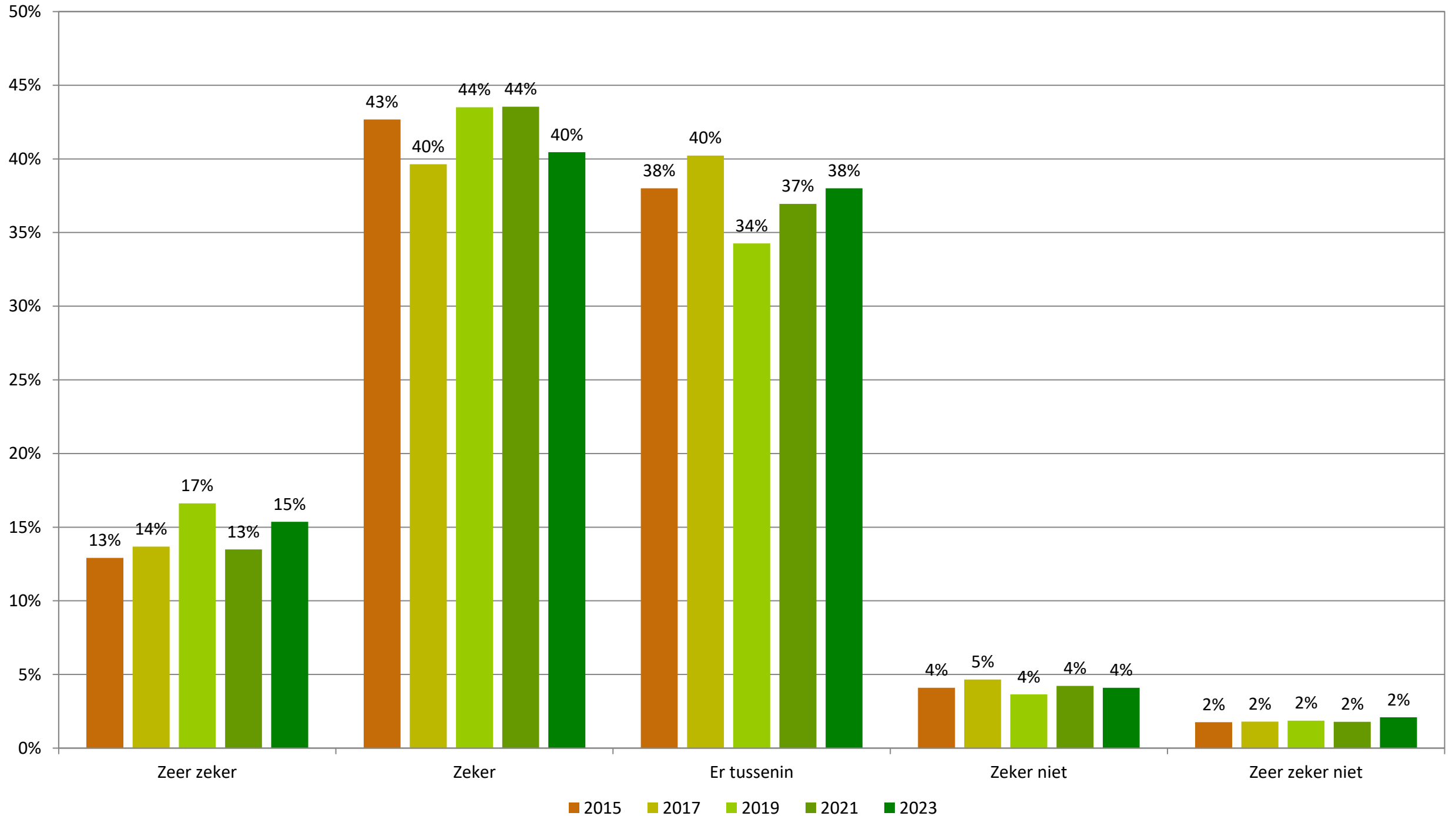

Jagen en duurzaam voedsel

Jagen en duurzaam voedsel

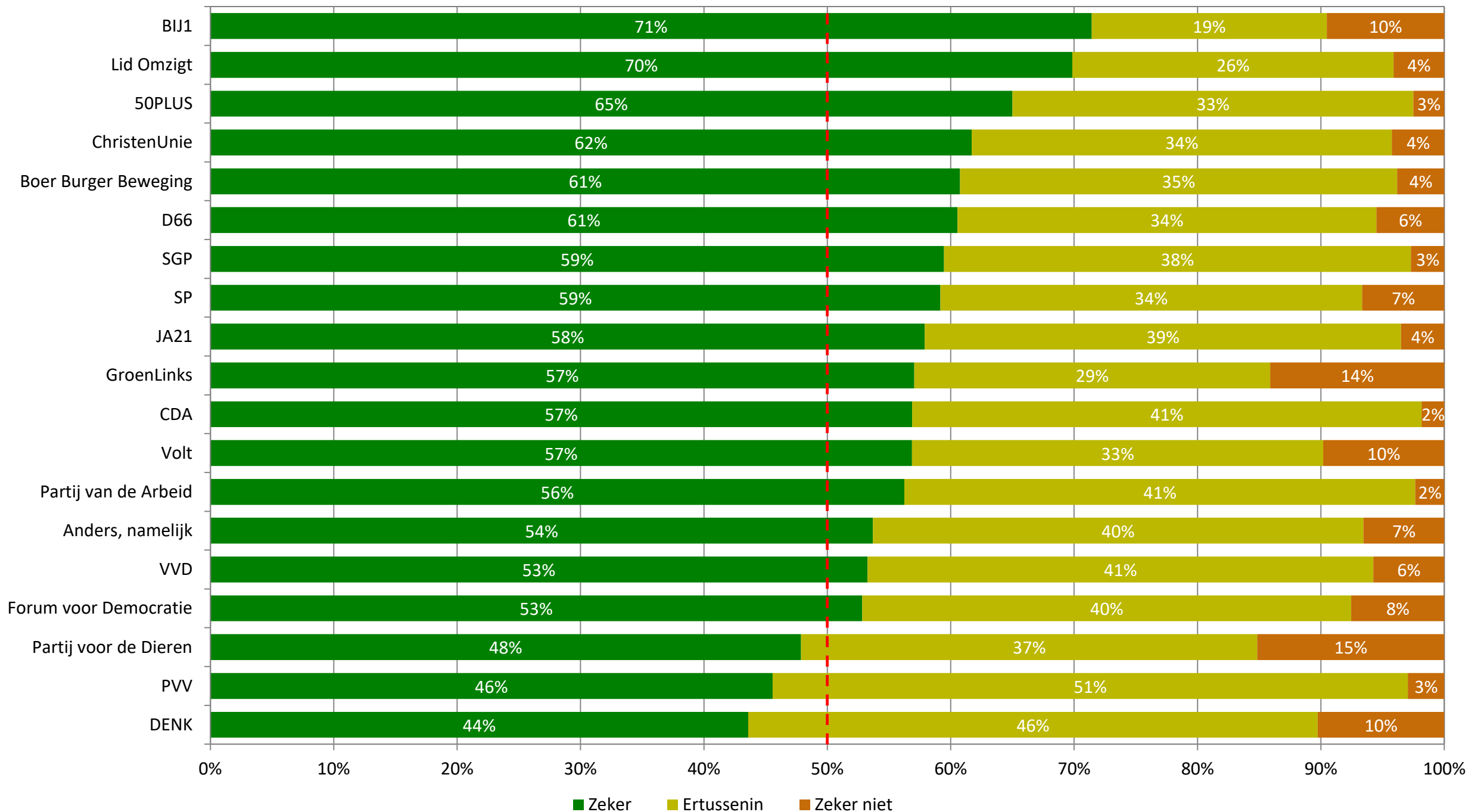
Duurzame benutting van de natuur voor consumptie vindt plaats bij honing, kastanjes, fruit, groenten, paddenstoelen en vis.
Vindt u dat wild ook duurzaam mag worden benut?

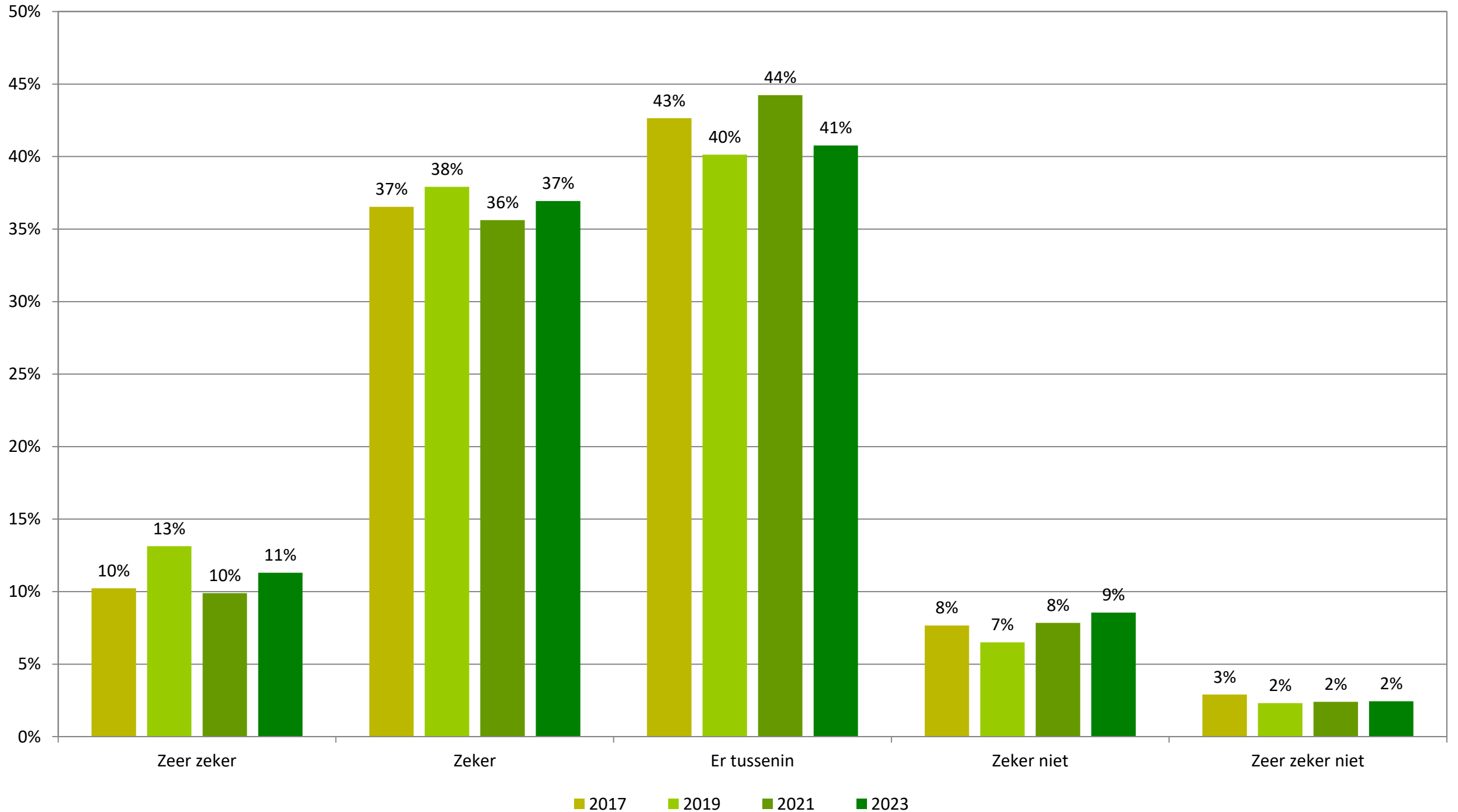
Jagen en duurzaam voedsel

**Duurzame benutting van de natuur voor consumptie vindt plaats bij honing, kastanjes, fruit, groenten, paddenstoelen en vis.
Vindt u dat wild ook duurzaam mag worden benut?**

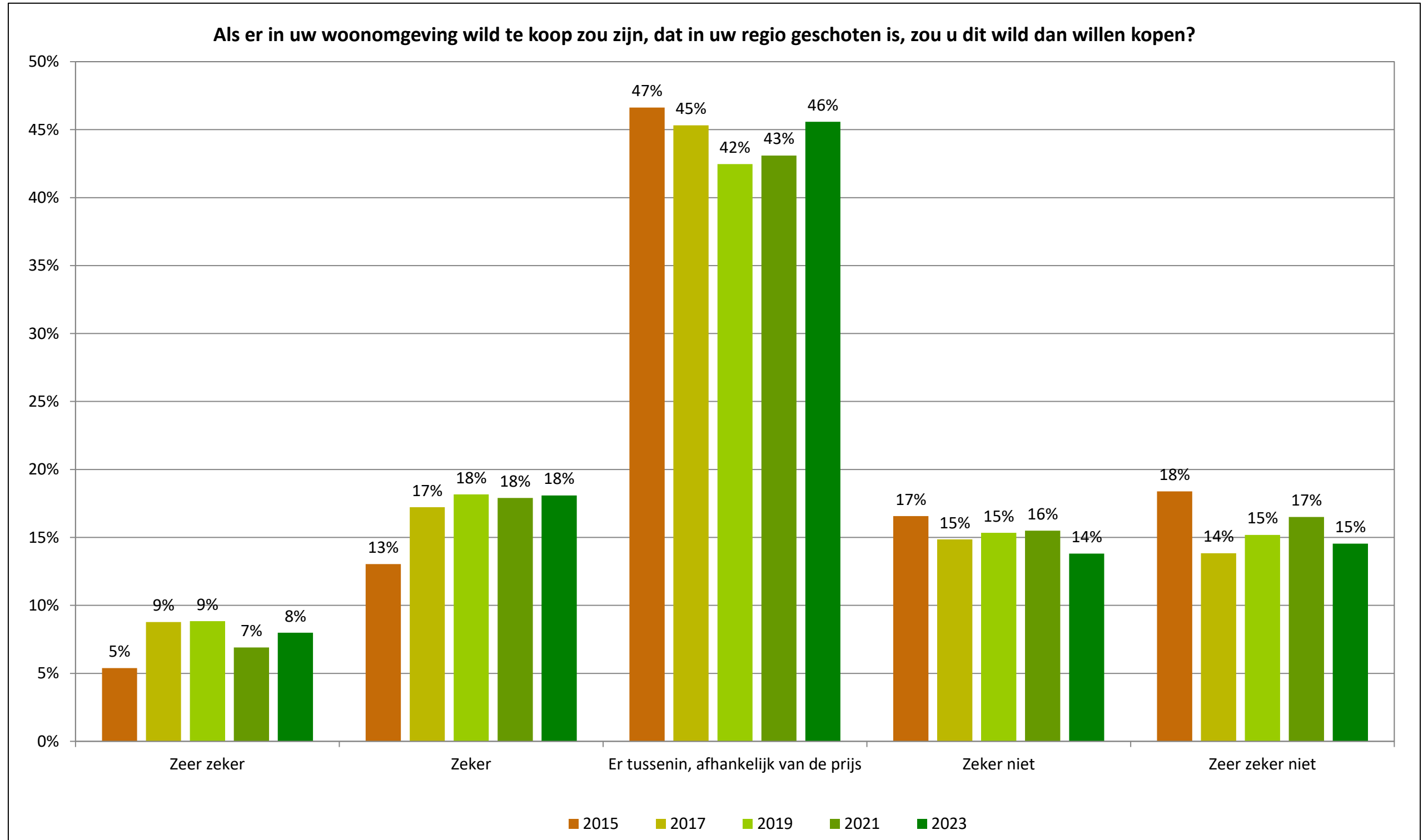

Jagen en duurzaam voedsel

Vindt u dat er meer ruimte moet komen voor duurzame benutting van natuur en landschap, zoals bijvoorbeeld vissen, jagen en wildplukken?

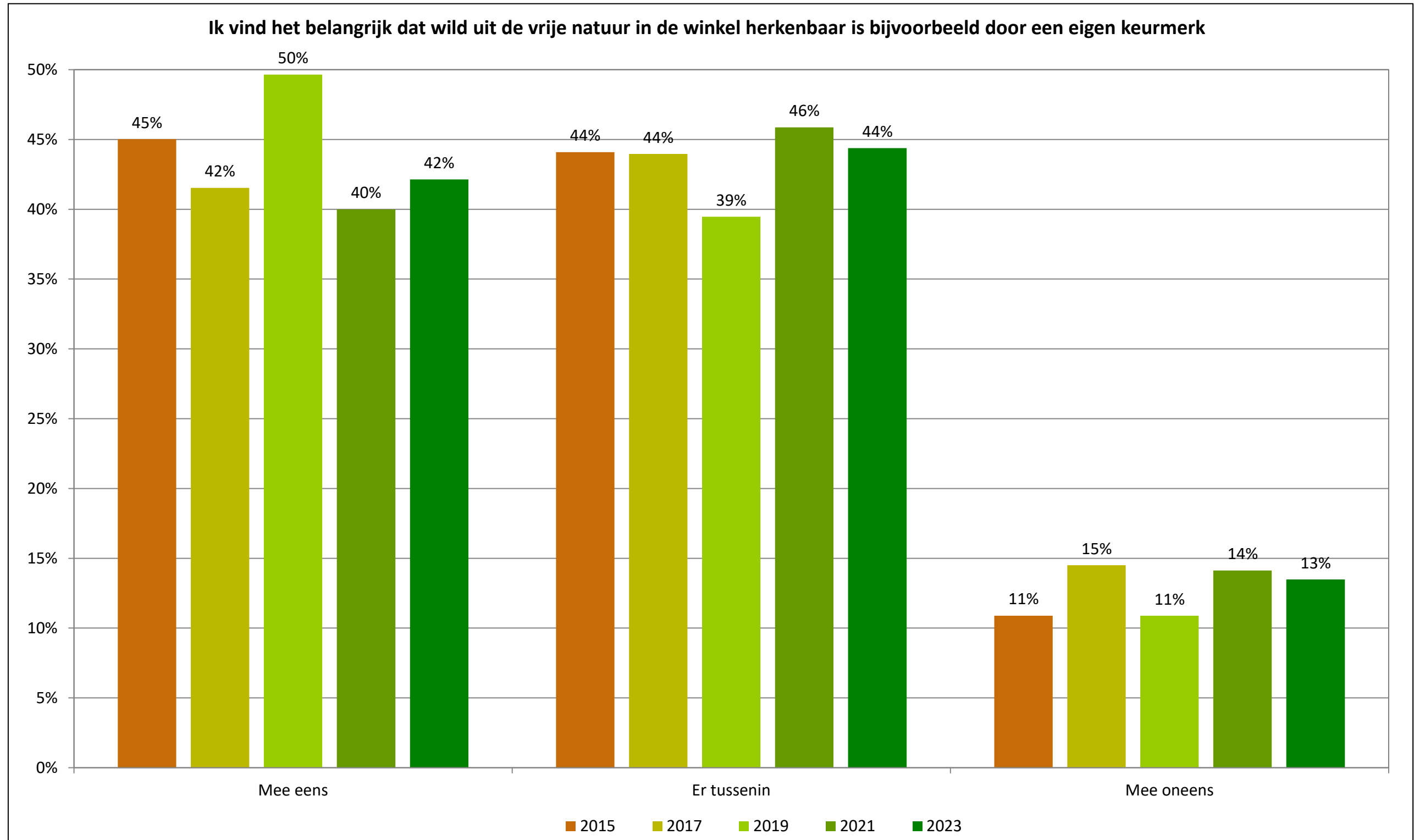

Jagen en duurzaam voedsel

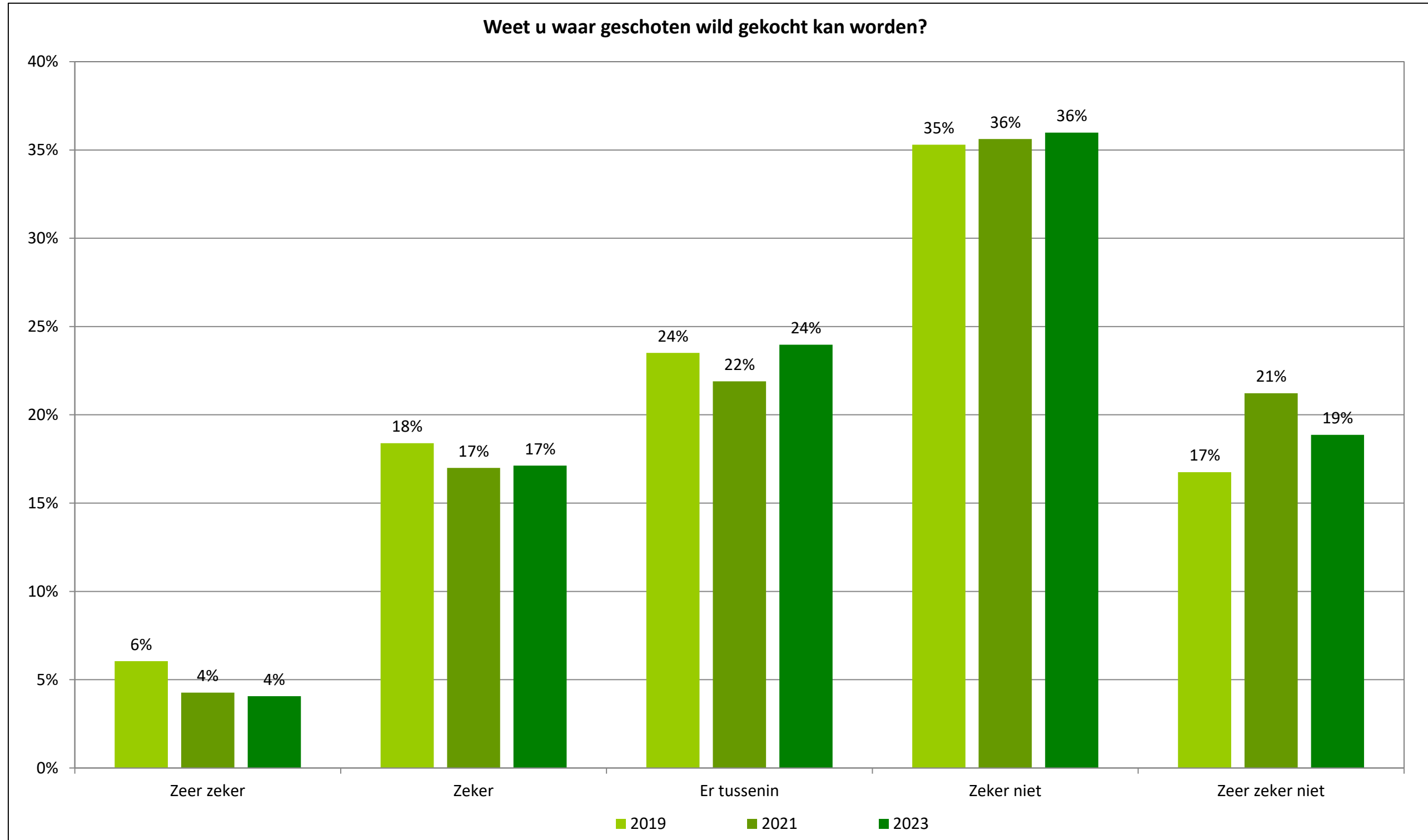

Jagen en duurzaam voedsel

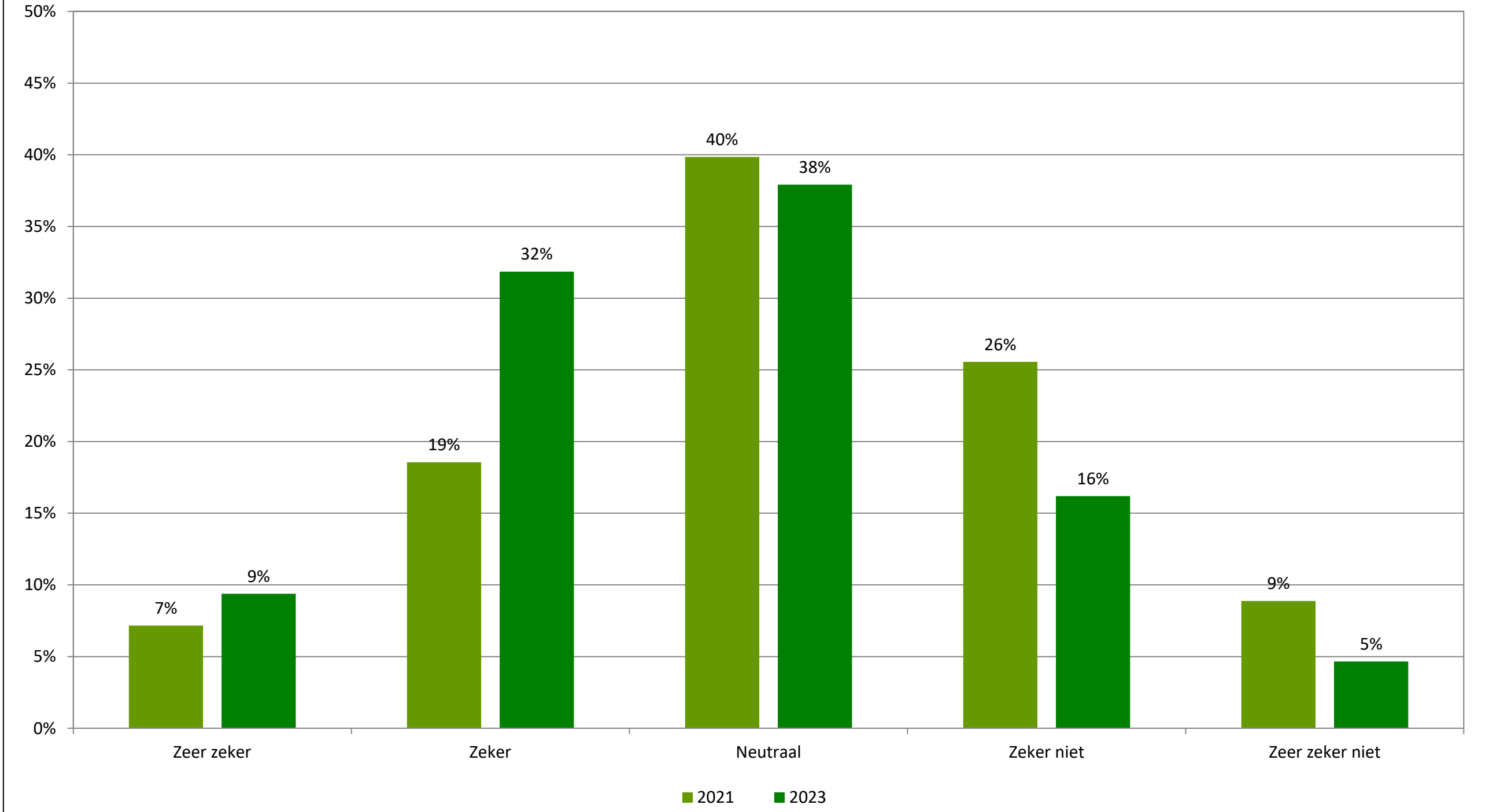

Jagen en duurzaam voedsel

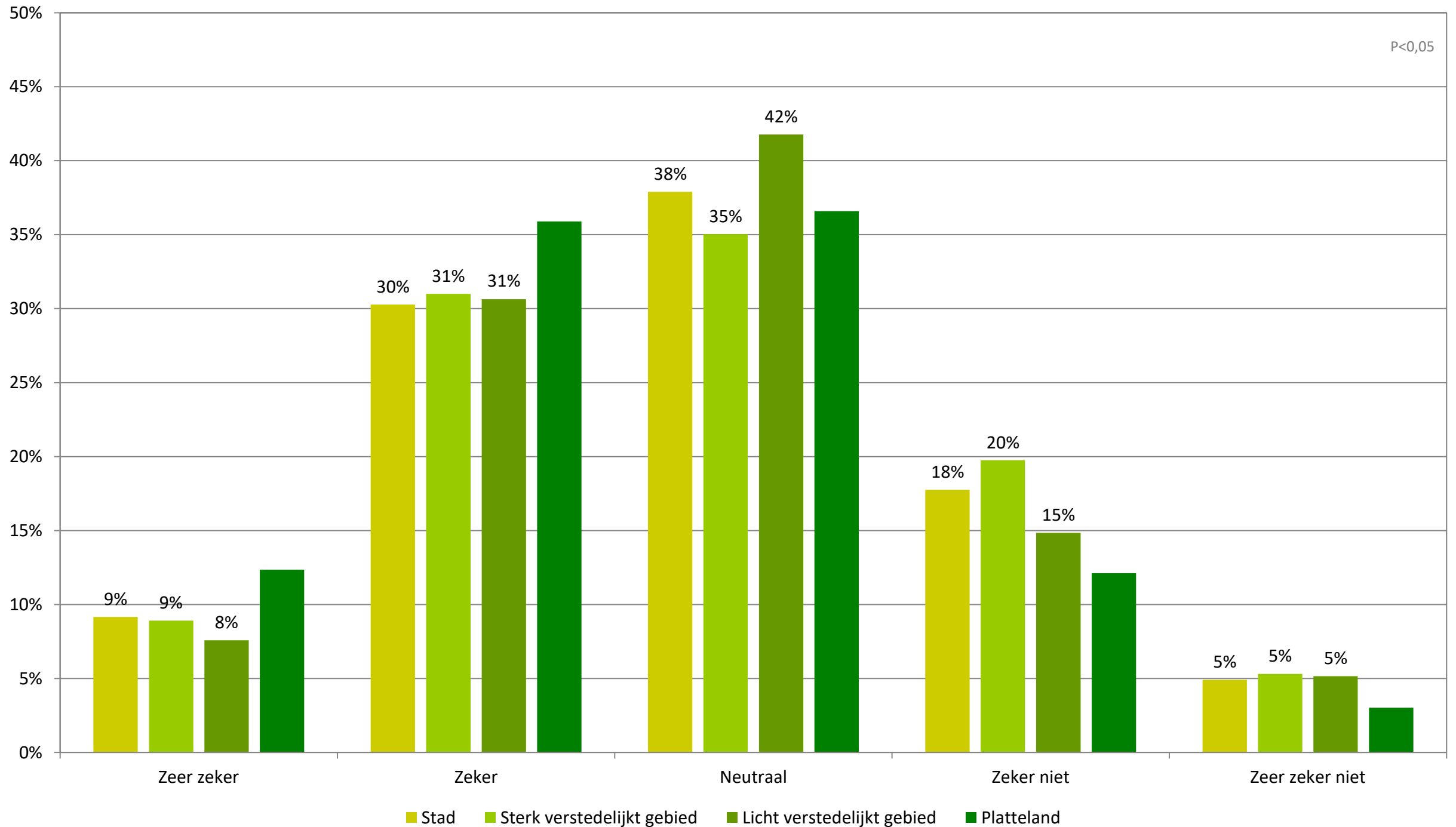
Jagen en duurzaam voedsel

De afgelopen jaren kochten meer Nederlanders hun eten rechtstreeks bij de boer. Bent u er zelf op gaan letten dat uw voedsel uit Nederland afkomstig is?

Jagen en duurzaam voedsel

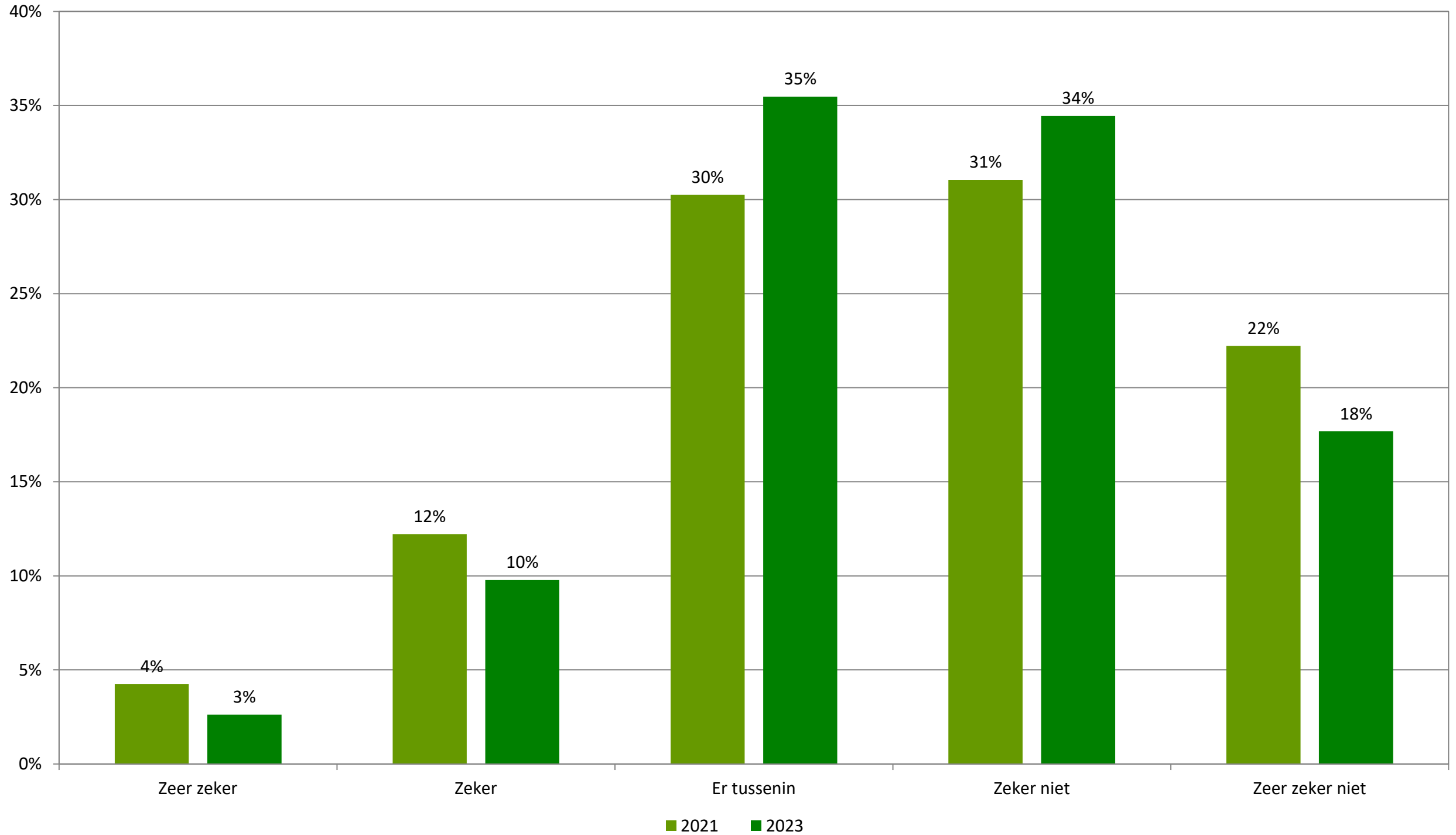
De afgelopen jaren kochten meer Nederlanders hun eten rechtstreeks bij de boer. Bent u er zelf op gaan letten dat uw voedsel uit Nederland afkomstig is versus waar bent u woonachtig

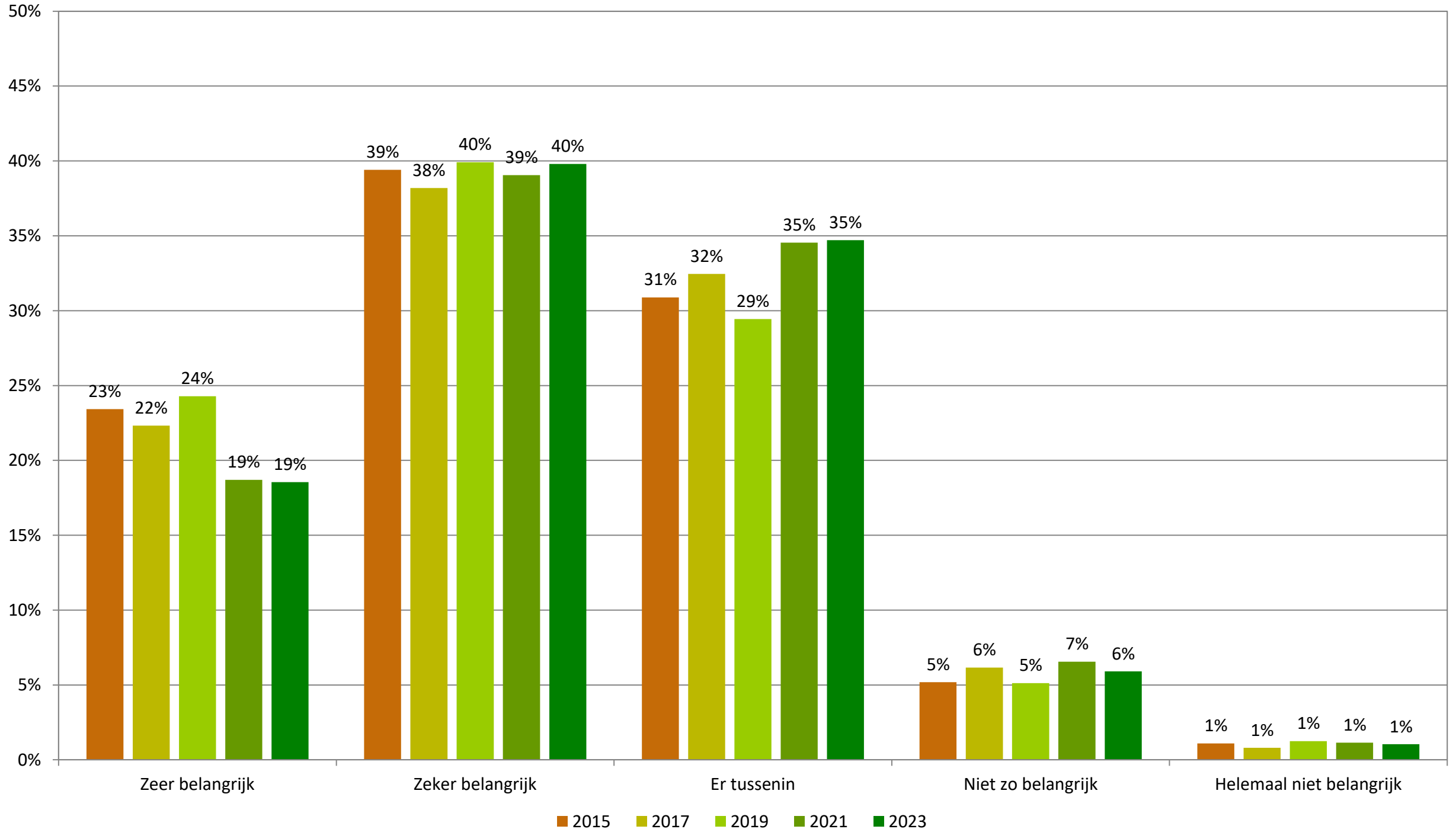
Jagen en duurzaam voedsel

Vindt u het toelaatbaar dat in supermarkten gekweekt wild wordt aangeboden als wild?

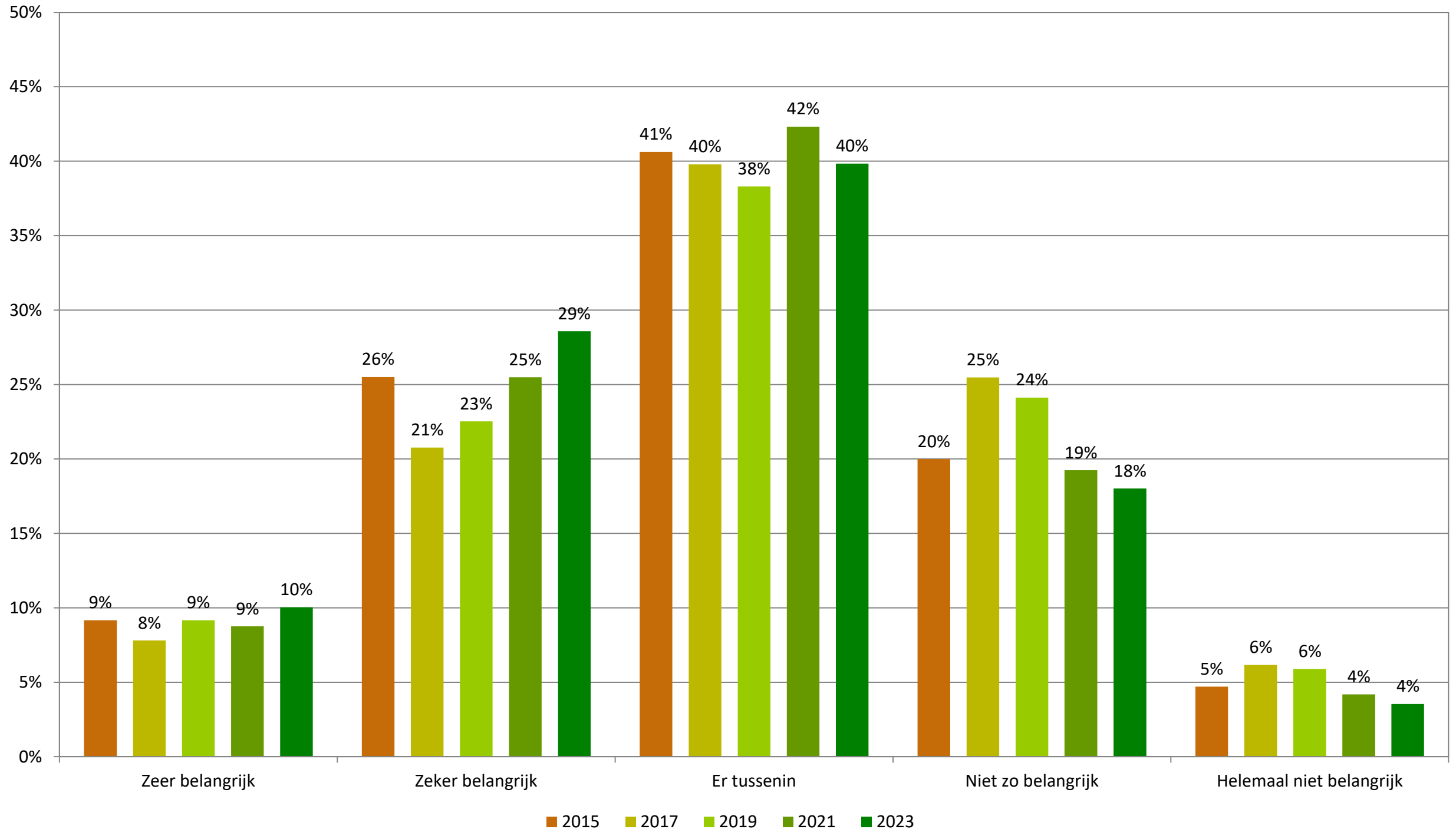
Jagen en duurzaam voedsel

Hoe belangrijk vindt u het dat u weet waar uw voedsel vandaan komt en wat er in het productieproces mee is gebeurd?

Jagen en duurzaam voedsel

Hoe belangrijk vindt u het om voedsel te kopen dat uit uw eigen omgeving afkomstig is?

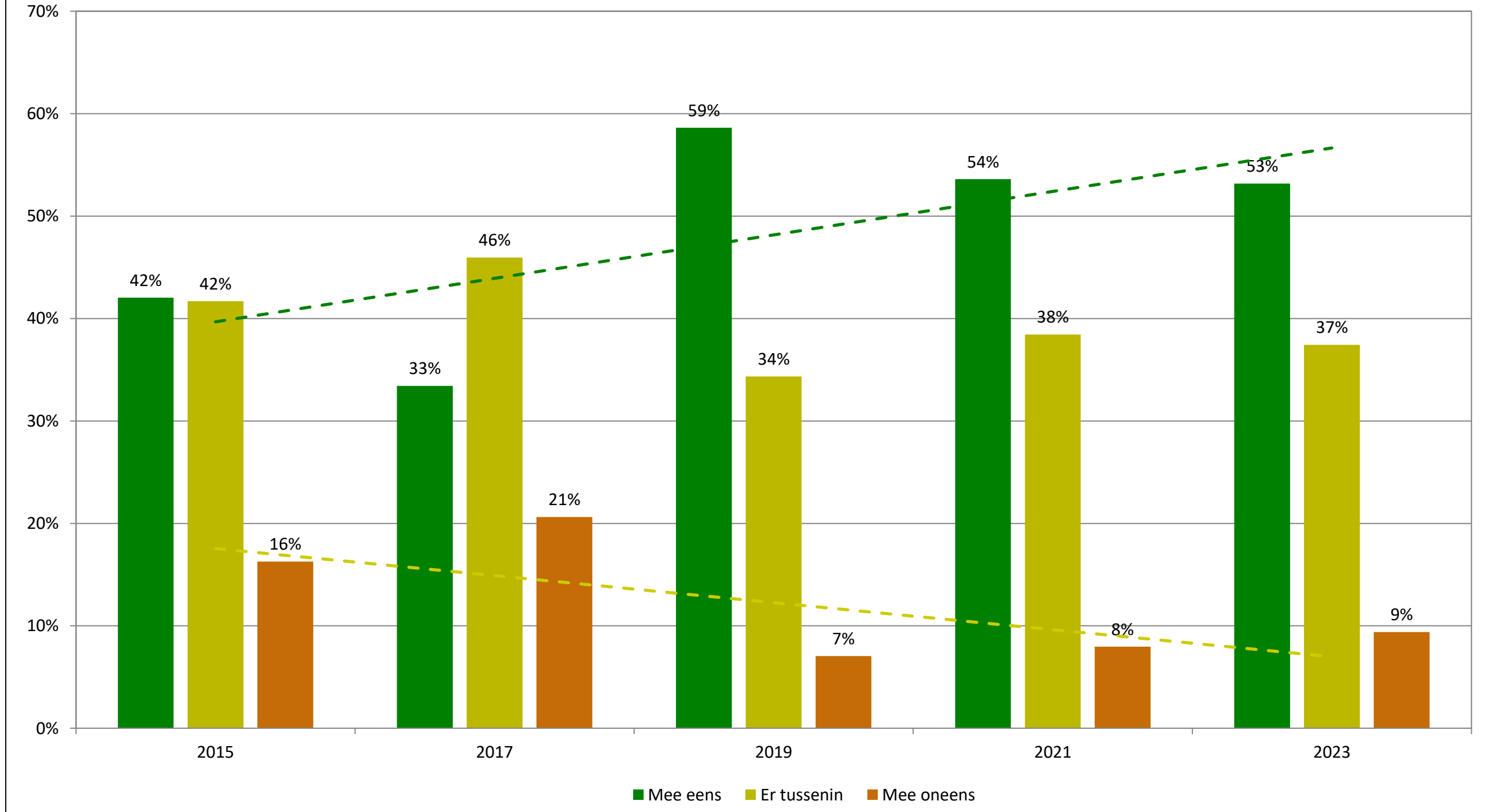
Jagen en veiligheid

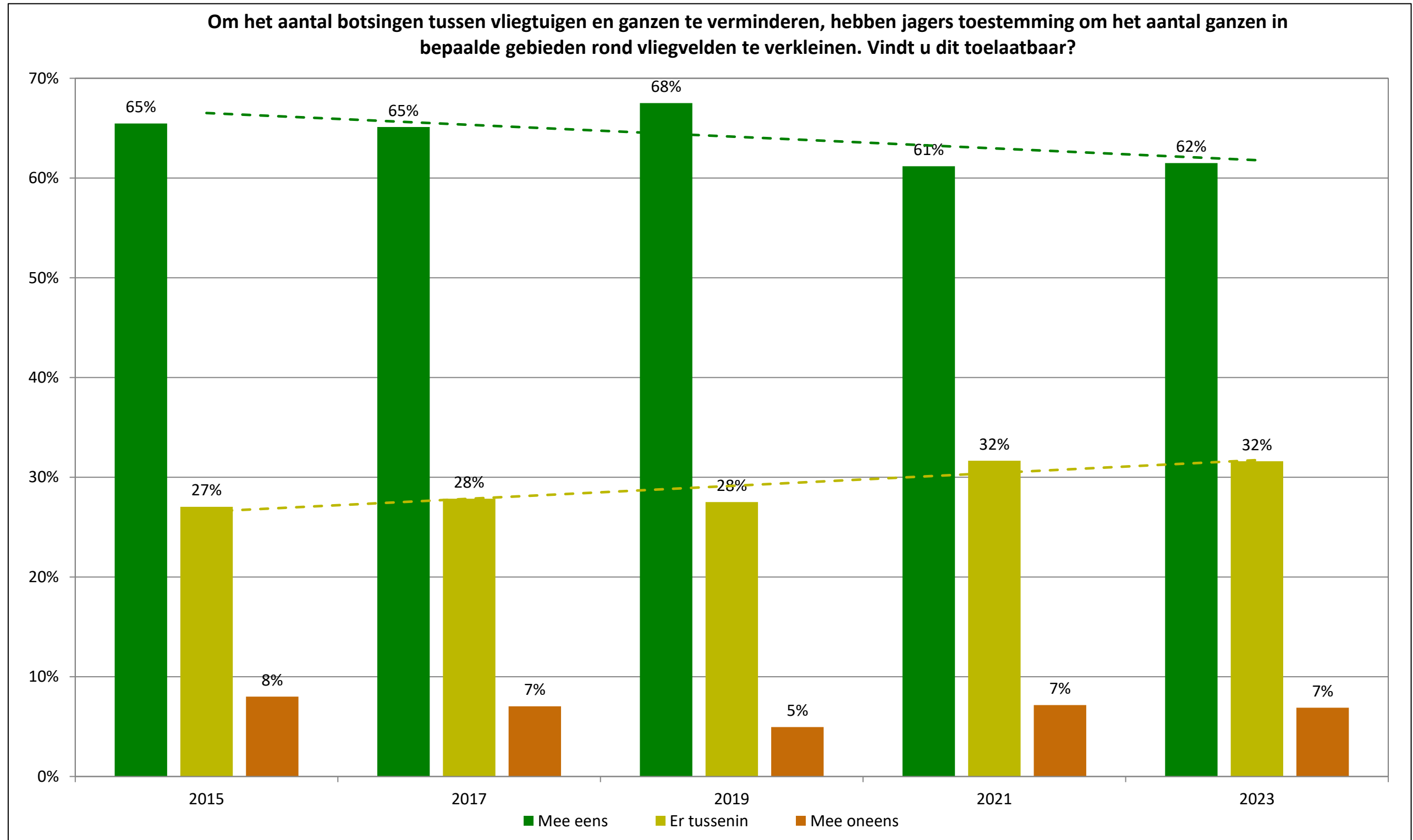

Jagen en veiligheid

Ieder jaar worden er tienduizenden wilde dieren aangereden door auto's. Dit zorgt voor veel dierenleed, schade en menselijk trauma. Ik vind het belangrijk dat er op dieren wordt gejaagd om aanrijdingen te voorkomen

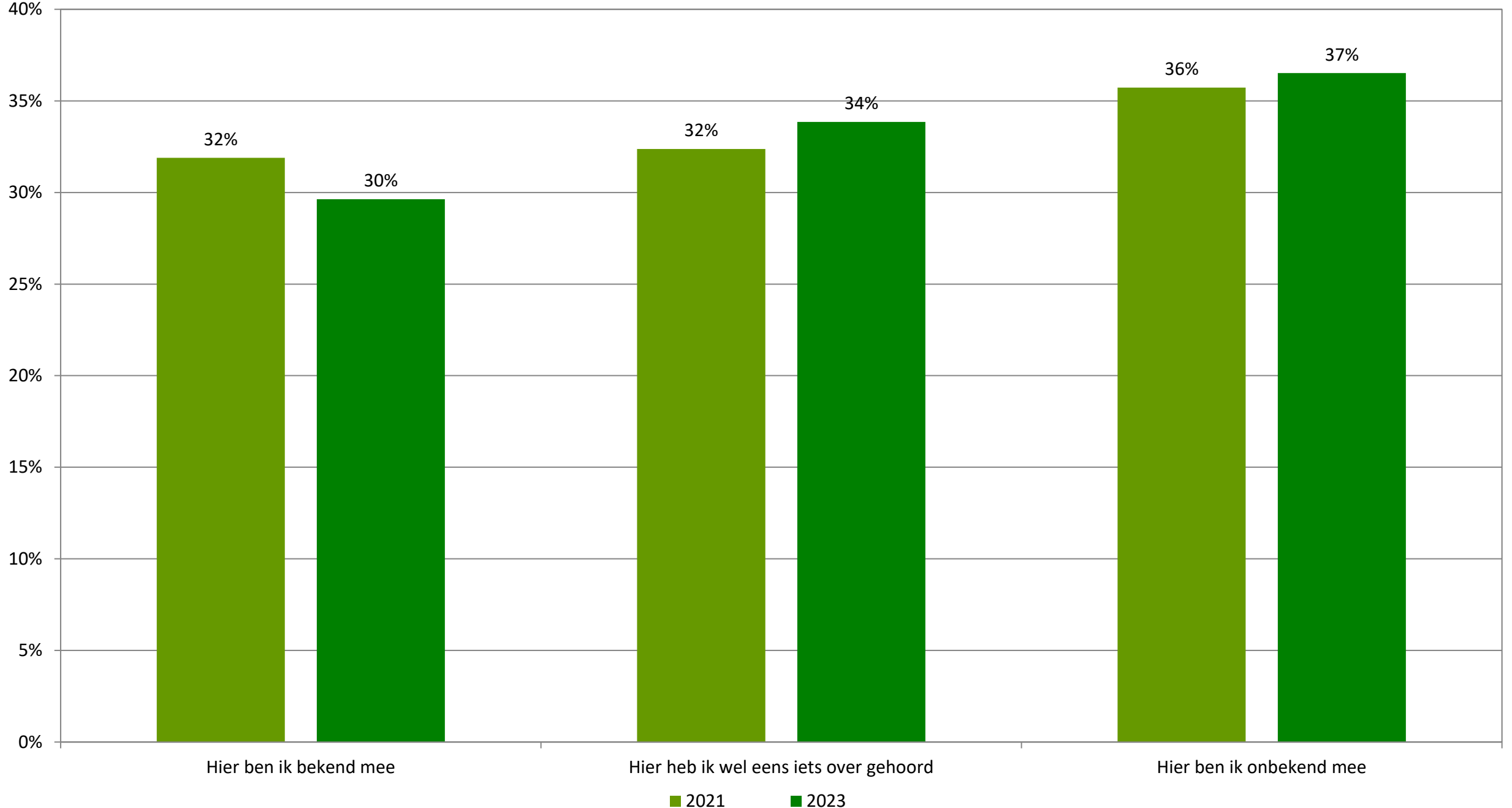

Jagen en veiligheid

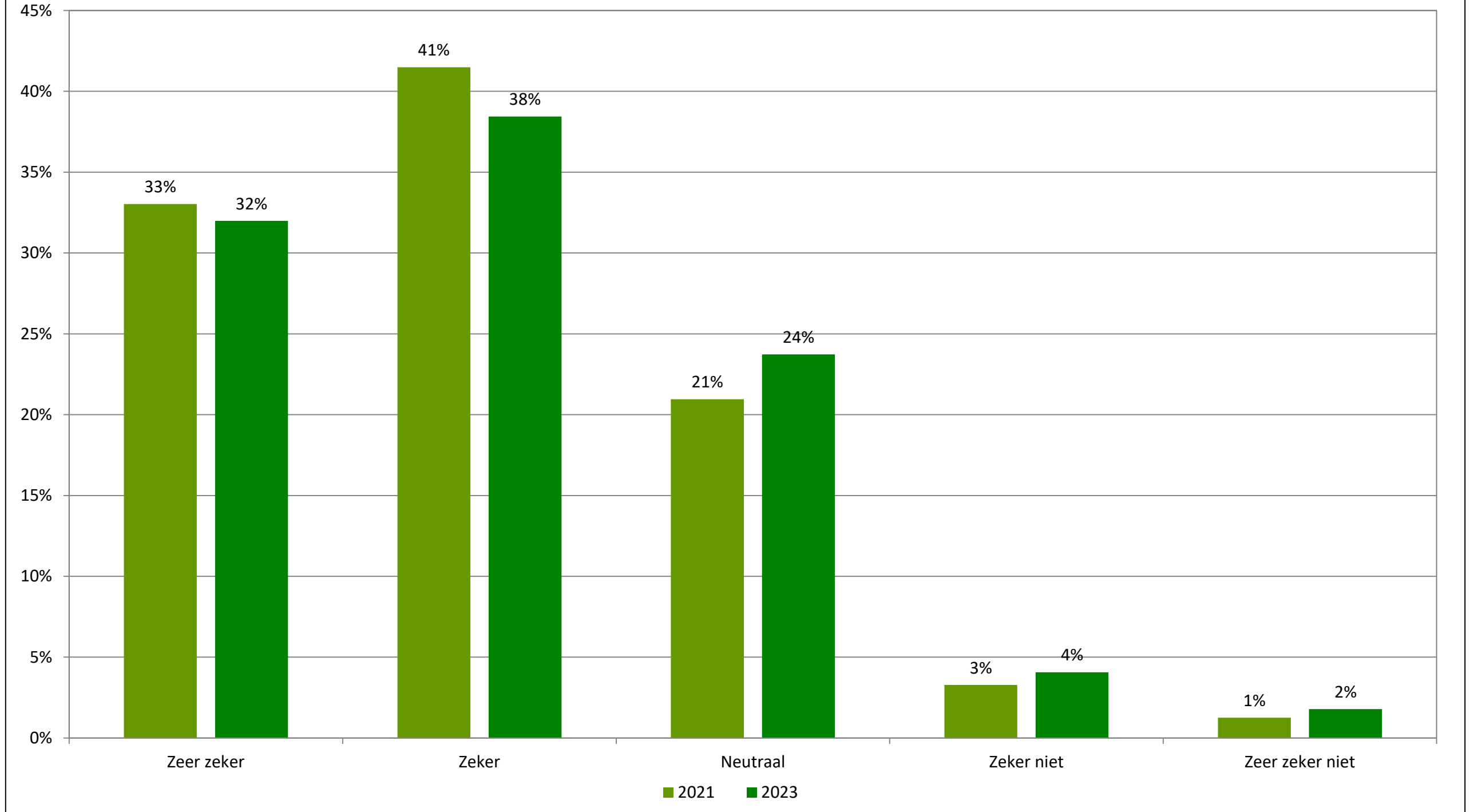
Jagen en veiligheid

In Nederland zijn 10.000 aanrijdingen met grote wilde dieren per jaar. Een automobilist is in Nederland verplicht om de politie te bellen wanneer hij een groter wild dier aanrijdt. De politie kan dan een jager inschakelen om het gewonde dier op te sporen en eventueel uit het lijden te verlossen. Wist u dat een automobilist verplicht is om melding te doen bij de politie na een wildaanrijding?

Jagen en veiligheid

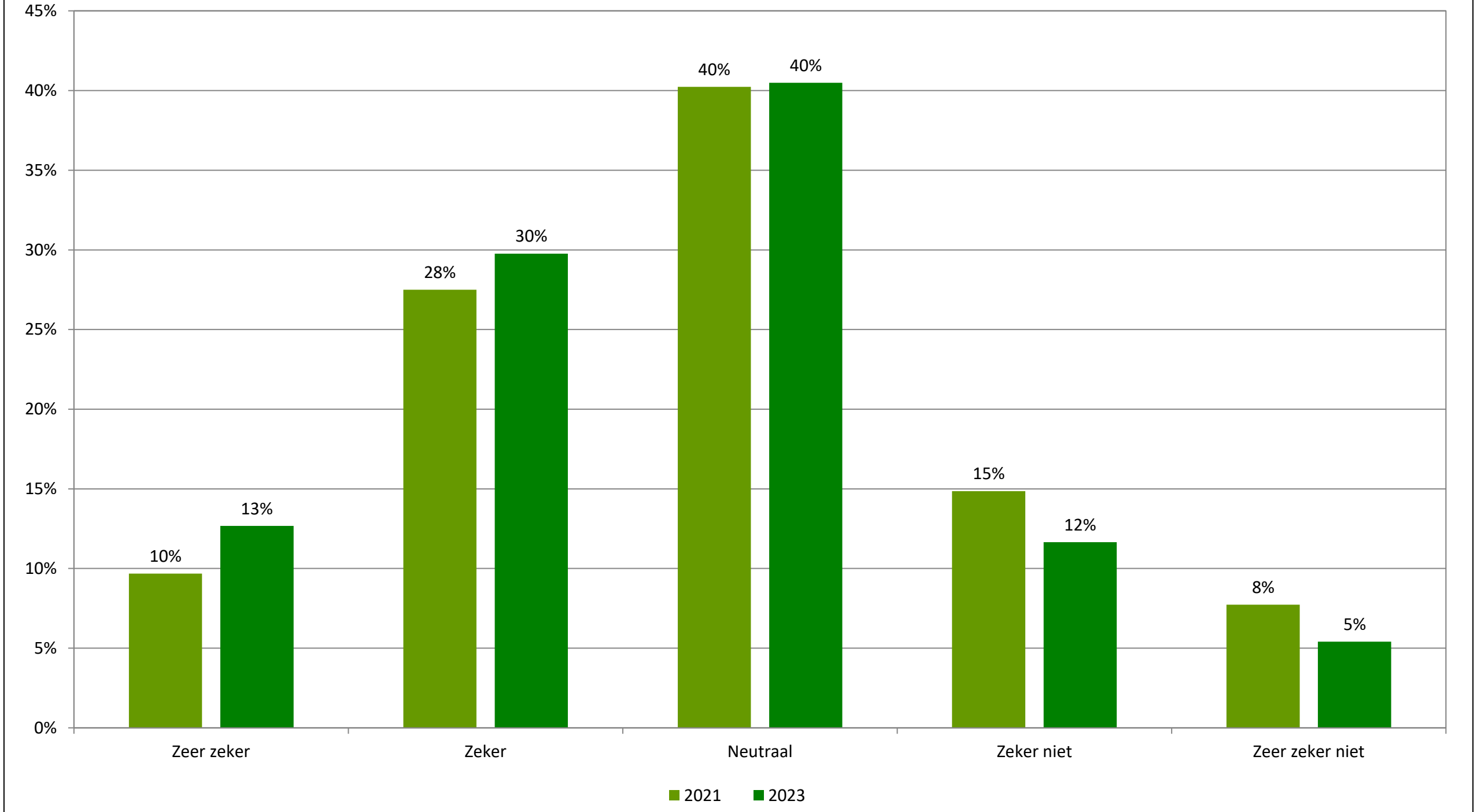
Zou het theorie-examen van de automobilist een vraag moeten bevatten over de wettelijke verplichting wat te doen na een aanrijding met een wild dier?

Jagen en veiligheid

Zou u van een app gebruik willen maken die u waarschuwt wanneer u over een weg rijdt waar geregeld aanrijdingen met wilde dieren zijn?

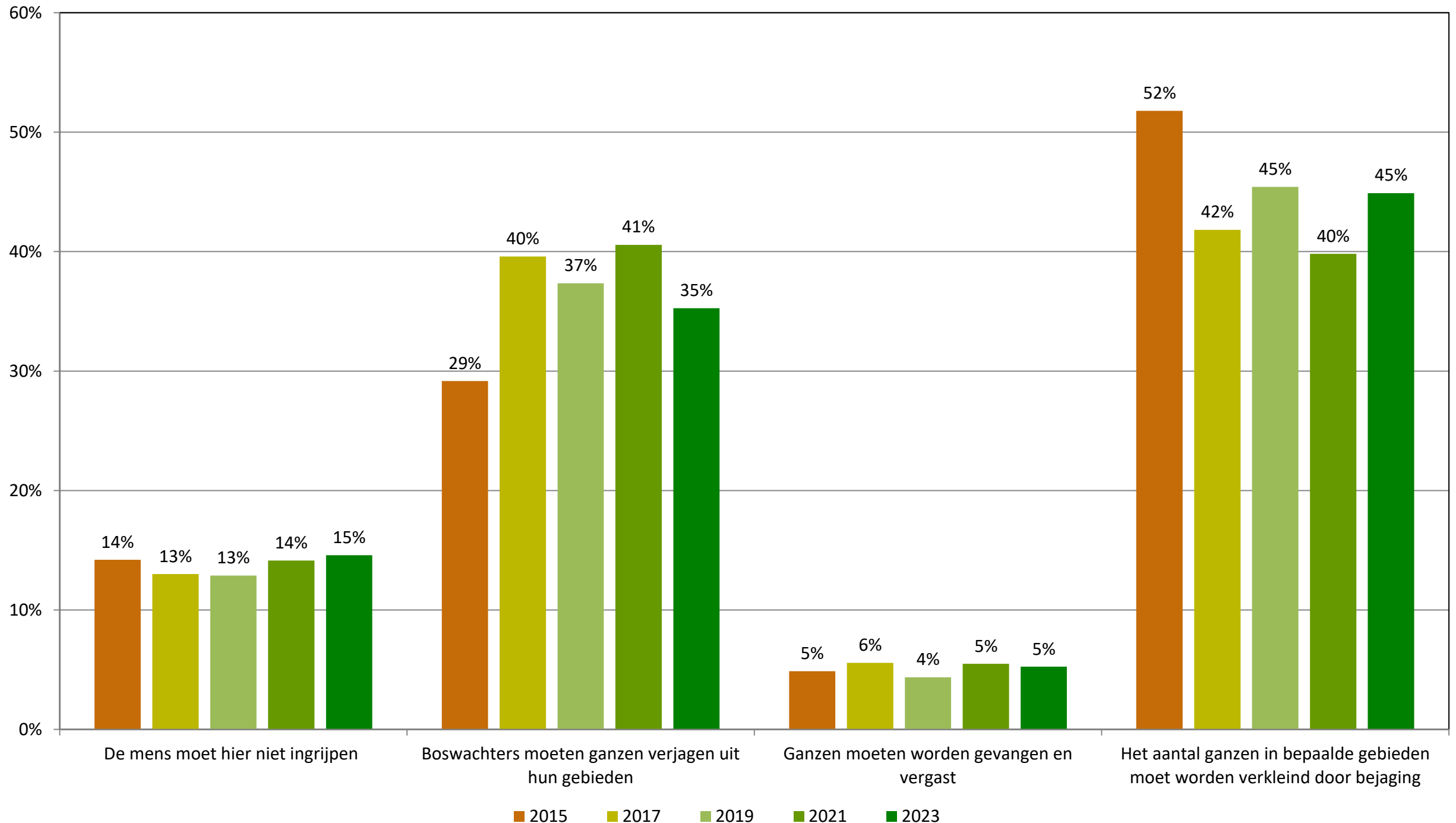

Jagen, landbouw en natuurbeheer

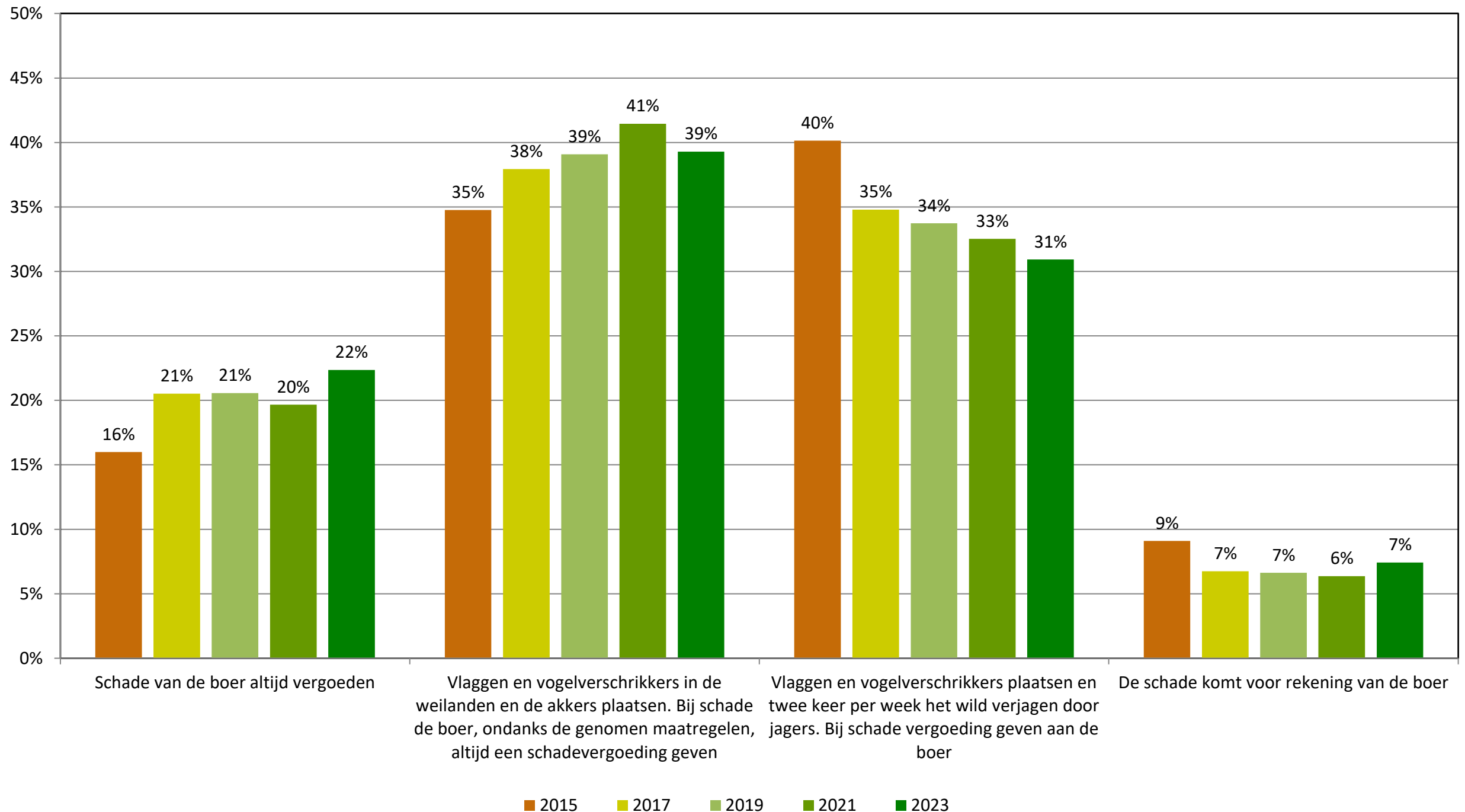
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Gezzen zorgen voor problemen in natuurgebieden, plaatselijk verdwijnen bijzondere planten- en diersoorten door de grote hoeveelheden ganzenmest. Wat vindt u aanvaardbaar?

Jagen, landbouw en natuurbeheer

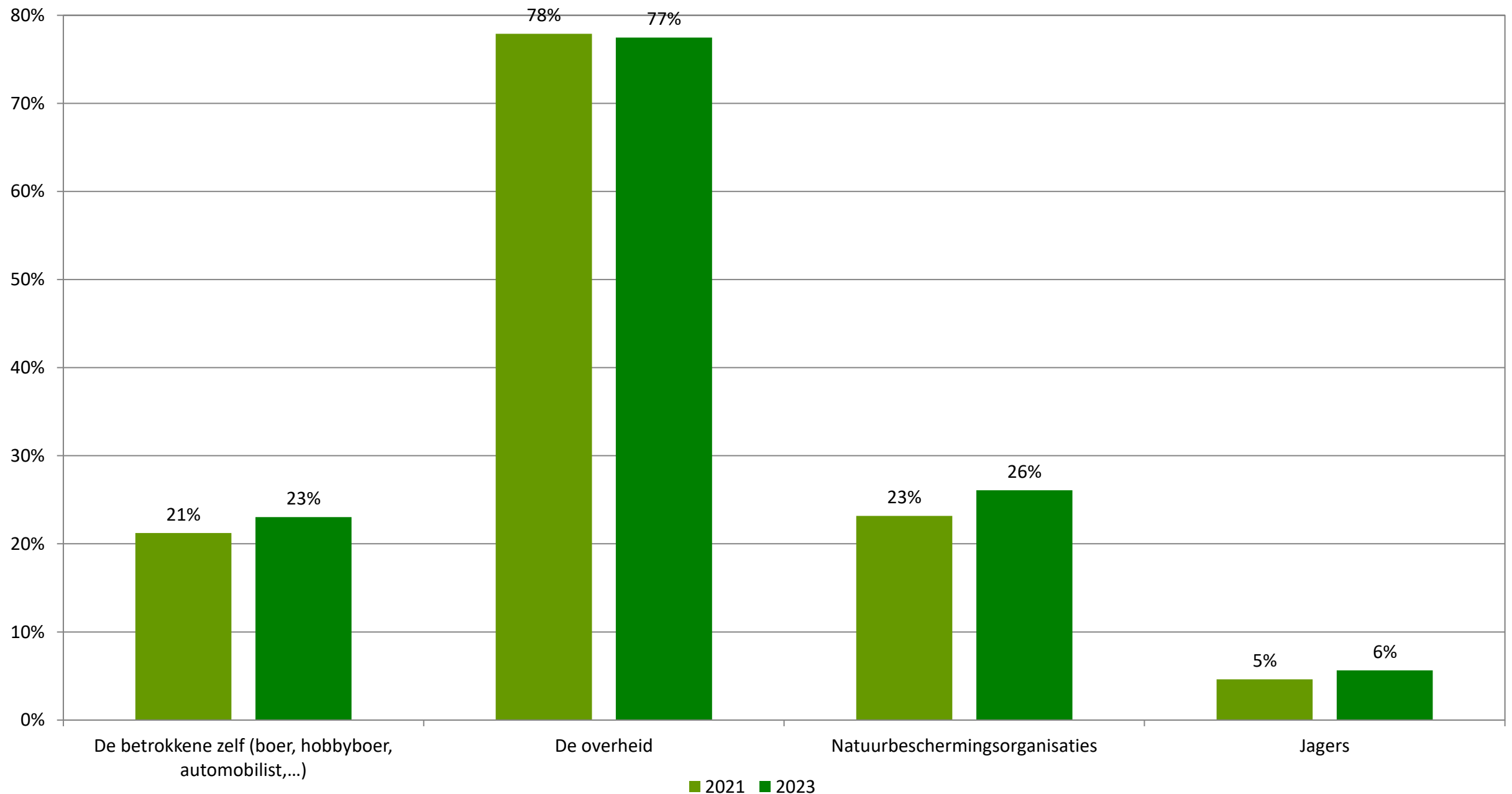
Boeren krijgen een schadevergoeding van de overheid als er schade wordt veroorzaakt door beschermde dieren aan hun gewassen. Wat vindt u aanvaardbaar?

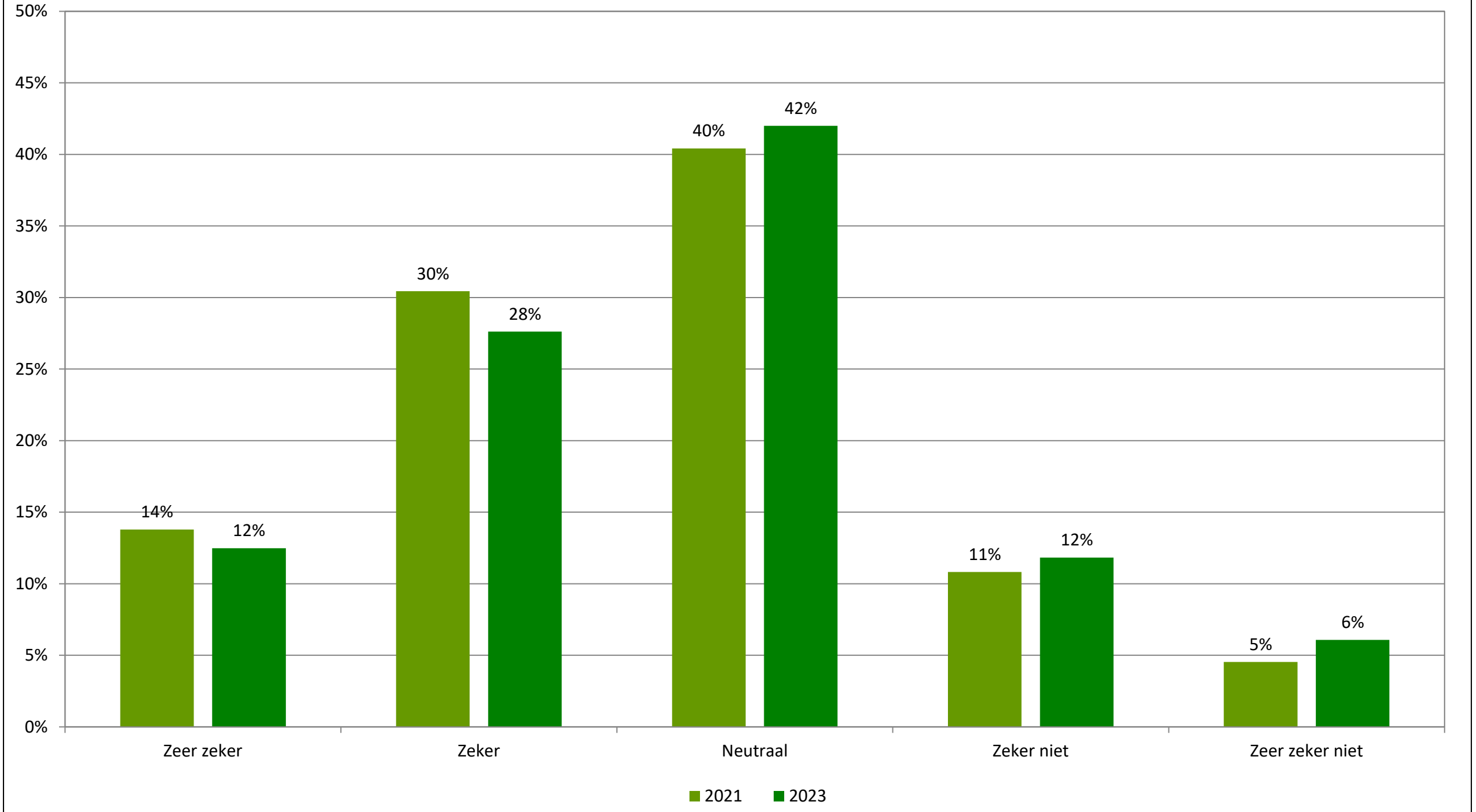
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Sommige diersoorten zijn de laatste 20 jaar in Nederland sterk in aantal toegenomen (bijvoorbeeld ganzen, reeën, wolven). Hun aantal is nu zo hoog dat ze jaarlijks voor tientallen miljoenen euro's aan schade aan landbouwgewassen veroorzaken. Daarnaast zorgen wildaanrijdingen voor ongeveer 16 miljoen euro schade (2020) en is er in 2022 honderdduizenden euro's schadevergoeding uitgekeerd aan boeren van wie vee werd gedood door een wolf. Wie moet volgens u al deze schade vergoeden?

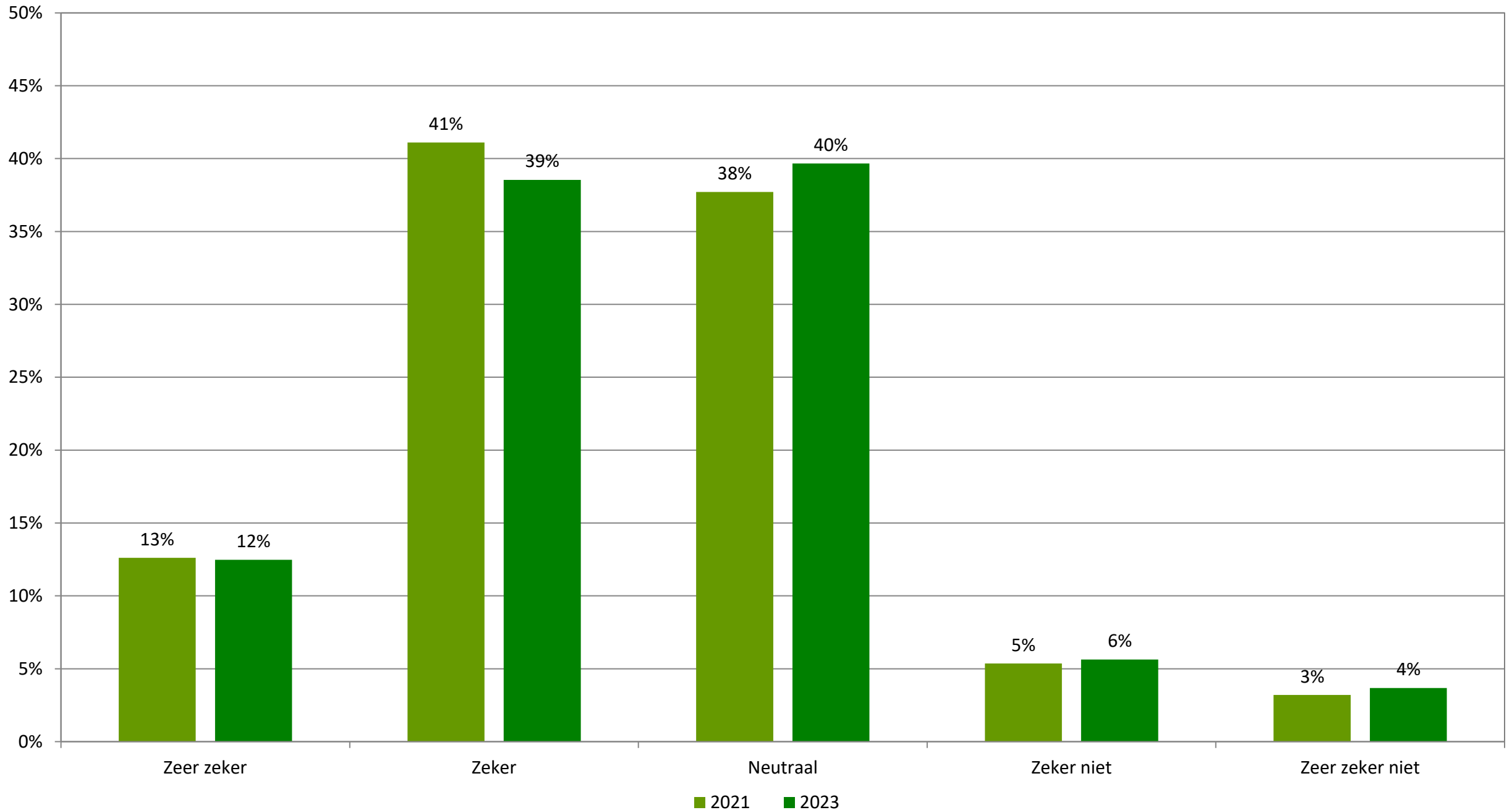
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Omdat er nog veel meer ganzen zijn, dan de provincie wil, kan het zijn dat jagers soms wel 100 ganzen op één dag schieten. Nagenoeg al het gansenvlees wordt gebruikt. Vindt u het redelijk dat er zoveel ganzen in één keer worden geschoten?

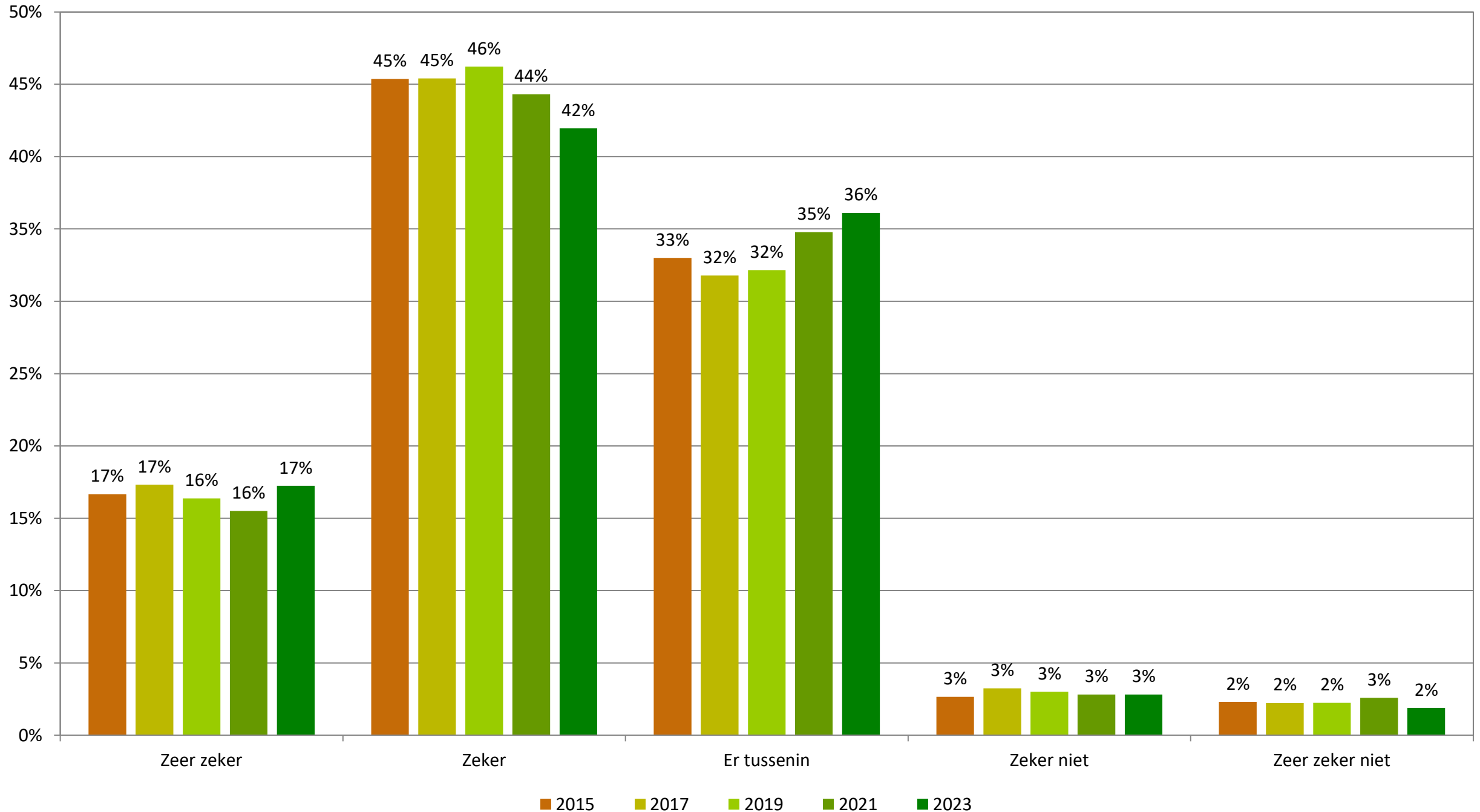
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Jagers mogen en kunnen in Nederland jagen om verschillende redenen: ofwel om het vlees te benutten, ofwel om landbouwgewassen en kwetsbare diersoorten te beschermen ofwel om biodiversiteit en verkeersveiligheid te vergroten. In bijna alle situaties gaat het om een combinatie van twee of meer factoren. Vindt u dit acceptabele redenen om te jagen?

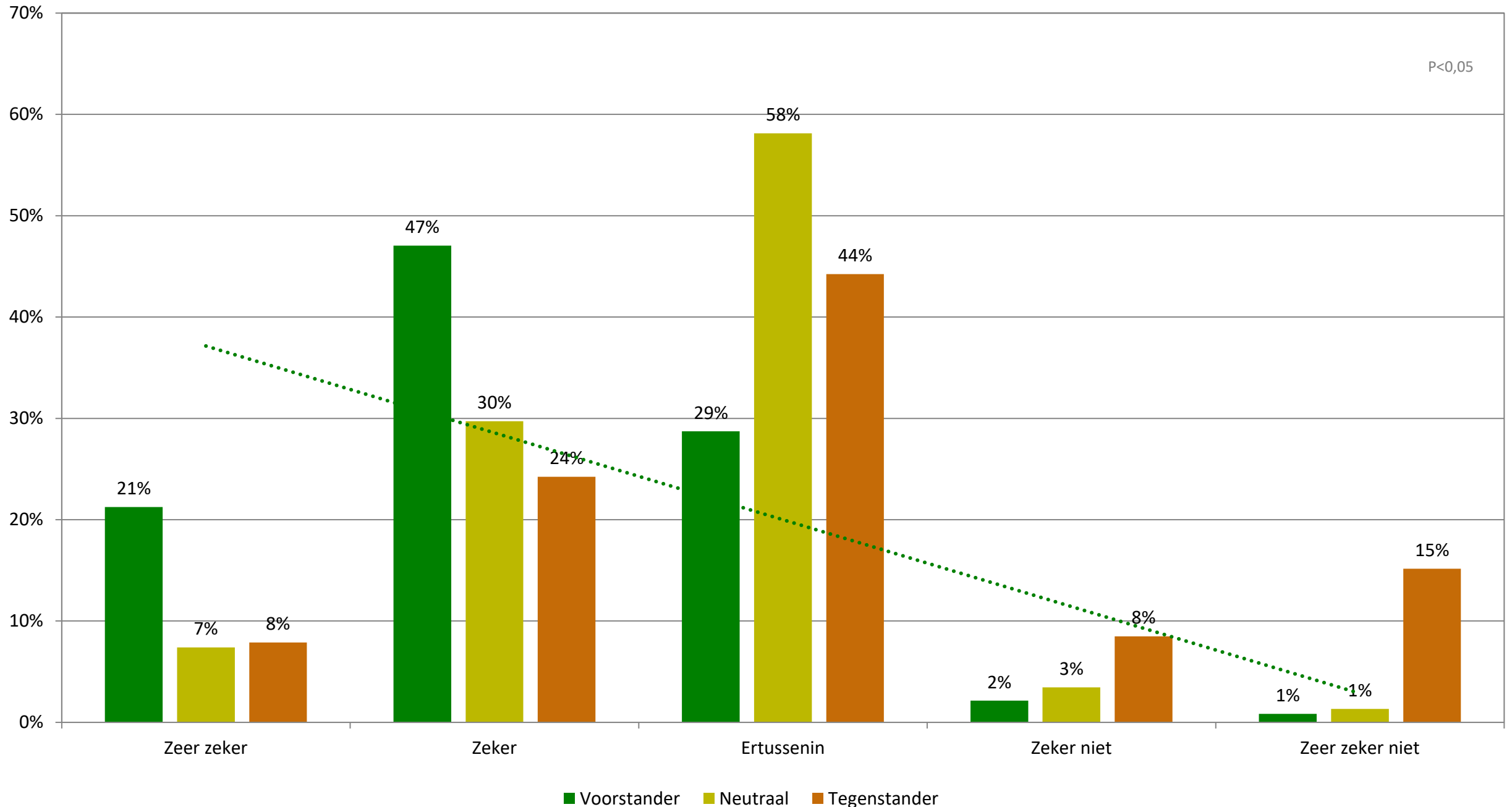
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Jagers pachten grond van bijvoorbeeld boeren voor een periode van 6 tot 12 jaar. Dit geeft de jager de mogelijkheid om gedurende een lange periode te investeren in een gebied. Zo kunnen zij zorgen voor een goede wildstand en een rijke natuur, zonder schade, hinder of overlast door wilde dieren. Vindt u deze constructie waardevol?

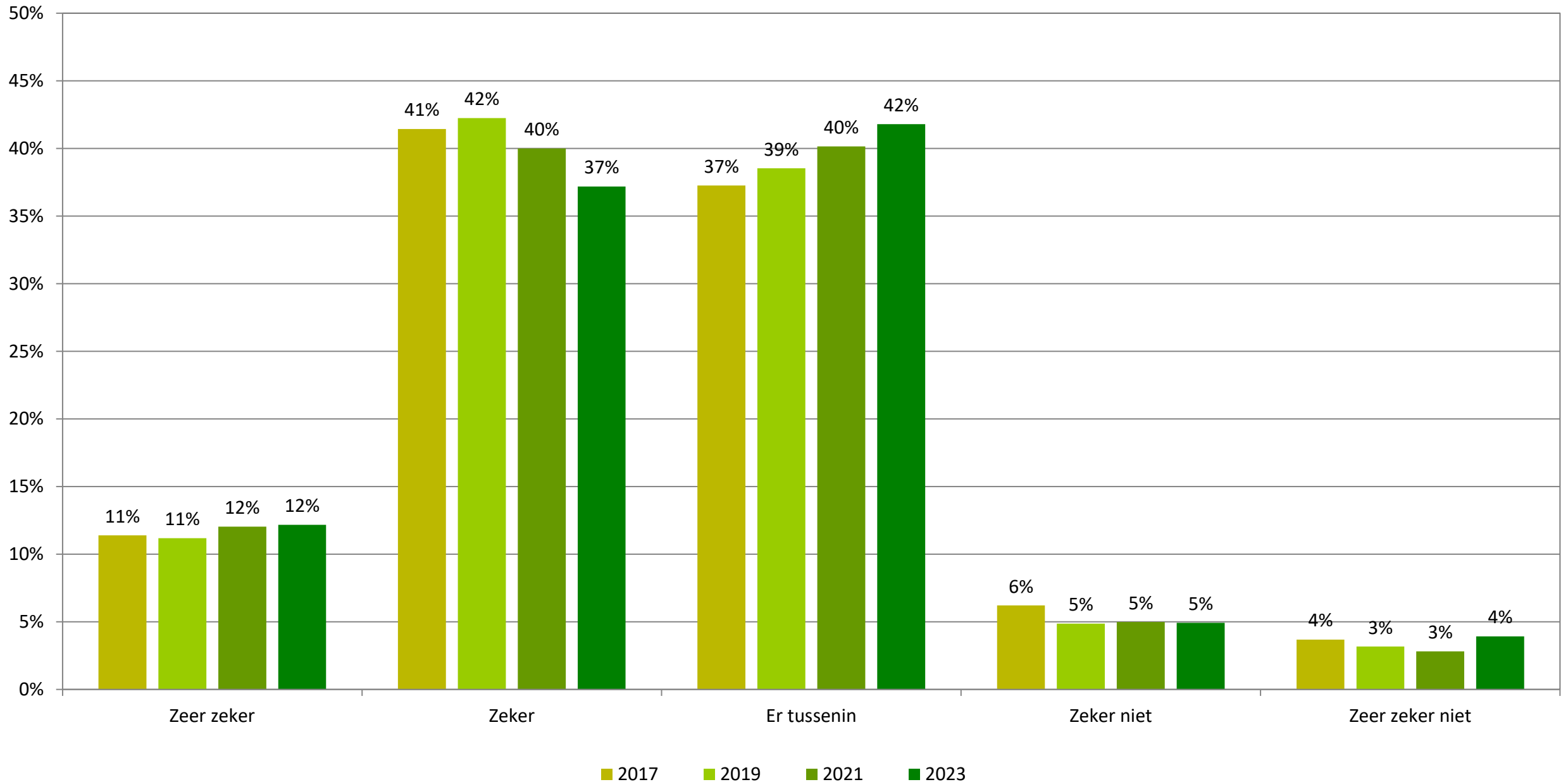
Jagers pachten grond van bijvoorbeeld boeren voor een periode van 6 tot 12 jaar. Dit geeft de jager de mogelijkheid om gedurende een lange periode te investeren in een gebied. Zo kunnen zij zorgen voor een goede wildstand en een rijke natuur, zonder schade, hinder of overlast door wilde dieren. Vindt u deze constructie waardevol?

Jagen, landbouw en natuurbeheer

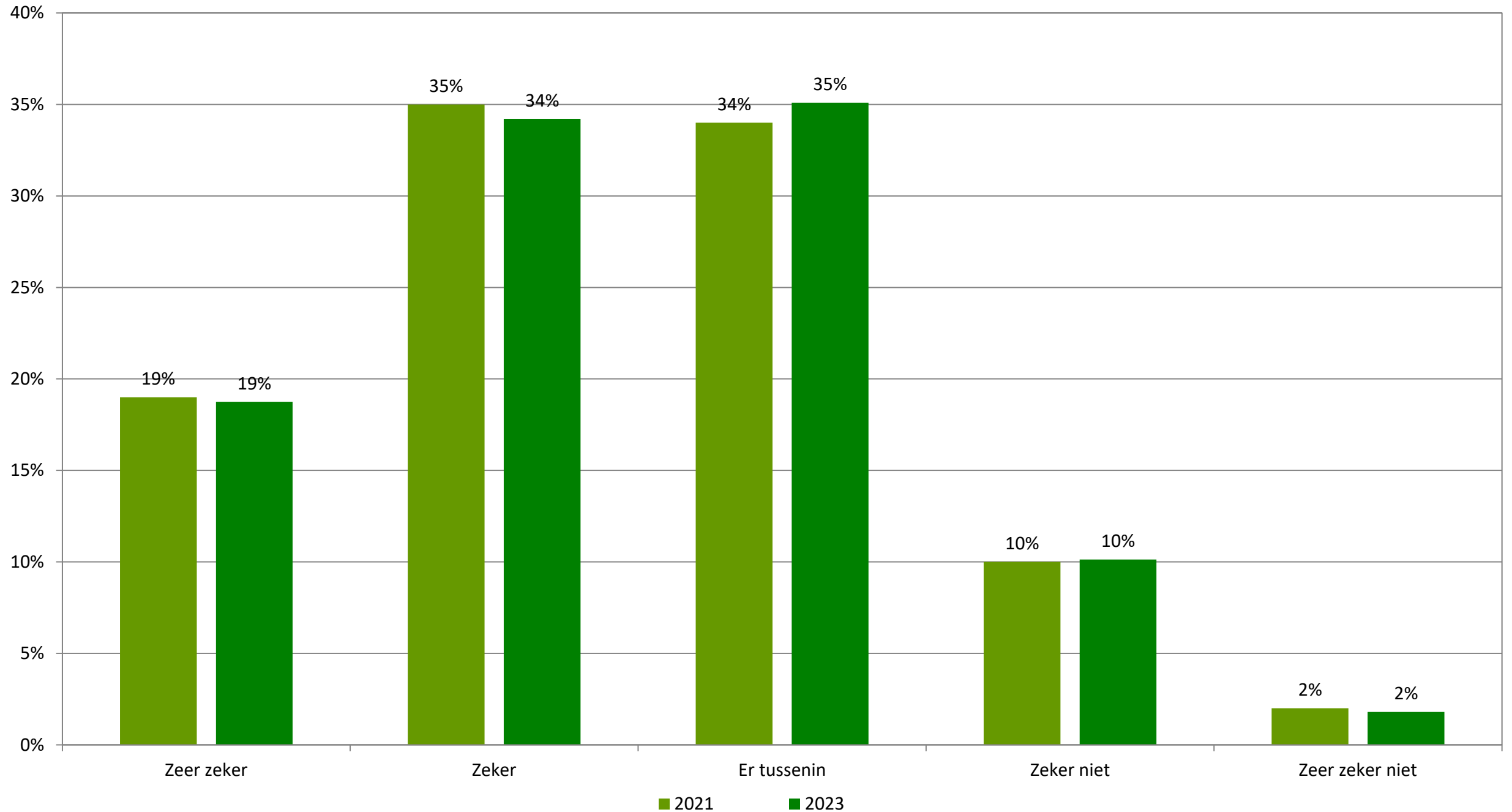
De wet geeft de jager verantwoordelijkheid voor vijf diersoorten die in zijn veld voorkomen: wilde eend, fazant, haas, konijn en houtduif. Met betrekking tot deze diersoorten moet de jager aan de ene kant zorgen dat er voldoende van zijn zodat de soort voort kan blijven bestaan. Aan de andere kant mogen er weer niet zoveel van zijn dat ze schade aanrichten, bijvoorbeeld aan gewassen op boerenland.

Vindt u dat de wet jagers ook die extra verantwoordelijkheid moet geven voor andere diersoorten, zoals ganzen, reeën en wilde zwijnen?

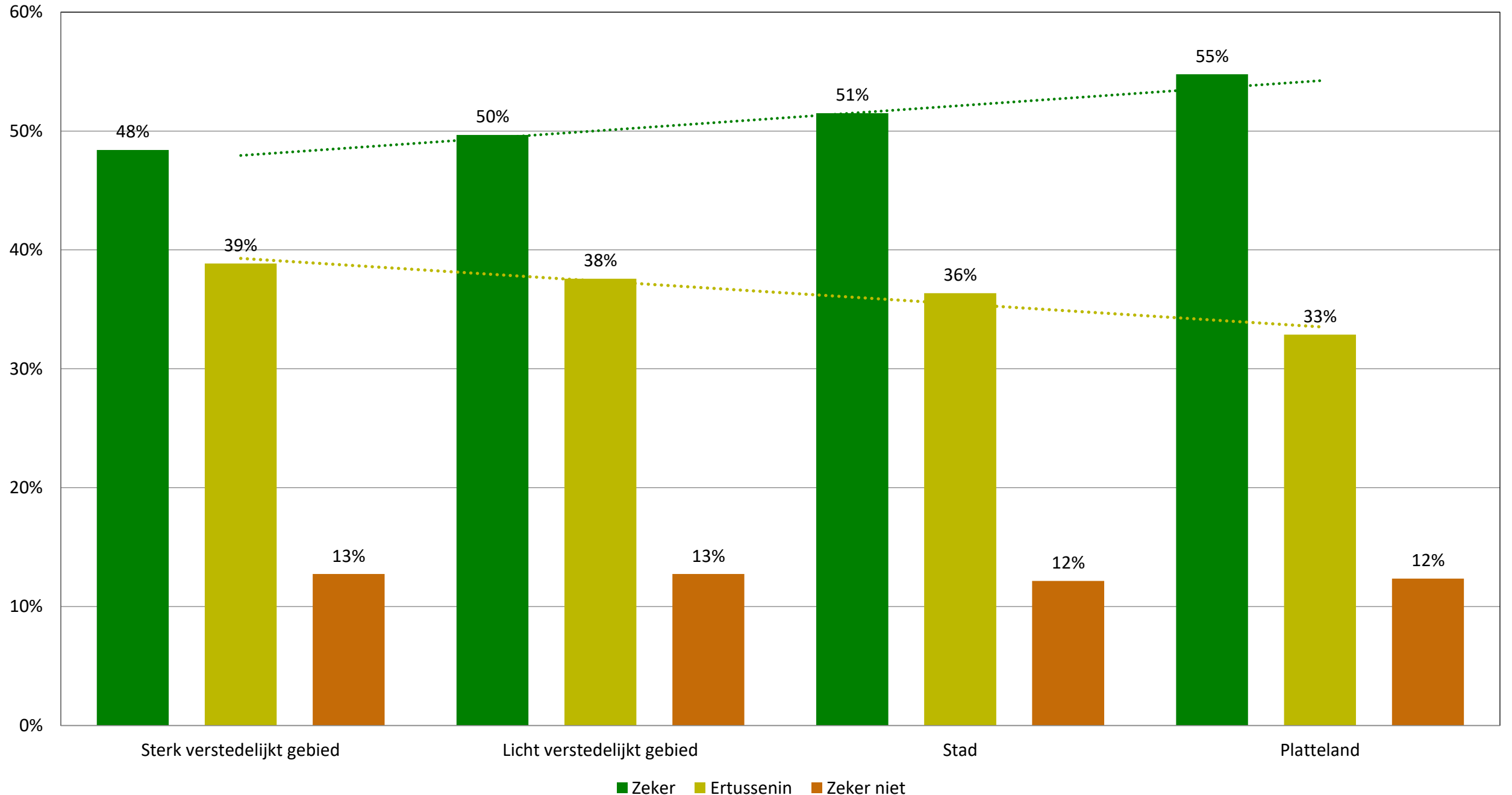
Jagen, landbouw en natuurbeheer

Elke provincie heeft andere regels voor het beheer van diersoorten die landelijk schade toebrengen aan natuur, landbouw of andere belangen. Denk aan ganzen of wilde zwijnen. Vindt u dat er landelijk dezelfde regels moeten gelden voor het beheer van deze diersoorten?

Jagen, landbouw en natuurbeheer

Elke provincie heeft andere regels voor het beheer van diersoorten die landelijk schade toebrengen aan natuur, landbouw of andere belangen. Denk aan ganzen of wilde zwijnen. Vindt u dat er landelijk dezelfde regels moeten gelden voor het beheer van deze d

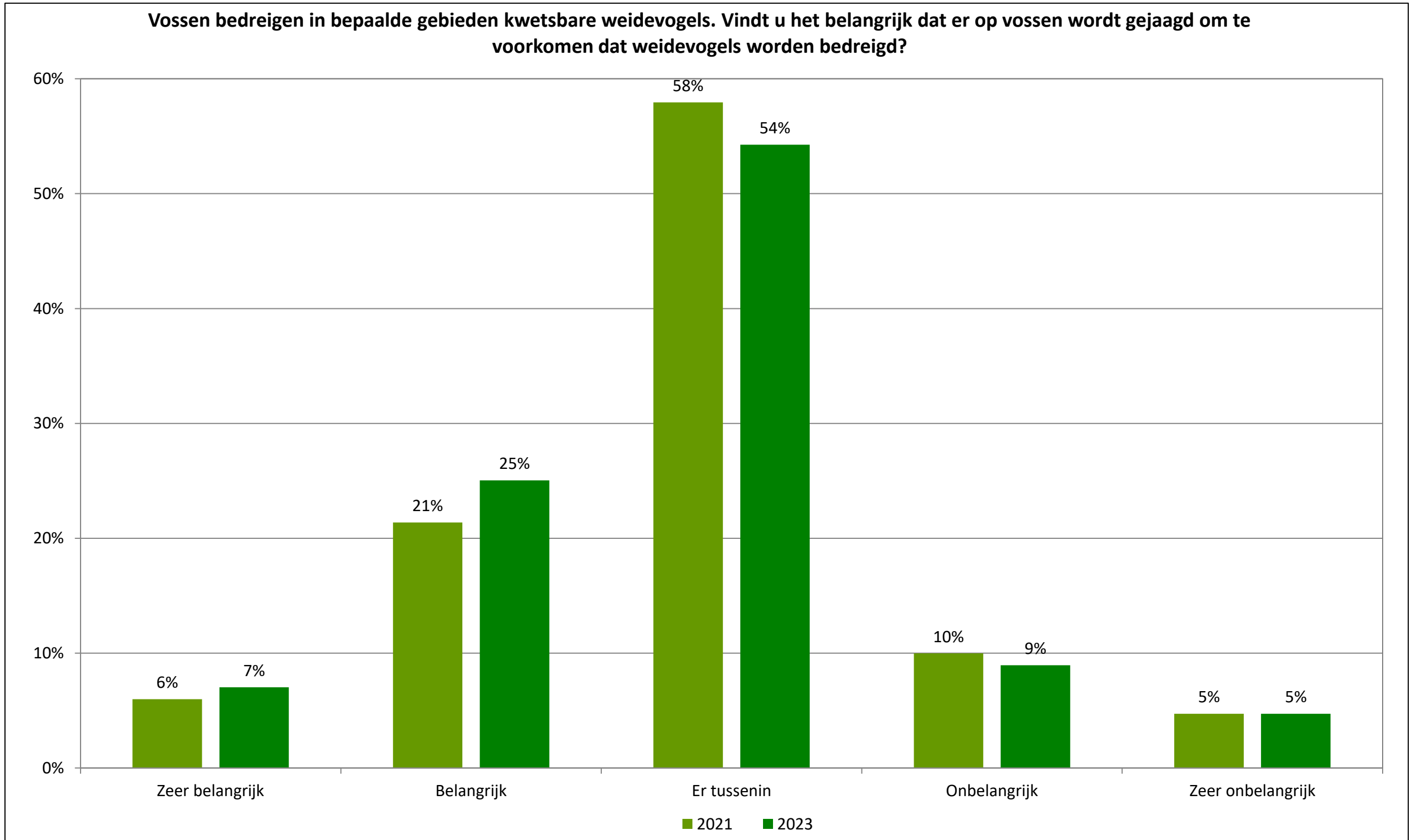

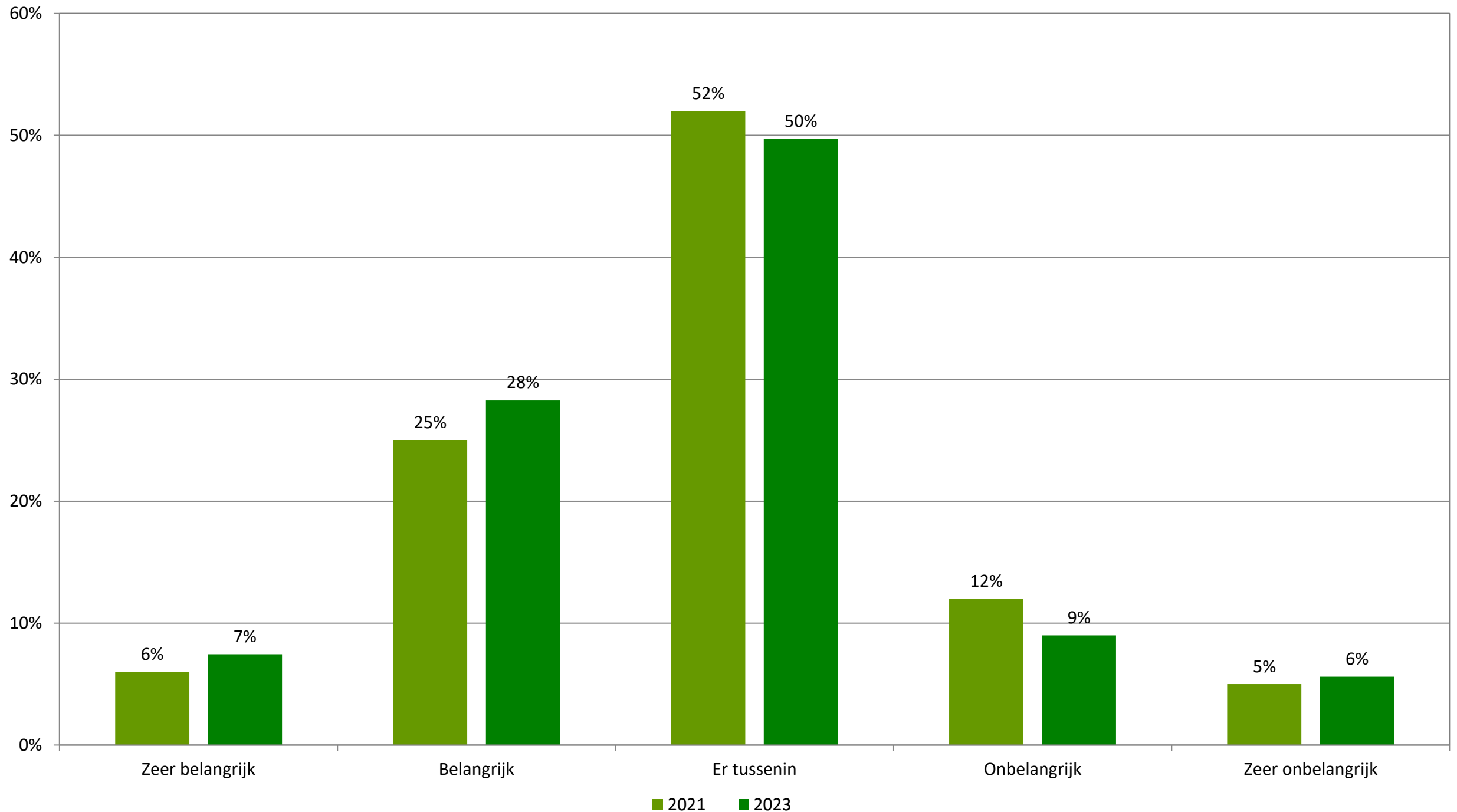
Predatie

Predatie

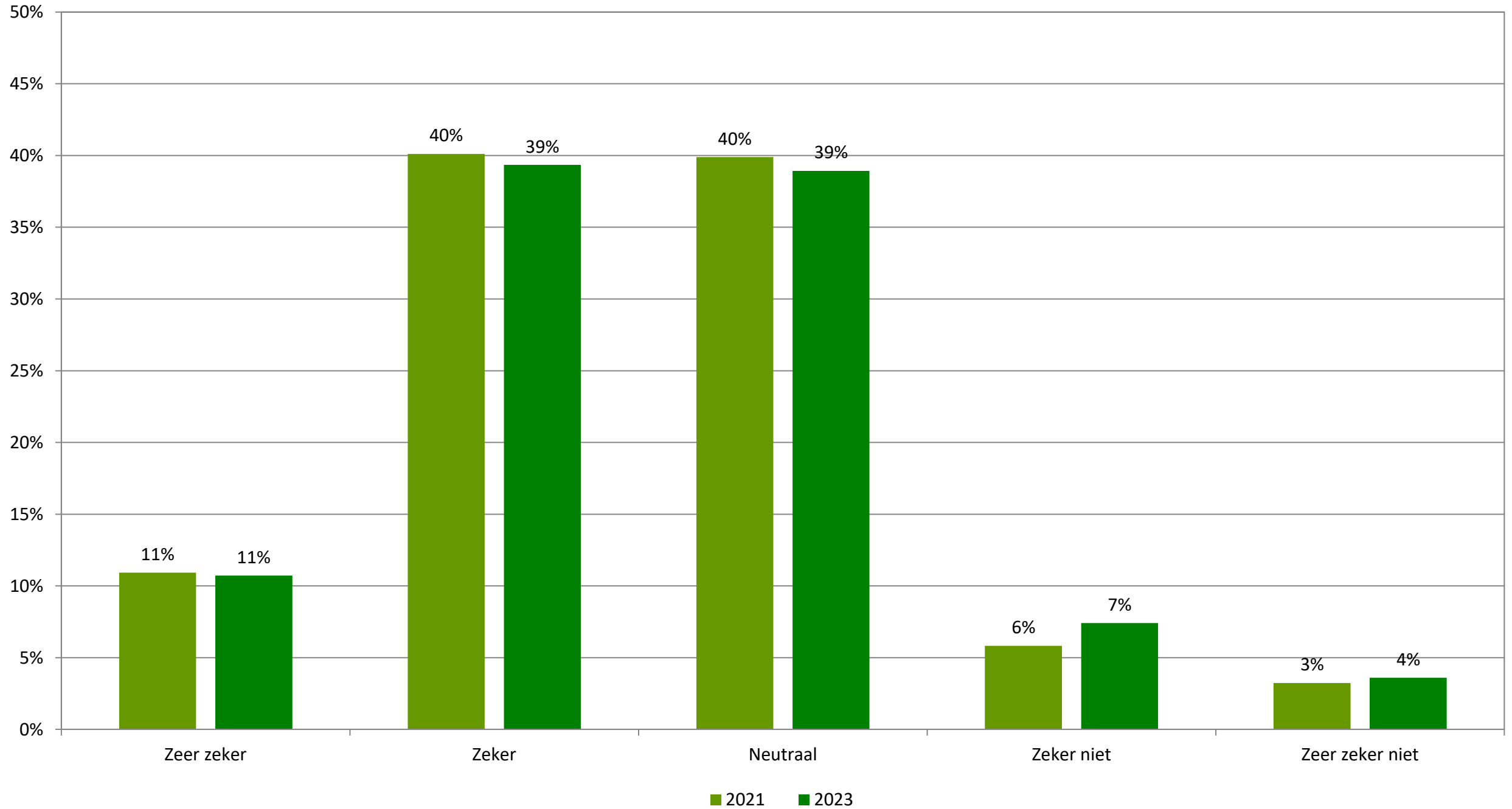
Predatie

Vossen zijn met name 's-nachts actief. Sommige provincies geven jagers daarom toestemming om 's-nachts op vossen te jagen in gebieden waar vossen kwetsbare diersoorten bedreigen. Vindt u het belangrijk dat er 's-nachts op vossen wordt gejaagd?

Predatie

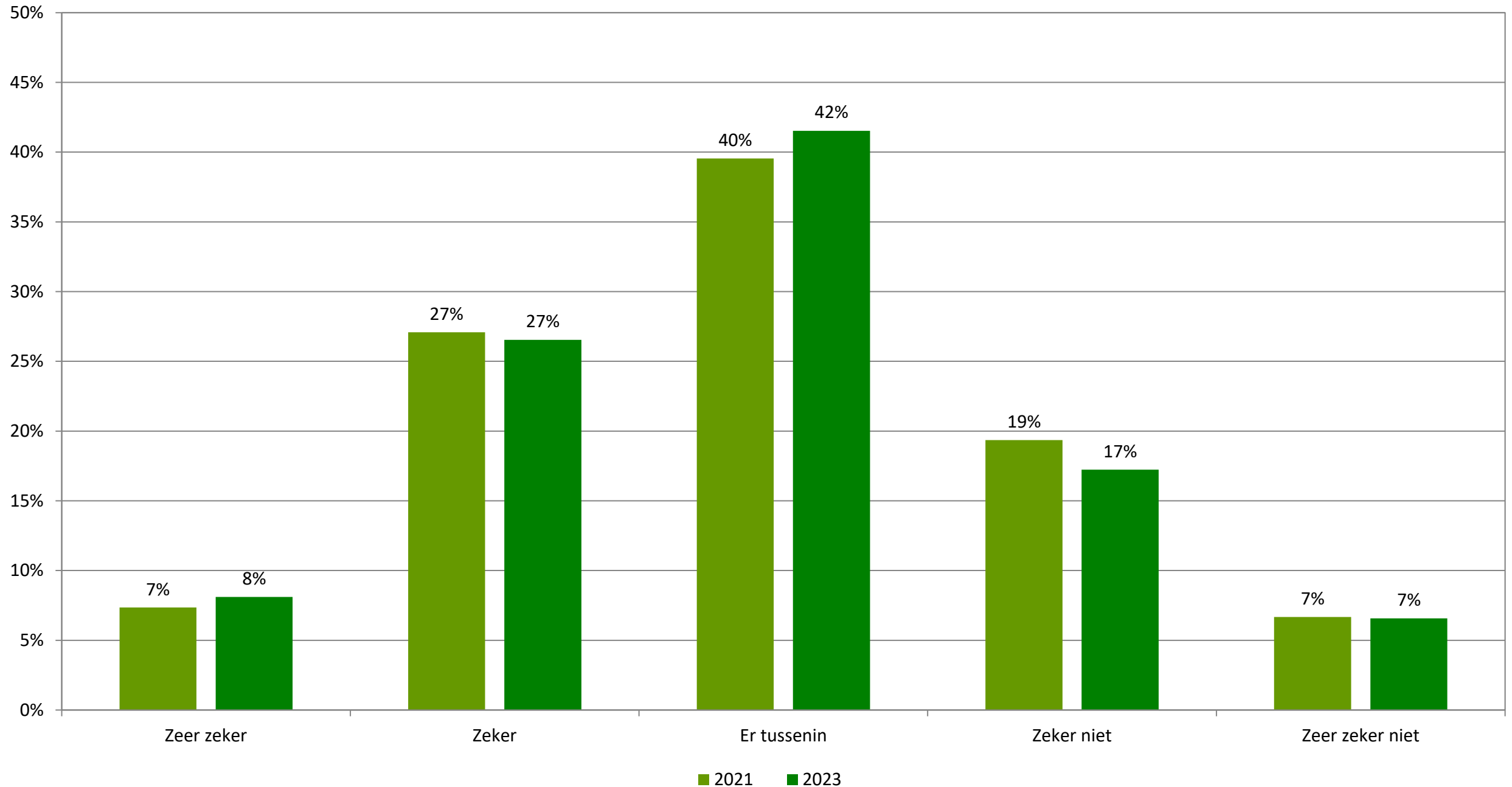
In heel Nederland worden jagers door natuurorganisaties en weidevogelgroepen gevraagd om roofdieren zoals kraaien en vossen te schieten in en om weidevogelgebieden. Hiermee zorgen zij ervoor dat er meer nesten van weidevogels uitkomen en er meer weidevogelkuikens groot worden. Vindt u het goed dat jagers hiervoor gevraagd worden?

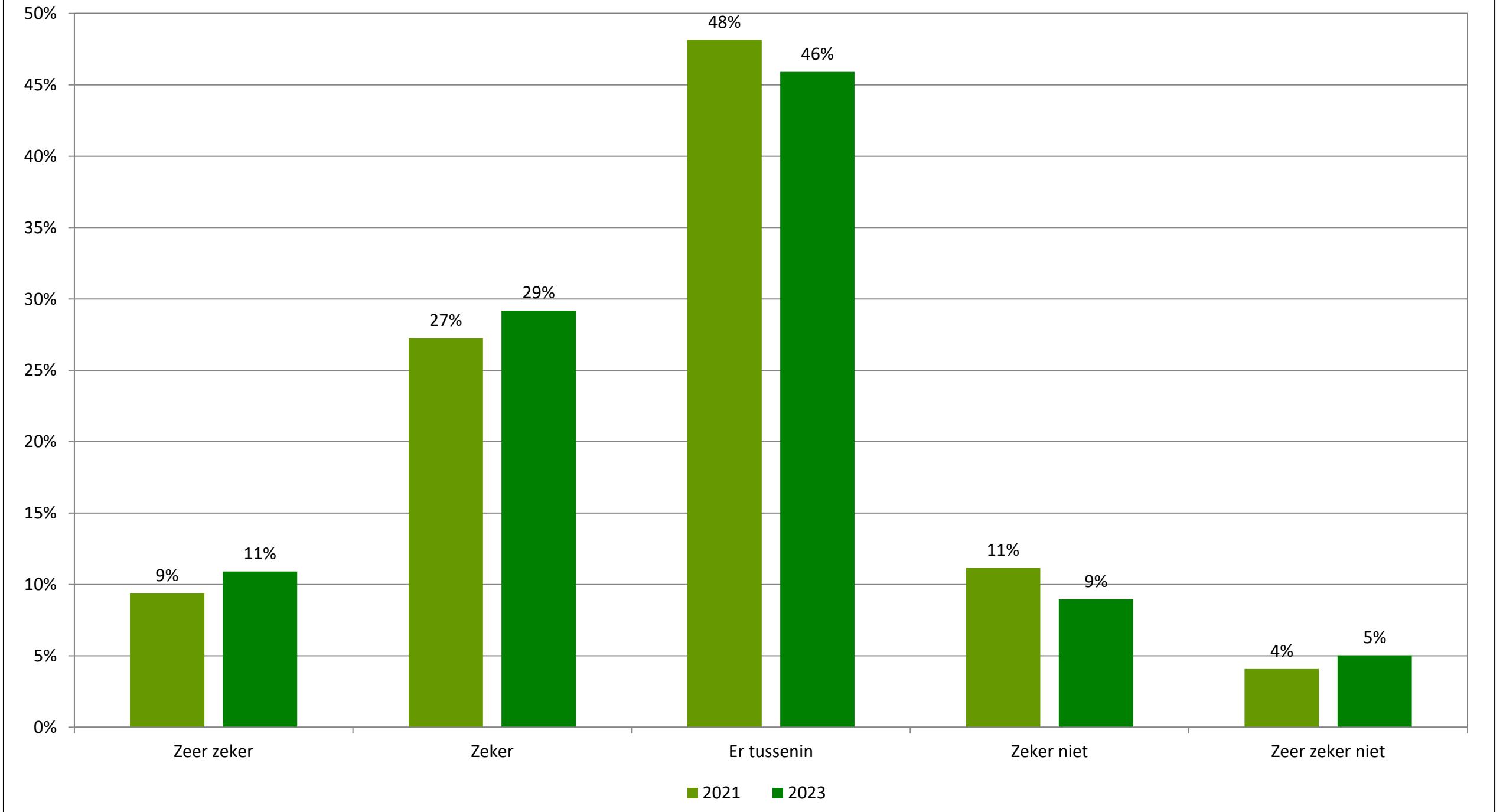
Predatie

Sterilisatie van wilde dieren zou mogelijk een alternatief kunnen zijn voor het schieten van een teveel aan dieren. Dit heeft ook gevolgen voor het natuurlijke gedrag dat wilde dieren vertonen. Vindt u het ingrijpen door mensen in de voortplanting van wilde dieren toelaatbaar?

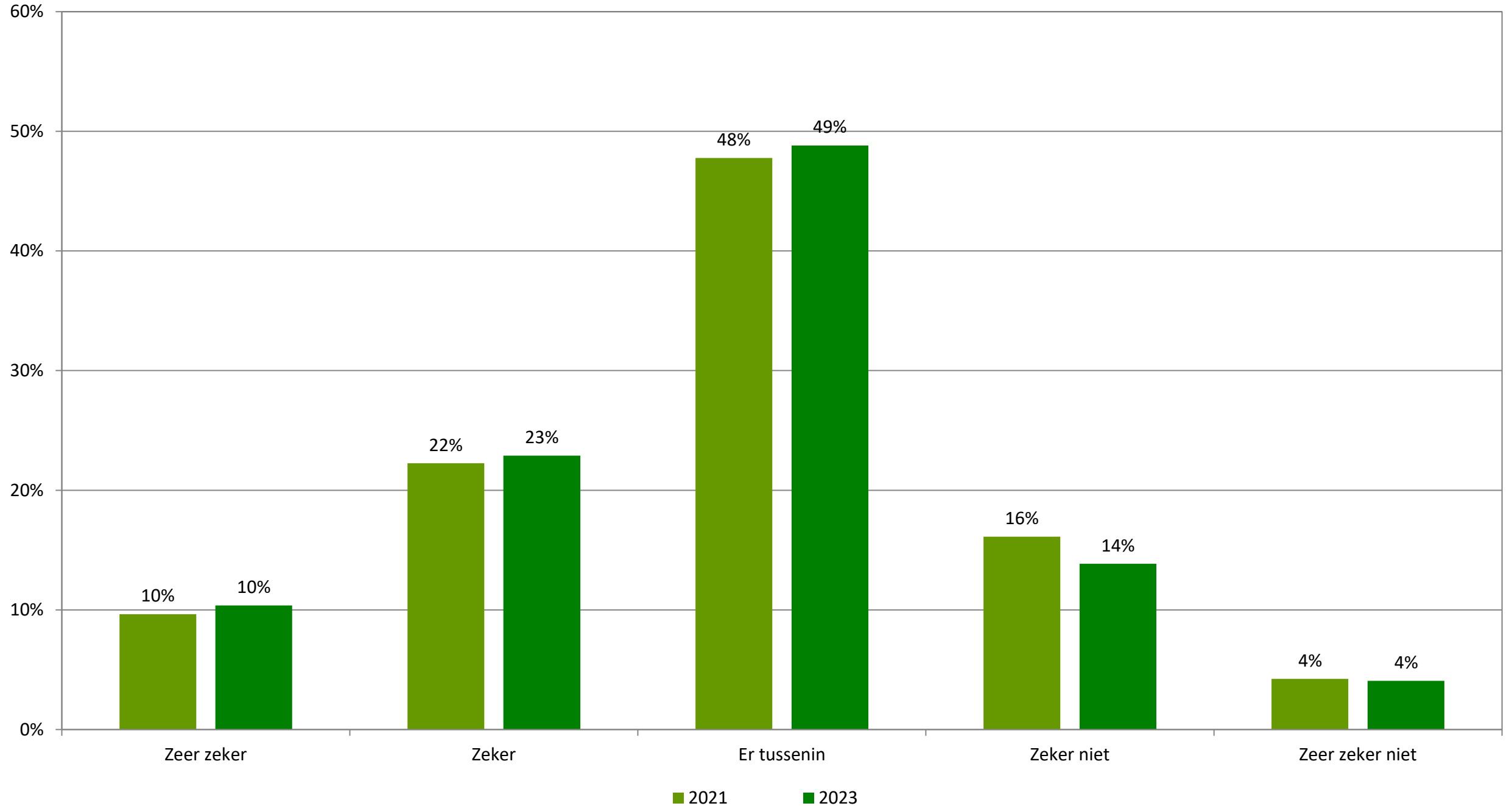
Predatie

In provincie Friesland vormen ook steenmarters een bedreiging voor weidevogels. Daar worden steenmarters gevangen en gedood om de overlevingskansen voor weidevogels te vergroten. Vindt u dat toelaatbaar?

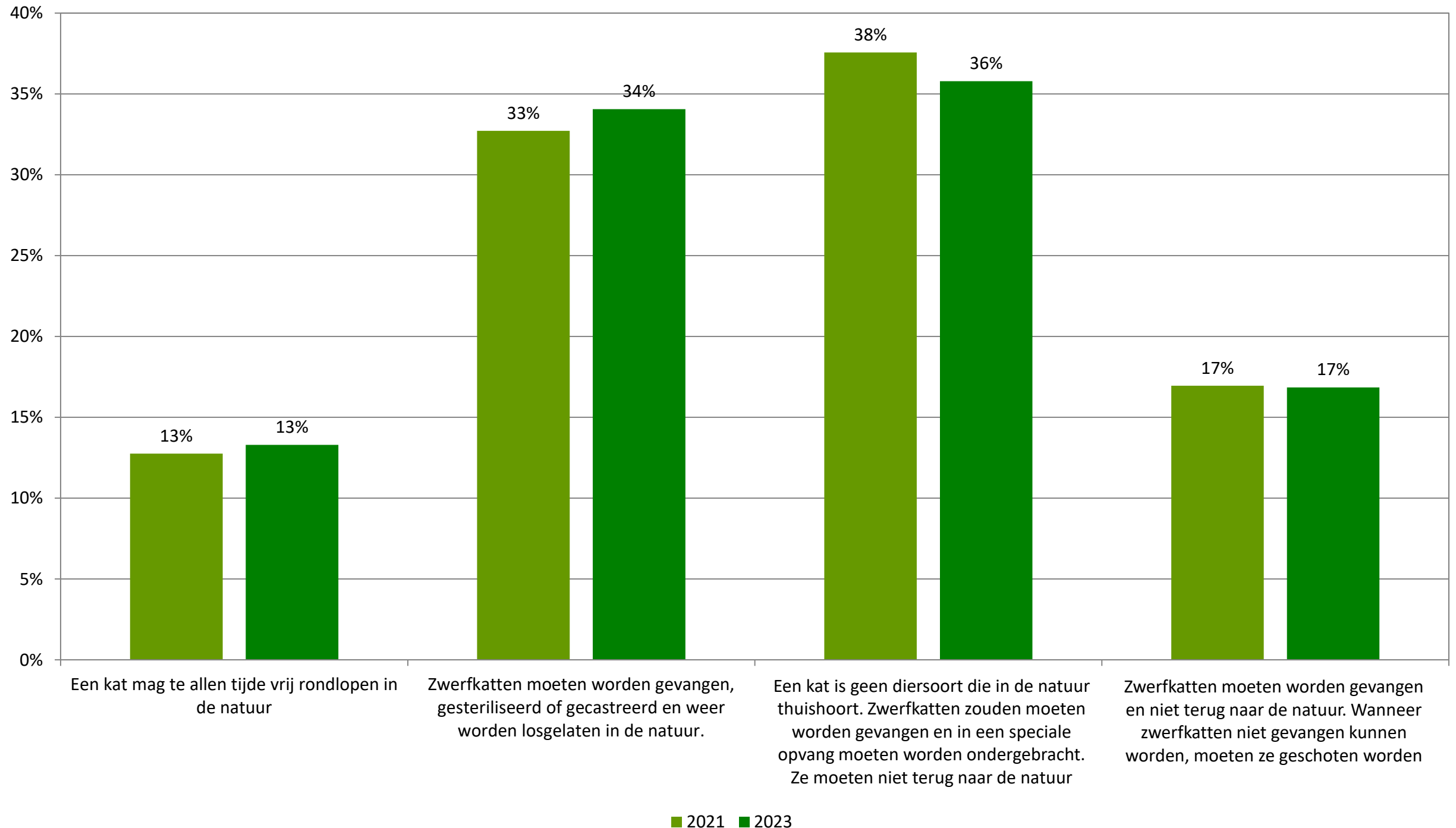
Predatie

Er zijn meerdere diersoorten die niet van oorsprong in Nederland voorkomen en waarvan is vastgesteld dat ze andere, wel oorspronkelijke diersoorten bedreigen. Bijvoorbeeld zonnebaarden of wasberen. Vindt u dat deze niet oorspronkelijke soorten uit de Nederlandse natuur moeten worden verwijderd?

Predatie

Naar schatting zijn 165.000 zwervkatten verantwoordelijk voor het doden van 20 miljoen dieren per jaar in de Nederlandse natuur. Daar zijn ook beschermde vogels en andere beschermde dieren bij. Wat is uw mening?

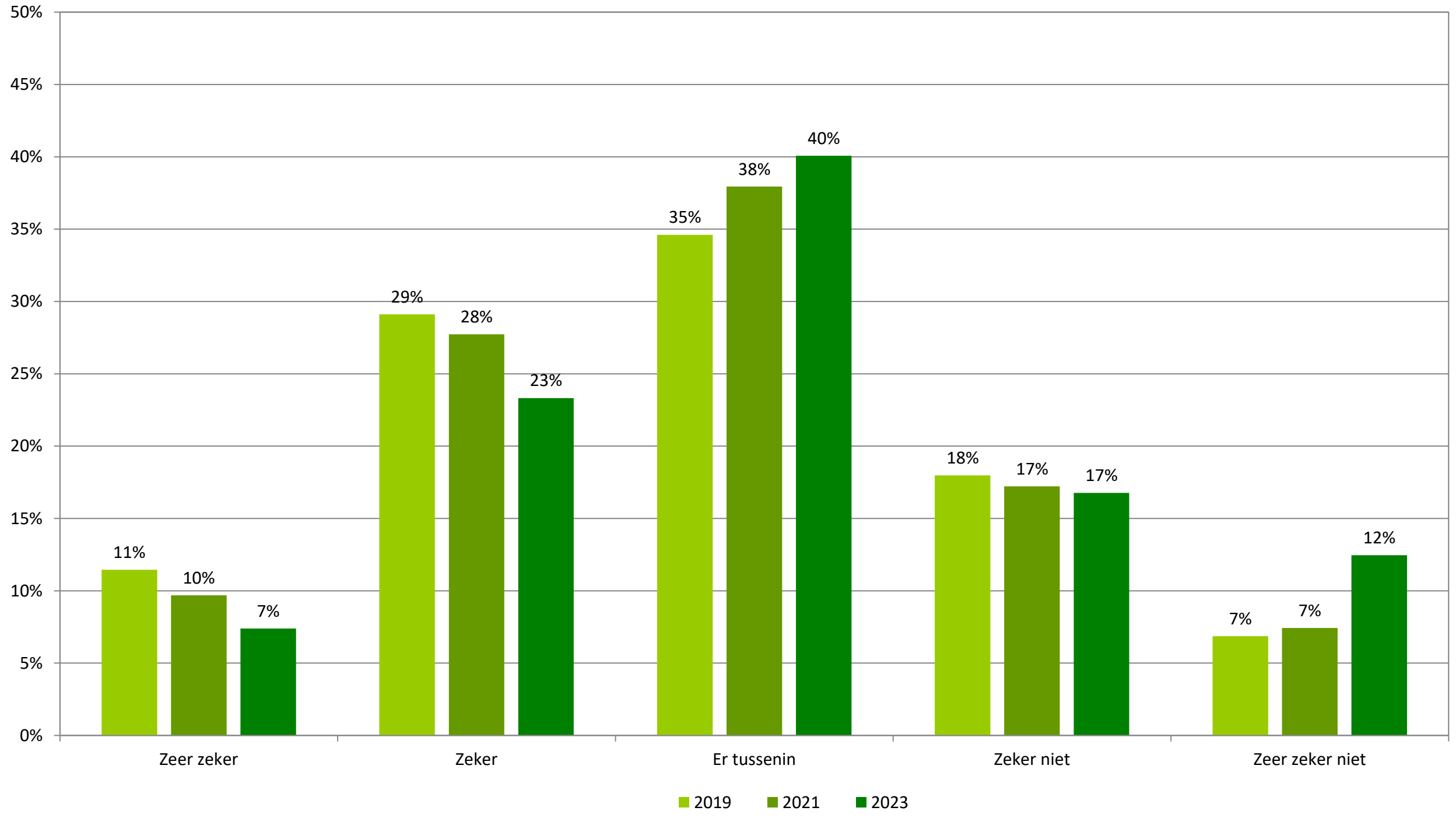

De wolf

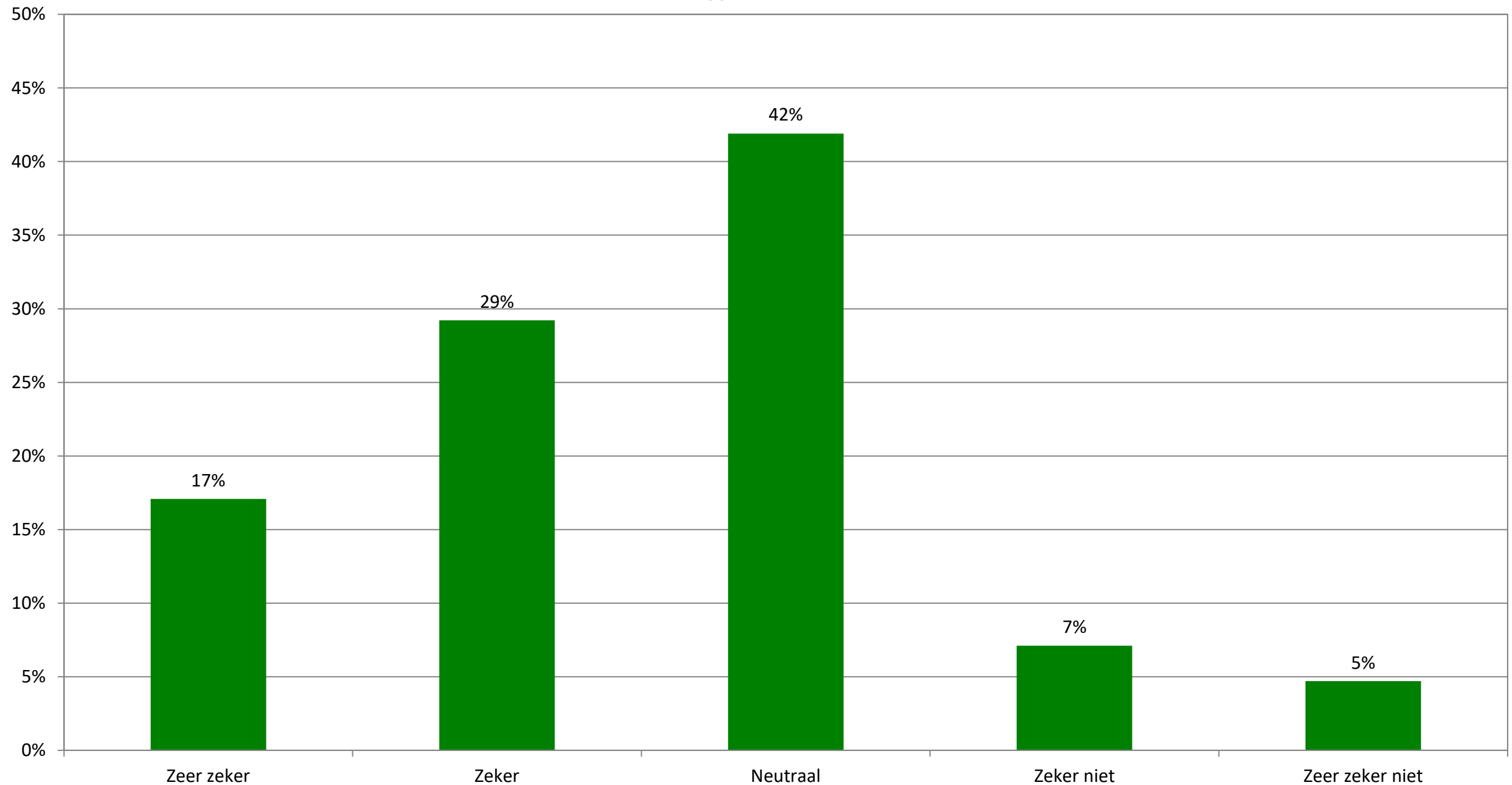
De wolf

De vestiging van de wolf naar Nederland is een feit. Vindt u dat er in het Nederlandse landschap plaats is voor grote roofdieren, zoals de wolf?

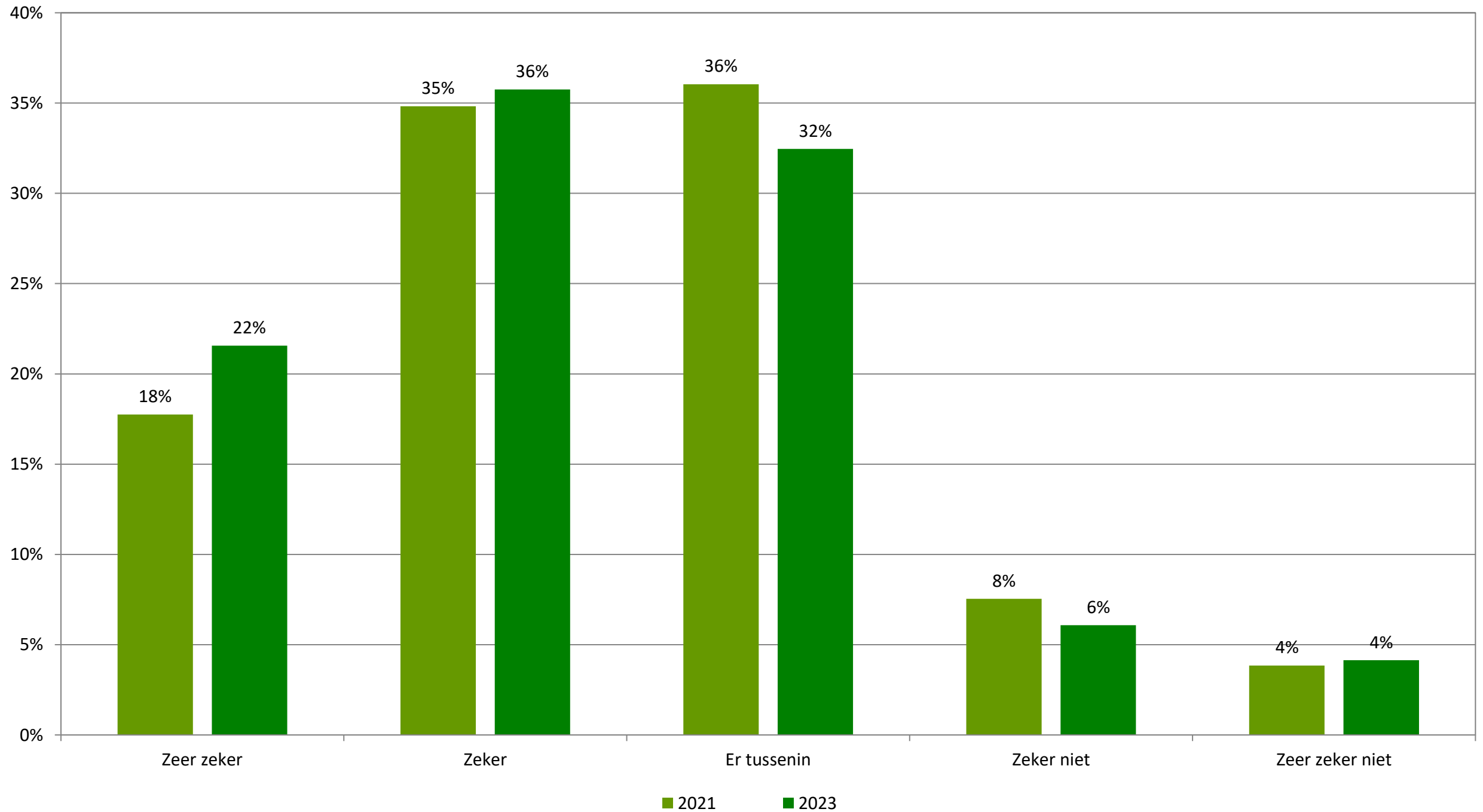
De wolf

Wolven zijn met name 's-nachts op jacht. Zij zorgen voor grote onrust onder prooidierpopulaties. Deze prooidierpopulaties moeten zich overdag verstoppen voor recreanten, verkeer en loslopende honden. Om te voorkomen dat prooidierpopulaties verzwakken of verdwijnen (zoals bijvoorbeeld de moeflon) door de komst van de wolf, zou het aantal wolven in Nederland moeten worden teruggebracht. Vindt u dat toelaatbaar?

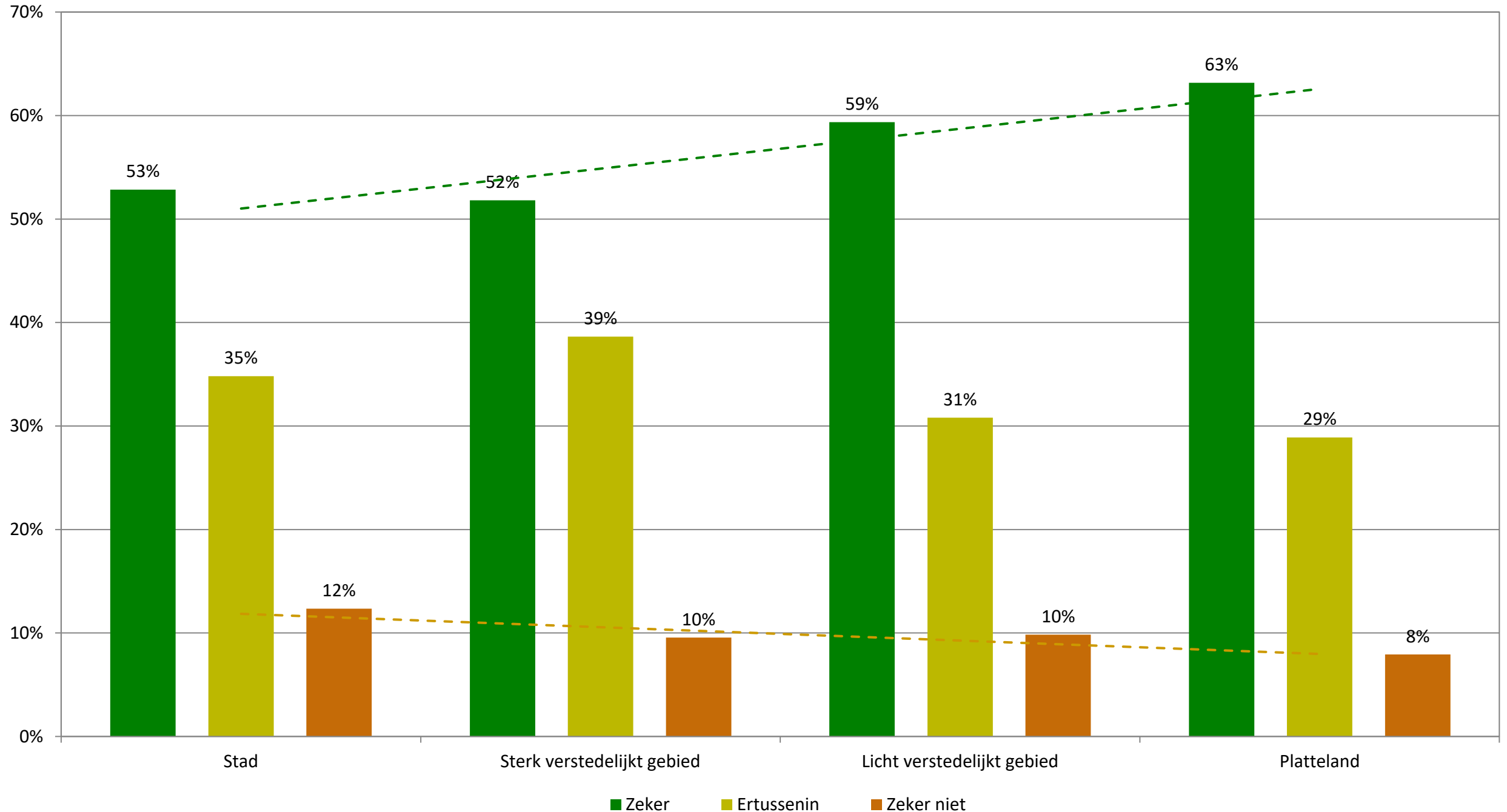
De wolf

Door vestiging van paartjes wolven in Nederland worden er jaarlijks meerdere jonge wolven geboren. Vindt u dat de Nederlandse overheid een maximum voor het aantal wolven moet instellen net zoals zij doet voor bijvoorbeeld ganzen, reeën en wilde zwijnen?

De wolf

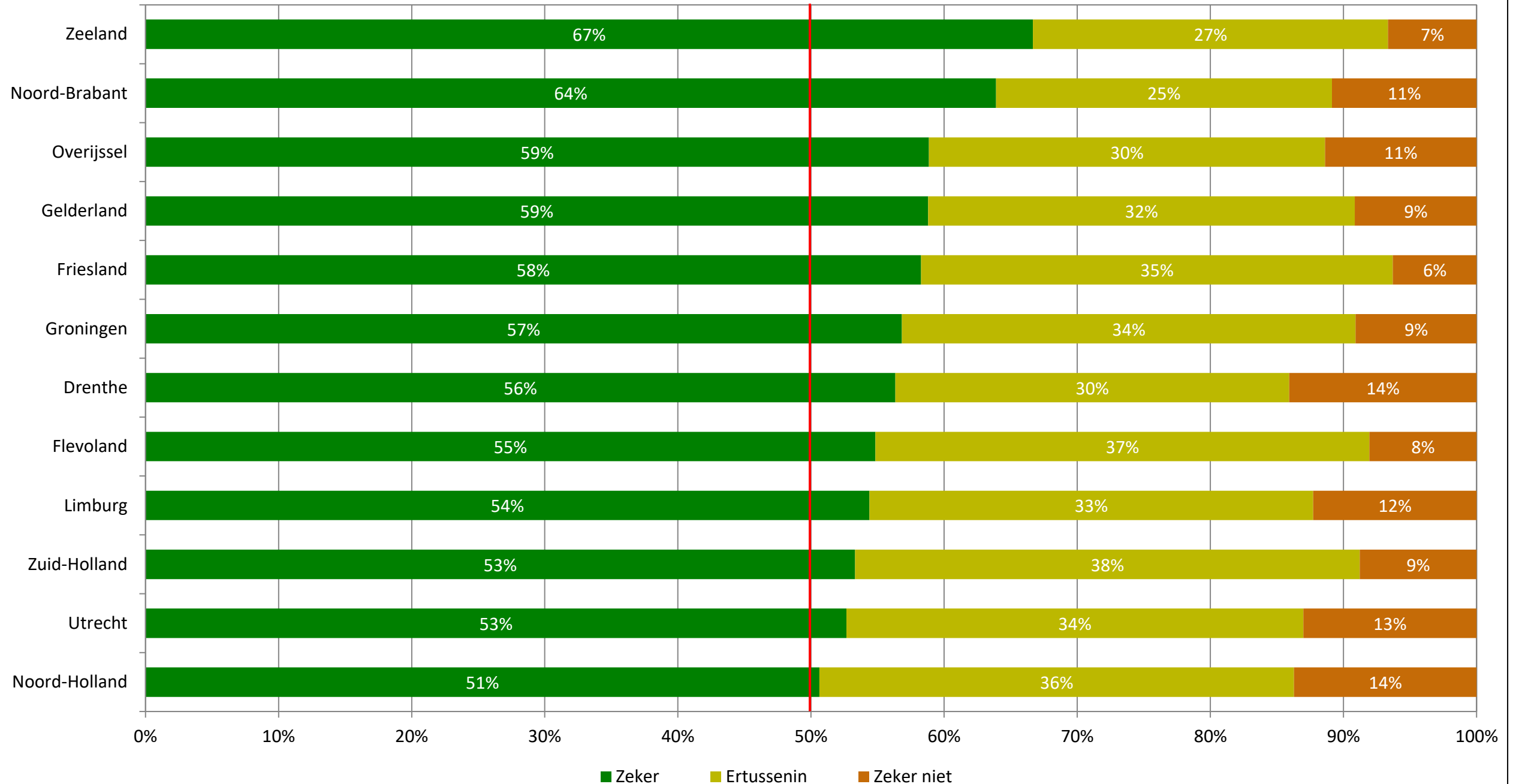
Door vestiging van paartjes wolven in Nederland worden er jaarlijks meerdere jonge wolven geboren. Vindt u dat de Nederlandse overheid een maximum voor het aantal wolven moet instellen net zoals zij doet voor bijvoorbeeld ganzen, reeën en wilde zwijnen versus waar bent u woonachtig

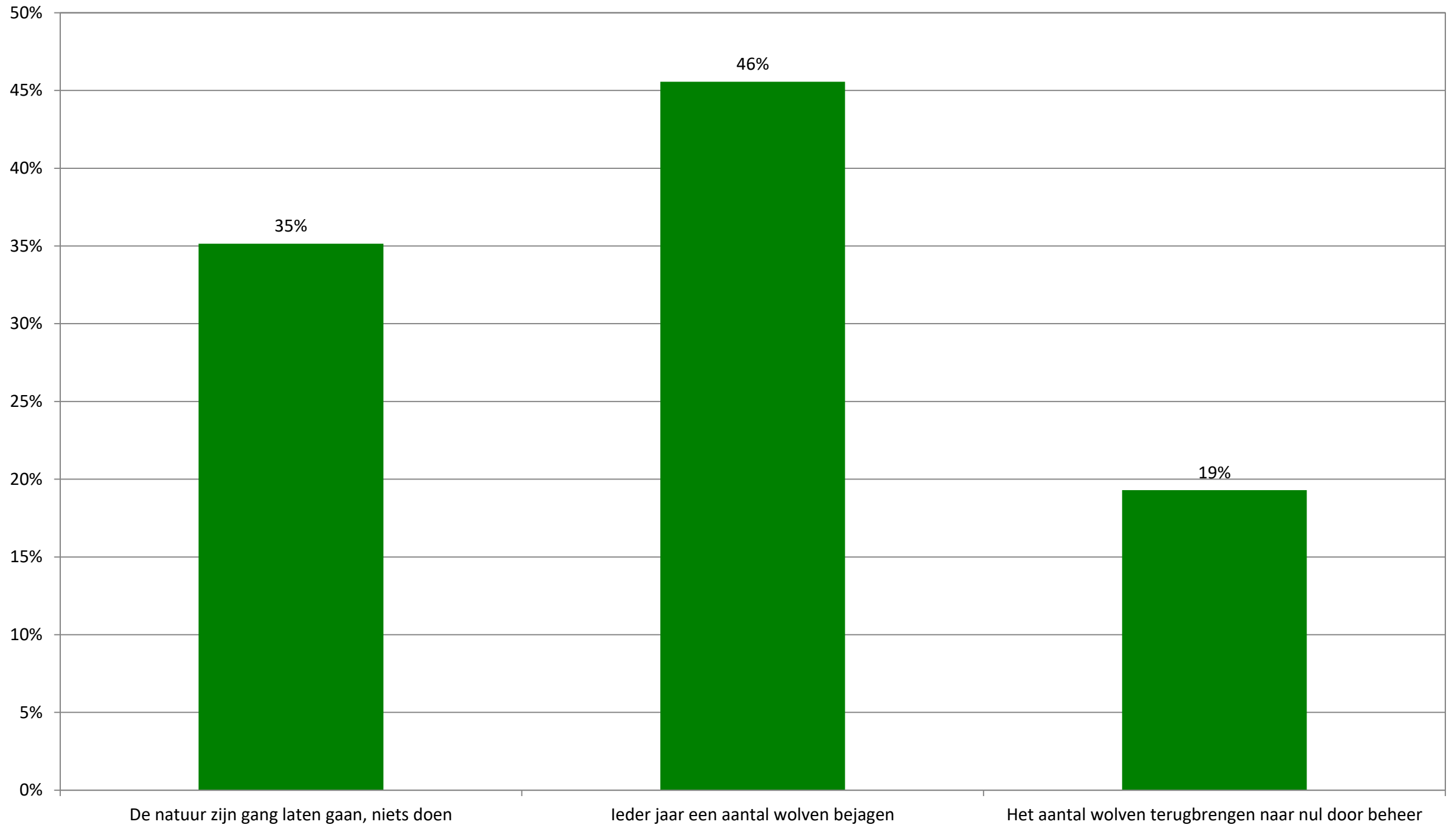
De wolf

Door vestiging van paartjes wolven in Nederland worden er jaarlijks meerdere jonge wolven geboren. Vindt u dat de Nederlandse overheid een maximum voor het aantal wolven moet instellen net zoals zij doet voor bijvoorbeeld ganzen, reeën en wilde zwijnen versus in welke provincie bent u woonachtig?

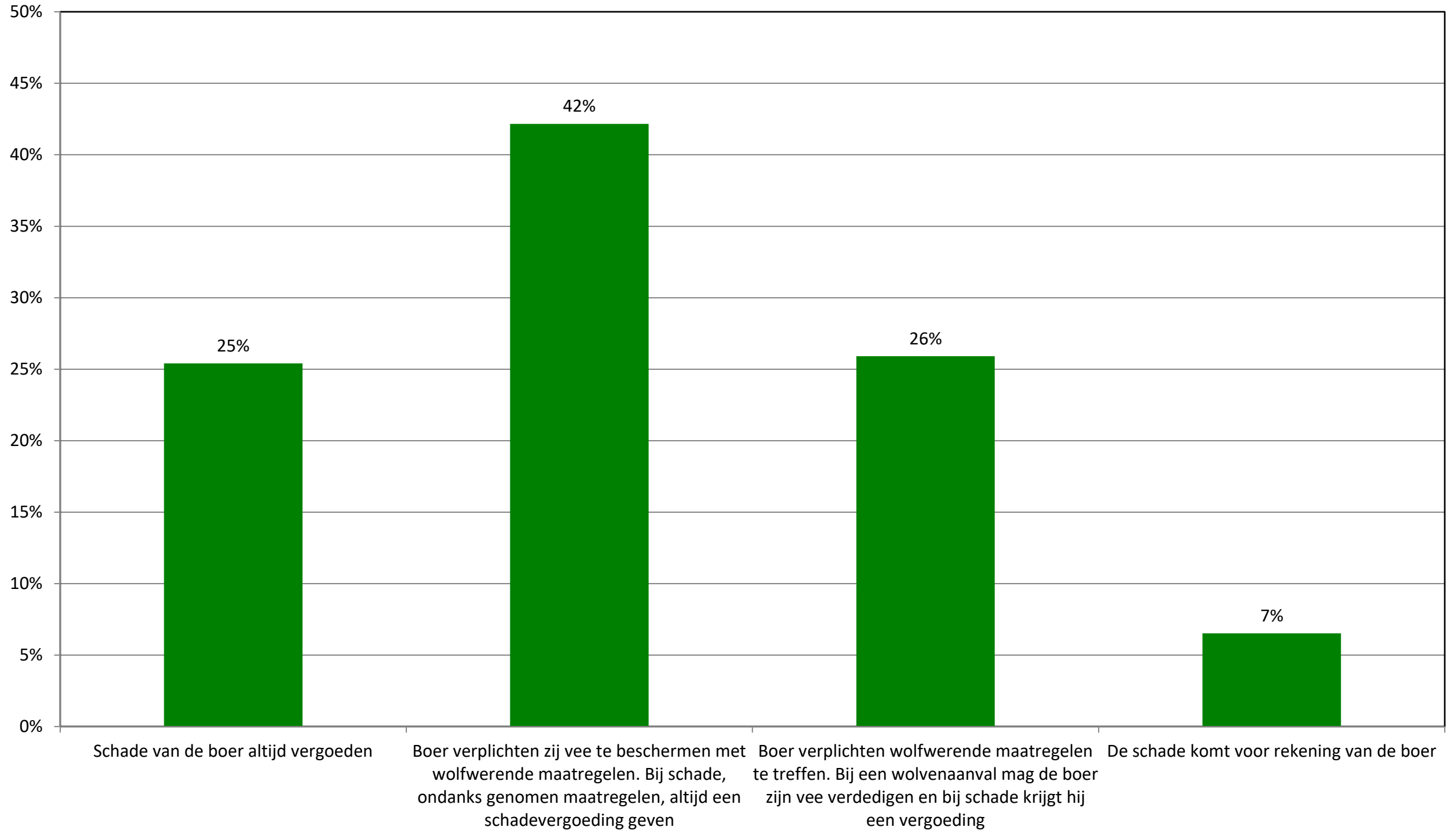
De wolf

Hoe vindt u dat we om moeten gaan met wolven in het buitengebied?

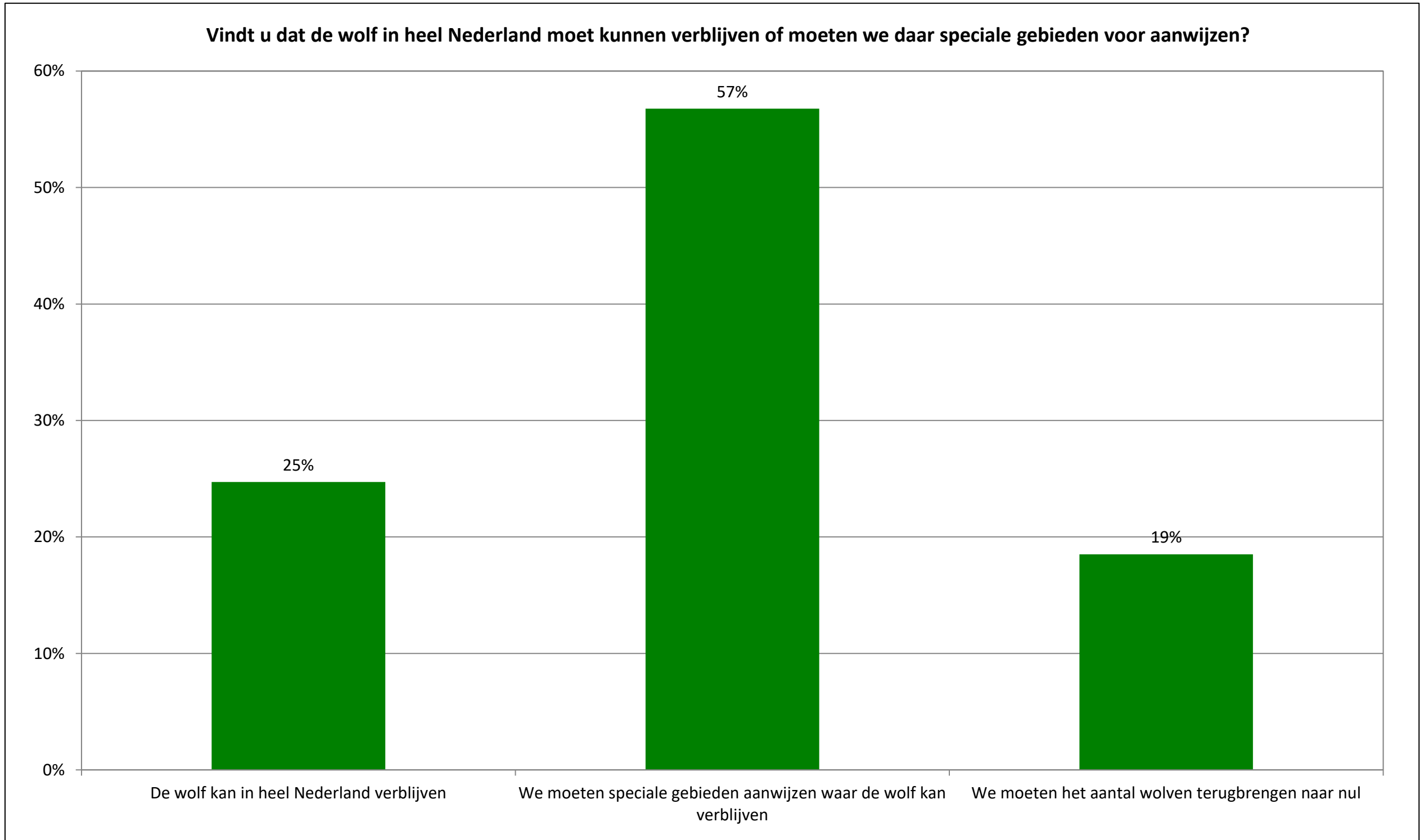

De wolf

Boeren krijgen een schadevergoeding van de overheid als wolven schade toebrengen aan hun vee. Wat vindt u aanvaardbaar?

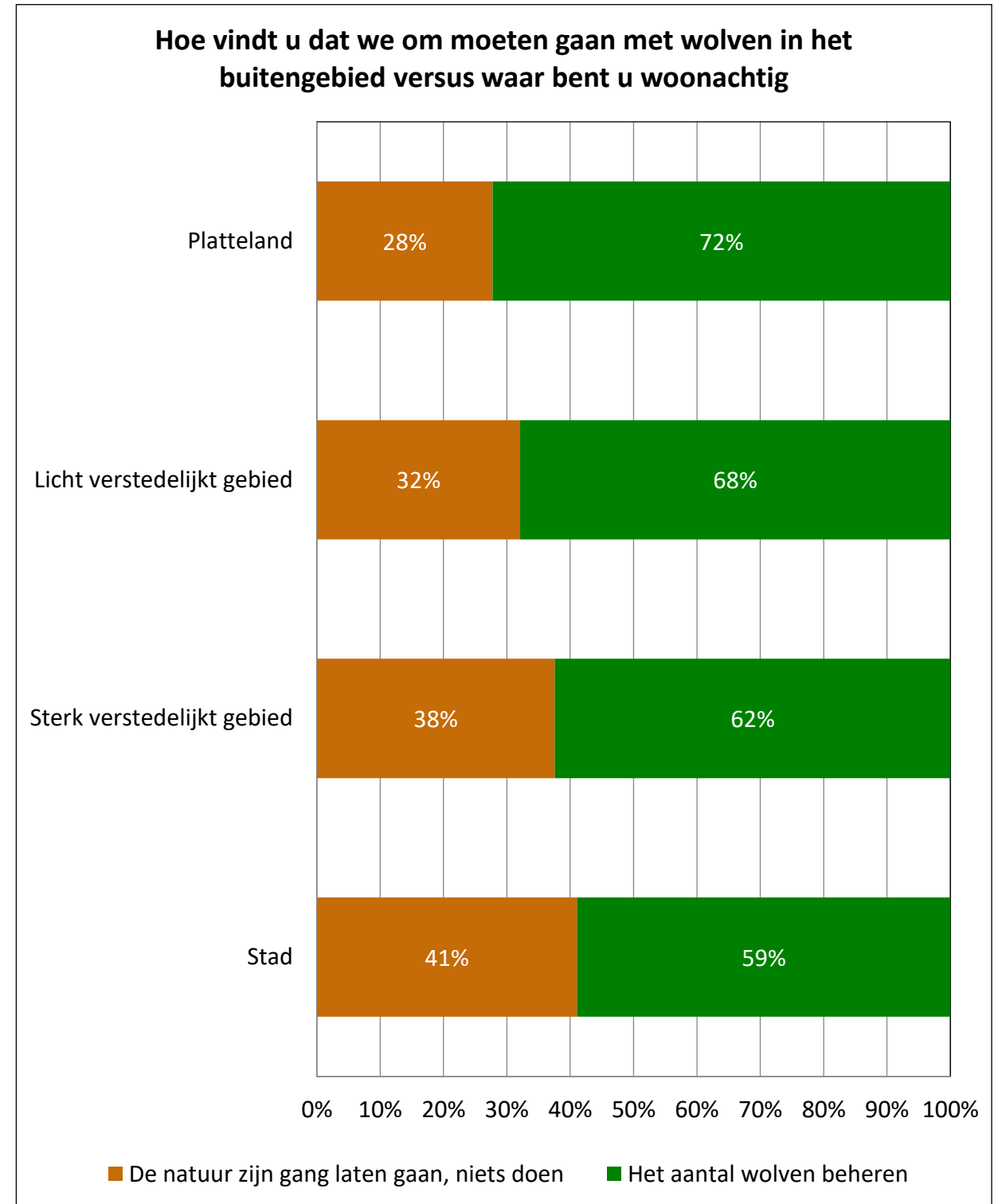
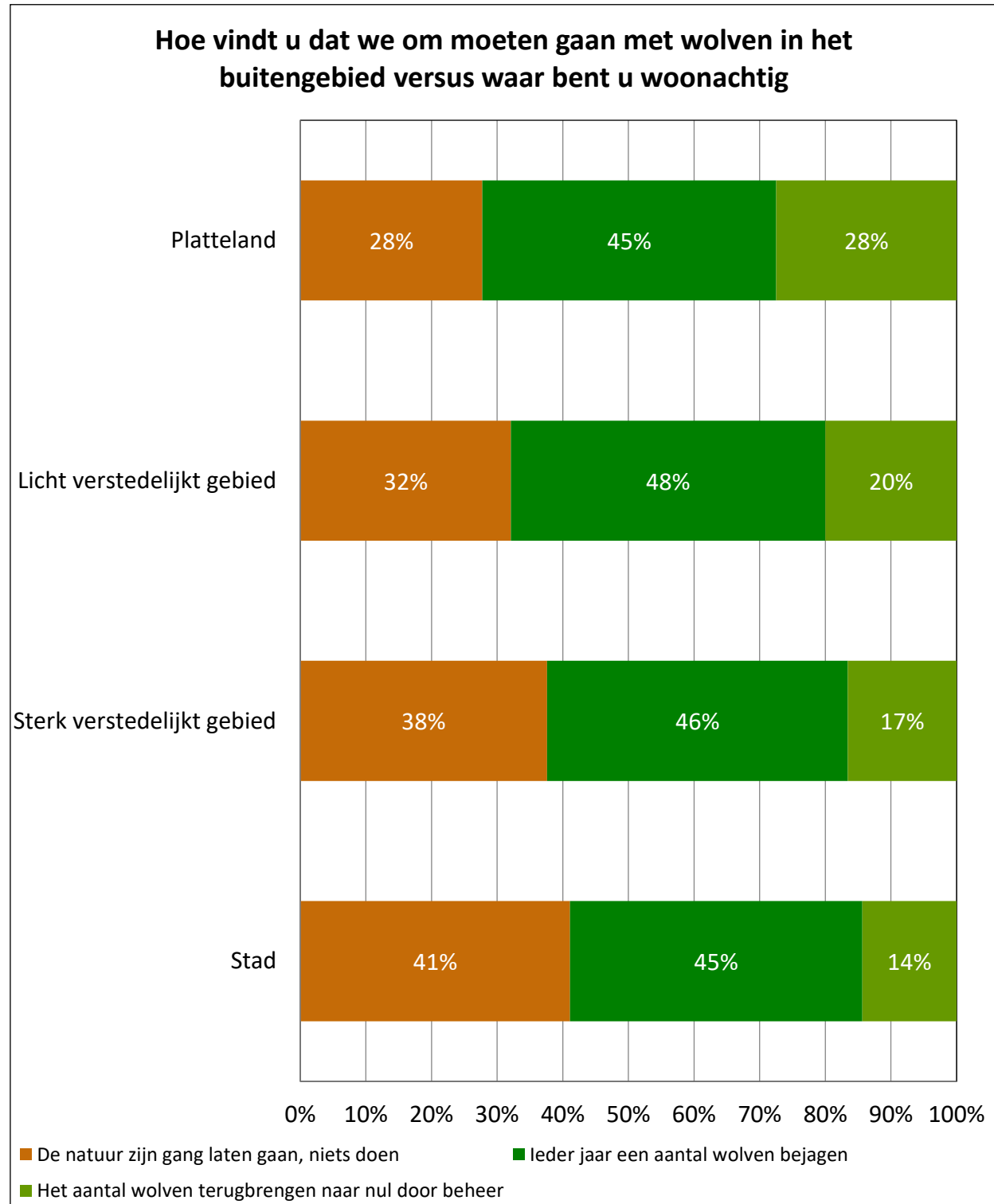

De wolf

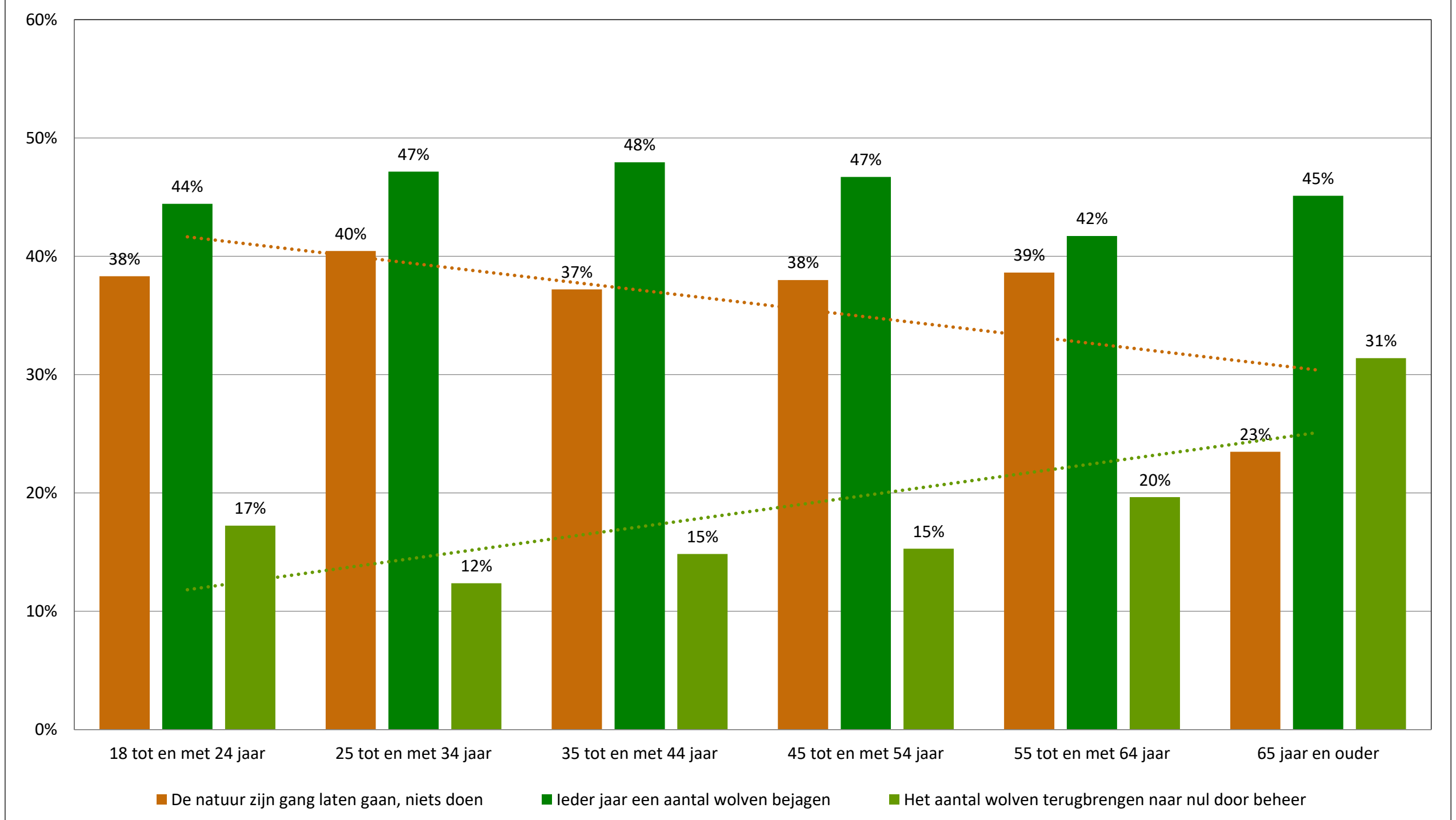

De wolf

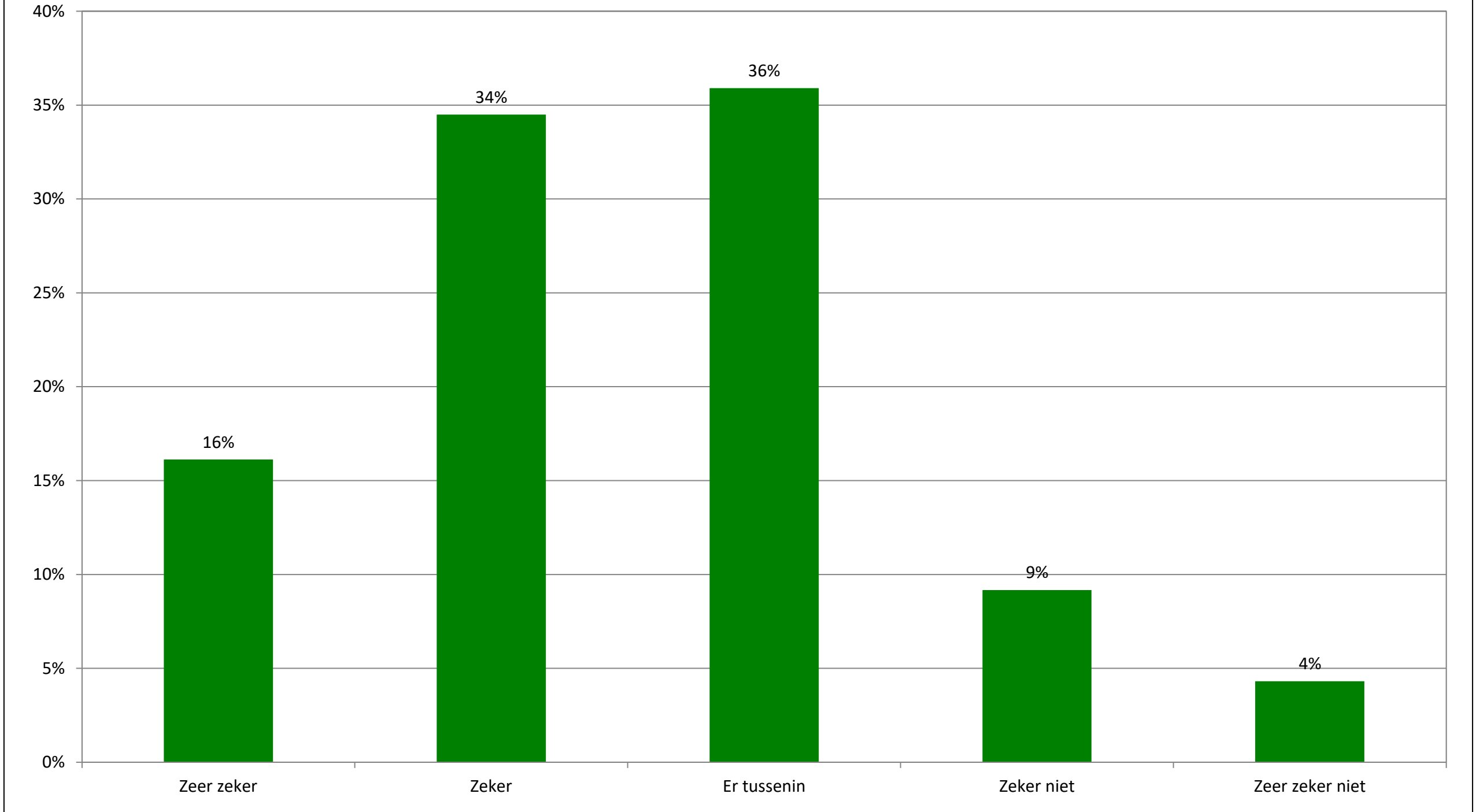
De wolf

Hoe vindt u dat we om moeten gaan met wolven in het buitengebied versus waar bent u woonachtig versus leeftijd

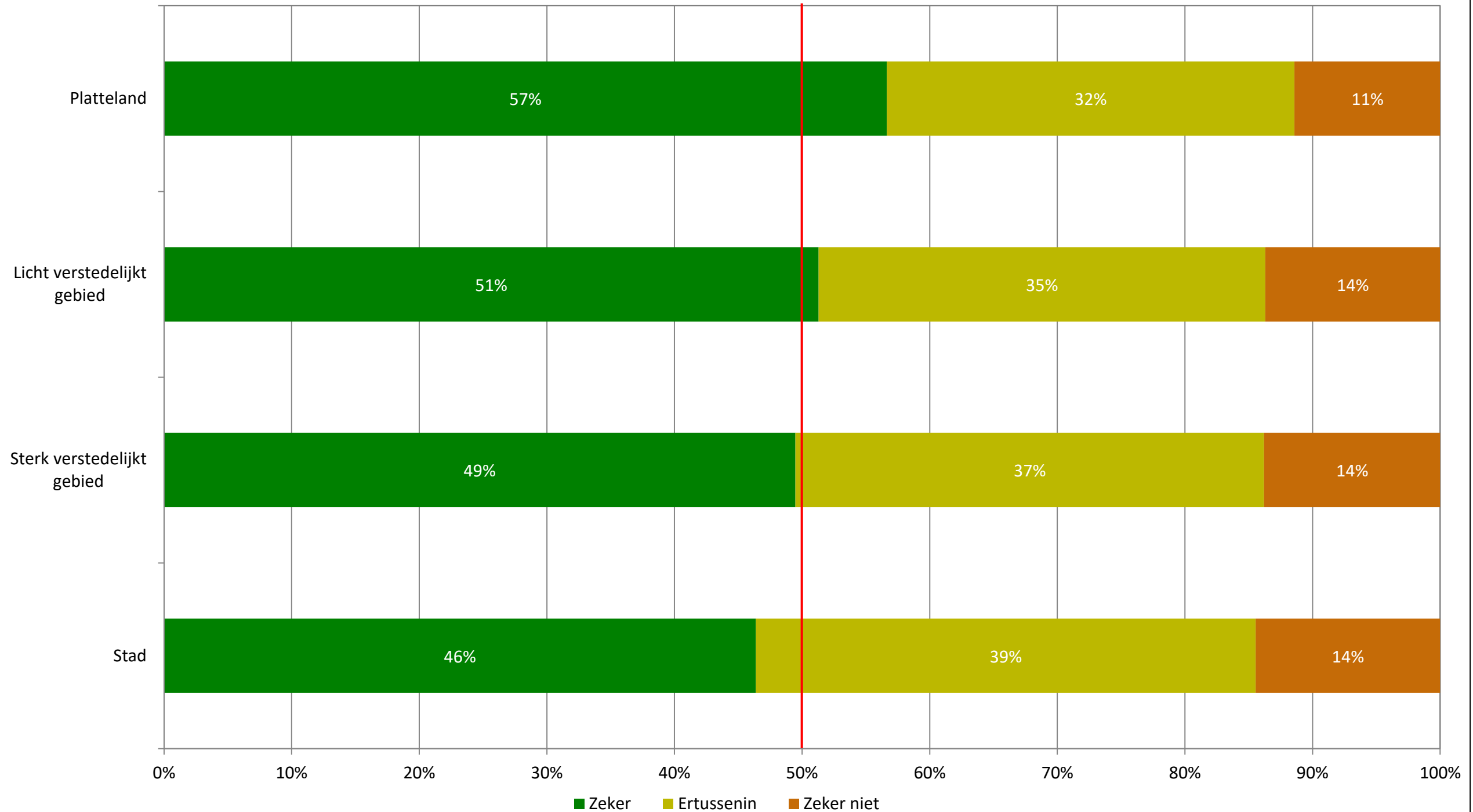

De wolf

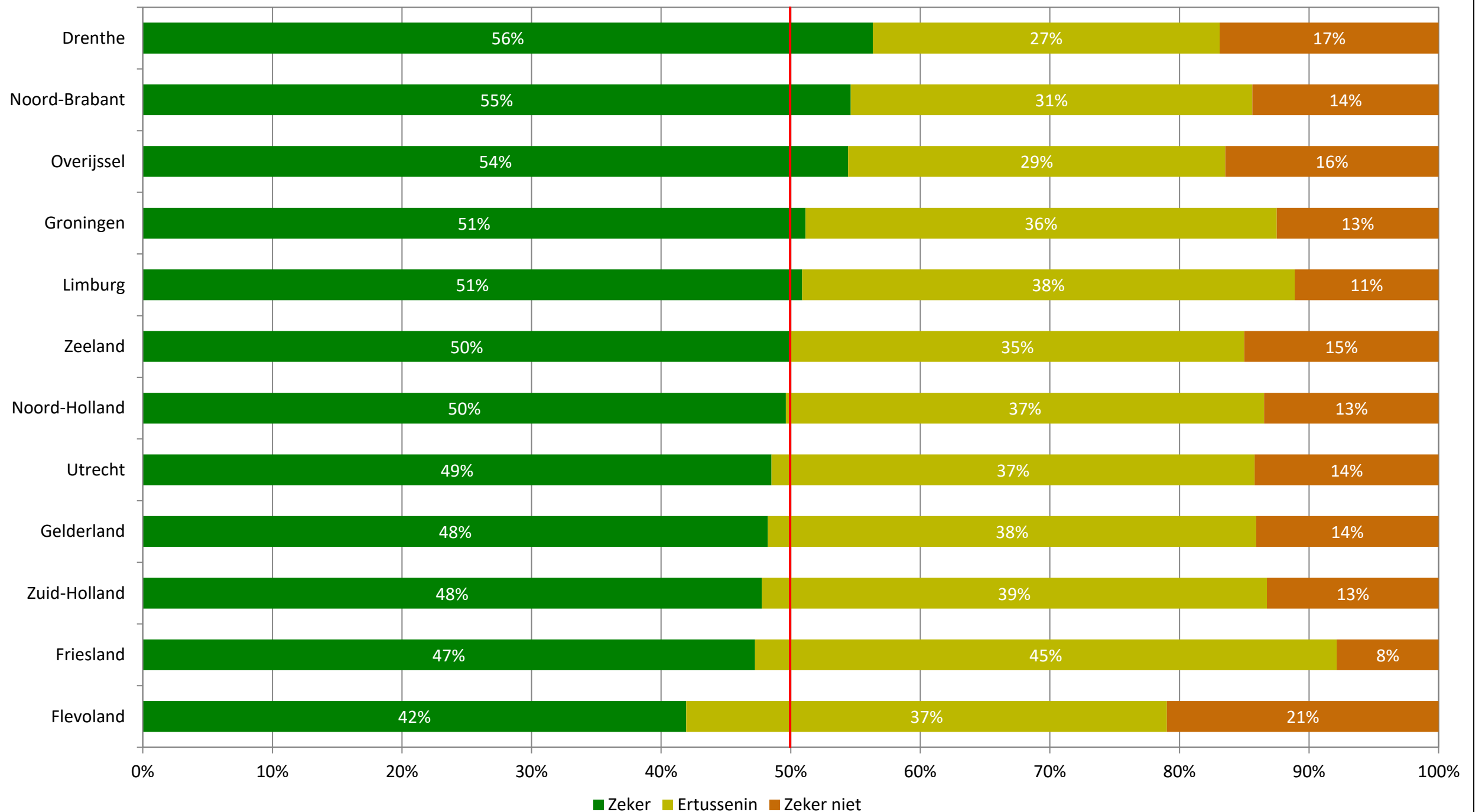
Vindt u dat de politiek (landelijk en provinciaal) meer ruimte moet bieden om de hoeveelheid wolven in Nederland te reguleren?

Vindt u dat de politiek (landelijk en provinciaal) meer ruimte moet bieden om de hoeveelheid wolven in Nederland te reguleren versus waar bent u woonachtig

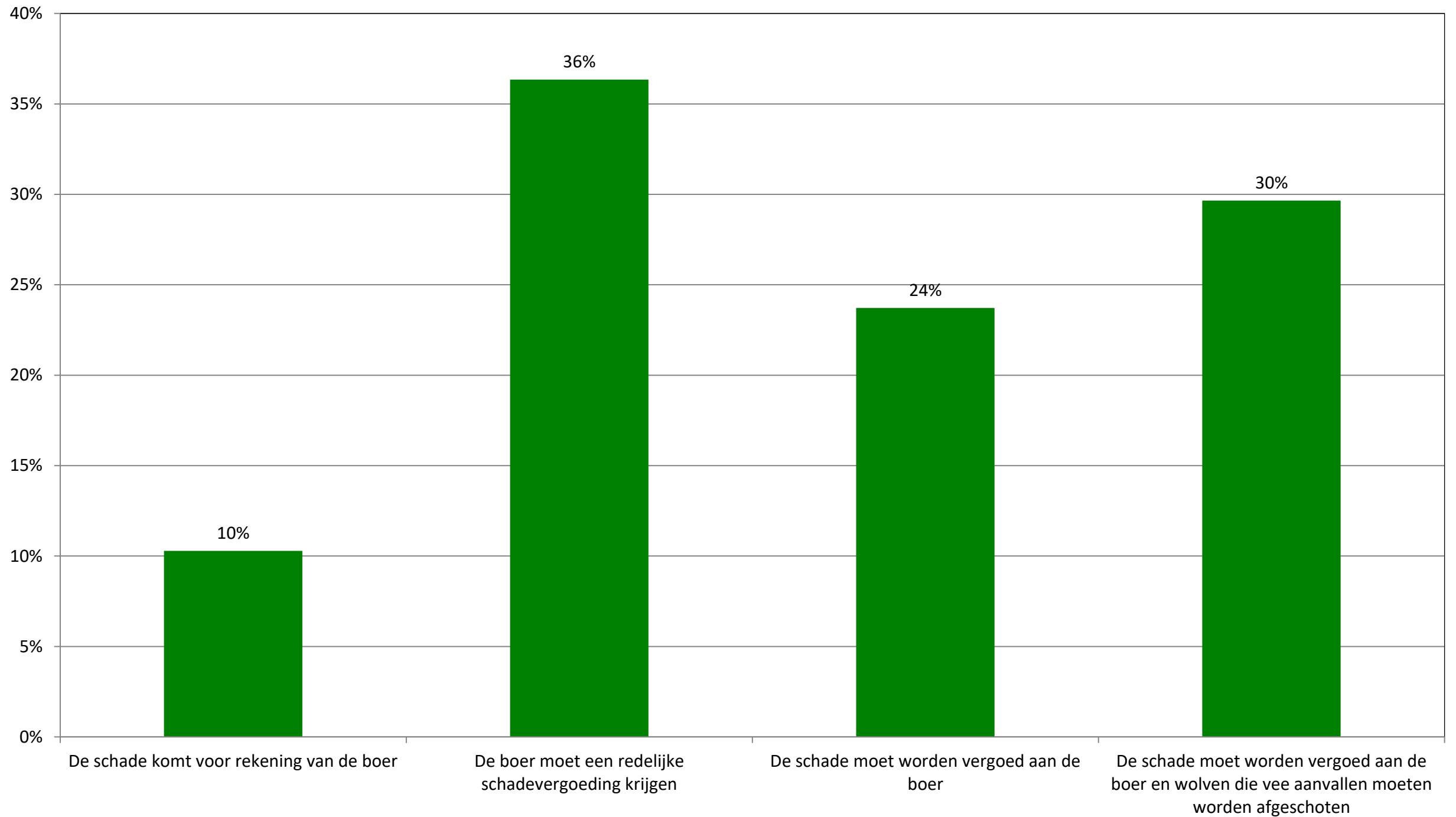
Vindt u dat de politiek (landelijk en provinciaal) meer ruimte moet bieden om de hoeveelheid wolven in Nederland te reguleren versus in welke provincie bent u woonachtig

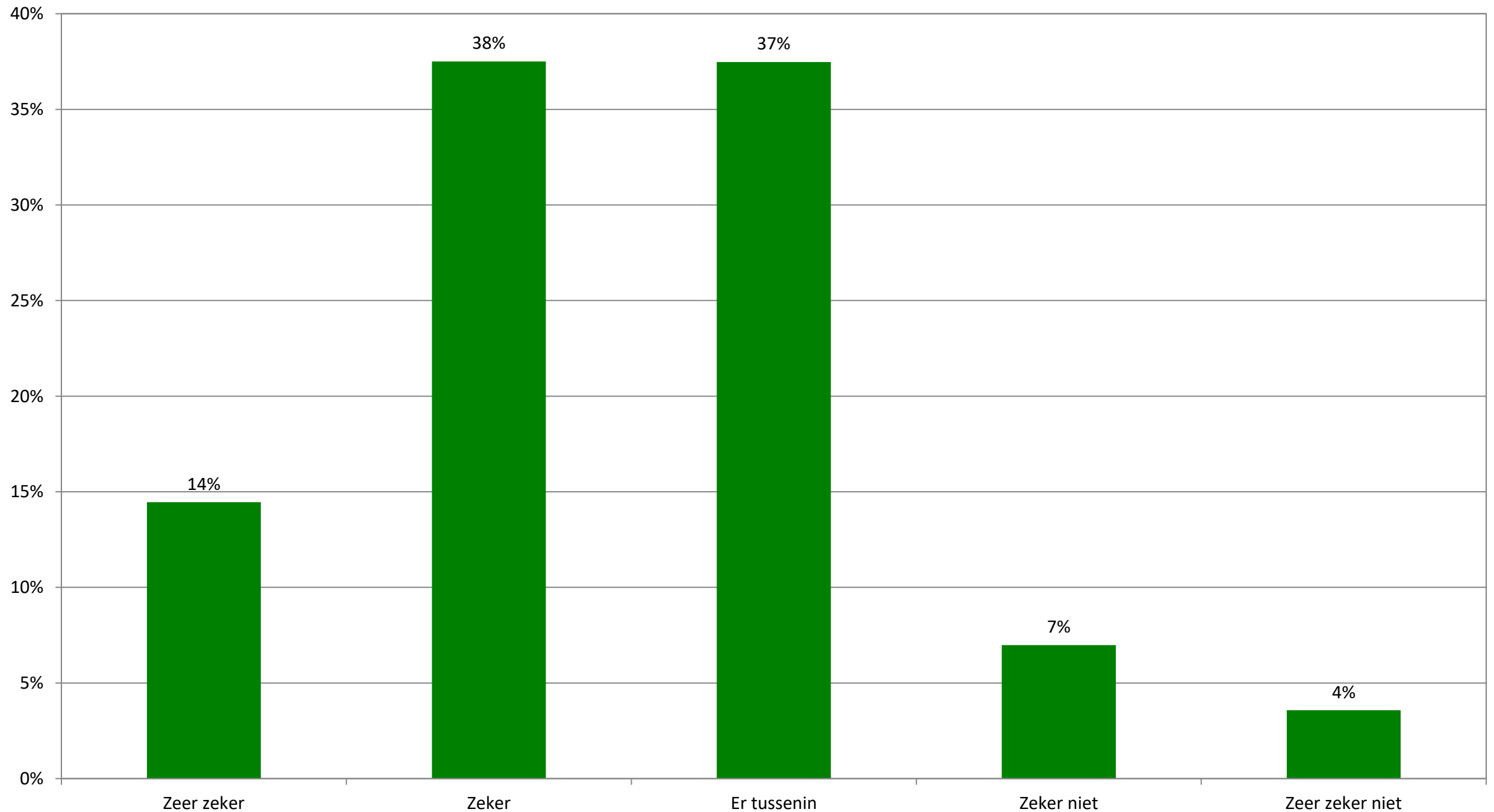
De wolf

Het groeiende aantal wolven wordt als een probleem ervaren door de schade die zij kunnen toebrengen aan bijvoorbeeld vee van boeren. Wat is uw mening?

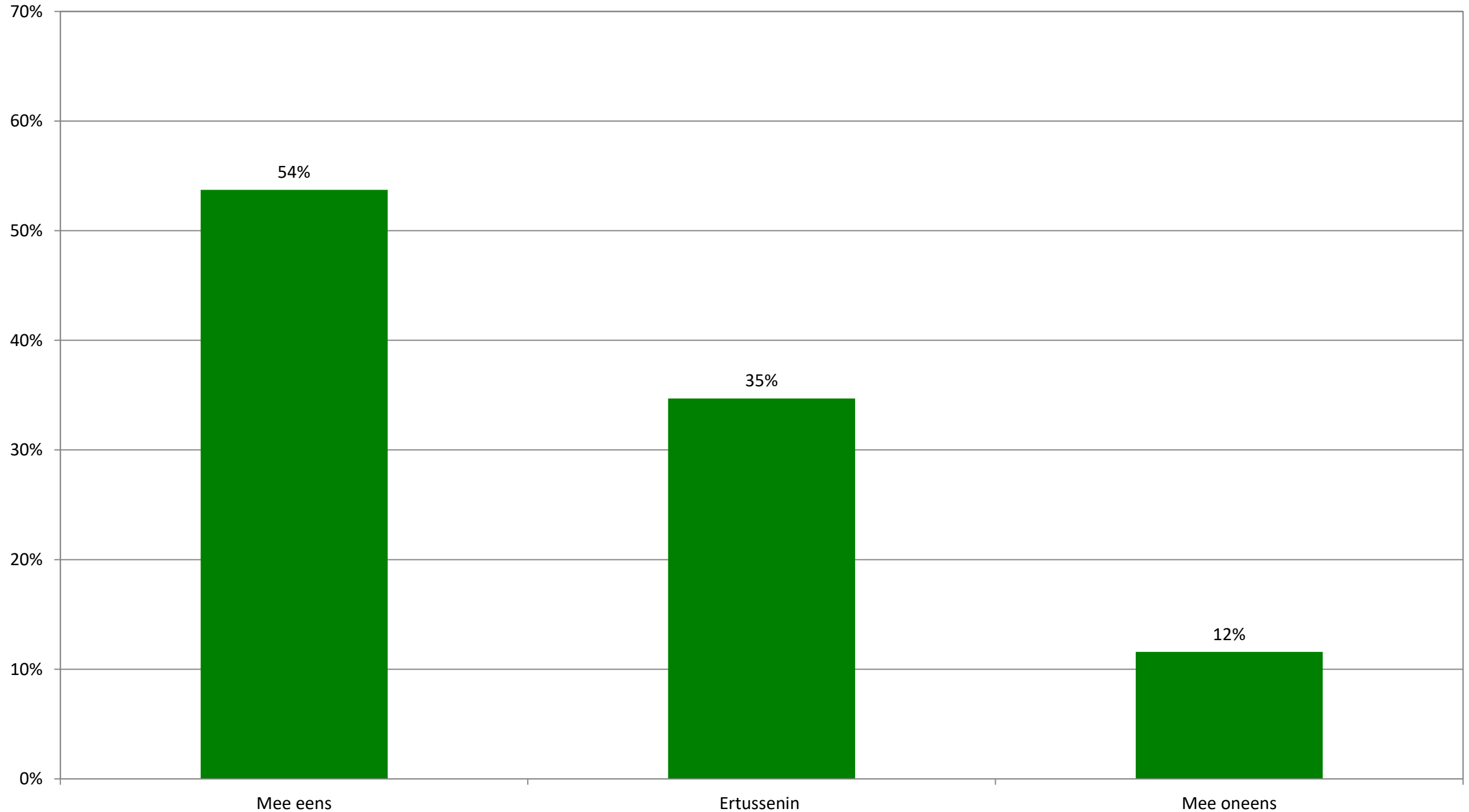
De wolf

Zou de Nederlandse overheid zich moeten beraden op de beschermde status van zeer succesvolle diersoorten die schade veroorzaken, zoals de bever, das en de wolf?

Jagen en veiligheid

De tot dusver volledig beschermde wolvenpopulatie in Nederland groeit. Vindt u het belangrijk dat de wolvenpopulatie wordt beheerd om de (verkeers)veiligheid te waarborgen?

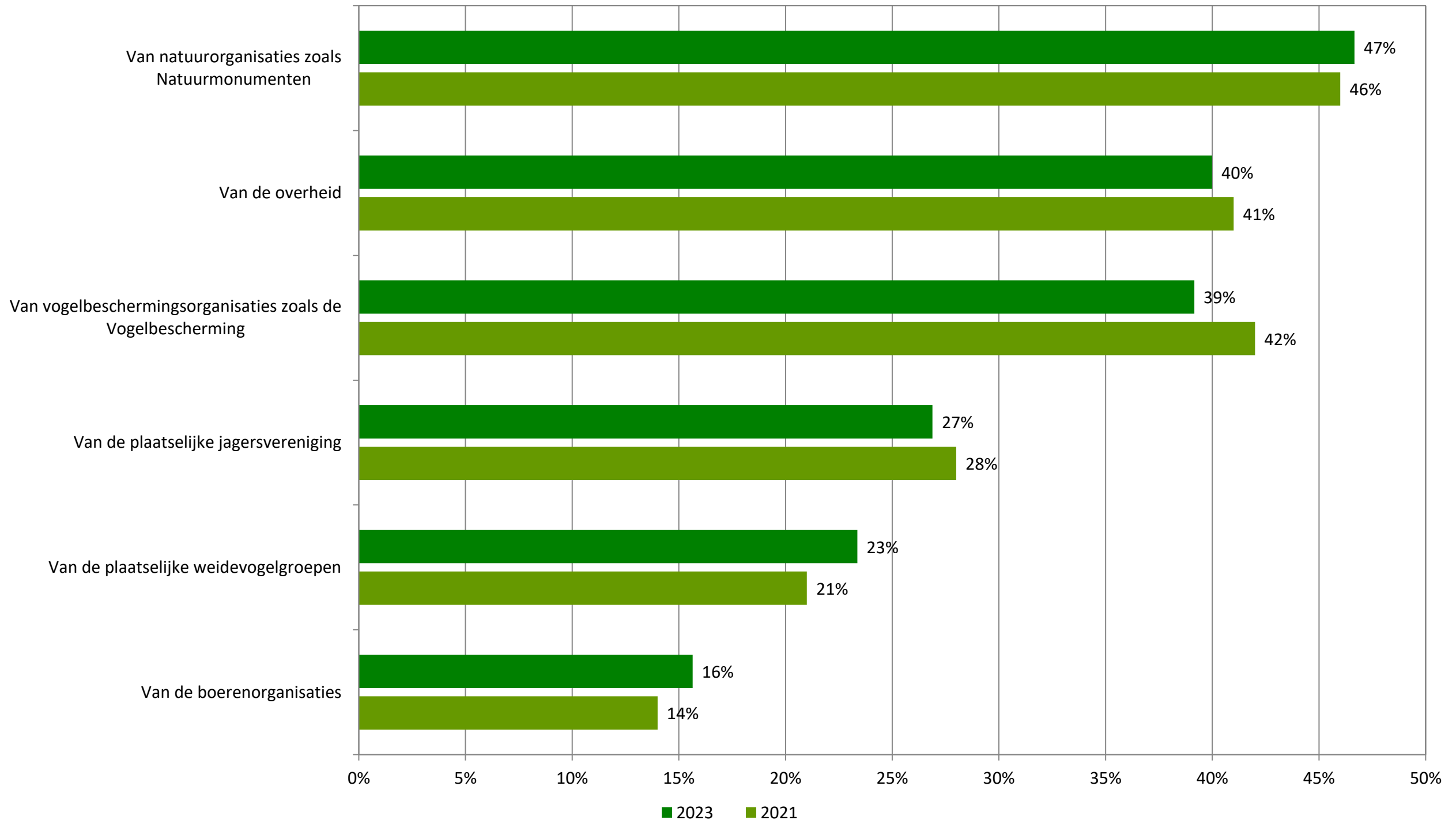

Dierbeschermingsorganisaties en natuur- en milieuorganisaties

Dierbeschermingsorganisaties en Natuur- en milieuorganisaties

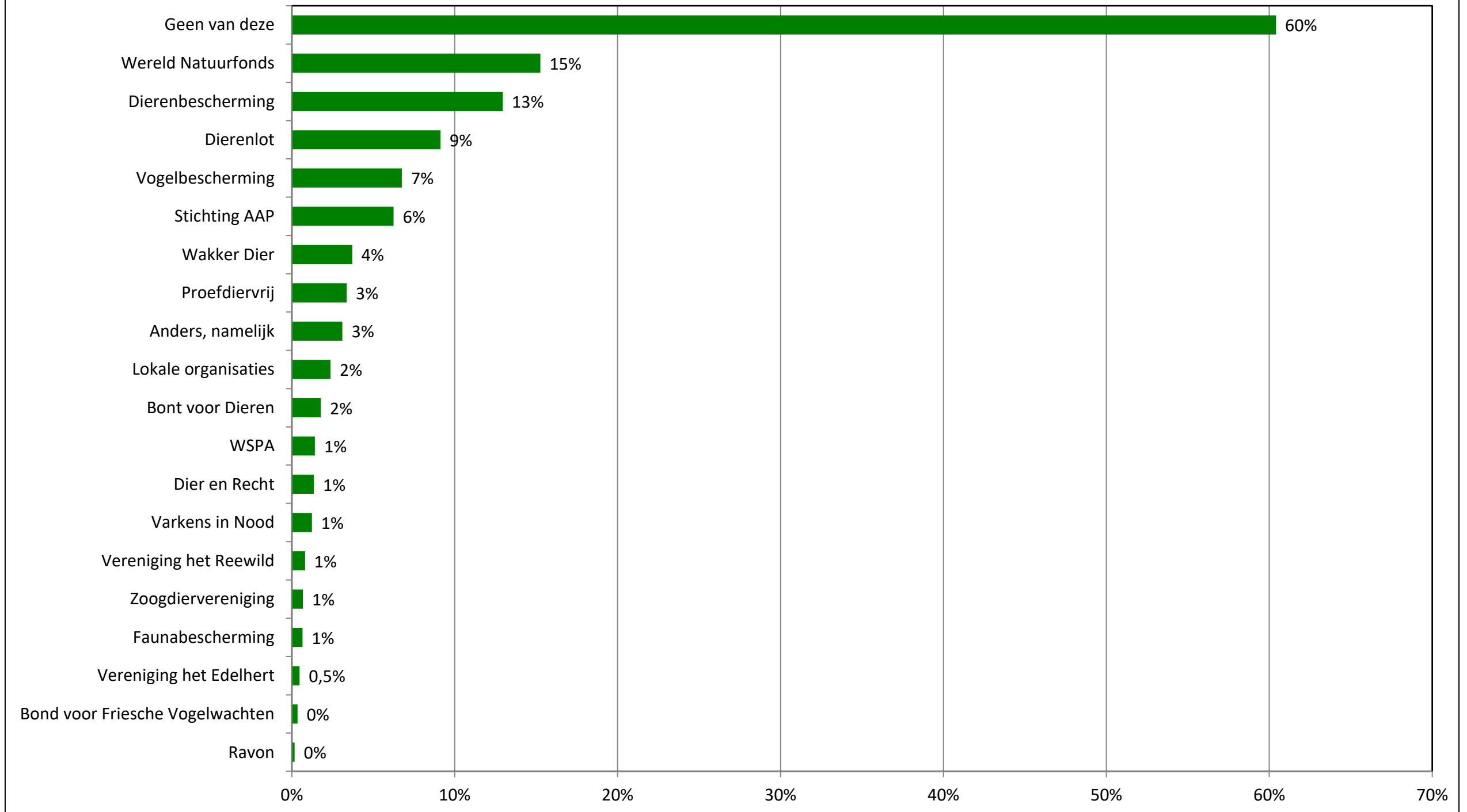
Van welke organisatie zou u meer willen horen over de rol van jagers bij het weidevogelbeheer?

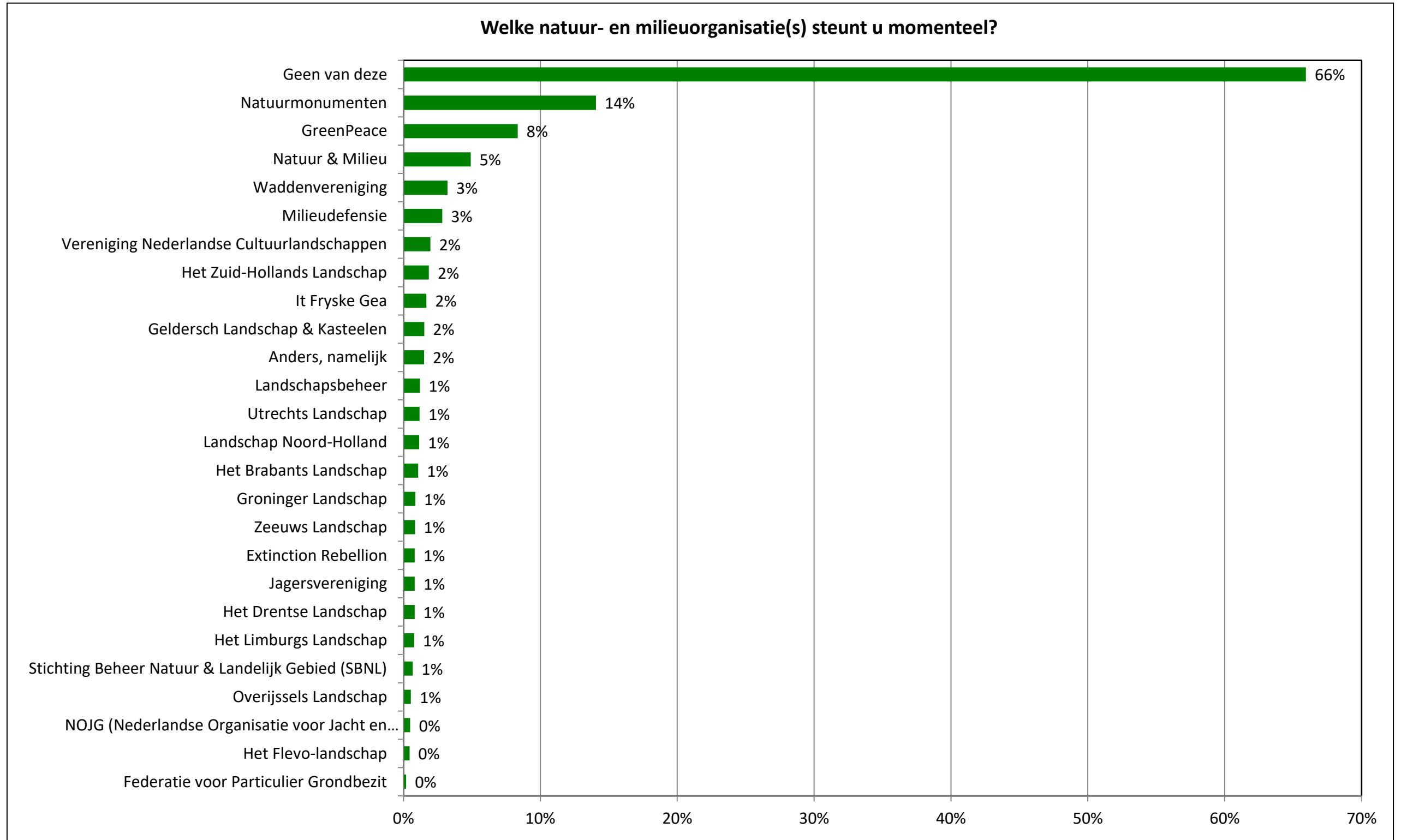

Dierbeschermingsorganisaties en Natuur- en milieuorganisaties

Welke dierenbeschermingsorganisatie(s) steunt u momenteel?

Dierbeschermingsorganisaties en Natuur- en milieuorganisaties

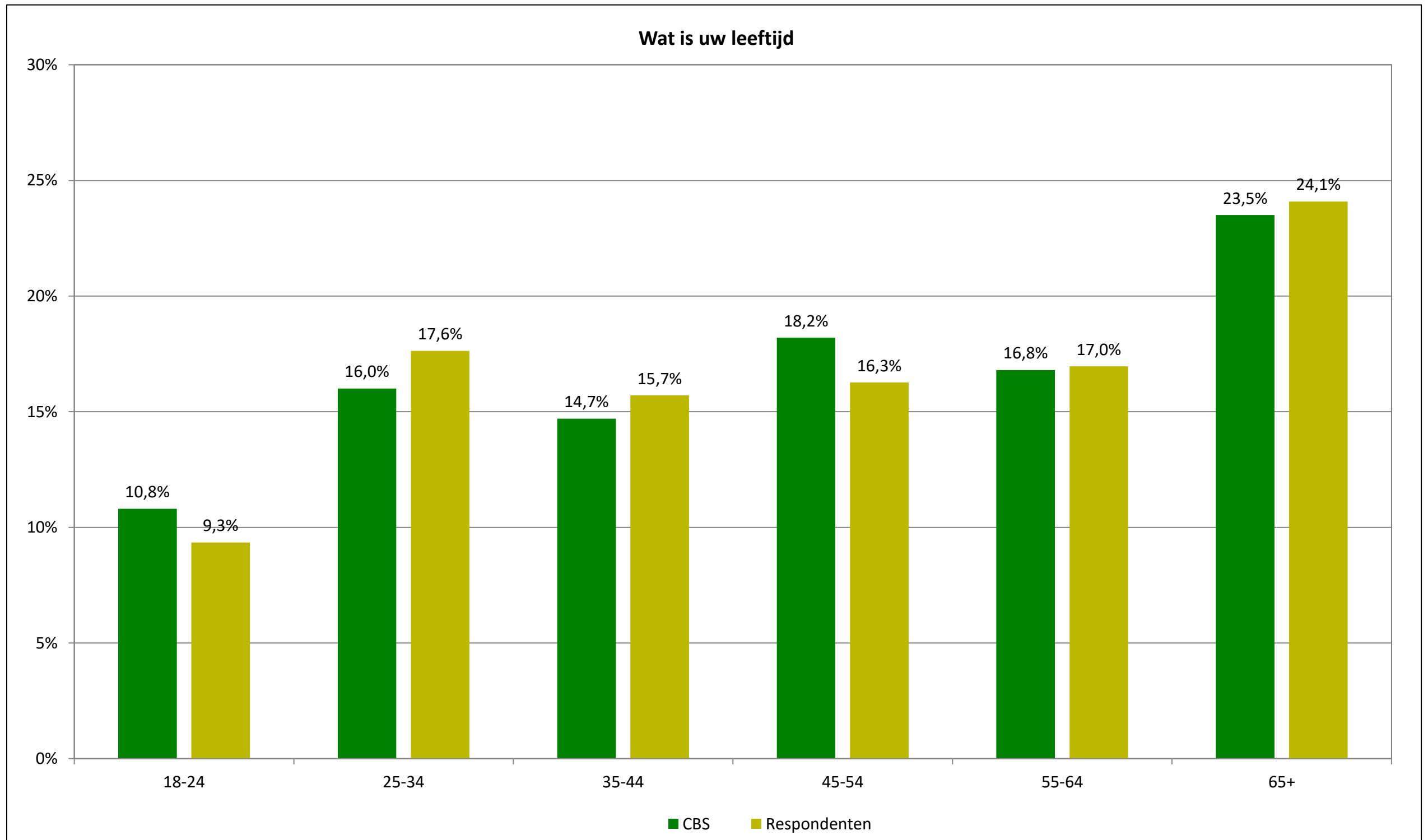

Demografische gegevens

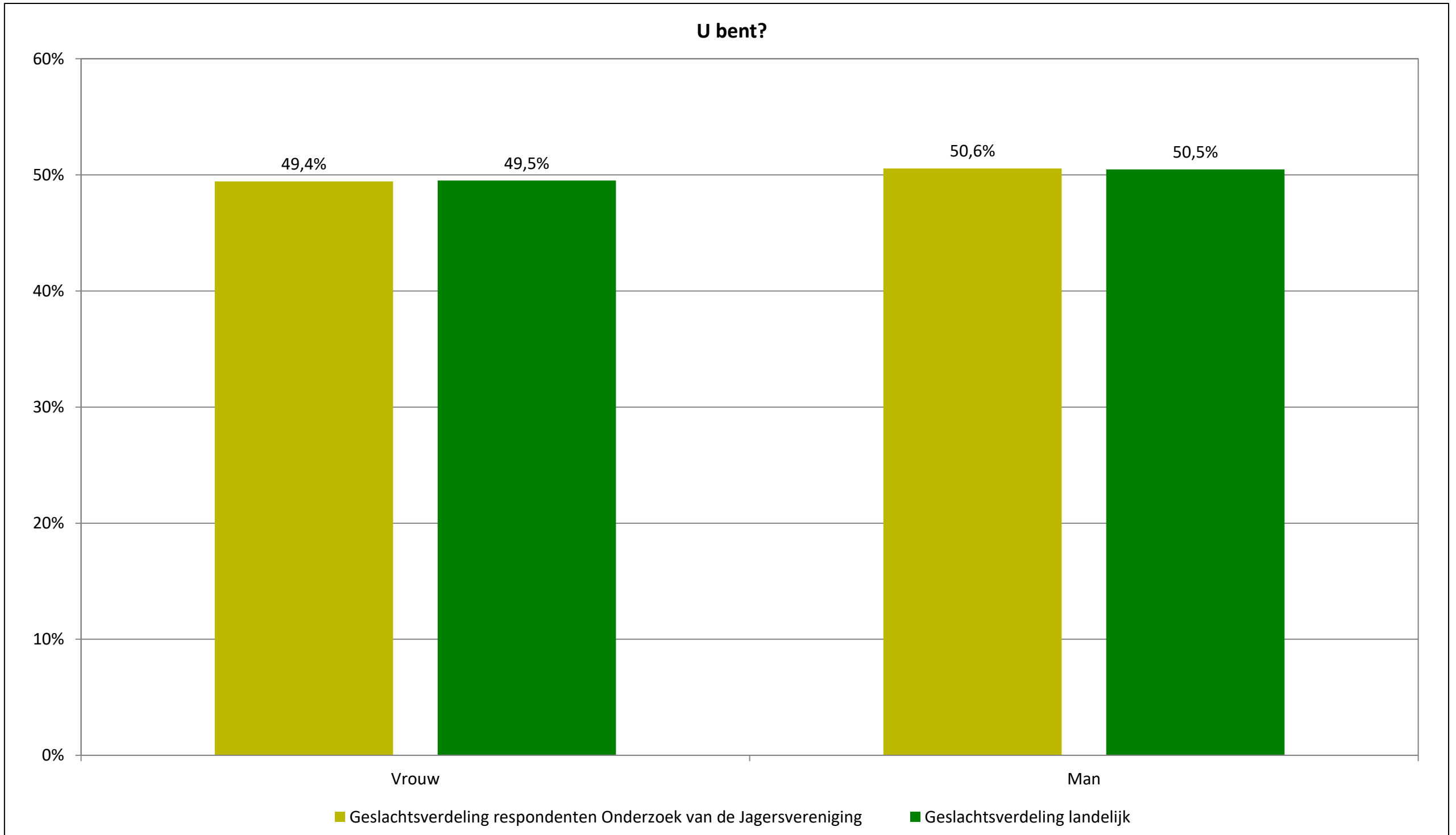

Demografische gegevens

Uitkomst voor 2023 is niet statistisch significant oftewel de respons is representatief voor de Nederlandse bevolking op het aspect leeftijd

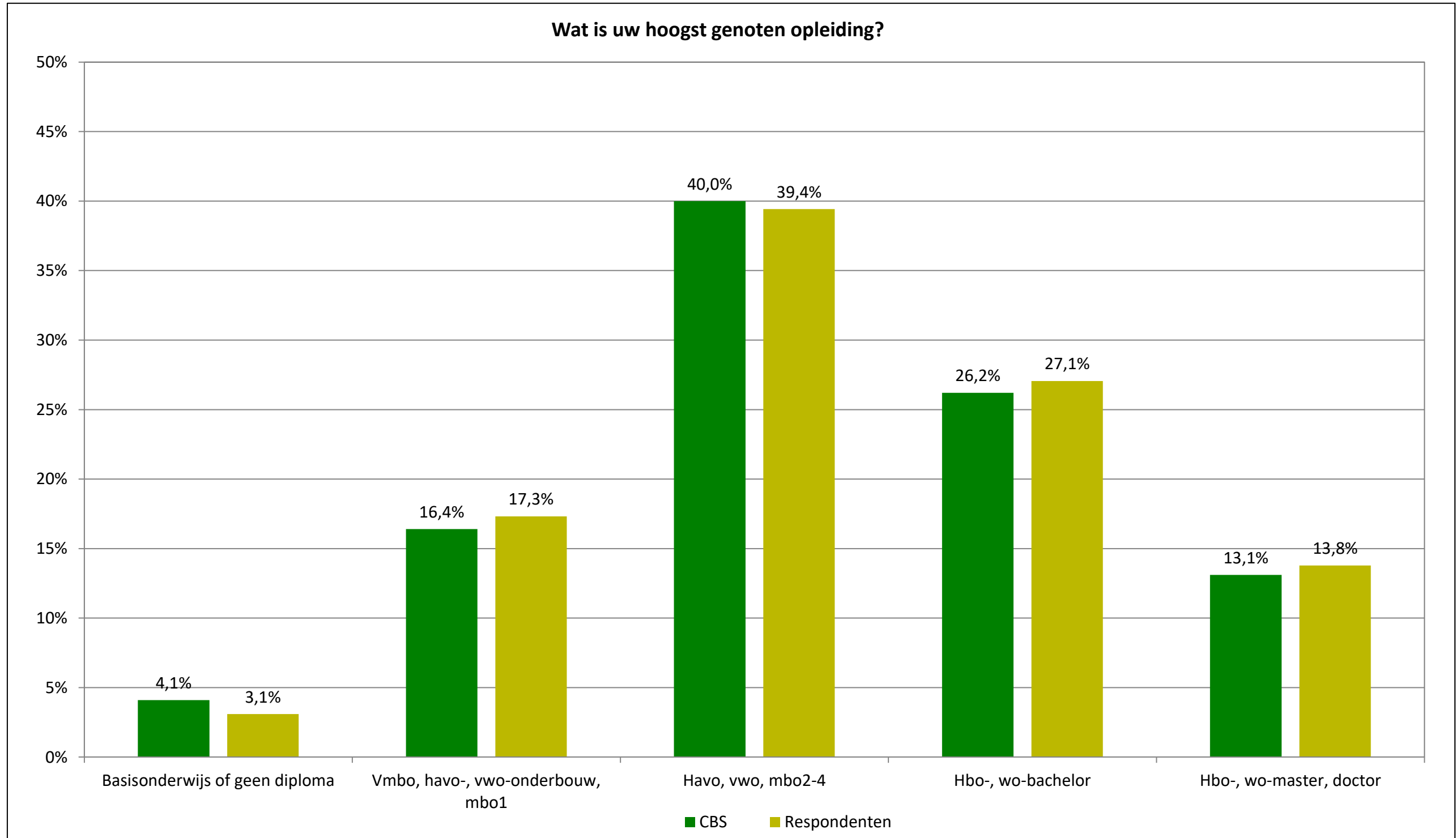
Demografische gegevens

Uitkomst voor 2023 is niet statistisch significant oftewel de respons is representatief voor de Nederlandse bevolking op het aspect geslacht

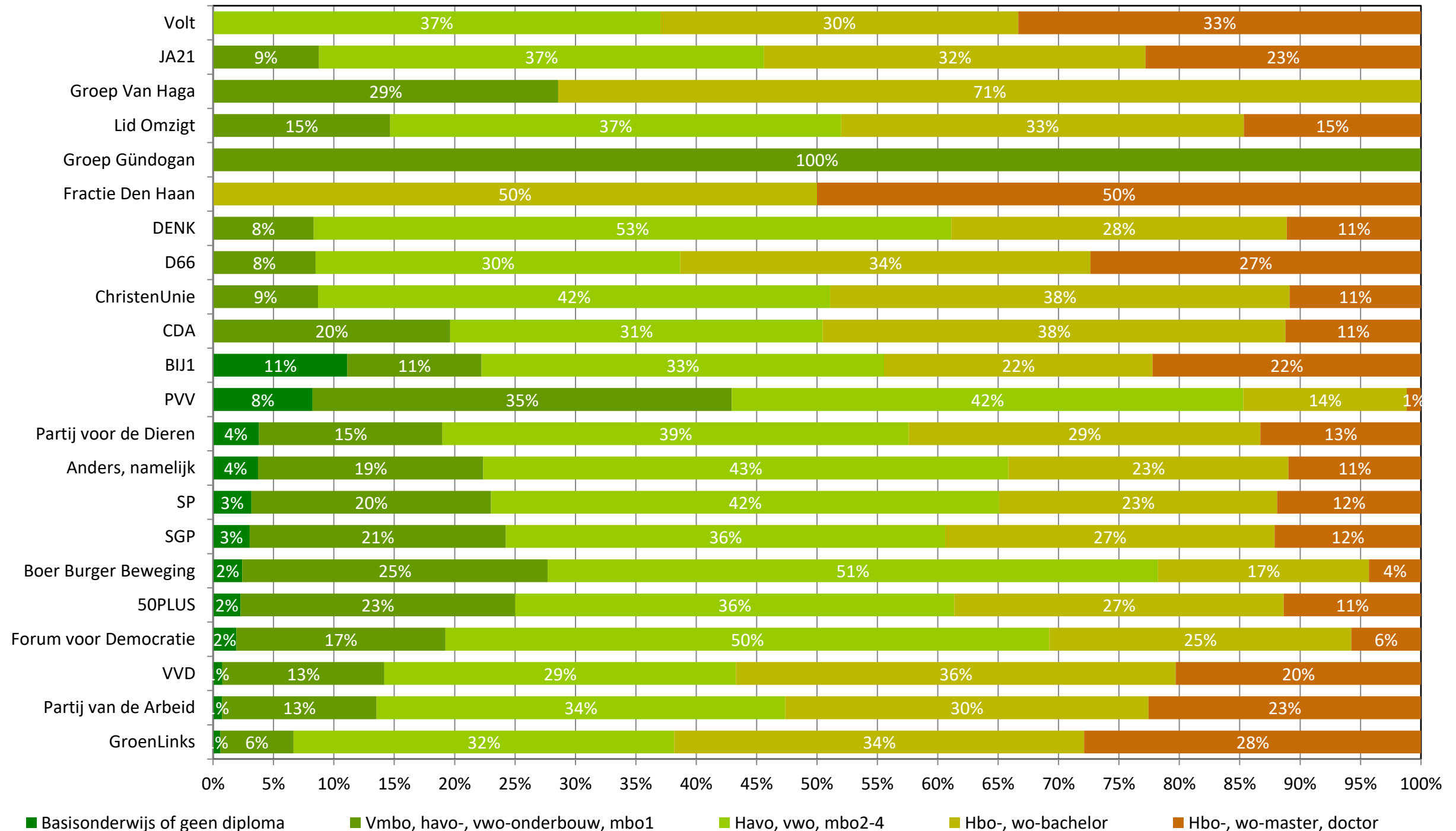
Demografische gegevens

Uitkomst voor 2023 is niet statistisch significant oftewel de respons is representatief voor de Nederlandse bevolking op het aspect geslacht

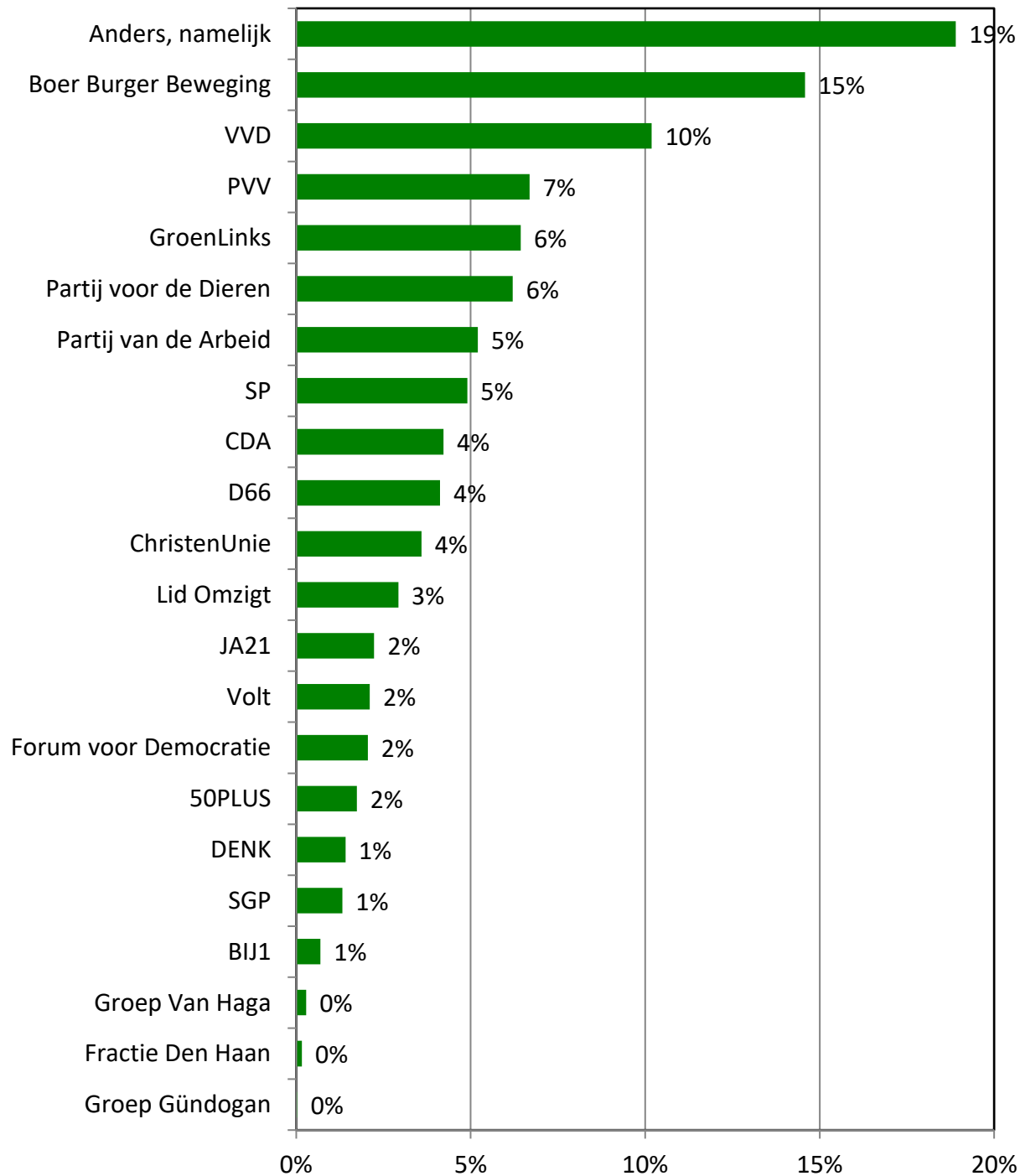
Demografische gegevens

Wat is uw hoogst genoten opleiding versus van welke politieke partij bent u nu een aanhanger

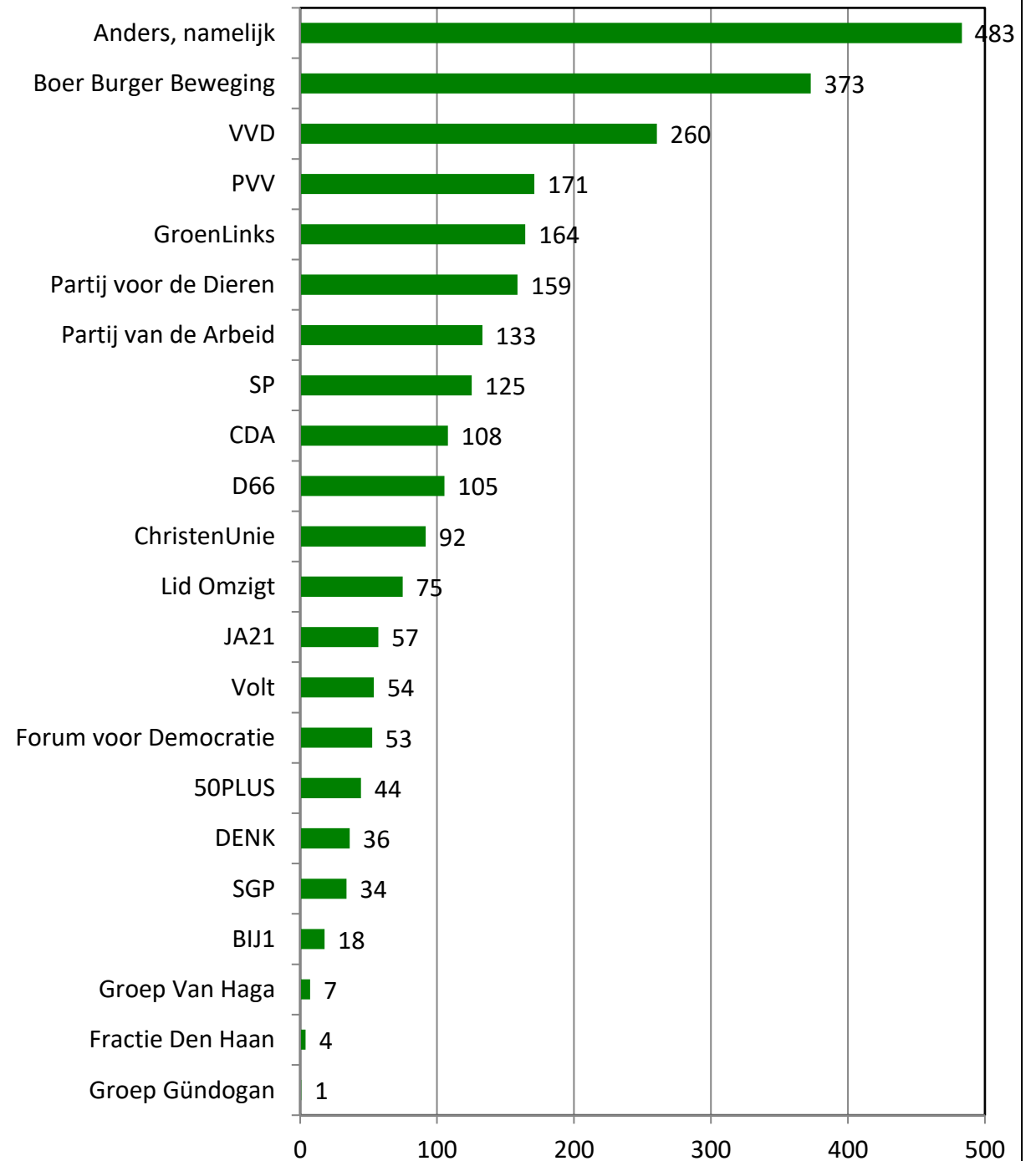

Demografische gegevens

Van welke politieke partij bent u nu een aanhanger (in %)?

Van welke politieke partij bent u nu een aanhanger (in #)?

Conclusies

Conclusies

- Het aantal respondenten dat bekend is met de taken / activiteiten van jagers nam van 2014 tot men met 2019 stap voor stap toe. Het aantal respondenten dat wel eens iets heeft gehoord over de taken / activiteiten van de jager neemt iets toe
- Dat de jager ervoor zorgt dat populaties van bepaalde diersoorten, zoals zwijnen, ganzen en vossen goed worden beheerd is ook in dit onderzoek van 2023 weer de bekendste taak / activiteit. 51% van de respondenten is hier bekend mee. De jager assisteert bij aanrijdingen met wilde dieren en zorgt er voor dat gewonde dieren niet onnodig lijden is de minst bekende taak / activiteit van de jagers. 24% is hier bekend mee
- Bij 7 van de 9 taken / activiteiten van de jager is 55% of meer van de respondenten een voorstander van deze taken / activiteiten van de Nederlandse jager. Eén aspect blijft hierbij achter, namelijk 'de jager kan, indien er voldoende dieren zijn, een deel van de wildstand in zijn jachtveld oogsten en benutten voor consumptie'. 44% van de respondenten is een voorstander van deze taak / activiteit. Dit is echter wel 2 procentpunten hoger dan in 2021. 16% is tegenstander van deze taak / activiteit. 39% van de respondenten is neutraal. Bij 6 van de 8 aspecten zien we echter wel een daling van het aantal voorstanders ten opzichte van 2021
- Er kan worden geconstateerd dat ten aanzien van alle taken / activiteiten van de jager meer voor- dan tegenstanders zijn. Er kan worden geconstateerd dat het aantal voorstanders vanaf 2014 stap voor stap toegenomen is, ook ten aanzien van 'de jager kan, indien er voldoende dieren zijn, een deel van de wildstand in zijn jachtveld oogsten en benutten voor consumptie'. Het aantal voorstander nam de afgelopen jaren toe van 36% in 2015, naar 37% in 2017 tot 43% in 2019. In 2021 zien we een kleine kentering van 1% naar 42%. In 2023 stijgt het aantal voorstanders weer naar 44%
- De bekendheid met de taken van de jagers is het grootst onder hoog opgeleiden en op het platteland
- Naar mate de bekendheid met de taken / activiteiten afneemt, neemt het aantal respondenten met een neutrale houding en in mindere mate het aantal tegenstanders toe. Bekend maakt bemint. Het omgekeerde is ook waar: onbekend maakt onbemind. Dit is significant ($P < 0,05$) voor alle onderdelen die bevraagd zijn
- De bekendheid van de respondenten met de plichten van de jager is niet groot. De bekendste plicht is de jager moet zich houden aan de gedragsregels van de jagersvereniging. 41% is hier bekend mee. Bij de meeste plichten zien we dat de bekendheid van 2015 tot 2019 toenam. In 2021 en 2023 zien we de bekendheid weer afnemen. Dit beeld is nagenoeg identiek aan het beeld bij de bekendheid met de taken en activiteiten van de jager
- Plaats de algehele afname van het aantal voorstanders en de toename van het aantal neutralen ten aanzien van de taken / activiteiten van de jager in de context van de enorme toename van de activiteiten en de negatieve berichtgeving vanuit activistische organisaties, NGO's en de media in de afgelopen 3 jaar. Activiteiten en berichtgeving die een negatieve invloed hebben gehad op de houding van Nederlanders en het sentiment rond de jacht in de samenleving

Conclusies

- Het toestaan van afschot van wilde dieren kent op 10 van de 11 aspecten meer voorstanders dan tegenstanders. De vraag 'als dieren ziek zijn en andere dieren bedreigen in hun gezondheid' kent het grootste aantal voorstanders (71%). Op de vraag 'Als dieren zeldzame planten beschadigen' zijn er meer tegenstanders (20%) dan voorstanders (24%). In het algemeen kan worden geconcludeerd dat het aantal voorstanders inzake het afschot van wilde dieren de afgelopen jaren van 2014 tot 2019 stap voor stap is toegenomen, maar dat er met name in 2021 er sprake is van een daling van het aantal voorstanders bij alle aspecten ten opzichte van 2019, soms met behoorlijke percentages. In 2023 zien we dat er 6 aspecten nog een kleine daling laten zien. 3 aspecten laten weer een stijging zien en 2 aspecten zijn gelijk gebleven
- 59% van de respondenten vindt het in meer of mindere mate belangrijk dat ze weten waar voedsel vandaan komt en wat er in het productieproces mee is gebeurd. Een toename van 1 procentpunt ten opzichte van 2021. 39% van de respondenten vindt het in meer of mindere mate belangrijk om voedsel te kopen dat uit de eigen omgeving afkomstig is. Een toename van 5 procentpunt ten opzichte van 2021
- 36% van de respondenten geeft aan dat wild uit Nederland past in het aanbod van gezond en duurzaam voedsel en 12% is het hier mee oneens. Een grote groep van 42% is neutraal. 42% vindt het belangrijk dat geschoten wild voor consumptie beschikbaar komt. 13% is het hier mee oneens
- 48% van de respondenten vindt in meer of mindere mate dat er meer ruimte moet komen voor duurzame benutting van natuur en landschap, zoals bijvoorbeeld vissen, jagen en wildplukken. Een toename van 2 procentpunt ten opzichte van 2021. Slechts 11% is hier geen voorstander van
- Op de vraag 'Duurzame benutting van de natuur voor consumptie vindt plaats bij honing, kastanjes, fruit, groenten, paddenstoelen en vis. Vindt u dat wild ook duurzaam mag worden benut?' geeft 55% van de respondenten aan dat wild ook duurzaam benut mag worden. Een daling van 2 procentpunten ten opzichte van 2021. 11% van de respondenten is het hier mee oneens
- 42% van de respondenten vindt het belangrijk dat wild uit de vrije natuur in de winkel herkenbaar is, bijvoorbeeld door een eigen keurmerk
- 62% van de respondenten vindt het toelaatbaar om het aantal ganzen in bepaalde gebieden rond vliegvelden te verkleinen om het aantal botsingen tussen vliegtuigen en ganzen te verminderen. Een stijging van 1 procentpunt. Slechts 7% is het oneens met de bejaging van ganzen rond vliegvelden
- 53% vindt het belangrijk dat er op dieren wordt gejaagd om aanrijdingen te voorkomen. 1 procentpunt minder dan in 2021
- 51% van de respondenten vindt het een acceptabele reden om te jagen als gaat het om een combinatie van twee of meer factoren : ofwel om het vlees te benutten, ofwel om landbouwgewassen en kwetsbare diersoorten te beschermen ofwel om het vergroten van de biodiversiteit en verkeersveiligheid. Slechts 10% vindt dit geen acceptabele reden om te jagen

Conclusies

- 50% van de respondenten vindt het aanvaardbaar dat ganzen die voor problemen zorgen in natuurgebieden, waardoor plaatselijk bijzondere planten- en diersoorten verdwijnen door de grote hoeveelheden ganzenmest beheerd, moeten worden bejaagd (45%) of vergast (5%). Slechts 15% van de respondenten vindt dat de mens niet moet ingrijpen
- Opvallend is dat het aantal voorstander inzake 'als jager zich houden aan de gedragsregels van de Jagersvereniging om onnodig dierenleed te voorkomen' opzichte van 2021 sterk gestegen is naar 70%. Een toename van 11 procentpunten. Hier dient te worden aangetekend dat dit aspect ook het bekendste aspecten is onder de plichten van de jager!
- 59% van de respondenten vindt de constructie waardevol dat jagers grond pachten van bijvoorbeeld boeren voor een periode van 6 tot 12 jaar. Dit geeft de jager de mogelijkheid om gedurende een lange periode te investeren in een gebied. Zo kunnen zij zorgen voor een goede wildstand en een rijke natuur, zonder schade, hinder of overlast door wilde dieren. 5% van de respondenten vindt dit niet waardevol. Een daling van 1 procentpunt
- De wet geeft de jager verantwoordelijkheid voor vijf diersoorten die in zijn veld voorkomen: wilde eend, fazant, haas, konijn en houtduif. Met betrekking tot deze diersoorten moet de jager aan de ene kant zorgen dat er voldoende van zijn zodat de soort voort kan blijven bestaan. Aan de andere kant mogen er weer niet zoveel van zijn dat ze schade aanrichten, bijvoorbeeld aan gewassen op boerenland. 49% van de respondenten vindt dat de wet jagers ook die extra verantwoordelijkheid moet geven voor andere diersoorten, zoals ganzen, reeën en wilde zwijnen. Een daling van 3 procentpunten. 9% van de respondenten is het hier mee oneens. Een stijging van 1 procentpunt
- In heel Nederland worden jagers door natuurorganisaties en weidevogelgroepen gevraagd om roofdieren, zoals kraaien en vossen, te schieten in en om weidevogelgebieden. Hiermee zorgen zij ervoor dat er meer nesten van weidevogels uitkomen en er meer weidevogelkuikens groot worden. 50% van de respondenten vindt het goed dat jagers hiervoor gevraagd worden. Slechts 11% is hier geen voorstander van
- Ieder jaar worden er tienduizenden wilde dieren aangereden door auto's. Dit zorgt voor veel dierenleed, schade en menselijk trauma. 53% van de respondenten vindt het belangrijk dat populaties dieren door jagers worden beheerd om aanrijdingen te voorkomen. 9% is het hier mee oneens
- Vossen bedreigen in bepaalde gebieden kwetsbare weidevogels. 32% van de respondenten vindt het belangrijk dat er op vossen wordt gejaagd om te voorkomen dat weidevogels worden bedreigd. In 2021 vond 27% dit belangrijk. Een toename van 5 procentpunten. 14% van de vindt dit niet belangrijk
- Jagers mogen en kunnen in Nederland jagen om verschillende redenen: ofwel om het vlees te benutten, ofwel om landbouwgewassen en kwetsbare diersoorten te beschermen ofwel om biodiversiteit en verkeersveiligheid te vergroten. In bijna alle situaties gaat het om een combinatie van twee of meer factoren. 53% van de respondenten vindt dit een acceptabele redenen om te jagen. 10% is hierop tegen

Conclusies

- De vestiging van de wolf naar Nederland is een feit. 29% van de respondenten vindt dat er in het Nederlandse landschap geen plaats is voor grote roofdieren, zoals de wolf. 30% geeft aan hier wel een voorstander voor te zijn
- Door vestiging van paartjes wolven in Nederland worden er jaarlijks meerdere jonge wolven geboren. 58% van de respondenten vindt dat de Nederlandse overheid een maximum voor het aantal wolven moet instellen net zoals zij doet voor bijvoorbeeld ganzen, reeën en wilde zwijnen. Een stijging van 5 procentpunten ten opzichte van 2021. 10% is hier geen voorstander van. Op het platteland (63%) is men hier ontvankelijker voor dan in de stad (53%)
- Op de vraag hoe moeten we omgaan met de wolf in het buitengebied geeft 35% van respondenten aan dat we de natuur zijn gang moeten laten gaan. 65% is voorstander van beheer
- 50% van de respondenten vindt dat de politiek (landelijk en provinciaal) meer ruimte moet bieden om de hoeveelheid wolven in Nederland te reguleren. Op het platteland is dit zelfs 57%. 13% is het hier niet mee eens
- 52% van de respondenten geeft aan dat de Nederlandse overheid zich moet beraden op de beschermde status van zeer succesvolle diersoorten die schade veroorzaken, zoals de bever, das en de wolf. 11% is het hier mee oneens
- Ondanks het feit dat de jacht onder een vergrootglas ligt van de politiek, de media, de wetenschap, NGO's en activistische organisaties zijn de resultaten bemoedigend. Het einde van de neergang die rond 2021 werd ingezet, is zichtbaar. De jacht zit tegen een omslagpunt aan, een keerpunt naar een opwaartse trend. 2023 markeert het moment waarop de daling stagneert / stopt en er een positieve verandering kan optreden. Hiervoor is het nodig dat de jacht, de taken en de activiteiten van de jager meer bekend moeten maken bij de Nederlandse bevolking. Bekend maakt bemind!
- Ontwikkel hiervoor campagnes met name op de grote groep neutralen. Neutralen zijn onbekend met een aantal aspecten, maar staan daar – nadat ze er kennis van hebben genomen – vooral positief tegenover

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Zest Marketing in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Zest Marketing Consultancy.

Beeldmateriaal

Zest Marketing heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Zest Marketing.

Zest Marketing

Midden-Nederland

Herensingel 21
1382 VM WEESP

Noord-Nederland

Schoolstraat 19
9251 EA BURGUM

E-mail: info@zest.nl

Website: www.zest.nl

Zest Marketing is onder andere gespecialiseerd in het in kaart brengen van verwachtingen, opinies en percepties. Met de bekende Wat Wilt U?© methode worden verwachtingen, opinies en percepties gemeten van burgers, leden en donateurs. Dit leidt tot nieuwe inzichten. Inzichten die direct vertaald kunnen worden naar nieuwe strategieën, beleid, programma's, producten en diensten en campagnes.

Zest ondersteund ledenorganisaties vraaggestuurd met het inbedden van deze nieuwe strategieën.

Oftewel: vragen, maken en ...

daarna succesvol vermarkten!